

CLAVIS
LINGUARUM SEMITICARUM

EDIDIT
HERMANN L. STRACK

PARS III
THE ARAMAIC LANGUAGE
OF THE BABYLONIAN TALMUD

BY
MAX L. MARGOLIS

I. GRAMMAR
II. CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

ENGLISH EDITION

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK
1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

A MANUAL
OF THE
ARAMAIC LANGUAGE
OF THE
BABYLONIAN TALMUD

GRAMMAR
CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

BY

MAX L. MARGOLIS, PH. D.

PROFESSOR OF BIBLICAL PHILOLOGY IN THE DROPSIE COLLEGE
PHILADELPHIA, PA.

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK
1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

Printed by Fischer & Wittig in Leipzig.

TO MY WIFE
IN LOVE AND GRATITUDE

PREFACE

As far back as 1894, Professor HERMANN L. STRACK, of the University of Berlin, who had favorably noticed my first two publications, both dealing with the textual criticism of the Talmud, suggested to me the writing of a work to all intents and purposes similar to the present one. The plan was elaborated in detail, and I actually commenced work on a number of larger texts. Soon, however, I realized that with the means at my disposal it was impossible for me to arrive at a satisfactory form of the text. Moreover, my professional work lying in other directions, I was forced to abandon for the time being all thought of prosecuting this plan. When in the autumn of 1907 I visited Germany, Prof. STRACK urged me to let go for a while my Septuagint studies and to resume that long neglected piece of Talmudic work.

With the aid of JUDAH SENI's יְהוּדָה יְעֵלָה, ISRAEL MICHELSTÄDT's מִלִּין דְּרַבָּנִן, MOÏSE SCHUHL's *Sentences et proverbes du Talmud*, and MOSES LEWIN's *Aramäische Sprichwörter und Volkssprüche*, and a manuscript collection of a similar character compiled by my sainted father, I transcribed a large number of short and pithy Aramaic sentences from the Talmud, noting the variants from RABBINOVICZ' work. I then copied a large number of connected Aramaic texts from all parts of the Talmud, with the variants belonging thereto. I once more realized that unless I secured manuscript evidence at first hand, my texts as well as the grammar that I had constructed from them would be unreliable. I therefore proceeded to Munich where,

beside the famous cod. Hebr. 95, I was privileged to collate the manuscripts and early prints enumerated on p. XV.

Only when the grammar, as far as based on my own texts, had been completely worked up, did I proceed to an examination of the grammatical works of my predecessors (see p. 98). I found that there were two points which placed my work on a footing entirely its own. In the first place, my own examples were marked by that certainty which comes only from a personal perusal of the sources, the otherwise scholarly work of the author of the *Variae Lectiones* being entirely unreliable in the province of grammar. Then again my linguistic point of view differed from that of my predecessors in a number of vital questions. I say all this with no intent to criticize the labors of others. I merely wish to point out the independent character of my own work. In the Syntax I had no predecessors at all. I therefore followed the guidance of NÖLDEKE in his excellent Mandaic and Syriac Grammars as closely as feasible. The examples, of course, are my own.

In the first part of the Chrestomathy, the sources of each form, phrase, or sentence, were indicated in my manuscript. But in order to reduce the bulk and cost of the volume, it was deemed advisable to drop them in all but a few cases. As for the Connected Texts, not only are the sources noted, but also a certain amount of variants. Here again economy was imperative. I therefore chose for each piece that witness of the text, which seemed to merit distinction because of its correctness or originality, giving the authority for all deviations therefrom in the margin, where are likewise registered not only important variants bearing on grammar, lexicon, or meaning, but also scribal errors of the codex chosen (for silence would have led to a false impression as to the actual contents of the manuscript).

Both in the Grammar and in the Chrestomathy I refrained from adding vowel points. Only in the Connected Texts did I here and there deviate from this rule;

the reasons in each case will be found to be obvious. The first part of the Chrestomathy, the "Forms and Sentences", being arranged according to a graded system, with references to the paragraphs of the Grammar, the student, with the aid of §§ 2—5 and a moderate knowledge of Hebrew and Biblical Aramaic, will be able to accurately vocalize every form occurring in the Grammar and in the corresponding portions of the Chrestomathy. Moreover, he may look up every form in the Glossary under the proper root, where he will find the forms occurring in Grammar and Chrestomathy recorded, defined, and vocalized. There is also another reason why the vocalization was on the whole sedulously kept out of Grammar and Chrestomathy. The orthography of the sources being adjusted to unpointed texts, the introduction of vowel-points would have created naught but confusion, since the latter presupposes an entirely different system of orthography (such as we find in Biblical Aramaic). With the method adopted by me, each system is allowed to exhibit its own characteristics without confusion. Moreover, whatever subjective features may attend the vocalization are thus kept out of the texts themselves which are presented with utmost fidelity and accuracy exactly in the form in which they have come down.

As for the choice of material, the texts naturally come largely from the Haggadah. But the Halakah also is not only represented by a few specimens which, I believe, meet the requirements of beginners, but also in the first part of the Chrestomathy by phrases and sentences judiciously culled from the large frame-work and thus exhibiting the methodological terminology of the halakic discussions, concisely explained in the Glossary. Additional information is to be found in MIELZINER's *Introduction* and in BACHER's *Terminologie* (see p. 97. 98).

In writing the Glossary, I naturally availed myself of the great Talmudic lexica and of the lexicographical

works concerned with the cognate Aramaic dialects. My aim was not so much to discover new identifications, as to give that which was tenable and most adequately supported. I have followed tradition as far as it is embodied in the 'ARUK, in HANANEL, RASHI, and others, both with a conservative bias and with criticism. The discerning critic will find that the lexicographical material has been thoroughly consulted and just as accurately weighed. The student may confidently feel that he is everywhere treading upon safe ground.

It is a pleasant duty for me to acknowledge my indebtedness to the directors of the Libraries of Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, for the readiness with which they conveyed their Talmudic manuscripts to Munich for my use; but above all to Dr. VON LAUBMANN, the director of the Royal State and Court Library at Munich (whose recent demise is a source of deep regret), and his able assistant, Dr. LERDINGER, for the uniform courtesy extended to me for five full months. I am also beholden to the National Library at Florence for the permission to have certain pages of its Talmudic manuscripts photographed, and to Chief Rabbi Dr. S. H. MARGULIES for securing and forwarding those photographs. Above all others, my sincere gratitude is herewith expressed to Professor STRACK who not only suggested this work but also read a number of proofs and was untiring in his efforts, in which he was aided by his wide experience, to enhance the accuracy of the contents, the economic arrangement of the details, and the appearance of the whole. Nor would I be derelict in acknowledging the kindness of Commercial Councillor Herr OSCAR BECK, head of the publishing firm of C. H. BECK in Munich, who most readily consented to undertake the publication of this work.

Philadelphia, Pa., February 1910.

Max L. Margolis.

TABLE OF CONTENTS

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

	Page
§ 1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic	1
§ 2. Script and Orthography	3
§ 3. Means of Fixing the Vocalization	7

I. Phonology (§ 4—7).

§ 4. The Consonants and their Changes	8
§ 5. The Vowels and their Changes	10
§ 6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence	15
§ 7. The Accent	15

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

§ 8. Personal Pronoun	16
§ 9. Demonstrative Pronoun	17
§ 10. Relative Pronoun	18
§ 11. Interrogative Pronoun	18

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

§ 12. Preliminary Remarks	19
§ 13. Nouns with Shortened Stem	19

	Page
§ 14. Triconsonantal Nominal Stems with Vowel Gradation	22
§ 15. With the Middle Radical Geminate	22
§ 16. With Prefixes	25
§ 17. Pluriconsonantal Stems	25
§ 18. Denominatives formed by means of Afformatives .	26

(b). Inflection (§ 19—22).

§ 19. Inflectional Endings	27
§ 20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection	29
§ 21. Pl. fem. from Masculines and conversely	30
§ 22. The Noun with Pronominal Suffixes	32
§ 23. Numerals	32

C. Particles (§ 24—26).

§ 24. Adverb	34
§ 25. Prepositions	34
§ 26. Conjunctions	35

D. The Verb (§ 27—41).

§ 27. The Modification of the Stem	35
§ 28. Inflectional Elements	36
§ 29. Perfect	37
§ 30. Imperfect, Imperative, and Infinitive	38
§ 31. The Participles	40
§ 32. Itpe ^{el}	41
§ 33. Pa ^{el}	43
§ 34. Itpa ^{al}	45
§ 35. A ^{el}	46
§ 36. Itta ^{al}	47
§ 37. Verbs ע"ע	48
§ 38. Verbs ער"י	50
§ 39. Verbs לו"י	56
§ 40. Pluriconsonantals	56
§ 41. The Verb with Objective Suffixes	57

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

	Page
§ 42. The Neuter.	62
§ 43. St. absol. and determ.	62
§ 44. St. constr. and Periphrastic Genitive	63
§ 45. Coordination	65
§ 46. Construction of כֵּן	66
§ 47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition.	67

Pronoun (§ 48—52)

§ 48. Personal Pronoun	68
§ 49. Demonstrative Pronoun	70
§ 50. Interrogative Pronouns	71
§ 51. Relative Pronoun	72
§ 52. Numerals	73
§ 53. Adverbial Expression	74
§ 54. Prepositions	74

B. The Verb (§ 55—62).

§ 55. Person and Gender	75
§ 56. The Perfect	76
§ 57. The Imperfect	77
§ 58. The Participle	79
§ 59. The Imperative	82
§ 60. The Infinitive	83
§ 61. Government of the Verb	84
§ 62. אִיךָ	86

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

§ 63. The Copula	87
§ 64. The Casus Pendens	88
§ 65. Concord of the Parts of Speech	89
§ 66. The Order of Words	89
§ 67. Negative Sentences	90
§ 68. Interrogative Sentences	91

D. Compound Sentences (§ 69—73)		Page
§ 69.	Copulative Sentences	92
§ 70.	Attributive Relative Sentences	94
§ 71.	Conjunctive Relative Sentences	95
§ 72.	Indirect Interrogative Sentences	96
§ 73.	Conditional Sentences	96
Literature		97

Chrestomathy and Glossaries.

Chrestomathy.

I.	Forms and Sentences	1*
II.	Connected Texts	34*
	A. Earlier Language	34*
	B. Later Language	37*

(From the "Chapter of the Saints" p. 58*. — Wonder-
stories p. 70*. — Halakic texts p. 74*.)

Glossaries.

A.	Aramaic Glossary	84*
B.	Hebrew Glossary	180*

Abbreviations and Signs.

1. F = Florenz (Florence), Biblioteca Nazionale codd. II, 1, 7—9.
- G = Göttingen, Universitäts-Bibliothek cod. hebr. 3 (init. saec. XIII).
- H = Hamburg, Stadtbibliothek, cod. hebr. 165 (1184 p. Chr.).
- K = Karlsruhe, Hof- und Landes-Bibliothek cod. orient. 9 (1400—1450).
- M = München (Munich), Hof- und Staats-Bibliothek, cod. hebr. 95 (1343 p. Chr.).
- M₁ = München, codd. hebr. 6. 140. 141.
- Ⓐ = ed. Bomberg. 1, Venetiae 1520—23.
- Ar^M = 'Aruk cod. hebr. 142 München (1285 p. Chr.) *contains only the second part, not made use of by Kohut* || Ar^{ⓂⓈ} = 'Aruk cod. Wien (Vienna), ed. Pesaro, ed. Veneta (cf. Kohut).
- Han^M = Hanan'el cod. hebr. 227, München.
- Ra^M = Raši; RŠbMM = RŠemu'el ben Meir. Cod. hebr. 216, München.
- En = 'En Ia'akob, ed. princ. (Saloniki c. 1516).
- Hal-ged = Halakot gedolot, Ven. 1548.
- Teš-geon = Tešubot ha-ge'onim, Ed. Harkavy, Berlin 1887.
2. Ar = 'Arakin || A.z. = 'Aboda zara.
- Ba, ba = Biblisch-Aramäisch (Biblical Aramaic). || B.b. = Baba batra || Ber(akot) || Beš(a). || B. ḵ = Baba ḵamma || B. m. = Baba meš'a.

Chr. = Chronik (*Chronicles*).

Dal(man), cf. p. 98. 99. || De(uteronomium).

Erub = 'Erubin. || Ex(odus) || Ez(echiel).

Ge(nesis). || Gerš(om)^{ms} (MS apud Kohut) || Giṭ(ṭin).

Ḥag(iga). || Ḥul(lin).

Jb = Hiob (*Job*). || Je(remias) || Ieb(amot). || Jo(sua). || Is(aias).

Ker(itot). || Ket(ubot). || Kīd(dusin).

Meg(illa). || Men(aḥot). || mend(um), mend(osum) || Miel(ziner),
cf. p. 97. || M. K. = Mo'ed Kāṭon ||

Ne(hemias). || Ned(arim). || Nö(ldeke), cf. p. 99. || Nu(meri).

p(luralis). || Pes(aḥim). || Pr(overbia). || prm = praemittit, prae-
mittunt. || Ps(almus).

Reg(um liber) = Könige, *Kings*. || rell = reliqui || R. h. = Roš
ha-šana.

Šab(bat), Sanh(edrin) || st. a. = status absolutus || st. d. = status
determinatus. || Str(ack), cf. p. 97 || Suk(ka).

Taan = Ta'anit || tr = transfert.

* = prima manus || > = omittit, omittunt.

c = corrector. || mg = margo || t = textus.

h = hebraice. || p = nomen proprium.

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. 1. Its Place in General Aramaic.

By Talmud (Gemara) we understand the interpretation of the Mishna, which usually takes the form of discussion; hence, the large framework. The language of this framework is throughout Aramaic. Whatever there is of Hebrew in the Talmud is confined to quotations from Hebrew sources, or to certain expressions which had become part of the spoken language and certainly of the scholastic speech. But even within the framework there is a considerable amount of Aramaic consisting of sayings of scholars whose vernacular was Aramaic, or of the conversation of the common people, or of the mass of popular proverbs, stories, legends, and the like, some of which are even of a non-Jewish origin.

This framework, which belongs to the editors (redactors) of the Talmud, is on the whole uniform and did not vary greatly from the vernacular employed by the Babylonian teachers (*Āmōrā'ē*, *Sābōrā'ē*) in their daily life. This language had as its area Upper

Babylonia, the seat of Babylonian Jewry, with the towns Neharde'a, Sora, Pumbeditha and others in which scholastic institutions were found; it was spoken during the 4th, 5th, and 6th post-Christian centuries, during which period the accumulated Talmudic material was subjected to frequent redaction, until it reached its final form.

c The language did not really die out until the ninth century when it was supplanted by Arabic. Its nearest relative is Mandaic, the language of Lower Babylonia. There certainly existed between the two dialectal differences; but it may be doubted whether there was a noticeable Jewish coloring to the popular speech of Upper Babylonia as handled by the Jews. Whatever there may be of Hebrew influence, should be looked for rather in the syntax. The phonetic decay characteristic of Mandaic may be witnessed on Talmudic ground only in its beginnings; at any rate the spelling of the Talmudic Aramaic is more archaic. Both dialects are closely related to Syriac; compare for instance the form of the st. d. of the masc. pl. in the noun and the prefix of the 3. person masc. of the imperf. in the verb.

d Much more ancient is the Aramaic which we find in certain tractates (Nedarim, Nazir, Temura, Keritot, Me'ila, Tamid) apparently belonging to an earlier redactional stratum. Elsewhere we find remnants of the earlier language in (*a*) quotations from the Targum, usually in the name of R. Joseph, and paraphrastic expositions of biblical passages after the fashion of the Targum, cf. Ber 38^a; Sanh 95^a a. e.; (*b*) fragments of *Megillat Ta'anit*; (*c*) the pastoral letter of Gamaliel II.,

Sanh 11^b; (*d*) fragments of formulas for public documents (contracts, deeds, etc.); (*e*) the sayings of the older Palestinian scholars (Hillel, Samuel the Little, Meir, Hiyya, Bar Kappara, Johanan, etc.); (*f*) old popular texts, particularly incantations. Of course, there exist also mixed texts combining elements of the earlier and the later language. It is interesting to note that in M there is a tendency towards reducing the earlier language to the level of the later and common speech.

In the present work the earlier language, no less than *e* the later, is the subject of grammatical treatment; ancient and modern forms, however, are clearly distinguished. Thus in the grammar, the archaic forms have a † prefixed; in the chrestomathy A designates the essentially earlier and B the essentially later or common speech.

2. Script and Orthography.

2.

The letters are the same as in biblical and targumic Aramaic. Vowel signs as well as diacritic points are wanting in the printed editions and, barring sporadic cases, also in the manuscripts.

In contrast with BA., it is to be noted that ש has *b* been replaced by ס in סגי, סים, סיטרא, אסתכל. ש is kept in עשבא, שבוע, שמאלא, שיפתא, שק. The two are used indiscriminately in the flg. instances: בשרא and ביטרא; עשרה and עשרי, עשרין but חד סר, etc.; סהדי and שהדי; אשתניו and סני; בשיותיה and סיב; שטנא and סטנא; סערתא and שערתא.

ה als a vowel letter is the rule exactly as in BA. *c* after א : מאה, גינאה, חקלאה, ארמאה, etc. In the absol.

st. of the f. sg. ה is rare: מָלָה (but also מָלָא), ארבעה, חמשה, עשרה; more frequently it occurs in 3 sg. f. of the perf. (שיילָה, שדרָה, קמָה, רקָה, ילדָה, שמעָה, שקלָה, סברָה) and in the pt. sg. f. (מנסבָה, מובנָה) and pl. f. (שיבָה); but even there א will be met with ordinarily. In verbs לו"י we find ה only in הוה (occasionally also הוא). ה is extremely rare in the st. d. m. sg.: גברָה רבה, ארעָה, אורחָה.

d Occasionally א represents a quiescent ה (§4*m*): גברָה = גברָה; רישָה = רישָה; כולָא, etc.

c In the middle of a word a radical א, though quiescent, is always expressed in the words מאתָן, סאוי, שמאלָא. Elsewhere א may and may not be written; thus we find מסאנָא and מסנָא, מאני and מאני, עאניה and ענָא, צוורָא and צו(ו)אריה, ענָא and עאניה, מני and מני. The same holds good of א taking the place of ע (§4*e*): תולאנָא and תולנָא.

f א as a vowel letter in the middle of a word for *a* (after the fashion of Arabic) is only occasionally found in Occidental prints and MSS.; thus universally: אוריאָן; בּוטאשי; אחאָתא; גביאָת, עליאָתא, מסרגאָן, קאקי; כּודניאָתא, אילואָתא, ארעאָתא, בנאָתא, (בּוטאטי); כּנישאָתא, חראָתא, קרנאָתא; שארו, מלכאָתא, ריבואָן, סאבי; גאנו, שדיאָן, אתאָת. Universally for *a* in „מן, who?“ (rarely מן); there is, on the other hand, no fixed rule when the vowel is followed by ר (and preceded by ו or י: שוואר, but שוור H; משוואר, but שוור H; ת(י)שוור, but סיאר; מידואר, but סייר HM; דיירנָא, מידואר; otherwise אגר, סחר, etc., where the absence of י, as in גרים, שביק, etc., sufficiently indicates the pronunciation); cf. also פאָחא, כאווי, פאָחא M, כאוי M, אָתאן ib. The common and incorrect pronunciation

and ' designate universally the long vowels (whether *g* of Semitic or Aramaic origin) \bar{u} , \bar{o} , \bar{e} , \bar{i} . In contrast with BA., it is worthy of note that the historical orthography has been replaced by the phonetic in cases like רישׁא, יימר, etc. (BA. רִישָׁא, יִמָּר, etc.). Cf. also תהוי, etc., for BA. תְּהוּא. Note, however, יהא (also יְהִי), תהא = יְהִי, תְּהִי; יבכה = יִבְכֶּה cf. BA. אַתָּה, etc.

Consonantal וּ and י are written וו, יי; e. g., גוּוּא, הַיִּי, נִיחַ, וּוּדִין, דִּינָא, גִּיּוּא = גִּיּוּא, רוּחָא, נִיחַ, וּוּדִין, דִּינָא, גִּיּוּא. Before or after א as vowel letter the repetition is unnecessary (cf. §f). Defective writing in general is the rule in the older MSS. (GHM₁) and frequently also in B (particularly in Ber); e. g., בּוּי, כּוּתָא, גּוּוּא, קִים, מְנִיכּוּ, בִּי, בְּנִיחַ, גִּיּוּא, קִים = נִיחַ, חוּיָא. When וּ is immediately preceded or followed by י, only one of the two is written twice; thus, לְשׁוּיָא, לוּיִךְ, גּוּיִתָא, וּי = לְשׁוּיָא, לוּיִךְ, גּוּיִתָא, וּי. (Less frequently: גּוּיִתָא.) Similarly, וּ is expressed but once after י as a vowel letter (§g): חוּיִךְ, חוּיִתָא = חוּיִךְ, חוּיִתָא.

At the end of certain forms of $\text{fa}^{\text{e}}\text{āl}$ roots (nominal formation $\text{fa}^{\text{e}}\text{āl}$, §15*b*; 1 sg. and 3 sg. f. perf. and imptv. sg. f., §39) as well as in the pronominal suffix of the 1 sg. with the noun (§22*b*) $-\text{ai}$ is expressed by אִי, e. g., בָּנִי = בְּנִי, חֹדַי = חֳדָי, בְּנִי = בְּנִי, שְׁמִי = שְׁמִי; but occasionally also by יִי, e. g. בְּעִי (MM₁) = בְּעִי, צָלִי = צָלִי, בְּנִי = בְּנִי. Observe that B. k. 17^b H vocalizes שְׁנִי; very likely, however, the word was pronounced שְׁנִי. In the $\text{fa}^{\text{e}}\text{āl}$ formations אִי appears to have crept in from the plural; cf. §20*j*.

accentual and syllabic conditions are, with the exception of \mathfrak{B} in Ber, almost universally expressed by $\dot{\text{v}}$ resp. $\dot{\text{y}}$.

$\dot{\text{v}}$ very frequently indicates a reduced vowel. ^l After \mathfrak{A} it may represent — (or —): $\mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S} = \mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S}$ ($\mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S}$), $\mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S} = \mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S}$, $\mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S} = \mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S}$. Once I find in M_1 : $\mathfrak{L}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S}$, i. e. with artificial gemination (§50), = $\mathfrak{L}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S}$. I doubt whether the same kind of gemination is to be presupposed in all other cases, e. g. in $\mathfrak{E}\dot{\text{v}}\mathfrak{B}\mathfrak{I}\mathfrak{D}$ for $\mathfrak{E}\dot{\text{v}}\mathfrak{B}\mathfrak{I}\mathfrak{D}$, $\mathfrak{E}\dot{\text{v}}\mathfrak{B}\mathfrak{I}\mathfrak{D}$ for $\mathfrak{E}\dot{\text{v}}\mathfrak{B}\mathfrak{I}\mathfrak{D}$. Perhaps the vowel letter merely indicates — , in other words the reduced vowel. Of course, defective writing is also met with: $\mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{N}\mathfrak{S}$, $\mathfrak{E}\dot{\text{v}}\mathfrak{B}\mathfrak{I}\mathfrak{D}$.

Word-division. The compound numerals for 11—19 ^m are written indifferently as one or two words; cf. §23. $\mathfrak{K}\mathfrak{A}$ (§38) is very frequently joined to the next following word (\mathfrak{A} then drops out), so esp. in M.

Abbreviations, particularly frequent in $\mathfrak{B}M$, are ⁿ indicated by a stroke ($\dot{\text{v}}$). In the older MSS., a point over the last letter of the abbreviated word serves the same purpose: $\mathfrak{A}\dot{\text{v}} = \mathfrak{A}\dot{\text{v}}\mathfrak{M}$; $\mathfrak{G}\mathfrak{M}\mathfrak{L} = \mathfrak{G}\mathfrak{M}\mathfrak{L}\mathfrak{A}$. $\dot{\text{y}}$, represents the *tetragrammaton*.

3. Means for Fixing the Vocalization.

3.

In addition to the vowel letters (§2c—k), the vocalized texts of BA. and the Targums, esp. those supplied with superlinear signs, furnish means for fixing the vocalization. To be sure, even the superlinear vocalization must be used with caution (cf. Dal, 79 f.); the same holds good of the vowels sporadically inserted in the MSS. of the Talmud. The traditional pronunciation is of subordinate value and may lead,

when uncritically used, to the worst aberrations. For it is not uniform, and, moreover, it rests itself on the vowel letters. Criticism everywhere aims at the better and older form of tradition. Mandaic with its less ambiguous orthography (Nö §12) and Syriac with its fixed Masora offer invaluable aid, occasionally also the other Semitic languages. Many doubts naturally remain.

I. Phonology (§ 4—7).

4. The Consonants and their Changes.

a 1. (a) Laryngeals: א ³, ה *h*, ח *h*, ע ³.

b (b) The other consonants: ג *g*, כ *k* (Palatals); ק *k* (Velar); ד *d*, ת *t*, ט *t* (Dentals); ש(ש) *s*, ש *š*, צ *s*, ז *z* (Lingual Fricatives); ב *b*, פ *p* (Labials); מ *m*, נ *n*, ל *l*, ר *r* (Sonorous Sounds); ו *u*, י *i* (Non-syllabic Vowels).

c 2. ה, ש(פ), ז(ז), ת, ט correspond each to two distinct Semitic sounds.

d א replaces ו resp. י in קאים and the like in Earliest Aramaic. A late change is חקלאה from *חקליא.

e The laryngeals are still kept distinct in Talmud. Aram. Nevertheless, a tendency in the direction of reducing ח to ה and ע to א is discernible; e. g., הדדי, בהדי, הדד, etc.; אבא, אודדי, אטמא, אמד „dive“, א = על (§ j), אד = עד, etc.

f Intervocalic א (ע) appears as י: שילו = שילי, שירח = שירח, סיאר = סיר, סיים = סים, etc., for *שאלו, *שארח, *סער, *סאם.

g ב may become ו, e. g., צווחא by the side of צבחה (cf. also § h).

חרין (orig. *תנין) and כוכבא (orig. *כבכבא, §g) are *h* early examples of dissimilation. Other exx. in Talmud. Aram.: נהמא by the side of לחמא; the reduplicated formations דעדקין and דרדקי by the side of דקדקתא; שושמנא; דבדבא, *לבלבא, *לוליבא (for דודבא) orig. *לוליבא by the side of שושמנא (§5*h*); שלשילחא for שושילחא, קילקילחא by the side of קילקילחא. The simplification may take place at the end: קילקתא.

Metathesis takes place in the *Itpe.* and *Itpa.* in the *i* groups *חש, *תס, *תצ, *תו, which are transformed to שח, סת, צט, וד (in the last two examples at the same time partial assimilation).

Exx. of total assimilation: (*a*) progressive: מישב = מישב for משאב (but משאל), איתמר = איתחד = קניה = קניה for *אתחד, *אתמר (but מתמר), פקא = פיקא by the side of פיקעא, פיקעא for מסותא; as in the other Aramaic dialects יסק = יסק for יסלק and in the *Ittaf.*, e. g., מתאמר for מתאמר, מתאמר for מתאמר; (*b*) regressive: מתרבק = מתרבק for אטרד = אטרד, מידבק = מידבק for אטרד, מתרבק = תנסב but תנסב, יסבון = יסבון but יסבון; אבב for עלבב (§e); גפא, גפא by the side of גפא, גפא; אא = אא for טנא, טענא, מברא for מברא, טונא = טונא by the side of אודנא, etc.

Contraction: איתקיל = איתקיל and the like for *אתקיל, *אתקיל for חדתחי, כפנן (כפנין) for *כפנן (§29); אד for אדד, etc.

א (y), when preceded by a reduced vowel or by a vowelless consonant, may be ignored in pronunciation: ביש for *באיש, מלפך for מלפך, מיץ for מיץ, מיצנה for מיצנה, מיצנה for מיצנה, מיצנה for מיצנה (but מלאכא), מיצנה for מיצנה, מיצנה for מיצנה.

- נָא by the side of נָאָ. Loss of *א* at the end of a syllable is old in נָאָ, מָאָ, רִישָׁא, בִּיבָא, מְיִבְלָא, יִימָר, and the like. A secondary development is כְּאִיבָא = כְּאָבָא for כְּאָבָא (cf. Hebr. שָׁאָת by the side of לְשָׁאָת). Intervocalic *א* was lost in early times in קְרָאוּ and the like (§5*d*). *א* is always lost at the end of a word: סָגִי pl. סָגִיָּין.
- m* ה at the end of a word may be left unpronounced; רִישָׁה, בְּלָהּ for רִישָׁא, (כולי) בְּלָהּ.
- n* חֲנִי = חֲנִיָּי (for *חֲנִי = חֲנִי) may serve as an example of a consonantal insertion for the purpose of resolving gemination.
- o* Closing consonants have disappeared in נָשָׂא, סָגָא, אָוָא, אִימָא for סָגָר, נָשָׁב, אָוֹל, אִימָר; comp. also חֲוָּ = חֲוָּב and the forms of the verb קוּם: נָקוּ, חָקוּ, אָוָקִי.
- p* ב, ג, ד, כ, פ, ת are spirantized after full or reduced vowels, e. g. בְּחַפָּא, אֶלְפִי, etc.

5. The Vowels and their Changes.

- a* 1. \bar{u} , *u*, \bar{o} , *o*; \bar{a} , *a*; \bar{e} , *e*; \bar{i} , *i*, \bar{e} , *e*, *e*; (*א*) \bar{a} ; \bar{a} ; \bar{a} .
- b* These vowels proceed from the Semitic vowels \bar{u} , \bar{i} , \bar{a} ; *u*, *i*, *a* and the diphthongs *au*, *ai*. \bar{a} appears sporadically as \bar{o} , e. g. מְזוּנָא, but commonly as \bar{a} .
- c* 2. The production of the orig. short vowel in נָאָ(א)ָ, מָאָ(א)ָ (= *נָאָנָא, *מָאָנִי) which in consequence of the loss of the *א* at the end of the syllable (§4*l*) comes to stand in an *opened* syllable, belongs to Early Aram.; of somewhat later date (observe the assimilated vowel, §*i*) are רִישָׁא, מְיִבְלָא, חִיכּוּל, יִימָר for *רִישָׁא, etc.; בִּיבָא for *כְּאָבָא is of course perfectly regular.
- d* In consequence of the loss of an intervocalic *א* (§4*l*) there arises a (falling) diphthong, e. g. *kārau* for *kāraʾū*.

Diphthongs, both coming from Early Aram. and those originating later, may be monophthongized: *au* becomes *ō*, *ai* — *ē* (*ī*), e. g., יומא, קרו, חילא, תַּיִנָּא, תִּידְבָּא. But the monophthongization need not take place, e. g. רוּחָא = רֹחָא; תַּיִנָּא = תַּיִנָּא; גַּיִסָּא = גַּיִסָּא; the diphthong always remains when the non-syllabic vowel is situated on the border-line between two syllables, in other words, when it is geminated, e. g., בְּגוּיִהּוּ = בְּגוּיִהּוּ, but מִיגוּ = מִיגוּ.

The monophthongization of *a*₂ may take place also in such a manner that the non-syllabic vowel is completely lost, so esp. before *n*, e. g. בָּעַן for *בַּעִין, סָנָן for *סַנְיָן, גָּלָן for *גַּלְיָן (in the two last exx. *a*₂*n* represents a contraction from *a*₁*n*); אֶבְרָתָנָא, רַבָּנִין for *יְנָא = *יָן = (and accordingly אֶרְרָחִין, דְּעַתִּין, §22); before ה *a* becomes *e*: מְנַהָא (cf. §k). Elsewhere *a*₂ is also found contracted to *ā*: אֶחָתִּיהָ, אֶרְעִיָּה for יָה = (and accordingly יוֹמָהּ, בְּפִיָּהּ). (*u*?) *i*, when followed by the laryngeals ה, ח, ע or ר, *f* is sounded as *a*; thus in primitive times in forms like שְׁמַעָה, שְׁמַע, תִּיּוּרַע, נִימְשָׁה, מוֹקֶר, מוֹדַע, שְׁדֶרֶו, שְׁדֶר, אִתְעַקְרוּ, נָבַח, בָּלַע, יִימֶר. At the same time we find רִיעִיא, רִיחִיא, שִׁיחִנָא, סְחִיר, דְּאִירנָא (by the side of דִּירנָא), etc.

The same effect appears to be produced by other *g* consonants (emphatic and sonorous sounds), cf., e. g., אִדְבָּקִי = אִדְבָּקִי by the side of מִדְבָּקִי.

When followed by a labial, *a* or *i* becomes *u*: e. g., ^h
גוברין, גנובתא, דובשא; גופנא; שומשמנא, etc. שום is an
early example of this transformation.

When preceded by a laryngeal, *i* becomes *e*: e. g., *i* חֵלֶם, חֵשֶׁק, etc. The full writing with a vowel letter, e. g., חֵלֶם, חֵשֶׁק, need not necessarily point to a

pronunciation הַלְקוֹל ($\S 2j$). In front of a laryngeal (cf. §f) $\text{לִיהֲדַר} = \text{לְהֲדַר}$ (cf. also §c).

j When followed by a geminate consonant, though preceded by a laryngeal, *i* remains; thus אִשָּׁא , אִשְׁתָּא , etc.

k So-called compensative production takes place for the purpose of making up for the loss of gemination in front of laryngeals and the sonorous sound γ , *i* (over *e*) becoming *e* and *a* — \hat{a} . The rule is by no means a fixed one; but in general the possibility of compensative production rises in the order ה , ח , ע , א , ר . Hence point בִּירוּשׁ , יִרְתֹּן (בִּירוּשׁ), (תִּיחַתּוֹ), מַעֲוָטָא (מַעֲוָטָא), etc.; אֶצְטַעַר (אֶצְטַעַר), (בִּרְכִּי), פְּרָשָׂא , נִתְחַל , צַעֲוִירִי (אֶצְטַעַר), (אֶצְטַעַר), etc. Before ה , *a* is transformed into *e* (at least according to the Tiberian system; cf. §e): פְּתָרָא . Note יְרוֹק .

l The following table illustrates the modification of the vowels in as far as it is effected by accentual and syllabic conditions:

Tab. I.

	In closed		In open			In opened syllable
	un-accented syllable	accented syllable	un-accented syllable		accented syllable	
			after other consonants	after laryngeals		
$\bar{u}, \bar{o}, \bar{i}, \bar{e}, \hat{a}$	with <i>meteg</i> α	unchanged	unchanged; with <i>meteg</i> β		unchanged	
u, o	$\underset{\cdot}{u}^{\gamma}, \underset{\cdot}{o}^{\delta}$	$\underset{\cdot}{o}^{\epsilon}$	$\underset{\cdot}{o}^{\zeta}$	$\underset{\cdot}{\tilde{o}}^{\eta}$	$\underset{\cdot}{u}^{\theta}$	$\underset{\cdot}{o}^{\iota}, \underset{\cdot}{\phi}^{\kappa}$
i, e	$\underset{\cdot}{i}^{\delta}, \underset{\cdot}{e}^{\delta}$	$\underset{\cdot}{e}^{\epsilon}$	$\underset{\cdot}{e}^{\zeta}$	$\underset{\cdot}{\tilde{e}}, \underset{\cdot}{\tilde{e}}^{\eta}$	$\underset{\cdot}{i}^{\theta}$	$\underset{\cdot}{e}^{\iota}, \underset{\cdot}{\epsilon}^{\kappa}$
a	a^{γ}	a	$\underset{\cdot}{a}^{\zeta}$	$\underset{\cdot}{\tilde{a}}^{\eta}$	$\underset{\cdot}{a}^{\theta}$	$\underset{\cdot}{a}^{\iota}, \underset{\cdot}{\epsilon}^{\kappa}$

Explanations and exx.:

m

^a קָטֵלִין. The *meteg* stroke means: „so!“ Otherwise the vowel might be shortened. || ^β When not in the syllable immediately preceding the accented syllable. Otherwise the vowel might be reduced after the manner of short vowels. || ^γ עֲצָבָא (עוצבא), אֲרָחָן ^δ גִּפְּא, מִלְכָּא; (ליבאר) לָבִי, (חיקטול) תִּקְטֹל; (כולהו) כָּלְהוּ, (קבילתון) קִבְּלִיתון, (שאלחא) שְׁאַלְחָא. Note חִלְמָא; כָּל-כָּלְהוּ, the *meteg* signifies: „so, against expectation“. || ^ε חֲרִיב (חרוב), יִחְבֵּת, (איעביד) אֲעִיבֵר, (חריב) חֲרִיב; (עולו) עֻלוּ, (חיקטול) תִּקְטֹל, (עילא) עֵלָא, (קבילת) קִבְּלִית, (איתהפיד) אִתְהִפֵּד, (שביק) שְׂבִיק, (יחיבת) יִחְיִבְתּוּ. || ^ζ עֲבִדוּ, חֲמֵר, הִתְחַקֵּא ^η שְׁלֵמָא, שְׁלָם, בְּלִיזָא, לְבוּשָא, (כתובו) כְּתֻבּוּ, (עבירו) עֲבִירוּ, (אזילו) אֲזִילוּ, (אניש) אֲנִישׁ, אֲתֵר. With א, — may take the place of —; it is just as correct to read אֲזִילוּ. Cf. also יִשְׁבְּבִתָּא. After emphatic consonants and sonorous sounds we find occasionally semi-reduced vowels: נִנְקֻטוּ (ליפרוקינן) לִפְרוֹקֵנָן, קְדָמָא (נינקוטו) (נינקוטו). I write — in deference to the system; very likely, however, the words were pronounced *lifrūkinnan*, *ninkūtū*. || ^θ (פקידא) פִּקְדָא, (איפליגו) אִפְּלִיגוּ, (עבירו) עֲבִירוּ; (כתובו) כְּתֻבּוּ, (פקידא) פִּקְדָא, (איפליגו) אִפְּלִיגוּ, (עבירו) עֲבִירוּ, (אסחירו) אֲסַחֲרוּ. || ^ι הִתְחַקֵּא; חֲעִירֹק; or *tū'rok*, (החבא) הִחְבָּא, מִלְכָּא; עֲסֹק, (טיהרא) טִיְהֲרָא; אֲרַחַת *.

Note 1. In the place of *a* we find frequently in Aram. *n* *i* in unaccented closed syllables, e. g. דִּירְכָא (Hebr. דִּירְכָא) by the side of דִּירְכָא, גִּינְתָא, חִיקְטֹל for **taktul*, etc.; in the case of the nouns we are perhaps dealing with ancient by-forms. In the Talmud. idiom note Afel forms like אִיפְסִיק by the side of אִפְסִיק, אִיפְרוּכִי, לִיזְלֵן, etc.

Note 2. By means of artificial gemination a vowel in an *o* open unaccented syllable may escape reduction, e. g., לִישְנָא (לישנא) (Arab. *lisān*), חִלְקָא (חילקא), לִפְנֵן (ליכון), etc. Artificial production is found in מְמוֹנָא, מְחוֹא, etc., and in the imperf. and infin. Pe'al of עו"ר verbs (cf. § 38).

Note 3. In using the table for words of more than two *p* syllables, the following should be had in mind. The vowel of the open syllable next preceding the accented syllable suffers reduction. When then further back an open syllable with a long vowel precedes, a closed syllable is the result, in which the long

vowel is protected by a *meteg*: גְּבוּרָתָהּ. On the other hand, when a closed syllable with a short vowel precedes, two consonants come to stand together: then either *allegro*-pronunciation or *lento*-pronunciation with an inserted parasitic vowel is possible: מַעֲרָבָה, (מַרְינָהּ) מְדִנְהָהּ and אֶרֶצְכוֹן. The *meteg* stroke serves to protect the vowel now in an opened syllable. Still the vowel may succumb to the pressure exerted by the accented syllable in the front; hence forms like אֶרֶצְכוֹן, רְשׁוּתָהּ by the side of שְׁלִיחָהּ (שְׁלִיחָהּ), מְשִׁיכָתָהּ (מְשִׁיכָתָהּ). When an open syllable with a short vowel precedes, a closed syllable results: בְּרַחֲמָהּ. When two open syllables with short vowels precede, double forms are possible: צְדִיקָתָהּ and צִדְקָתָהּ. When two syllables precede, of which the one immediately adjoining is open with a short vowel, while the other is closed with a short vowel or open with a long vowel, there is but one possibility: שְׁוֹשְׁלָתָהּ, אֲשִׁירָהּ, תַּעֲנִיחָהּ, מַחְנִיחָהּ, מַתְנַחֲמָהּ, מְטַלְלָתָהּ, קִירְתָּלָתָהּ.

q Note 4. *ayn* at the end of a word becomes through the insertion of a parasitic *i*: *aiin*, provided of course the diphthong has not been removed through monophthongization (§e); so בְּנִיךְ (מְלִיךְ), בְּעִירְךָ (בְּעִירְךָ).

r Note 5. Two consonants without an intervening vowel are also possible at the beginning of a word: סְתָמָהּ *stāmā* for **sātāmā*. In such a case very frequently a vowel is placed in front of the first consonant: thus אֲשֶׁתְּךָ (אִשְׁתְּךָ) for **štek* by the side of שְׁתְּךָ (שְׁתְּךָ), אֲשֶׁתְּךָ by the side of שְׁתְּךָ. All three examples show the same consonantal combination; cf., however, also אֲמָצִי (אֲמָצִי) and אִיתְּבָהּ (אִיתְּבָהּ), אִיתְּבָהּ (אִיתְּבָהּ) by the side of יִתְּבָהּ (יִתְּבָהּ).

s Even long vowels may be completely lost in an unaccented syllable at the end of a word. Thus אֲנִי (אֲנִי) for **antā*, 'antī, בְּנִיךְ (§q) by the side of the older form בְּנִיכִי, אֲנִי (at the same time the laryngeal disappears) for אֲנִי. From קָטְלוּ resulted the form *קָטְלִי, which, however, in the Talmud. idiom has been transformed into

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

8.

8. Personal Pronoun.

a The personal pronoun appears either as an independent subject-form or as a suffixed form indicating possession (with nouns) or the object (with verbs). But even the subject-form coalesces in the 1. and 2. person with the adjectival or participial predicate to such an extent that the pronoun may assume the form of a mere suffix.

b

Table:

Tab. II.

	in casu recto		in casu obliquo
	separatum	suffixum	
1 s.	אֲנִי	אֲנִי	יָ; as objective suffix אֲנִי, אֲנִי
1 p.	אֲנִי; אֲנִי ^a	אֲנִי	אֲנִי; אֲנִי; as objective suffix אֲנִי
2 s. m.	אַתָּה ^a ; אַתָּה	אַתָּה	אַתָּה
2 f. s.	אַתָּה ^a ; אַתָּה	אַתָּה	אַתָּה; אַתָּה
2 p. m.	אַתָּה ^β ; אַתָּה ^γ	אַתָּה	אַתָּה; אַתָּה
2 p. f.			אַתָּה
3 s. m.	הוא ^δ , אֵינוֹ ^ε , אֵינוֹ ^θ		הוא ^δ ; אֵינוֹ, אֵינוֹ
3 s. f.	היא ^δ , אֵינָהּ ^ε , אֵינָהּ ^θ		היא ^δ ; אֵינוֹ, אֵינוֹ
3 p. m.	הֵם ^ξ , אֵינֵם ^η , אֵינֵם ^θ		הֵם; אֵינוֹ
3 p. f.	הֵנָּה ^η , אֵינֵהָ ^θ		הֵנָּה

^a § 5 s. || ^β For אַנרוֹךְ no reference is available. || ^γ § 4 j. ||
^δ As a resumptive form (§§ 48 b; 63 c) also in the later language. ||
^ε אִיְהוָה (in Targumic) may be meant for אֱהוָה; opinions are divided on the explanation of the form. || ^ζ = הוּן + אֵין (§ 4 j); אֵין probably a deictic element. || ^η With unassimilated ה and loss of ה. || ^θ Copula-forms (§63 a); the ה in front has been explained as a pronominal deictic element.

Pronominal suffixes joined to adjectival predicates: קַרִיבנָא, *c* זוטרינן, *c* מכיבת חכימת, *c* חכימיתו; to participial predicates cf. the Verb (§§ 31–40).

For the manner in which the possessive and objective suffixes are joined to nouns and verbs cf. §§ 22; 41.

9. Demonstrative Pronoun.

9.

1. For the designation of the proximate („this“):

Early forms: sg. m. דִּין (דִּנן), f. דָּא, pl. אֵילִין; with pre-a fixed deictic element (א)ה: sg. m. הִדִּין, f. הִדָּא, pl. הֵלִין.

Sporadic forms: sg. m. עָדִי, f. עָדָא (עָדָה), pl. עָדִי. *b* These forms still requiring explanation are specifically Babylonian.

Late (common) forms: sg. m. (incorrectly also f.) *c* הָאִי, f. (esp. in a neuter sense) הָא, pl. הֵנִי.

These forms are contracted from הִדִּין, הִדָּא, הֵלִין; in *d* the last instance, ל has been transformed into ה. Through combination of הִדִּין and הוּא arise in the same manner (but with retention of ה) הִינוּ (הִיינוּ) *ecce eum (id)*, „that is“; f. הִינִי.

אִידִי, formed from דִּין with אִי (§8b^e?) in front, is *e* found only in the expression אִידִי וְאִידִי with correlative force, „this and that“, „both“.

2. For the designation of the distant („that“) two *f* series of forms are employed, of which one results

from the addition cf. כִּי or ךְּ to the demonstr. forms just mentioned, while the second = the pers. pron. of the 3. person plus a prefixed (א)ה. Hence: (1) sporadically sg. m. דִּכִּי, pl. אֵילָךְ, commonly sg. m. הָאִיךְ, f. הֵךְ, pl. הֵנָךְ; (2) sg. m. הָהוּא, f. הָהִיא, pl. הֵנָהוּ.

g From *דך (= דִּיך m. and דֶּךְ f.), through prefixing אִי (§e), arise sg. m. אִידֶךְ, f. אִידֶךְ, „that“, „the other“. In a similar manner (at the same time with transition of ל into נ) the plural אִינֶךְ „those“, „the others“, is formed.

10. 10. Relative Pronoun.

a דִּי, usually shortened to ד.

b By combining the relative pronoun דִּי with the preposition ל, in the common language with the noun יד, an independent possessive pronoun is formed, דִּילִי, דִּירִי, etc.

11. 11. Interrogative Pronoun.

a 1. In a substantive function: מֵאֵן of persons, מֶה, מֵאֵי (§6*b*) of things.

b מֵה דִּין (§4*g*) by side of מֵאֵן הוּא; מִנֵּי = מֵאֵן הִיא. מֶה דִּין (whence מֵאֵי), cf. Hebr. מֶה זֶה.

c 2. In an adjectival function: הִי (but also in a subst. function), אִידִין (cf. Hebr. אִי זֶה).

d For the employment of the pers. pron. מֵאֵן, מֵא in front of the relat. pron. as an indefinite pron. cf. the Syntax (§51*b*).

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

12. Preliminary Remarks.

12.

There are but few *compound* nouns, i. e. nouns *a* standing to one another in the genitive relation and forming a unit. In addition to the compound numerals for 11—19 (§23*a*) cf.: בעיל דבבא, סגי נהור, pl. סגי נהורי; בי תרי (בתרי); ביורא (= בר ורעא *), pl. ביורני.

In the case of the *simple* nouns we distinguish between *b* the nominal stem and the inflectional endings. The nominal stems are of Semitic origin or formed after the pattern of Semitic types. The genetic origin of the Aram. nominal stems must hence be looked for in the parent language; at all events the original status has been so obscured in historical Aram. through semasiological development as well as by the forces of analogy that only sporadically may we succeed in cleanly dividing the nominal *forms* according to functional categories (nouns of the agent and adjectives, nouns of action and abstract nouns, etc.); in all probability such a clear distinction was felt by the speaker only in a few particularly specific types. Even the formal classification is capable of being carried out only with triconsonantal stems; and even there it breaks down in part in עוי and לווי roots. The following survey of the most important nominal formations subserves in the main practical ends.

13. I. Nouns with Shortened Stem.

13.

Some of the nouns mentioned here may have been *a* orig. biconsonantal.

שום, פום, מרא, יר, pl. זני, זנא, דם, בר. With feminine *b* ending: אמתא, קשתא, שיפתא, שנא. || אבו(הי), אחו(ה), אח(א)חא, חמת(ך). || חמו(ה), „city“ comes probably from the Assyrian.

14.

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

	I stirpis sanæ	II פ"א	III med. ע sive א	IV ult. ע sive א	V ע"נ
<i>b</i>	1. fa'al, fi'al כפנא, דירקנא, שיכרא ^β ברכתא ^β עינבתא	חד		פקתא	
	2. fa'il חברא, לבינתא				
	3. fa'ul חשוכא, סעודתא				
<i>c</i>	4. fa'il מלכא ^δ , דירכא ^α מלכתא	א	רשע, ע(א)נא תאינתא	קרא	אפ(א), אנפ(י)†
	5. fi'l גירסא ^ε		כאיבא, כיבא	קינ(יה), פיקא ביזתא	עיוזא אי(ז)תתא
	6. fu'il שופרא ^ζ חוכמתא		טונא		
<i>d</i>	7. fa'al, fa'il עלמא, ספרא כהנתא			מ(א)רר מרתא	
<i>e</i>	8. fa'al, fi'al, fu'al שלמא, לישנא ^η חולקא ^η שיבבתא ^θ שערתא			קריי(ך), קרא	
	9. fa ₁ /il זריז, ספינתא		ביש		
	10. fu'ul לבושא, גבורתא				
<i>f</i>	11. fa'ul ינוקא, ינוקתא				
	12. fu'al אוזילא ^η				

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

VI פ"ר	VII ע"ע	VIII ע"ו	IX ע"ר	X ל"ו	XI ל"ר
					קניא ר(י)חיא עניא
רעתא	רב		VII.d.חייא ^a		pl. שמיא ^a
דנא ^a כלתא ^a	דנא ^a כלתא ^a	דנא ^a כלתא ^a VII. כווחא ^a	חילא, גייסא אימתא X. תיוחא	רעוא רעותא ^β	כריא אליחא קרתא ^a
ליבא מילתא			דינא דירתא	תידווא רשותא ^β III. שותא ^β	ציריא שליחא, שילייתא ^β סילתא ^a
טולא דוכתא	גופא				pl. כוליותא
					רעיא אשיתא ^β
גללא		ניית, זווד(ין)			
כלילא	עויר				

II. Triconsonantal Nominal Stems (§ 14—16).

14. 14. a. With vowel gradation
(s. Tab. III, p. 20. 21).

a The nouns adduced under 3. are not quite certain. The forms 7. (act. partic.) and 9. (pass. partic.) will be treated at length under the Verb. To the eleventh formation belong several denominatives (nouns indicating an occupation or trade).

g I. *a* It is questionable whether the *i* originates in a parallel form or is to be explained on a phonetic basis (§5*n*). || דרבשא^β and גנורבא after §5*h*. || ז By the side of כחפא also כפא (§4*j*). || δ גפא by the side of גרפא (§4*j*); גופנא (§5*h*). || ε ריהשא (5*m**). || ζ אורנא by the side of אורנא (§4*j*). || η §5*o*. || θ §5*m**n*.

II. Cf. §6*a*.

III. Cf. §4*j*^l; 5*c*.

IV. Cf. 4*j*^l. Note the transition into the לר"י class.

V. Cf. §4*j*.

VI. A form of the infin. שירנא with geminate *n*; brought into conformity with column VII.

VII. *a* With *i* גינחא (§5*n*); in addition with the gemination resolved pl. חינגי (§4*n*).

VIII—IX. *a* §5*d*. || *β* סיפא has replaced סיפא (which is met with occasionally in the MSS.) almost entirely; through analogy with its opposite רישא. In the table are wanting זר"י forms like דרא, f. עקחא (1. or 8.) and ריהא; קים (pass. part.) corresponds to the 9. form.

X. XI. *a* With shortened stem. || *β* Cf. §5*p*.

15. 15. b. With the middle radical geminate
(s. Tab. IV, p. 23).

a 14. seems to come from the Hebrew. 15. forms denominatives. Some nouns of this formation betray an affinity with the Intensive Stem (קים = מקים; מקנחא *nomen actionis*); the same holds good of 20. (for the most part *nomina actionis*; from the Hebr.?). 16.—18. form adjectives; 16. and 17. adjectives of color. In 18. and prob. also in 19., the gemination seems to be unorganic.

Continued on p. 25.

15. b. With the middle radical geminate.

	I	II med.laryng.	III ל"א	IV ע"ע	V ע"י	VI ע"י	VII ל"י
13. fa/i ^{al}	אימר, pl. אמרות ^a						
14. fi ^{al}	חגרא						
15. fa ^{al}	חמרא חקנתא	פרשא, פחרא		צללא	קיים, גוויזא	דיינא	חנא, בנאי ^a
16. fi ^{al}		ירוק			β חירר		
17. fu ^{al}	איכס	ירוק					
18. fa ^{al}	ימין	חריק, יחיר	סג pl. פגאין	קליל II. קרייר			
19. fa ^{al}	עמורי pl.	חרובא					
20. fi ^{al}	איסורא זיבורתא	מיצוטא					

16. c. With prefixes.

Tab. V.

	I	II prim. sive ע	III ע"א	IV פ"נ	V פ"ר	VI ע"ע	VII עו"ר	VIII ל"ן	IX ל"ר
21. m. ^a /f'al	מדרבא ^a	מברא, מיכלא		מגלא מתנהא	מוחב	ממשא pl. משללר משללהא	מזונא ^a		מישריא מרת(ר) II.
22. maf'il	מכתבא				מחיבחה ^a				מחינהא
23. maf'ul								מסורה ^a	
24. m. ^a /f'al	מדרשא, מחקלא	מדרשא	מסנא		מודעא ^β				
25. taf'il									תפניהא
26. taf'il	תלמידא								
27. taf'ul	תלמודא								
28. 'af'al	אסמכתא								V. אורייתהא
29. 'af'ul				אביב					

c I. ^a מדרבא, מדרבא according to §5p; משיכלא is formed from משיכלא.

II. Cf. §4j; 5c.

III. Cf. §4l.

IV. Cf. §4j; 5p. || ^a Also מדרבא, borrowed from the Hebrew.

V. Cf. §5d. || ^a Metaplastically from the root ח'יב (after the manner of ח'י' roots), prob. through

the influence of Hebr. רשיבה. || ^β Belongs to the Causative Stem.

VI. By the side of the contracted forms also uncontracted ones after the manner of column I.

VII. ^a Borrowed from the Hebr. or more prob. from a dialect in which, as in Hebr., ^a became ^ō.

VIII. ^a = מסורה, cf. §4j.

I. ^a The fem. of ציפּרא is ציפּורתא. c

II. Cf. §5k.

III. Cf. §4l.

V. ^a גיורא after the manner of Hebrew. || ^β Belongs perhaps originally to 17.

VII. ^a Probably a re-formate from the st. d. (cf. §4d).

16. c. With prefixes

16.

(s. Tab. V, p. 24).

21.—24. *nomina actionis, loci and instrumenti*; 25. *nomen actionis* of the Intensive Stem and its Reflexive; 26. and 27. come from the Hebrew; 28. is formed from the Causative Stem. 21. (mif'al) is the form of the infin. of the Simple Stem.

17. III. Pluriconsonantal Stems.

17.

a. *fʿll*: שטנון, מרטוט, שבריר. a

b. *flfl*: גולגלא, גילגלא, גלגלא; גרגירא; f. דקדקתא, b
קילקילתא. With dissimilation (§4h): דרדקי and דעדקי; קיקילתא and שושילתא (§5dp); the simplification may also take place at the end in front of the fem. ending: קילקתא. From stems with ב as second radical (according to §4h; 5d): כוכבא, לוליבא, דידיבא. An old form of this category is ליליא.

c. *fʿʿl*: f. (with simplification at the end) ירקרתי. c

d. With *l* at the end: ערפילא, פרולא, שמאלא; d
f. ארמלתא.

e. Other nouns: צוארא, עקרבא, עכברא, שותפא (Assyrian e
loan-word); f. כרכושתא, etc.; also the adjective ווטא, in shortened form ווטא.

18. 18. IV. Denominatives formed by means of Affirmatives.

a The affirmative serves to form abstract nouns from adjectives and participles, and adjectives from abstract nouns; or it is added pleonastically, without effecting a change in the meaning.

b *-ān* (*-ēn*, *-īn*): 1.—2. שלמנא, f. (with the addition of an *-ī* the nature of which has been differently explained) גטלניתא; 4. סדנא (VII.), מותנא (VIII.); 5. עידן (VII.), אילן (IX.), בנינא (XI.); 6. שולטן, f. אחריתי (§4j), פלן (IV.) d. פלניא f. פלניתא, בוצינא (VIII.); 8. f. גללניתא; 21. מפקנא (IV.), מסקנא (סלק /), מעלנא (VI.); from חולע: חולענא (תולנא, תולאנא, §4l); from a pluriconsonantal stem: שו(מ)שנא (§5h; 4h); from the partic. of the Intensive (§33) מדברנא and, with loss of the prefix, רחמנא. From fem. nouns: 5. ויותן (IX. and X.); ריחתנא; with loss of the fem. ending: 23. מצוינא (V. + VIII.).

c *-āi* (*-ai*): 1. עילאי (XI. with shortened stem); 2. בראי (VII.); 4. קמא, קדמא, חקלאה (§4j; 15c^{VIIa}), תתאי for תחתאי (§4j), סדאה (VII.), f. pl. גוייתא (VIII. + VII.); 5. גיראה (VII.); 6. נוכראה; pleonastically after the affirmative *-īn*: 4. ירחינאה; from the fem. with loss of the fem. ending: 4. גינאה (VII.); חנואה (and חנונאה, with a double affirmative) from חנותא (§4d). Gentilic nouns: גלילאה, ארמאה, etc.

d *-ūt* (properly **uat*) (for the dropping of the *t* in the absol. st. cf. §44c): 2. מלכותא, חברותא (with spirantic *k*; hence from the original *malik*-, not *malk*-), חירו (VII.; the underlying *חיר has probably been transformed from חר pl. חרי in conformity with עו"י formations like ריק and the like), עניותא (XI.); 4. טיבו (IX.), סיבותא (by the side

of סבותא, from סב); 7. ינקותא, אסו (X.), similarly זכות, חנותא, מטותא, שטותא; the \bar{e} in שירותא has not been satisfactorily explained; 8. שיבכות(י); 9. גריעותא; from מית: מיתותא, similarly from זיל (analogical formation from זלל): זילותא; 18. עתירות(י). From pluriconsonantals: שותפותא (§40), From the pass. partic. of the Intensive (§33): מפנקותא, מעליותא. From a noun with the affirmative $-\bar{a}n$: ליצנותא. The foreign word ליסטא (with the afform. $-\bar{a}l$) furnishes ליסטיותא.

$-al$ ($-\bar{e}$): 10. חבוליא, כנופיא, סוסיא (from סוס); כודניא, etc. *e*

(b) Inflection (§ 19—22).

19. Inflectional Endings.

19.

1. Preliminary Remarks. We distinguish in the *a* Aramaic noun two genders (masculine and feminine), two numbers (singular and plural) and three states (the absolute, construct, and determined).

The gender of a noun is properly recognizable *b* through the construction in the sentence. Feminine are not only nouns designating female beings (אימא, רחילא, etc.), but also certain other categories, as the names of the members of the body (ידא, אודנא, ברעא, etc.), of instruments and utensils, the words „earth“ (ארעא), „sun“ (שימשא), etc.; though not always uniformly. In the morphology, all nouns without a fem. ending are regarded as masc.

Remnants of the dual are the numerals (חרי f. *c* (ח) and מאתן (§23*a*); but traces may also be found in forms like בירכיה, etc., where the third radical is not spirantized.

d 2. Table of inflectional endings:

Tab. VI.

	Masculine		Feminine	
	sing.	plur.	sing.	plur.
absol. ^a	†- ^γ	† ^δ ִּי, יִי	†תִּי (אֲתִי) ^ξ	†יִי
constr. ^β	†- ^γ	†יִי	†תִּי	†תִּי
determ.	אֲתִי	†אֲתִי, יִי ^ε	אֲתִי, תִּי ^η	אֲתִי

e

Explanations.

^a Barring the shortened form in the pl. masc., the forms are found only in the earlier language. In the common language the st. d. takes the place of the absol. Cf. §43b.

^β Exclusively a part of the earlier language. In the common language the genitive relation is expressed by means of circumlocutions. Cf. §44e.

^γ Coincides with the bare stem, since the case vowels in which the forms terminated in Semitic have been lost in Aram. both in the st. a. (which is properly a pausal form) and in the st. c.

^δ Only with adjectives and participles.

^ε With substantives and substantivized adjectives and participles. Reduced in meaning so as to replace the st. a. Cf. §43b.

^ξ = *-ah, pausal form from *-at.

^η In certain adjectives: 1. חֲדָדִי (§4k); 2. רַבָּתִי (VII.); 16. יְרוּקָתִי (II.), חִירוּרִי (V.); 17. אוֹנֵמָתִי; also יְרוּקָתִי (§17c) and אֲחִירָתִי (§18b).

20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection. 20.

The stem is shortened in the sg. d. אבא and pl. אחי *a* (§13c); the artificial gemination (in the latter instance, owing to the ה, it is only virtual (§5k)) serves as compensation.

The stem may furthermore be shortened in לו"י formations of the types 1—6 (§14bc); thus pl. טבי (sg. d. טביא), קני (sg. d. קניא), שמיא; f. sg. d. קרתא (pl. ק[י]רייתא), סילתא by the side of שלייתא (שליתא).

נ as last radical may be assimilated to the ה of the c st. d. fem. sg. (§4j); hence שתא (abs. שנא, §13b).

The plural endings in the forms 4—6 (§14c) are *d* joined to the expanded stems of the type *fa'al-*, *fi'al-*, *fu'al-*. Hence, in the place of the explosive, we find in the third radical the corresponding spirant (§4p). E. g., מלכאתא, חסדין, אלפי, משכי.

The plural of אחתא (§13c) is אחוותא; i. e., the plural ending is affixed to the form *'ahau-*, language identifying therewith the stem *'ahā-* underlying the sing. Similarly, a. sing. *נפתא is presupposed by the pl. נפוותא.

The shortened nouns אמתא and שיפתא (§13b) form *f* a plural derived from a stem expanded by means of ה or ו and assuming the type *fa'/_i al-*: שיפוותא, אמהתא. The pl. אמהתא from אמתא (4VII.) rests on analogy.

The stem as it appears in the shortened sg. d. אבא *g* is expanded in the pl. by means of ה (type: *fi'al-*): אבהתא (note the fem. ending). The pl. אימהתא from אימא (5VII.) rests on analogy.

לו"י (orig. לו"י) stems of the form 7. may resume *h* the ו-sound in the pl.; thus אסוותא from לו"י stems may

be raised to the same level: thus **מרוותא** from the sg. **מ(א)רי**, **סנוותא** from the sg. **סני**. **חתנוותא** (from **חתנא** 1.) is properly a double plural presupposing the intermediate ***חתנוותא**.

i Similarly the pl. of **ליליא** (§17*b*) is **לילוותא** (לילוי); of **סוסיא** (§18*e*) — **סוסוותא**; on the other hand **כודניא** — **כודניאתא**.

j The pl. of stems of the type 11. are expanded by means of **א**: **אפונאי**, **אמודאי**.

k Stems of the types 4—6 may receive in the pl. a pleonastic *-ān* (itself an affirmative with pluralic function); thus **צלטניא**, **צלטני(ן)**, **סמני(ן)**, **ביורני** (from **ביורא**, §12*a*). But also **רברבנוהי** from **רברב** (§17*b*).

l The inflectional ending may be pleonastically repeated; thus sg. d. **שמעתתא**; pl. abs. **צניעתן**, d. **שמעתתא**. The simple forms, however, are met with as textual variants.

21. 21. Pl. fem. from Masculines and conversely.

a In §20*gh* we have met with plurals possessing femin. endings, from masculines.

b Of a different character are fem. plurals of nouns which, though lacking a fem. ending, are nevertheless syntactically construed as feminine (§19*b*); thus **ארתן** from **אורח**. **קרנא** forms both **קרנתא** and **קרני(ן)**, the former being used in a metaphorical sense, the latter (prop. a dual) in its proper sense.

c Masc. plurals go with fem. nouns in the sg. serving as *nomina unitatis*. Thus **שני(ן)**, **כלמי**, **דמע**, **גומרי**, **ליבני**, **שערי**, **פתילי**.

The pl. of **איתתא** is **נשי(א)**. The underlying form is *nišai-* (in itself a plural) which is then shortened (cf. §14*g*^{XIa}).

22. The Noun with Pronominal Suffixes. Tab. VII.

	I. ending in a long vowel	II. in a diphthong				III. orig. in a short vowel	
		a. pl. m.	b. pl. f.	c. sg. m.	d. sg. f.	a. sg. m. et f.	b. pl. f.
1 s.		בנאי, בניי ^a	בנתיי, שייבבנתיי ^a	שנאי	דענאי	אחתי [†] בריי [†]	אבנתיי [†]
1 p.	אבנא [†] , אבני [†]	רבנן ^β	בנתיי ^a	אורנתיי ^a	דענתיי ^a	ברת ^a בריי [†] , ארננא [†]	אבננתיי [†]
2 s.m.	אבך	בניי ^β , בניי ^δ		ארעיי ^a	אחתיי ^a	דעתן אורנתיי ^a	בנתיי ^a
2 s.f.	אבך	בשורי ^β				איתתיי ^a בריי [†]	
2 p.m.	אבוכי [†]	בתיי ^β , בניי ^δ	אבנתיי ^β	נפשיי ^β	רשתיי ^β	ארננתיי [†]	
2 p.f.		בניי ^ε		פשיי ^β			
3 s.m.	אבתיי [†] , אבתיי [†]	בניי ^β , בניי ^δ , אפתיי [†]				ברתיי ^β	בנתיי ^a
3 s.f.	אבתיי [†]	בניי ^β	שיבבנתיי [†]			אחתיי ^β	
3 p.m.	אבתיי [†]	רגליי [†] , בניי ^ε	אבנתיי ^β	מתיי ^β	גזתיי ^β	ברתיי ^β	אבנתיי [†]
3 p.f.		קתיי ^ε				כולתיי ^β	

22. The Noun with Pronominal Suffixes
(s. Tab. VII, p. 31).

a For the form of the suffixes cf. §8*b*.

c Explanations. I. Cf. §13*c*. The suff. of the 1 sg. is joined to the shortened stem (§20*a*): *אָחִי shortened to אָח. „My father“ is אָבָא = st. d.

II*a*. *a* An orthographic variant. || *β* The diphthong monophthongized (§5*de*). || *γ* The same pronunciation as in יִרְמֵךְ. || *δ* §5*q*. || *ε* The diphthong remains. || *ζ* Defective writing.

II*b*. Analogical form after the pl. m. || *a* The י is mute. || *β* Defective writing.

II*c*. The st. d. appears to be the basis. || *a* The י only graphic. || *β* Defective writing.

III. *a* Shortened form. || *β* The ה quiesces; י and א graphic means.

23. Numerals.

a Cardinal numbers:

1 חָדָא (חדא); f. חַדָּא (§6*a*).

2 תְּרוּיִנָּן (תלתי) תְּרֵחִי, תְּרֵחִין (f. תְּרֵחִין); תְּרוּיִנָּן, תְּרוּיִכֹו

3 תְּלָחָא (f. תְּלָחָא); תְּלָחָא

4 אַרְבַּעָא (f. אַרְבַּעָא); אַרְבַּעָא

5 חַמְשָּׁא (f. חַמְשָּׁא); חַמְשָּׁא

6 שִׁיחָא (f. שִׁיחָא); שִׁיחָא

7 שְׁבַעָא (f. שְׁבַעָא); שְׁבַעָא

8 חַמְנֵיאָא (f. חַמְנֵיאָא); חַמְנֵיאָא

9 חַשְׁעָא (f. חַשְׁעָא); חַשְׁעָא

10 עֶשְׂרָא (f. עֶשְׂרָא); עֶשְׂרָא

- 11 חד סרי f. ; חדיסר, חד סר
 12 תרי סרי, תרתי סרי f. ; תריסר, תרי עשר[†]
 13 תלת[†], תלת עשרי[†], תלת עשרה[†] f. ; תליסר, תלת עשר[†]
 סרי, תליסרי
 14 ארב(י)סרי, ארבע עשרה[†] f. ; ארב(י)סר
 15 חמ(י)סרי, חמש סרי[†], חמש עשרה[†] f. ; חמ(י)סר
 16 שית סרי, שית עשרה[†] f. ; (שתיסר) שיתסר, שית סר
 17 ש(י)בסרי, שב(ע) עשרה[†] f. ; (שביסר) ש(י)בסר
 18 תמני סרי, תמני עשרה[†] f. ; תמניסר
 19 תישסרי, תשיסרי, תשע סרי[†], תשע עשרה[†] f. ; תשסר
 20 חמשין 50 | ארבעי, ארבעין[†] 40 | חלתין 30 | עשרין
 60 [תשעין 90] | תמנ(י)ן 80 | שבעין 70 | שיטי, ש(י)תין[†] 60
 100 ארבע מאה 400 | תלת מאה 300 | מאתן 200 | מאה 100
 700 תמני מאה 800 | שבע מאה 700
 10 000 | שיטא אלפי 6000 | תרי אלפי 2000 | אלפא 1000
 ר(י)בוותא, ריבוון, ריבואן pl. ; רבבתא, רבותא

Ordinal numbers:

b

- 1 קמייתא, קדמייתא[†] f. ; קמא, קדמאה[†]
 2 חנייתא, תניינחא[†] f. ; תניינא[†], תניין[†]
 3 חליתאי (also in a multiplicative sense)
 8 תמינאה
 „Last“ בחרייתא f. ; בחרא

Fractions:

c

- חומשא $\frac{1}{5}$ | ריבעא $\frac{1}{4}$ | חילתא, חולתא $\frac{1}{3}$ | פלגא, פלגא $\frac{1}{2}$ |
 $\frac{1}{6}$ שחוחא, שחיתא.

multiplicative. (חולתא, חילתא) תלתא

C. Particles (§ 24—26).

24.

24. Adverb (s. Glossary).

- a* 1. Adjectives in the adverbial case; thus קליל, שפיר, טפי, ערטיל, ריקן.
- b* 2. Feminines in *-ūt* (§18*d*): בייעות, בישות.
- c* 3. Nouns in the adverbial case; e. g. טובא.
- d* 4. Preposition + Noun (Adjective) (the st. a. very frequently preserved): לשלם, לענגל, מריש, בחדא, לחוד (with suffixes לחודך, לחודיה, לחודי(י)הו), אבראי, מעילאי, מתחאי; מעיקרא, בשלמא.
- e* 5. חוב shortened from חוב (Imptv.).
- f* 6. The petrified Imptv. הדר.
- g* 7. Compositions like השתא (= הא שעתא), האידנא (= הא עידנא), מנא (for מנא = מנא cf. Hebr. מֵאֵן; for an explanation cf. §5*e*; 4*jo*), לאו (for לא הוא) by the side of לא, etc.
- h* 8. Other adverbs originating in pronominal roots, as היכא, הכא, etc.

25.

25. Prepositions.

- a* Prepositions are properly nouns in the st. c., either in the adverbial case simply or in conjunction with other prepositions (ב, כ, ל, מן). Note אמטול with the closing consonant dropped: אמטו by the side of אטון = *אטון = אמטון. Some of these nouns were originally plurals (or duals); hence the endings *ī* (*al*), *āt*; in the case of others, the same endings are due to analogy. In עלי, *al* (*ē*) is naturally part of the stem; but in the expanded form עילוי it is a late increment. In לוות, כוות, *āt* is to be regarded as the final part of the stem, *ā* + femin. ending *t*.

Prepositions with Suffixes.

Tab. VIII.

	orig. in a short vowel	in <i>-āt</i>	in <i>-at</i> _a	b
1 sg.	לִּי, מִיְנִי, מִיָּן, מִיְנָא	כּוּתִי, כּוּת, כּוּתָא	עִלּוּאִי	
1 pl.	לָן, לָנָא		עִלּוּן	
2 sg.m.	לִךְ, לְךָ	כּוּתִיךְ, כּוּתךְ	עִלּוּ(י)ךְ	
2 sg.f.	לִךְ		בְּגוּיְךָ, בְּגוּיְכִי	
2 pl.m.	לָכוּ, לְכוּן, מִיְנִיכוּ	כּוּתִיכוּ	בְּגִיכוּ, קְדַמִּיכוּן	
3 sg.m.	מִיְנִיה, לִיה	אֲמִטּוּלְתִּיה, כּוּתִיה	עִלּוּיָה, קְדַמּוּהִי	
3 sg.f.	מִיְנָה, לָהּ		עִלּוּוּהָ	
3 pl.m.	בָּהּ, לְהוֹן, מִיְנִיָּהּ, מִיְנִיָּהוּ	כּוּתִיָּהּ, כּוּתִיָּהוּ	אֲבַתְרִיָּהוּ, עִלּוּיָּהוּ	
3 pl.f.	לָהּ			

The preposition ל may take on in Talm. Aram. *c* before suffixes also the form נִהֵל; hence נִהֵלִי, נִהֵלִיה, נִהֵלִיהוּ.

26. Conjunctions (s. Glossary).

26.

D. The Verb (§ 27–41).

27. The Modifications of the Stem.

27.

(1) Simple stem (*Pe^{al}*); (2) Reflexive-passive thereof (*Itpe^{el}*, abbreviated *Itpe.*); (3) Intensive (*Pa^{el}*, abbr. *Pa.*); (4) The Reflexive-passive thereof (*Itpa^{el}*, abbr. *Itpa.*); (5) Causative (*Af^{el}*, abbr. *Af.*); (6) the Reflexive-passive thereof (*Ittaf^{al}*, abbr. *Ittaf.*).

In the remnants of the earlier language, the initial consonants of the Causative, and also of the Reflexive-passives, is ה. Exx.: הִוְדַּעַת, הִקְרַבַת, הִתְנַסַּב.

- c* הִיטֵן is borrowed from the Hebrew (as in Syriac).
d Rarer stems (esp. from roots פ"ע and ע"י): *Pā(ē)l*
 and *Itpā(ē)l*; *Palp(ēl)* and *Itpalp(al)*; *Šaf(ē)l*.

28.

28. Inflectional Elements.

- a* 1. Perfect. Tab. IX.

1 sg. †ת—, †ית—, י—	1 pl. †נא—, †נן—, ין—
2 sg. m. ת—	2 pl. m. †חון—, חו—
2 sg. f. ת—	
3 sg. m. —	3 pl. m. †ו—
3 sg. f. †ת—, ה— (א—)	3 pl. f. †ן—, א—

b Note 1. In the common form of the 3 pl. m. the ending is dropped and a new form is created by the insertion of *ū* in front of the last radical, which thus takes the place of the stem vowel (§55).

c Note 2. In front of the endings (נן, חו) we find occasionally the vowel *i* which appears to have been imported from the participial inflection (§31), e. g., דריינן by the side of קמנן שביקיתו (but שבקיתו), אשגחיתו. The forms are to be regarded as less correct.

- d* 2. Imperfect. Tab. X.

1 sg. —א	1 pl. —נ
2 sg. m. —ת	2 pl. m. †ון—ת, ו—ת
2 sg. f. †ין—ת, י—ת	
3 sg. m. —†, —נ, —ל	3 pl. m. †ון—י, †ון—ל, ו—נ, ו—ל
3 sg. f. —ת	3 pl. f. —ל

e In a few examples, we find in the 1 pl. —ל for —נ, incorrectly (by false analogy) imported from the 3 person.

f 3. Imperative. The same endings as in the 2 person of the imperf., but without the prefixes.

g 4. Participle + Personal Pronoun (vgl. §8).

For the Tables of the Pe'al s. § 29—31.

stirpis sanæ		סלֵק	פִּי	
			fa'al-	fa'il-
1 sg.	אֶמְצֵאתִי, אֶמְצֵא	שְׂמִילִי, שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
1 pl.	נִשְׁכַּחְנוּ, נִשְׁכַּח	שְׂמִילִי, שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
2 sg. m.	נִשְׁכַּחְתָּ	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
2 sg. f.	נִשְׁכַּחְתְּ	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
2 pl. m.	נִשְׁכַּחְתֶּם	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
3 sg. m.	נִשְׁכַּח	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
3 sg. f.	נִשְׁכַּחְתָּ	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
3 pl. m.	נִשְׁכַּחוּ	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי
3 pl. f.	נִשְׁכַּחוּ	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי	שְׂמִילִי

a

b a after the analogy of גִּי. || β Sp- contracted in כְּפִינִי (S4k). || γ §57. ||
 radically we find forms like עֲבָרִינִי (§28c); δ Once ! || ε Also הָבוּ.
 the : of the stem and the : of the ending

30.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

Tab. XII.

	stirpis sanæ			פ"א §4l; 5c		
	u	i	a	u	i	a
Imperfect <i>a</i>	1 sg.	א(ר)שקול	איעביר	אטרח	איוזל	אימר
	1 pl.	ניקטול	נ(ר)עביר		ניזול	
	2 sg. m.	תיקטול	תעב(ר)ד	תקרב	תיכול	תימר
	2 sg. f.	תעבדי, ת(ר)חלדין†			תימרו, תיכלון†	
	2 pl. m.	תזבנו, תיזבנון†				
	2 pl. f.					
	3 sg. m.	רספוד†, נל(ר)שקול	ליזבין, נעביר	ליקרב, ילבש†, נרמשח	ליכול†, ייזול†, נליזול	יימר†
	3 sg. f.	תיע(ר)רוק			תיזול	
	3 pl. m.	ליהדור, נל(ר)גרסו, רספדון†			ניכלו, לימרו לילפון†	
	3 pl. f.					
Imperative <i>b</i>	sg. m.	קטול	עיביר	קרב	זיל (כול) אכול	
	sg. f.	שבקי, שקולי ^a			זילר	א(ר)מרי ^a
	pl. m.	כחובו, כ(ר)תבו ^a	עבירו	פתחו	אכלו ^a זילו (אר) זילו	א(ר)מרו ^a
	pl. f.	קטולן, קטולן ^a				
Infinitive <i>c</i>		מיהטף, מייזבן			מימרא, מיכל	פ"א §4j
						מישאל, מישב

d

^a The accent shifted to the inflectional element is the cause of the reduction of the second stem vowel, cf. the corresponding forms of the imperf.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

§4j (סלק) פ"נ			פ"ר		
u	i	a	u	i	a
אינקוט ניפוק	אתן § ניהיב חניסבי	א(ר)סק ניסק חיסב		חיתביב ^δ	
^β תיח(ו)תו, תינקטו			חיתבו, ε תירחון†		
ניפוק		יסק†	חירות	ליתביב	
ניקוט, ^β נינקוטו, ליפקו(ן), יסבון†			לירעו, ירחון†		
פוק, נקוט	נסיב	γ, א(ר)נטר סק	חב	חיב (א)חיבו	
מיסק, § מ(ר)חבא, § מיתב, מיפק			ε מיתב, מירע, מיתב		

^β §5m. || ^γ §5r. || ^δ חתב, the gemination for the purpose of artificially increasing the volume of the form. || ε With compensative production (§5k). || § A mixed form from נחן and יחב.

31.

31. The Participles.

Tab. XIII.

		active	passive	
			ע"א	
a separatim	sg. m.	ידע, שביק	שייב	ידע, אכיל, קטיל
	f.	יהבא, אזלא		עציבא, כסיפא
	pl. m.	† אבדין, † טחנין, † גנבי, † יחבו, † יחבי ^a	שייבי	† עבירי, † גלידין
	f.	† רהטן, † אזלן	שיבה	† תמיהא, † שקילן
b cum suff.	1 sg.	טרחנא, קטילנא ^β		חשיבנא, גמירנא
	1 pl.	יהבינן, קטלינן		עסיקינן
	2 sg.	יהבת ^ε , קטלח		חשיבת ^ε
	2 pl.	אמריחו, אמריחו ^γ		בדיקיתו ^δ

c ^a The ending imported from the perf.

^β By its side the form קטלינא, which however is not so well attested and is met with only sporadically.

^γ Sporadically אזילחו.

^δ Forms like צריכחו are not well attested.

^ε Femin. forms עבדת, אסירת.

32. Itpe'el.

Tab. XIV a.

	of. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. י, צ §4i	prim. י, ז, ת §4j/k	ש"א §4j (after ש"א)	ש"י
1 sg.	אניכתי, איקלעתי, איכלעי		אניכתי (י) ריחתי	אירבקי אירבכנא	איתשלי	
1 pl.	איקלענ, איקלע (י) ננ				איתחיר	איתירע
2 sg.m.	איפטי (י) ריחתי				איתמר	
2 pl.	איתעקר, איתחפך, איכלע, איגניב	אשתפ (י) ד	איריך, איריך	איתקילא	איתמר	
3 sg.m.	אניכתי, איתנסכתי, איפטי, אימירא (איכנעא)		אצריכא			איתירע
f.						איתירע
3 pl.m.	איתחפכו, איתעקרו, איתפלו, איתעקרו, איתפלו, איתעקרו					איתירע
f.	איתעקרו, איתעקרו, איתעקרו					איתירע
1 sg.	איכסך				איתמר	
2 pl.	איכסכו, איכסכו, איכסכו				איתמר	
3 sg.m.	איכסכו, איכסכו, איכסכו	איתחפכו	איתחפכו	איתחפכו	איתמר	
f.	איכסכו, איכסכו, איכסכו					
pl. m.	איכסכו					
f.						

32. Itpe'el.

Tab. XIV^b.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. י, צ §4i	prim. ד, ט, ת §4jk	N"פ §4j	N"ע (after N"פ)	פ"ר
sg.m.	אפרע, אחרער			איטער			
pl.m.				איטמרוי; איטמיר			
	אינסויב, א' החנסבא +	אסמירי	איודחורר	איטרויר	אזנור	א(ר) תשויל	
sg.m.	מיגניב, מחרהיש מיקלע		מצרירך	מיטריך	מיתביר מתנח	מ(ר) תשיל	
f.	מימסרא, מתעברא	מ(ר) שתמטא					
pl.m.	מקלעיון, מתמלכיון, מימנעי, מחרחשי	משתמטא +					
f.	מינסרא, מנסכן +	משחמטא משחמטא					
1 sg.	מינסירבנא			מיטרידינא			
1 pl.	מינסבירינן			מתפסא	מ(ר) תנחח		
2 sg.	מ(ר) נסבת						

c sg.m. Part. c.suff. f

Impty.

p Inf.

e

Part.

33. Pa^{al}el.Tab. XV^a.

33.

		med. laryng. §5 <i>k</i>	§4 <i>l</i> פ"א	§4 <i>f</i> ע"א	
1 sg.	† שדרי, זביני, קבילית †	† קריבית, ברכי		† שיירות	<i>a</i>
1 pl.	† נקירנא	† בריכנא, † ברכינן			
2 sg. m.	קבילת			שיורה	Perf.
2 pl. m.	† פסרתון, † קב(י) לחון †				
3 sg. m.	שדר, קביל	בריך, שער		שיילה	
f.	שדרה, פקידא			שיילי	
3 pl. m.	† קדום, שבחו †				
1 sg.	א(י) שדר, אישלם, אזבין	א(י)בר(י), אפריש			<i>b</i>
1 pl.	נשדר, נקדים	נ(י) בריך			
2 sg. m.	חצקר, חשפיץ				
3 sg. m.	† לישר, ניהליט, יקבר †	נ(י) בריך, ליחרוך			Imperf.
f.	חשדר				
3 pl. m.	† ליקבלו, יקברון † ליכנפו			לישי(י)לו	
f.	† ליעכבן †				
sg. m.	שדר, זבין				<i>c</i>
f.	בשילי				Imptv.
pl. m.	זבינו	בעירו, קריבו			

		med. laryng. §5k	§4f ע"א	§4f פ"א
Inf. a		קדומי	ברוכי, צעורי	שיולי
Part. act. e	sg. m. מטבע, מזבין f. מיקרא, מזבנה pl. m. † מגנבו, משררי, מבטלין f. † מרמזן	מחרין † מצערין, ‡ מקרבין, מצערי		משאיל † משיילין
c. suff. f	1 sg. משרנא, מזבינ(נ)א 1 pl. מבדחינן 2 sg. מזבנה 2 pl. מקבליחו, משלמתון	מצערת מגרשיחו		
Part. pass. g	sg. m. מחקן f. מתקנא pl. m. מרתחו, מייבשי f. † מבררין	מקרב מקרבא מפרשי † מסרגאן, מרחקא, מקרבא	מלפא	
c. suff. h	1 sg. משמחנא 1 pl. מרחקינן 2 sg. מפקרת 2 pl. † מרחקיהון	מקרבנא מרחקינן		

34. Itpa'al.

Tab. XVI. 34.

		med. laryng. et ר §5 <i>k</i>	prim. ש, ס §4 <i>i</i>	prim. ז, צ §4 <i>i</i>	prim. ת §4 <i>k</i>	ע"א §4 <i>f</i>	
1 sg. 2 sg. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m.	איעתרי איעעסקת, איעסקת אייקר איתקדשת, אינגעאר, איקשטא איעתור, איעתרו	איתרך	אשחטחי אשחבוש	אודכן, איעטער איוזמנא			a Perf.
1 sg. 1 pl. 2 sg. m. 2 pl. m. 3 sg. m. f. 3 pl. m. f.	איעכב חיתעתרו לכפר חיקבל, חתקבל יתעסקון, ליבטלון, ניבדחי, ליעתרו	חתחרט	ת(י)סחכל ניסחכל ליסחכלן	אעטער נעטער תעטער ליעטער ליעטרה ליזרבנו ליעטרפי			b Imperf.
sg. m. f.	איקשטי		איסחכל				c Imptv.
Inf.	איתי(ר) קורי, איבסומי		איסחכלא, איסחכולי				d
sg. f. pl. m. f.	מיקבל, מתכפר מחעו(ו)רא מיבסמי		משתלם מסתברא מסחכלא	מצטער מצטבחא מזדבני מיעטרפי	מיתקפו		e Part.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.			משחלמנא משחלמח מיסחלוקיתו	מיוזבנינן מזרבנת [מיסחלוקיתו]			f Part. c. suff.

35.

35. Af'el.

Tab. XVII a.

		פ"נ like	נ"פ (after נ"פ)	פ"נ (סל"ק) §4j	פ"י §5d
a	1 sg.	אחדרי, אשלימי, ארגשוית †		אפיקית †	אוחיבי
	1 pl.	אשכח, אשבחינן †		אפיקת	איופת, חודעת †
	2 sg.	אחדרת, אשלימת		אסיק, אפיס	איומינ, אוחיב
	2 pl.	אשנחיתו, אחריותו †		אחתה, אפיקת	
	3 sg.m. f.	אחדר, א(ר)פסיק אחרה, אקית, אשנחת, הקרבח †	אוגר, אוריר	אסיק, אפיקת אפיקת, אפיקת	
	3 pl.	אשכח, אצריך, אשכח, אלקיקו †		אפיקת, אפיקת	
b	1 sg.	אשמי, אחזיק		נחית	חוליד
	1 pl.	נשכח, נחזיק		נפיק	נכח
	2 sg.m.	תשכח	חוריד		
	2 pl.	חזוקו	חורבו		
	3 sg.m. f.	ניחדר, לשבע		נפיש	
	3 pl.	ליקדמו, ליגשוני, יחסנו †		יפקון †	
c	sg.m.	אקריס, אקרי	אויבי	אפיק	איקירי
	pl.m. f.	אשלימו אשמינו †		אפיק	
		איפרונו, אנמיר	אובולר	אסוק, אוקר	אויסיר

a

Perf.

b

Impt.

c

Inf. p. Imptv.

sg. m. f. pl. m. f.	מחמה, מרליק מ(ר)חלל, מפסקא מרלקר מפסקר [†]	מאכיל	מושרל	מוזיק מסיק מנקיט, מחית, מזיק מנקטא, מפלא מפקר, מפקין [†] מבען [†]	מוזיק, מוחיב מוק(ר) מוקרא מוזופי, מובלין [†] מובלן [†]
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	משכחנא מחחלינן משכחת מגבחינה			מפיקנא מפקינן	מודענא מוחבינן מוקרת
sg. m. f. pl. m. f.				מחת מחתי מחתינ [†]	מוכחא

36. Ittafal (cf. §4).

Exx.: Perf. 1 sg. מ(ר)חוקי; 2 sg. מ(ר)חוספו, מוחבוק[†] 3 pl. m. מוחבוק[†] || Part. sg. m. מוחוק; 3 sg. m. מוחוק; f. מוחוספא; איחוסב, מחוגר; מוחוספא; f. מוחוספא; pl. m. מוחוקי; 3 pl. m. מוחוספון[†] || Impf. 3 sg. m. מוחוק; cum suff. 2 s. מחצלת.

37.

37. Verbs ע"ע.

a Forms without prefixes (Perf., Imptv. *Pe.*) are made by geminating the second radical (before consonantal affirmatives we find occasionally for the sake of protecting the gemination the vowel \bar{e} imported from verbs לו"י: מפיתו, מציח; otherwise the gemination must naturally be given up: מצח, etc.); on the other hand, in forms lacking a prefix, the first radical is geminated.

b Forms occur which are made exactly as in the strong verb: להתי, תגוו, קשישנא.

c Through analogical force, עו"י formations have penetrated into the participles of the *Pe.* and into the *Pa.* (*Itpa.*).

d—*j* s. Table p. 49.

k *Itpē.*: Perf. 1 pl. † אידוקקין; Infin. אידוקקי; Part. cum suff. 1 sg. מ(י)ודקיקנא, 1 pl. מ(י)ודקיקין, hence after the manner of strong verbs.

l *Pa^{ae}el.*: strong forms: Perf. 3 sg. עליל; Imptv. sg. m. חדר; Infin. צגוני; Part. act. pl. m. מחללי; Part. pass. sg. m. מעפף, pl. f. † מחדדן. After the fashion of עו"י: Perf. 2 sg. m. עיילח; 3 sg. m. עייל; f. עי(י)לא; 3 pl. m. † עיילו, עייל; Impf. 2 sg. m. העייל; 3 sg. m. ליעייל; 3 pl. m. ליעיילו, ניעילו; Imptv. sg. m. עייל; Part. act. sg. m. מחייט; pl. m. † מעיילין; cum suff. 1 pl. מ(י)עילין || *Itpa.*: Perf. 3 sg. f. איהננא.

m *Pā^{ae}el.*: Part. act. sg. m. מחטט. *Itpā.*: Perf. 3 pl. m. איהקצצו (the form may however be *Itpē.*).

n *Palp.*: Perf. 3 sg. m. הררר; Infin. ולולי; Part. act. c. suff. 1 sg. מולוילנא. *Itpalp.*: Impf. 3 sg. m. לישתלשל, מולולנא; Part. sg. f. מיקלקלא; ל(י)בלבל.

Table:

Tab. XVIII.

	Pe'al	Af'el	
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl. 3 sg. m. f. 3 p.	חשאי, חשר, עלית † קשינן †, קשישנא †, קשינא † מצית, מצח [קשישן] תפיתו גרר, ע(א)ל, קש רקקה, עלא, רקח, עלת † עול, עלו †	אקלת ארע אחילו †	d Perf.
1 sg. 1 pl. 2 sg. m. 2 pl. 3 sg. m. f. 3 pl. m.	איעול, איקוץ נ(ר)חוש חידול, תקוץ תגזזו ליציל, ליעול, ניקוץ תירוק ליגזזו, ליג(ו)זו, נרקצו, ליעלון †	ניקיר, לקיל	e Imperf.
sg. m. pl. m.	דוק קוצו	אקיל	f Imptv.
	מיגרר, מיעל, מיחם, מיקר	אחורי, אורועי, אקורי	g Inf.
sg. m. f. pl. m. f.	צריר, צייר, גייו, קאיץ עיולא לתחי, עיולו, עילוי, עילין † עיולן †	מחיס, (מיקל) מקיל מגנא מגנו	h Part. act.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	עיולנא חי(ר)שין עיולת עיוליתו, גניתו †	מגנית, מרעת	i c. suff.
sg. m. f. pl. m. f.	צליל, זריג, זרג רעיעא, צילא צילר כרפן †		j Part. pass.

עללין = a

- o Ittaf.*: Perf. 3 sg. m. אִיתְרַע, אִיתְקִיל (after the fashion of עו"י); Impf. 3 sg. m. לִיתְחַל (and after the manner of עו"י), לִיתְחַל (ליתחיל); לִיתְרַע, נִתְחַל; 3 pl. m. לִתְחַלוּ; Part. sg. m. מִתְחַל, f. מִתְחַלָּה.

38.

38. Verbs צו"ר.

- a* In the *Afiel* the forms, as a rule, are conformed to פו"י verbs.
- b* The parallel forms in the pass. partic. of the *Pe.* proceed from the same basic form. In the one case **kaḏim* appears as *kām*; in the second, the same form has been turned into **kaḏim* (cf. §5e) which of course became *kaḏim* (§5q).
- c* Forms like לִימְחֹן, etc., are due to the analogical force of verbs ע"ע.
- d* The verb קום loses occasionally its closing consonant; thus קאי, תִּיקוּ, נִיקוּ, אִיקוּ (whence קא, קד, §58f), אִיקוּ by the side of resp. for תִּיקוּם, נִיקוּם, אִיקוּם.
- e—k* Table p. 51.
- l Pa. (Itpa.)* as a rule with י as middle radical: Perf. 1 sg. קִיטִיתָ, נִיטִי, 1 pl. עִיטִינָה; Impf. 1 sg. אִקִּי, etc.; *Itpa.*: Perf. 3 sg. m. אִיתְחִיב, אִיתְחִיב, etc. — With ו as middle radical from the root כון: Impf. 3 sg. m. לִיכֹן; Part. pass. sg. f. מְכוּנָה; *Itpa.* Perf. 1 sg. אִיכוּנִי.
- m Palp.*: Inf. טִלְטֹל; Part. act. sg. m. מְנַמֵּם; pass. pl. m. מְטַלְטֵל; *Itpalp.*: Perf. 3 sg. m. אִיטְעָא.
- n Ittaf. (Itpa.)*: Perf. 3 sg. m. אִיתְרַח, אִיתְרַח; f. אִיתְנַח; 3 pl. m. אִתְרַחוּ, אִתְרַחוּ; Impf. 3 sg. m. לִיתְרַח, 3 pl. m. לִיתְרַחוּ; f. לִיתְרַחָה; Inf. אִתְרַח; Part. sg. m. מִתְרַח, f. מִתְרַחָה; pl. m. מִתְרַחוּ.

	<i>Pe.</i>	<i>Af.</i>	
1 sg.		אנחי	<i>e</i>
1 pl.	דרינק, קמנ, תבנא †	אנחנו †, אוחיבנא †	<i>Perf.</i>
2 sg.m.	קמ	אחיבת †	
2 pl. m.		אוקימתון †	
3 sg.m.	סיב, מיה, קם		
f.	מיתא, קמה, מיתח †, קמת †	אוקים, אחיך	
3 pl. m.	קום, ביתו †, מיתו †, קמו †		<i>f</i>
f.	פשא		
1 sg.	אוקים	אוקים	
1 pl.	ניקום		
2 sg.m.	חדור †		
2 pl. m.	חלשו †, תקומו †	חחיכו †	<i>Impl.</i>
3 sg.m.	לינה, נוסים, לניקום, וקום †	ננה, לוקים	
f.	חינה, חיקום, חמות †		
3 pl. m.	ליקומו, לימתון †, ימותו †, ימותון †		
sg.m.	קום	אצית †	
f.	קום, תובר		<i>g</i>
pl. m.	לישו, דונו		
	מידר, מבח †		
sg.m.	דייר, ניר(י)ח, נירים, קאים	אנחי, אוקומי, אחוכי	
f.	נדיא, קי(י)מא	מוקים, משיב †, מתיב †	
pl. m.	שאפו, קימו, קי(י)מי, מי(י)תין †	מנח, מורח	<i>h</i>
f.	קיימן †	מחכו, מוקמי, מתיברי †	
1 sg.	דיירנא, דאירנא, זיירנא, קאימנא	מוקימנא	
1 pl.	מייחין	מוקמין	
2 sg.	קיימה	מוקמת	
2 pl.	צייתיתו	מוקמיתו	<i>j</i>
sg.m.	קיים, קים	מנח	
f.	קיימא, דיקא	מנחא	
pl. m.	שייפי, שיפי		

^a After the analogy of לו"ר.

Table:

Tab. XX^a.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al} al	Af ^{el} el	Ittaf ^{al} al
<p>צליר, צלירתי † שנינא † שנין, שנינן † שנית</p>	<p>א(י)חסאי</p>	<p>א איהאי, אהניי איתנין †, אתרינן † איהית, אמטית</p>	
<p>שני דליא, מחאי מחו</p>	<p>אירצי, איכסי א(י)חסי, א(י)שתעי איעלית †, איתסיאת † איעליא א(י)שתעו</p>	<p>אורי, איהית, אשרי איתלאי, אתראת † איהיא אתו, אמטו, איהיתו †</p>	<p>א(י)תחזי</p>
<p>אישני ניהתני תקנא, תבזי תיגרי ת(י)גלו לניצלי, רלונה † תרבי</p>	<p>תהגרי לחסי לישתהרי</p>	<p>איהית, אתורי ל(י)תרי תיהני, תשרי ייתי, ליהיתו</p>	<p>תחתזו</p>

Table:

Tab. XX^b.

		Pe'al	Itpe'el
Imptv. q	sg. m. f. pl. m.	חא, חוי, אישתי, שתי, בער חאי, חואר (א)תו, א(י)שתו, שתו, חזו	איקרר
Inf. h		א(י)תרמווי, מיהזר, מיתדא, מיבער, מיבעא מיתא	
Part. act. i	sg. f. pl. m. f.	חיי, חוי, בני חויא, בעיא, בכיא בכו, בכיר, אחאן, סגן, בעיין, רער מליא, חויין, מלי(י)ן	מיקרר, מיתבער מיבעיא, מינצו(י)א מינצו, מינצו, מתבעין, רער מקריין, מתקריין
cum suff. j	1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	אמינא, חיינא, בנינא חזינן חיות, הוית, בעית בעיתו, בעיתון	מבעינא, מחבעינא מקלינן מינצית, מחברית מסתפיתו
Part. pass. k	sg. m. f. pl. m. f.	שדרי, מצר חניא מלו, מליין שדריין, רמייאן	
c. suff. l	1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	מצינא מצית	

Table:

Tab. XX^b.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al} al	Af ^{el} el	Ittaf ^{al} al
דל, דלל דלו	אשחעי	אירתי, אגני איחא אייתיאו †, אמטיו † אייתו, אקרו	
† אסורי, אסאה †	† איתכסאה †, † מגניא	א(ר)תורי, אגנויר	איתתזויר
מצלי מכליא † מסירן † מסו † משנירן † משניא	מ(ר)שתעי, מרצי מיגניא	מירתי, מחיר, מקשר מורי מחיא, מגניא † מיריתן †, † מסגן † מירתי, מגנו, מורן † † מיריתן †, † מהניאן †	
מגלינא, מסינא משורין		מי(ר)חינא, מגנינא מהינן, מגבינן	
מעלי מעלו † מדמירן †			
מעלינן מכסיר			

39.

39. Verbs לו"י.

a Forms like אישתבין, תיצביין, רמייאן, מכסיית, etc. resemble to all intents and purposes the strong verb. In the other forms, the non-syllabic character of *u* resp. *i* appears clearly. The diphthongs are treated according to §5*de*.

b According to §5*s*, דל is easily explained (by-form of דלי, Imptv. *Pa.*).

c In the imperf. of the verb הוה we find by the side of the regular forms יהוי, ליהוי, etc., shortened forms like יהי, נהי, etc.

d In the table, forms from doubly weak verbs are included, since with the aid of the rules given in the strong verb they admit of easy explanation.

e—*l* s. Table p. 52—55.

40.

40. Pluriconsonantals.

Exx. of pluriconsonantal verbal forms (including the *Šaf'el* and the verb הימין §27*cd*): Perf. 1 sg. הימני; 3 sg. m. משכ(י)ן; 3 pl.[†] תרגימו; Impf. 3 sg. m. נייגנדר; Inf. כברויי, שעבורי; Part. act. sg. m. משעביד; c. suff. 1 pl. מתרגמינן; pass. sg. m. מהימן, משלהי; c. suff. 1 sg. מהימנא (מהימננא).

Reflexive forms: Perf. 3 sg. m. אימרטט, אישתרבב, איזוטר; Inf. מרטוטי, א(י)מרטובי; Part. sg. m. מיגנדר, f. מ(י)זדוטרא.

41. The Verb with Objective Suffixes.

41.

For the form of the suffixes cf. §8*b*.

a

In the 1 sg. the suffixes may be joined to the *b* shortened form, e. g., שְׁאִילִינְהוּ; such forms, however, are less frequent.

The ending נָא in the 1 pl. appears as נִנּוּ in the *c* remnants of the older language.

The stem of the imperf. may be expanded by *d* means of יִי -*inn*-; this element intrudes itself then also into the perf.

Concerning לוֹ"י stems s. the Table. Occasionally *e* we meet with transitions into the לוֹ"י class also in other verbal classes.

אִיִּת is treated as an imperf.

f

The suffixes יִינְהוּ, יִינְהִי, יִינְהִי coalesce with the verbal *g* forms to a less degree than the other suffixes. Hence we find them occasionally written as separate words (so esp. אִינְוּ). They also influence to a less extent the vocalic modification of the verbal form.

Table s. p. 58—61.

Table:

Tab. XXIa.

Perf.

	1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
1 sg. ל"ר	— —	— —	m. פרעתיך, f. גרשתיך חזיתך	בדדתינכו, אשבעתיכו חזיתנכו, שו(ו)ינכו
1 pl. ל"ר	— —	— —	קב(ר)לנך חזינך	...
2 sg. ל"ר	קב(ר)לתך אקריחך	חשדתינך חזיתינך	— —	— —
2 pl. ל"ר	ספינתיך	— —	— —
3 sg. m. ל"ר	דנך, נקטך ל"ר	אשבעך, אשמעינך דלונך	נשק(ר)ך לויך	אוקמינכו ...
f. ל"ר	קרצתך
3 pl. ל"ר	צערונך אקריזונך	שבקינך ...	קדמוך שזיך

Table:

Tab. XXIa.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
קטלחיה, אומינחיה, קטלחיה אשכחיה רפיתיה, חזיתיה	זבנחה, זבניתה אי(ר)יתחה	שאלחניהו, שאילחניהו שוינחהו, תזיתניהו	אשכחיתניהו
†כתבנוהי, †אגרנוה, †בדקיניה, קרעניה †אשקיניה, †אקרינוהי	אוקימנה ...	שקלינחהו, שכחנינחהו שנינחהו, חזנחהו	תננחהו, חזננחהו
שתלחיה א(ר)שתיתיה, תזיתיה	אוקימתא, אמריתה אי(ר)יתחה	קטלחניהו, פשרתינון† איתחיתניהו	
תפס(ר)תוה ...	תניתוה		
קטליה, גזייה, גזייה, קטליה רצייה אקרייה, חזייה, אגביה	זבנחה, שמעא חזייה	קטלינחהו, טצימינון† חזינחהו, חזנחהו דלינחהו	אנחרינחהו בננחהו
שבקחיה שדיתיה, שדחיה, רפיתיה	דצחא, אסרתה רמתא	לבישתינחהו, איכס[ר]יתניהו	כבשנחהו
קטלוה, אדחיה† דליוה, מחיוה, מחוה	†אזמנוהא, †אותבוה, †שפיוה שריוהא†	שבקוניהו, קטלינון† כרכינחהו †חזונחהו, †אי(ר)חינון† מלינחהו, חזנחהו, סמונחהו	גזוהי שרונחהו, חזינחהו

Table:

Tab. XXI^b.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
<i>i</i>	sine aff.	נינסבן	נשמעינן	m. אגמרך, ‡ ידכרינך, אגזיירך f. אוכליך	א(י)ברקינכו
	ל"י	לימטיין	...	לישווייך	...
Impf.	c. aff.		ניגמרינן	ליקטליך	
	ל"י
<i>i</i>	sg. m.	‡ ארהיטני, ש(י)בון			
	ל"י	אגניין
	sg. f.	אסקין			
	pl. ל"י	אוהיבון
<i>k</i>	Inf.	לצעורן	לאשמועינן	לאותובך	
	ל"י
<i>l</i>	Part.	מצערן		מלפך	
	ל"י
<i>m</i>	Part. c. aff.	פרעתיין			
<i>n</i>	אית		איתינן		אית(י)נכו

Table:

Tab. XXI^b.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
א(ר)שבקיה, אלטירה, אלבישיניה	א(ר)קבלה, לשבקינה	איקטלינון [†] , איקטלינהו	
א(ר)חמ(ר)ניה לירקליה, א(ר)בנייה	לחלייה	לישרדינהו	...
ירקברוניה, נידחקיה ילווניה, לשדויה	תחלונה ...	ניזבנינהו, תקטלונהו ...	ניכלינהו ...
תופשיה, שקליה ...	קטלה דלייה	שבקינהו כסינהו	רמינהו
שבקיה			
תפסוה אמשויה	אחרוה ...	אמשונוהו	
לזבוניה, למ(ר)קטליה מילטויה, מיקצויה בזויה, מסנייה מסנייה	למיכבשה לזבוניה איתויה	למינקטינהו, לזבונינהו עשויהו, למימנינהו	למינקטינהו, זבונינהו למבנינהו
מזמינתיה, פסליה ...	ממלריה, בנייה	דבריינהו, pl. תבריינהו s. ...	
	מזבינתה		
איתיה	ליתה	איתנהו	איתנהו

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

42.

42. The Neuter.

a With adjectives used as nouns, both the masc. and the fem. may be employed in order to express the neuter. Thus *בין טב לביש* „between good and evil“; *עביר ביש* „a doer of evil“; *עתיקתא* „the old“, *חדתא* „the new“. The fem. of the demonstr. pron. may be equally used for the neuter: *דדא ביה כולא ביה* „in whom *this* is, everything is“; *דלא הא ולא הא* „where neither this nor that is“.

b Frequently the speaker may have in mind the noun *מילתא* (cf. §55*d*) to which then a pronom. suffix may be made to refer; thus *שמע מינה* „learn therefrom“; *דון מינה* „conclude therefrom“; *מאי נפקא לן מינה* „what follows for us therefrom?“

43.

43. St. absol. and determ.

a There is a clear distinction between the two in the earlier language; thus *הוא גבר בכולא* „he is a man in everything“; *באתר דלית גבר תמן הוי גבר* „where there is no man, there be a man“; but *גוזליא רכיכין ואימריא דעדקין* „the pigeons are tender, and the lambs small“.

b In the common language of the Talm. this distinction falls to the ground, the st. a. being almost entirely replaced by the st. d. As a textual variant, the st. d. penetrates even into archaic texts; thus in the second of the examples cited in §*a*, *M* reads *באתר דלית גברא*,

but characteristically חמן הוּי גבר (after הוּה as a predicate noun).

Elsewhere the st. a. is retained in: פלן „a certain one“ (thus דוכתא פלן B. b. 73^b H [פלניתא M] and דוך פלן Ber 18^b; Šab 66^b מ reads בר פלנית, but the abbreviation mark merely appears to be missing, read with M בר פלניתא; פלניתא precedes), „a man“, „some one“ (hence in a worn signification), and in certain compositions with prepositions constituting an adverbial phrase: לעגל „below“, מלרע „above“, מלעיל „in peace“, לשלם „soon“, למחר „to-morrow“, מריש „at first“, לסוף „finally, at last“, etc.; the st. d. may, however, likewise be used: בעלמא „gently“, בדינא „rightly“, בעלמא „merely“, מעיקרא „at first (opp.: לבסוף in the end)“, etc. After כל we find usually the st. d.: כל יומא „every day“, כל עבדא „(ב) כל שעתא ושעתא“, „at every hour“, כל עבדא „every slave“, etc.; but כל חד וחד „every single one“.

The st. a. is of course indispensable as a predicative *d* adjective: חילמא בישא עדיף מחילמא טבא „an evil dream is better than a good dream“; Suk 56^b בוצינא טב מקרא MM₁ Ar (טבא מ is therefore an incorrect reading) „a young gourd is better than an old one“; אחתי „my sister who is more beautiful than I“, etc. A seeming exception: טבא הוא וטבא להוי; but supply חילמא and render: „a good dream it is, and a good dream it shall be“.

44. St. constr. and Periphrastic Genitive.

44.

The st. c. for expressing the genitive relation is *a* frequent in the older language and in proverbs; thus קל חבריה „the door of the shop“, אבב חנותא „at the door of the shop“,

voice of his neighbor“; בשמי שמיא „in the heavens of heaven“; איתת אחוה „his brother's wife“; בנת ישראל „daughters of Israel“.

b But also in the common language the st. c. is preserved not only in proper names like טור מלכא „נהר מלכא“, etc., but also in certain combinations which have become quasi-compounds, as: עמר גופנא „cotton“, מרי ביתא „new moon“, ריש שתא „new year“, אורה ארעא „housemaster, landlord“, custom“. Cf. also §12*a*. Esp. in combinations with בר, בת, which are very numerous.

c Exx. of a partic. in the st. c.: עביד ביש (§42*a*), „shedder of blood“, מפשר חלמי „interpreter of dreams“, etc. The fem. end. ת is dropped in צבו ביתה Ioma 87^a ב „the needs of his house“, פלגו נוקא B. k. 13^b H „half the damage“.

d The st. c. is also maintained in nouns turned into prepositions. Thus לפום „according to“, חלף „instead of“, כגון „after the manner of, like“, אגב „on account of“, בתר „behind, after“, בגו „within, in“, תחות(י) „under“, עילוי „on, over“, קמי „before“, אחורי „behind“, etc.

e In all other cases, two constructions are used to express the genitive relation: (1) the governing noun is put in the st. d.; (2) it is given a pronominal suffix which agrees with the noun governed in number and gender; in both cases the noun governed is introduced by the relative ד. Exx.: אתרא דשמואל „Samuel's place“; גלימי דאינשי „people's garments“; מלכותא דשמיא „the kingdom of Heaven“; אימהתא דינוקי „the mothers of the little children“; similarly after a demonstr.

pron.: אבֹהַּ דִּרְבַּּהּ הַמְנוּנָה, that of R. Hamnuna; (2) אבֹהַּ דְּשָׁמוּאֵל, Samuel's father; מֶנֶסֶת דְּאִישׁ, a man's money; אֲבֹתֵי הַבָּנִים הַקְּטָנִים, the fathers of the little children; בִּתְּהִי דִּרְבַּּהּ, R. Hisda's daughter; etc. Instances of the latter construction are exceedingly frequent.

The genitive designated by means of ד may stand by itself, without an antecedent noun. Of course, the noun is easily supplied from the context, thus שוּתָא דִּילְנָקָא בְּשׁוּקָא אוּ דְּאִמָּהּ, a child's talk in the market-place is either that of its father or that of its mother; אֲמַצְעֵי דִּיתְמֵי, the middle belongs to the orphans. But also: דָּאבָא עֲדִיפָא מִדְּבָרָא, that of the father is better than that of the son; טַבָּא דְּנַפְחָא מִדְּבַר נַפְחָא, that of the smith is better than that of the smith's son.

45. Coordination.

45.

The attributive adjective agrees with its noun in gender and number, and accordingly is placed either in the st. a. or in the st. d.: מֵאִלְתָּא דְּרָמָא לְבִירָא עֲמִיקָתָא, Hag 5^b, from a high roof to the deepest pit; גְּבִירָא מְאִלְתָּא, Ber 56^a, a great man; אֲחֵתָא אַחֲרִיתָא, M incorrect), another woman; מִלְתָּא קְמִיתָא, the former status; סְכִינָא חֲרִיפָתָא, a sharp knife; קְטִינֵי קְטִינֵי, small bones; חֲמְרֵי חִיּוּרָתָא, white she-asses. || עֵינָא עֵינָא בִּישָׁא, an evil eye, עֵינָא עֵינָא, a blind eye, the latter (last) expression are no exception to the rule, since עֵינָא is used both as a masc. and as a fem., while לִישָׁנָא is always masc. But note אִישׁ מְעָלִיא, Meg 27^b, a small man, B. m. 101^b אִישׁ מְעָלִיא, an excellent man. — Ex. of an attributive participle: מַלְכוּתָא קְטִיעָתָא, a curtailed kingdom.

- b* As may be seen from the above exx., the attributive adj. follows its noun. Ordinal numbers may however precede: עשיראה ביר „my tenth son“.
- c* In אינשי ברוחי „cheerers“, גברי נגרי „carpenters“, the second noun is an appositive; the first noun is best omitted in the translation (cf. Hebr. אנשים אחים).
- d* The object measured is as a rule construed as an apposition; nevertheless textual variants are found presenting the more common genitive expression. Thus תרי קבי תמרי קבא קשייתא וסרה Ioma 79^bMM₁ (א reads דתמרי „two *kabs* of dates are equal to one *kab* of kernels and something over“; חלת מאה גרבי B. b. 73^b אH (but דמישה M) „300 pitchers of oil“; תרחי ib. M (sic) מוגי חמרא „two cups of wine“ (א reads דחמרא).

46. Construction of כל.

- a* The independent st. d. כולא „all, everything“ is found only in the older language (cf. the ex. §43*a*); but also in a saying by Rab Judah (Str. 103; Mielz. 46).
- b* כל (st. c.) followed by a noun in the sg. means „every“; thus כל חד וחד „every single one“, כל עבדא „every slave“, כל מילתא „every thing“, כל יומא דשבתא „every sabbath“. כל ד „every one who“. When followed by a noun in the pl., כל = „every“ (in a distributive sense): כל תלתין יומין „every thirty days“. כל may be followed by a preposition (cf. BA. כל קבל, Hebr. עמה); it is not necessary to emend it into כלקבל, כלעמה): כל כי הנך שני Ber 18^b M „exactly the same number of years“; כל כי הני מילי מעלייתא Bes 28^a „just like these excellent things“.

כל followed by a pl. usually means „all“: כל מילי *c* „all things“. כל ד „all who“.

כל with the suffix of the 3 sg. = „whole, entire“, *d* with that of the 3 pl. = „all“. Its relation to the noun is appositional, and it usually precedes the noun: כלולי תלמודא „the whole Scriptural verse“, כלוליה קרא Šab 63^a M „the whole Talmud“, כולי עלמא (§4*m*) *tout le monde*; כולה מתא „the entire city“; כולא אורחא „the whole way“; כולוהו נכסיך „all thy goods“. כוליה האי Ber 7^b מ (M reads כולי) „so much“. It may, however, follow the noun: לא חלמא טבא מקיים כוליה ולא חלמא „neither a good dream nor a bad dream is wholly fulfilled“.

In independent position, without a noun: על כולהון *e* „on account of all of them“, כולהי „all of them“.

47. The Joining together of several Nouns.

47.

Distributive Repetition.

When more than two nouns are joined together, *a* the ו is usually omitted in front of the middle nouns; thus הרביה משכיה ואליתיה „its fat, its skin, and its fat tail“; תרנוגלא חמרא ושרגא „a cock, an ass, and a candle“. In enumerations, the nouns may all be placed in juxtaposition without a conjunction (asyndetically): בהני תלת מילי . . . במסכתא בפוריא באושפיוא „concerning the following three things . . . their treatise, couch, and lodgings“ (note however the variant ובאושפיוא).

When the connection is a close one, the governing *b* part of speech referring to all is put only once: לכל דהבא וכספא „all gold and silver“. The objective pronoun

in the sg.: שדיתה ,,she threw it“, which follows, proves that both nouns are conceived as a unit. Similarly a preposition is put only once: משה ושיחין ריבון ,,than Moses and the 600 000“. On the other hand: בשוקי ובברייתא ,,in the market-places and streets“; so also in a negative sentence: דאבריה ואברתיה לא חס ,,who spared neither his son nor his daughter“. The sign of the genit. ד may equally be placed but once: בי דינא דר' אמי ור' אסי ,,the court of justice of R. Ami and (or) that of R. Asi“; but it is repeated when both nouns are separated from each other by a word and in addition form opposites of one another, e. g. דוכתא דגברי דוכתא דנשי ,,a separate place for men and women“.

- c* Distributive repetition: לבינתא לבינתא ,,one brick after the other“; ביועי ביועי ,,all sorts of holes“; דיקולי דיקולי ,,one basket of fat after the other“.

Pronoun (§ 48—51).

48.

48. Personal Pronoun.

- a* The independent pron. of the 1. or 2. person, by the side of a verb or a partic. with a subjective suffix, signifies emphasis: אנא במיא דביתא אמרי ,,I meant: water that has remained over night“; אנן . . . לא מצינן ,,we . . . cannot become like you, but *you* circumcise yourselves and be like unto us“.

- b* On cases like אנא הוא דאפיקית יתכון דשלתיה, etc., cf. §63*c*. Of a different character is the

„enclitic“ הוא for the purpose of strengthening individual parts of speech; thus arise the compounds מהו, לאו.

A determined noun is frequently anticipated by *c* means of a pronom. suffix. Such is the case (1) with the genitive relation (§44*e*, 2); || (2) with prepositions, (*a*) as in the case of the genitive, by means of ד: דביתא „into the house“; עליה דאיניש „on a man“ (איניש is determined by itself); קמיה דשכיה קמי רבנן „before one who associates with scholars“; מיניה דמר „from you“; (*b*) by repeating the preposition: ביה בחייוא „in the snake“; ליה לקיסר „to the elder“; ליה לקישא „to Caesar“; להו לצדיקי „to that woman = to me“; להו לתרין בנאיה „his two sons“; להו לתרין בנאיה „in the scholars“; לא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי „do not provoke death against us“; || (3) with the objective relation, by means of objective suffixes joined to the verb (§61*c*).

The independent possessive pronoun דיל-ד, דידי *d* (§10*b*) is found (1) by itself: דידי „is thine, belongs to thee“; בדידי קיימא „it stands in thine (= thy book)“; רבא דידי „Rabba is thine, and the world is thine“; || (2) in conjunction with nouns in the place of the personal suffix: כספא ודהבא „his gold and silver“; אפרנא דידי „my mansion“, etc., esp. after a Hebrew phrase: בין השמשות „thy twilight“. || (3) after prepositions with suffixes to add emphasis: עלי דידי „over me“; בהדאי „with me“; || (4) in the place of a suffix, with prepositions: אי צאית לדילי „if he listens to me“; לי „I saw“; לדידן „for us“; לדידהו „for them“; בדידכי „with you“; so also לדידי, etc., as objective pronouns (cf. §61*b*).

e The reflexive pronoun is expressed by means of „נפשא (בנפשאי) soul, person“ + personal suffix: „נפש in myself“, „בנפשי in ourselves“; „לנפשה for herself“; „על נפשיה for the sake of himself“; „נפשיה himself“.

f The ethical dative (ל with a personal suffix which according to the sense is reflexive) is exceedingly frequent.

49.

49. Demonstrative Pronoun.

a The forms denoting that which is distant, in consequence of a shifting of the meaning which is easily explained, are employed also as indefinite pronouns. Thus „ההוא גברא *vir quidam*, איתתא *femina quaedam*, „ההוא סבא a certain old man“, „ההוא אתרא a certain place“, „ההוא יומא upon a certain day“, „הנך עיזי goats“ (the pronoun is best left untranslated). In a peculiar manner, these pronouns are used in a mysterious sense in connection with the nouns „גברא, איתתא, אינשי to indicate the person of the speaker or the person addressed. Exx.: „קודשא בריך הוא בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה God wishes to destroy His house, and would then wipe His hands with me!“ „פוק מאתרין ולא חיגרי go forth from our place, lest thou provoke death against us“; „מכדי ההוא גברא בעיל דבביה since thou art my enemy, what doest thou here?“ „אמאי לא צניעא הק איתתא באיסורא עשרה בני אית לה להך איתתא ולית לה מגברה אלא חד? why art thou not secretive in sin? I have ten sons, and only one from my husband“.

b All demonstr. pronouns may be employed attributively with a noun, or by themselves without a noun. Exx. for the latter: „בר אינש ... כדין a man ... like

this one“; „the other one“; „אינסבי ליה להאי“; „this one is a son of the world to come“; „האי בר עלמא דאתי“; „הני נמי בני עלמא דאתי נינהו“; „these also are sons, etc.“; „the whole property belongs to this one“. In a neuter sense: „מאי לבר מיהא“; „all this“; „כולי האי“; „what is this?“; „האי“, „except this“; „על דא“, „on account of this“. So esp. at the beginning of a sentence as predicate: „דין עסק“, „this is a bad business“; „דין גרמא דעשיראה ביר“, „this is the bone of my tenth son“; „that is he“. The demonstr. pronouns are used also nominally as the antecedent of a relative pronoun: „להא דאמר ר'“, „that which R. Johanan said“.

When serving as an adjectival attribute, the demonstr. pron. may either precede or follow its noun: (a) „this house“; „הדין ביתא“; „this word“; „הדא מילתא“; „in these ten days“; „בהלין עשרה יומין“; „these angels“; „אילן מלאכייא“; „this man“; „האי אינש“; „this woman“; „הא איתתא“; „that corner“; „הק וויחא“; „these words“; „הני מילי“; „for another dead person“; „לאידך מית“; „those men“; „הנך אינשי“; (b) „this document“; „שטרא דנן“; „this people“; „עמא הדין“; „these years“; „שניא אילין“; „this land“; „ארעא (ה)דא“. On the whole, the pronoun more frequently precedes the noun; I do not know of an example where the pronoun follows the noun.

50. Interrogative Pronouns.

50.

מאי is used of persons, מה, מאי of things; thus a „what is thy name?“ „מאי שמך, מה שמך“

מאן is used nominally. It may therefore be dependent upon a preposition: „בהדי מאן נשדר“, „through

whom shall we send?" In the ex. חזי מאן גברא רבא „see, what a great man testifies for him“, מאן apparently has adjectival force.

c מאן is not inflected; number and gender are, however, indicated in the construction. Thus מאן הואי Ket 65^a M „who (which woman) was d to-day in the academy?“

מאי may be accompanied by a noun in apposition: מאי טיבותא עבדי בהו R. h. 20^a „what favor they have conferred upon them“; מאי טעמא „for what reason?“

51.

51. Relative Pronoun.

a The relative pronoun may be inclusive of its antecedent: מאן דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי „whosoever (= he who) taught thee Ecclesiastes, did not teach thee Proverbs“; מי איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי „is there one who molests God so much?“ „whatsoever is hateful to thee“. So also after כל: כל דצריך „every one who is needy“.

b Just as frequently the antecedent is expressed by a demonstr. or interrog. pron. (or מידי): הא דקא מחיל „he who desecrates the holiday“; מאן דיויף „he who lends the sabbath“; מה דכתיב בספר „that which is written in the Book of the Law“; כל מה דאית לכון למישאל „whatsoever you have to ask“; ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא „and concerning that which first came to our mind“; מי איכא מידי דאנן „is there anything that we do not know?“ A double antecedent: הא דיהיר מאן „he who is arrogant“.

52. Numerals.

52.

The cardinal numbers may stand nominally by *a* themselves: „חד דמשתין וריו one (a single one), who is more capable than sixty“; „טבא תרתי מתלת two are better than three“. Of course, the numbered objects are easily supplied from the context.

חד, חדא as an adjectival attribute (§45*b*) properly *b* follows the object numbered: „עמא חד one people“, „וימנא חדא once“. But the numeral may just as well precede the noun: „חד זוזא one zūz; „בהד מהטרא with one beating“; „אחד כתפיה on the one shoulder“; „חדא ברכתא one benediction“. The other numerals almost without exception precede the noun, e. g., „תרי קבי two kabs“; „תרתי נשי two women“; „תרתי סרי שני thy seven daughters“; „שב בנתין twelve years“.

The numerals from 3—10 are still construed in *c* accordance with the well known Semitic rule, i. e. masc. forms go with fem. objects and conversely. The numeral is put either in the st. a. appositionally, or in the st. c. Exx. of the latter construction: „שבעתא אלפי 7 days and 7 nights“; „שבעתא לילותא 7000 denarii“. The circumstance that, where the numbered object is not specifically mentioned (§*a*), the numeral nevertheless appears in the correct form, proves that the Semitic (Early Aram.) principle is still alive. Thus „באפי תלתא before three (sc. men)“; „חשע 9 (cubits) on the one side“. To be sure, incorrect readings occur, but they are proportionately infrequent.

d On the other hand, the fem. form seems to be on the wane in the numerals from 11—19. As far as my observation goes, we have no right to speak of a promiscuous use. It is also to be observed that, where the numbers are used absolutely, even when the numbered object is easily supplied from the context, the numeral may be taken in a neuter sense; in which case of course both the masc. and fem. are proper (§42).

c Beginning with 2, the numerals are followed by the pl. of the numbered object; after the numbers 21, 31, etc., the sg. may likewise be used: מאתן ועשרין וחד (variant לווגא 201 logs); „21 years“.

f Ordinals may be replaced by cardinals: חד בשבא, תרי בשבא, etc., „first, second day in the week“, etc. Cardinals are of course indispensable for those numbers which possess no ordinals of their own.

g על חד תרין has a multiplicative force: „twice as large“.

h אחדדדי signifies „one another“; with prepositions אחדדדי, בהדי הדדי. „To one another“ may also be expressed by the phrase אחד להבריה.

53. 53. Adverbial Expression.

a The adverbial accusative in specifications of place and time is uncommonly frequent.

b An adverb modifying an adj. precedes it: כמה נפיש גברא „how great is the man!“

54. 54. Prepositions.

a ל to introduce a point of time: למחר „to-morrow“, לענא „soon“, לסוף „at last“. Also in general adverbial expressions: לשלם „in peace“, לחד „separately“.

ל to introduce the logical subject with passives: *b* cf. §58*i*.

מן (*l*) in a causal sense: מעוצבא דלכך „because of *c* grief“; מהדוא דלכך „because of joy“; (2) partitively, cf. מן אכל; (3) comparatively, e. g., חילמא בישא עדיף „an evil dream is better than a good dream“; frequently with טפי superadded, cf. מומק טפי „is redder (מדמא דחברך than the blood of thy fellow-man)“.

מן pleonastically in מקמי, מתותי and the like. *d*

בגו and בהדי take the place of ב both in a local *c* and in an instrumental sense. ב has orig. a local force in מתפסת בגנבי „thou wilt be caught into the thieves (among the thieves, as a thief)“.

B. The Verb (§ 55—62).

55. Person and Gender.

55.

With a finite verb, the personal pronoun is ex-*a* pressed solely for the purpose of emphasis (§48*a*). Nevertheless, even in the latter case, the pronoun of the 3. person may be wanting: איתקיל ואיתקילא ביה „he stumbled, and his camel stumbled over him“ (so HM*; M^{superscr} adds איהו).

The 3. person is often omitted with the participle *b* serving as predicate, both when the subject is indefinite („they“, „one“) and when the definite subject is easily supplied from the context. Exx.: (a) גמירי „they say“; כולי עלמא כיילי ליה בקבא ווטא „to everybody else they measure with a small measure“; מיהב יהבין משקל לא „they give, but they do not take back“;

(b) מיניא „does he (sc. the tenant) leave aught thereof for me?“

c An indefinite personal subject may remain unexpressed with the finite verb as predicate; thus אקרינן „it was recited to me (by God or by an angel)“; „they have not benefited thee“. When the subject is a human person, איניש or איניש is usually added.

d On the other hand, when the indefinite subject is to be conceived as an impersonal, neutral one, the mere verbal (or participial) form is sufficient, the fem. and masc. being equally permissible (§42): לא „his fellow-man's property does not concern him“; „if I had it“; „how does he fare (how fares it with him)“; לא שמיעא לי „I have heard nothing“; „(with the epexegetical infin.) is it acceptable to you, that you become the head of the college?“ „it grew dark“; „hast thou heard aught in this matter?“ The indefinite neutral subject may, however, also be expressed by means of מילתא, עלמא and the like; thus לי „it is troublesome for me“; „it was straitened about them, they were in straitened circumstances“; „it is straitened about him.“ Incorrect readings: איבראי ליה עלמא „he became well“; דחיקא ליה עלמא.

56.

56. The Perfect.

a As historical tense; exx. uncommonly frequent (though the participle is used likewise, §58f).

As a perfect proper: מַחִיִּאן רַבִּאי „my master has b struck me“; סָלִיק לְמַתִּיבְתָּא דְרִיקְעָא „he is gone up to the heavenly college“.

Occasionally in a subordinate clause to express *c* coincidence in the past (the partic., however, is more frequent, §58*b*); the main clause, of course, has the perfect likewise: בַּהֲדִי דְחֻיִּנְךָ בְּרִיכִינְךָ עָלְךָ תִּרְתִּי „when we saw thee, we pronounced over thee two benedictions“. To designate the pluperfect: עַד דָּאֲתָא שְׂמוּאֵל מִבֵּי רַב נָח „before S. had come from school, his father died“; „I saw, that the house had fallen in“. So also after the conjunction כִּי (§71*d*).

In conditional clauses to designate unreality (§73*c*). *d* So also שׁוּאִי נַפְשָׁאִי כְּמֵאן דְּשָׁקְלִי מִיְנִיה „I acted as if I had taken from him“.

In cases like שְׂרָא לִיה מְרִיָּה לְפִלְנִיָּא the perf. de- *e* signates a fact (not a wish).

57. The Imperfect.

57.

For the future proper only few exx. are available *a* אֲנָא קוּץ דִּידְךָ וְהִדְר אִיקוּץ אֲנָא „cut off thine, then I shall cut off mine“; וְוִי לְדִין כִּד יְקוּם דִּין † „woe to the one, when the other will arise“.

Usually a modal force attaches to the impf.; we *b* then use the auxiliaries „be able, may, shall“: מַאי אֵיזִיל וְאִימְלִיךְ בְּאִינְשֵׁי בֵּיתָאִי „what shall I do?“ „let me go and take counsel with my family“; לִיהוּי תִּירוּעַ וְלֹא „let us all be one people“; רַחֲמֵנָא יִדְכְּרִינְךָ „thou shalt sow, but not reap“; לְשִׁלָּם „God remember thee for peace“. So also in

indirect questions: **לֹא יָדַעְתוּ הֵיכִי תַעֲבְדוּ** „you do not know what you are to do“ (it continues then epexegetically **תִּקְטְלוּהוּ כֻּלּוֹ . . . תִּקְטְלוּהוּ לְהִנָּךְ** „if you are to slay them all . . . , if on the other hand you are to slay only those“).

c The impf. has a modal force in subordinate clauses after the conjunction **אִי** „when“ and esp. after final conjunctions like **ד**, **כִּי הֵיכִי ד** : **אִי הִקְלָאָה מַלְכָּא לִיהוּי** : „when a rustic becomes king“; **לֹא מְצִינָא דְאַטְרָה** „I do not like to trouble myself (prop. „I have not the strength that I should trouble myself“); **בְּמִטּוֹתָא מִינִיּוֹ** „I pray you that you be not with me either in Nisan or in Tishri, in order that you may not be concerned about your sustenance the entire year“; **אֻקִּירוּ נְשִׁיכּוּ כִּי הֵיכִי דְתִיתַעְתְּרוּ** „honor your wives, in order that you may become rich“.

d On a line with the Hebr. perf. with **ו** consecutive or the voluntative with weak **ו**, we find in Talmud. Aram. the imperf. with **ו** continuing an imperf. (imptv.) (or a partic. replacing an impf.) with modal force: **לִיכְנַפִּי לִיהָ לְמַר עֶשְׂרָה וְלִיצְלִי** „let them assemble for my lord ten persons, that he may pray“; **אֻקְמֵן נָמִי לְדִידִי** „cause me to arise likewise, in order that I may pray“; **שְׁלַח מִדֶּךְ וְאַנָּא אֲלִבְשִׁיהָ** „take off thy garment, in order that I may put it on“; **אֲגַמְרוּ לְבִנְיֵיכּוּ תּוֹרָה וְנִגְרְמוּ** „teach your sons the Torah, that they may study therein“; **הֲשָׁתָּא אַתּוּ יוֹמֵי וְנִינּוֹם** „soon days are coming . . . , when we shall sleep“; **מָאן יְהִיב לָן נְגָרִי דְפְרוּלָא** „would that we had feet of iron, that we might be able to hear thee“.

58. The Participle.

58.

I. As in Hebrew, the partic. denotes: (1) duration *a* in the present, but also the simple or real present: „דע אבון בהאי צערא „dost thou stand with thy back in the presence of thy Lord?“ „ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“ „ורחמנא היכא יתיב „and where does God dwell?“

(2) a continuous state in the past, esp. in subordinate clauses: „חוייה ללוי דיתיב אבראי „he saw Levi sitting outside“; „אשכח ביה חויא דפסיק ושדי בתרתי גובי „he found therein a snake which was cut through and lay in two pieces“. So also after the conjunctions „אדיתבי אול ואחא: בהדי ד „while they were sitting there, he went and returned“; „בהדי דמחזורי להו נפל בהו „while they were cleaning them (the fish), an odor arose in them“.

(3) imminent or certain futurity: „you say that *c* you are wise; tell me then, מאי חוינא בחלמאי what I am going to see in my dream“; „thou wilt see“; „by the hand of N. N. who is coming to morrow“; „soon days are coming“; „thy son will (is destined to) be a thief“; „both of you will be scholars“.

II. The partic. is met with very frequently (as in *d* Hebrew) in gnomic sentences. It is furthermore used to designate a habitual action in the present as well as in the past: „למאן מברכינ „whom are we in the habit of blessing?“; „מאן דיהיב ליה זוזא מפשר ליה חלמא

לטיבו „whoever gave him a zūz, he would interpret his dream favorably“.

e The partic. denotes a future action after the conjunctions כד, כי, בחר ד, עד; thus כד מפיקנא לכו עבידנא „when I cause you to go forth, I shall do for you a miracle“; עד דגניתון לי גננא איזיל ואשמע מילתא „until you prepare for me the bridal chamber, I will go and hear something“. The partic. has replaced the impf. even in conditional and final clauses: מאן דיילמא מתבעינא „would that we had“ (מי יתן. Hebr.); „lest I am sought“; „in order that ye may know“. We find ומצלינא as a variant for ויצלי in the ex. §57*d*. The partic. shares likewise in the modal nuances of the impf.: הוא אכיל ואנא משינא „he is eating, and I am to wash myself!“ The partic. is particularly employed in the sense of the imptv.: אתון מהליתו והוו כוותן „rather you circumcise yourselves and be like unto us“.

f The partic. is frequently used in the narrative as historical present in continuation of a perf. Through this device, the style ceases to be monotonous, and the narrative becomes more vivid, description taking the place of mere narration. The retarding tempo serves in particular to describe concomitant conditions, or to emphasize a marked event with which the narrative is rounded off at a certain point: למחר איתבר מוונא „on the following day the royal customs house was broken into, — then they came and arrested Raba“; דרשה . . . שקלי כולי עלמא „he discoursed on it . . ., then everybody took his pitcher and came to him“; לא

they did not know what he meant; so they came to R. Banna'a".

The partic. is frequently strengthened by a prefixed *g* שמע דקאמר „why art thou weeping?"; אמת קבכית : (ק) קא „he heard a godless person say to his wife"; בהדי דקא סליק נפל ספרא מיניה „as he was departing, he dropped a book"; אידמי להון כאינשא וקא „he appeared to them in the guise of a man, and called at the door"; אתת לאתחואה ליה קא „she came to show herself to him; but the disciples pushed her away"; יתיב אההוא מעיינא קא „he seated himself beside a spring and ate bread". In a conative sense: קא קטלי ליה „they were about to kill him"; וקא בלעה לספינתא „and it was about to swallow the ship".

Very frequently the idea of duration in the past *h* conveyed by the partic. is made more precise by the addition of the verb הוה. | Occasionally הוה also is inflected, e. g., הויתי דייר = *habitabam*; כי הוות אחיא ליה „whenever a woman came to him, he would have her put on". Almost universally, when the partic. is placed in the pl.: הוו יתבי = *sedebant*, הוו קאולי = *ibant*. As a rule, however, הוה remains uninflected: הוה קאימנא Suk 44^b M₁ (M, however, reads הווא) = *stabam*; הוה יתבא = *sedebat*, etc. The partic. with הוה and the simple partic. are frequently found by the side of each other, e. g., הוה קא מצטער רבי „Rabbi endeavored (on various occasions) to ordain him, but he never succeeded in bringing it about". For the use of the partic. with הוה in conditional clauses cf. §73c.

i Just as the act. partic. succeeds to the functions of the impf., the pass. partic. takes the place of the perf., e. g., כתיב „it is written“; מידע ידיע „it is well known“; שקילן טופריה „its claws have been taken away“; שכיבא ליה ברתיה „one of them died“; שכיב חד מיניה „his daughter died“. The pass. partic. with הוה takes on the sense of a pluperf., e. g., הוא תוב דהוה כתיב „he saw again that it was written“; לא הוו ידעי היכא הוה „they did not know where he had died“.

j Quite popular is the construction: Pass. partic. with ל introducing the agent, with the connotation of an active perf., e. g., שמיע לי „I have heard“; לא חואי = לדידי חוי לי „I have never heard it“; With a logical object: לדידי חוי לי אווילא „I saw a gazelle“; with no attempt at concord: מאן דשמיע ליה „any one who has heard anything“; לדידי חוי לי „I saw a frog“.

k The (pass.) partic. of the form פעיל in an active sense occurs with doubly transitive verbs and elsewhere, e. g., טעין „(laden with,) bearing“; לביש „(clothed in,) having on“; גמירי „they say“; דכירנא „I remember“; נקיטינ „we hold“; עסקינן and עסיקינן „we are occupied“.

59.

59. The Imperative.

The imptv. is really the 2. person of the impf. minus the prefix. With a negative, the impf. is used; hence קטול „kill“, לא תיקטול „do not kill, thou shalt not kill“.

60. The Infinitive.

60.

The infin., when corresponding to the infin. constr. *a* in Hebrew, is usually preceded by the preposition ל, particularly when an aim or a purpose is to be expressed: חמר למירכב „an ass for riding“; קריבו יומך „thy days are drawn nigh that thou must die“; „be alert to do the will of your Lord“... רהוטו... למעבד רעותא דמריכו „be alert to do the will of your Lord“. This function goes over into the objective one, so esp. after verbs like „wish, be able to, permit“: בעא למיעבד קרבא בהדירו „he wished to wage war with them“; לבר מיהא דלא מצינא למיעבד „barring that which I am not able to do“; ההיא „a certain province which they were not able to conquer“; ולא שבקא ליה למיפק לבי „she would not permit him to go to the academy“, etc. The infin. with ל may epexegetically also represent the subject, e. g., לאו אורח ארעא למעבד „it is not customary, to act thus“. Exx. without ל: הכי „does not my lord wish to sleep?“; לא בעי מר מינא „we cannot be like unto you“; לא שבקתיה גלויי רישיה „she did not permit him to uncover his head“.

In the place of the infin. with ל, the finite verb *b* with ד may be found to express the functions referred to, e. g., בעינא דאיויל „I wish to go“; אי רגיל את דדרית „if thou art accustomed to carry in thy city“ (cf. אי רגיליתו לקדומי „if you are accustomed to dine early“); עתידה דשדיא B. b. 74^b מ (M on the other hand reads (למישר) „she is destined to throw“.

With איכא, הוה, איבעי, the infin. denotes obligation, *c* necessity, or ability: מאי איכא למימר „what shall (may)

one say?"; הוּה לך למיהב „thou shouldst have given“;
 „he should have taken heed“.

d I find a subject by the side of the infin. in the
 ex. למבעא רחמי ומיתא מטרא „that you may pray and
 that rain may come“.

e For the infin. absol. cf. §61*g*.

61.

61. Government of the Verb.

a In the older language we meet with the independent
 objective particle ית, but only with suffixes, hence in
 the place of objective suffixes. Cf. אפיקית יתכון Ber 38^a ו
 = אפיקתנכו M.

b In the later language, the pronominal object is ex-
 pressed either by means of objective suffixes or by
 means of ל (or 'לדיד' §48*d*) with its (nominal) suffixes.
 In the case of the partic., the latter mode of expression
 predominates; but even there the simpler method of
 appending suffixes directly to the verbal stem is met
 with. — || Exx.: אפסיל ליה „he rendered him unfit“;
 „cause (f.) me to hear“; „look at
 me“. — With the partic.: מצערן „who vexes me“;
 „teaches thee“; מודעיה „he informs him“;
 „she invites him“; „he rebuilds it“; „he
 fills it“; „thou payest me“; „thou in-
 formest me“. Much more frequent, however, are exx.
 like קטיל ליה „he slays him“, קטלת לן „thou slayest us“.

c Where the object is particularly emphasized, the
 pronominal object is pleonastically expressed by means
 of an objective suffix plus 'לדיד' with its suffix: שדיוה
 „they cast him“; „ask him“.

The nominal object when (syntactically) undetermined, requires no specific designation: „I have built a house“; „give me a pair of scissors“; „take out purple garments“; „he saw a man“ (accordingly also (חזא ההוא גברא)). On the other hand, when the nominal object is determined, the following modes of expression are possible: (1) „I am looking for my father“. So esp. when the verb and the object constitute as it were a compound, as in the case of אהדרת „beat the grave of your father“; „if they slay me“; „who planted this carob-tree?“ The object may precede: „his brother's sons he has appointed“; „whom are we in the habit of blessing?“ || (2) „I shall destroy the world“; „he heard his wife“; „thou hast brought their sons“; „to fetch his garments“. This is the most usual construction. The object may again precede: „his brother he has appointed“. || (3) „they cut open his belly“; „they slew all of the villagers“.

Exx. of the construction of doubly transitive verbs: „teach your sons the Torah“; „permit me to see the righteous scholars“; „he made of him a great man“.

Exx. of the transitive construction of the passive of a doubly transitive verb: „she covered herself therewith (with the garments)“; „be paid with bran“; „thou art worthy of

two deaths“. The verbs לבש, מלא and the like are similarly construed: לבישתיהו „she clothed herself therewith“; מלא דוכתא דמא „the spot was filled with blood“. אדכר and אשתמיט are equally construed as transitives: אי אדכרתון ומניה דשטרא „if you remember the date of the document“; אשתמיטתן „it escaped us“. Note also: אבדן „it was lost to me“.

- g* Very frequent is the absolute object (the infin. absol.). Usually it precedes, e. g. מיהשב חשיבנא „I am esteemed“; מימר שפיר קא אמרת „thou speakest well“; מילט קא „thou strikest in addition“; לייטת להו „thou art cursing them“; מידע ידיע „it is well known“. Rarely it follows: דמצלו אצלוי „as they bent (their body)“.

62.

62. אִית.

- a* אִית (negatively לא אִית, לית) is properly a noun in the st. c. signifying „existence“. Gradually, however, it becomes independent so that it may be separated from its noun and assume verbal force („is, are, there is, there are“). Thus it coalesces with כא into איכא (ליכא). Exx.: באתר דלית גבר „where there is no man“; אית לן בגויכו חולקא „have we a share in you?“; מי איכא מידי „is there anything?“ In accordance with §44e: איכא דאמרי „there are those who say“; וליכא דשמעיה „and there was none who heard him“. The noun may even precede איכא הכא: אבא טובא איכא הכא „there are many Abbas here“. Of course, the interrog. pronoun always comes first: מאן איכא „who is there?“
- b* The noun in the genit. may, of course, be replaced by a personal pronoun (pronominal suffix): בריה ליתיה:

„his son no longer lives, but his grandson does“; ליתה הכא „she is not here“. — The suffixes are originally possessives, but, as the forms become independent (§a), objective suffixes may be appended exactly as in the case of the verb: איתנין „we are“; ליתנהו „they are“; איתנהו „they are not“. Even the independent pronoun is met with: איתי אן (read thus for איתו) Pes 50^a B.

Conformably to the construction with objective *c* suffixes, the noun may be conceived as an object and thus be introduced by means of ל: לבריה ליתיה לבר Taan 23^a M. The pronominal object may likewise be introduced by means of ל: לכו כמה: ל „you have been with us these many years“ Pes 87^b M.

As a mere copula: לית הוא עביר (var. ליתיה עביר) *d* „he does not do“.

Although in itself אית possesses no temporal *e* connotation, it may, when referring to the past, be strengthened by הוה איכא חד מינן: הוה „there was one among us“.

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

63. The Copula.

63.

The function of a copula is assumed not only by *a* אית (§62*d*), but much more frequently by the independent pronoun of the 3 person, originally being nothing more than an emphatic resumptive of the subject. Whereas, however, the forms אינהו, אינן, איהי, איהו, היא, הוא are used both as subject and as copula, Talm.

Aram. possesses the distinctive resumptive forms ניהו, ניהי, נינהו, נינהי.

b The copula lends emphasis to the part of speech which precedes it; hence it drops out when no emphasis is intended, e.g., טור חלג „the mountain is (covered with) snow“; so esp. with an adjectival predicate: אורחן רחיקא וצוותין בסימא „our road was long, but our society pleasant“. Contrast, on the other hand: עדי סוראה הוא „this man comes from Sora“; הכא אתרא דשמואל הוא „here is the place of Samuel“; מר ניהו (var. הוא) רב „you are master“; „all of these (benedictions) are one“.

c הוא may be resumptive of a pronoun of the 1. person serving as subject: דאנא הוא דאפיקית „that it is I who brought out“. But the pronominal subject may be resumed by the corresponding person: אנא „I will rise and throw together“.

64.

64. The Casus Pendens.

A noun which is to be emphasized is very frequently taken out of the sentence and placed at the beginning as a *casus pendens*. It is then resumed in the sentence by a corresponding personal pronoun, and its syntactical relation to the sentence is thus indicated, e. g., כולי עלמא כיילי ליה בקבא זוטא האי מרבנן כיילי ליה „to everybody they deal out with a small measure, but to this disciple with a large measure“; „what shall I do with the children?“ ינוקי מאי אעביד להו „I was not acquainted with the saying of R. Hamnuna“.

65. Concord of the Parts of Speech.

65.

Exx. of the masc. form gradually becoming pre-^a dominant at the expense of the fem. have been met with in the preceding sections (§§45^a; 50^c; 52; 55^d; 57ⁱ). In the verb and in the partic. (or adj.) with subjective suffixes, the specific forms of the fem. in the 2 and 3 pl. are found but rarely; for the most part they are not used at all. With an adj. or partic. serving as predicate, concord is imperative.

Incorrect readings are easily removed in the face of the evidence of the older MSS.

Constructio ad sensum: בערנא דמצלו צבורא Ber 7^b ^b M^{mg} (צמלי M) „when the congregation prays“; ודייני „and everybody concludes“; כולי עלמא „on the other hand, כולי עלמא כילי ליה (§64). When מלכותא is subject, the predicate may be placed either in the sg. (masc. or fem.) or in the pl.

For the construction of מאן cf. §50^c.

מיד construed as a fem.: מדי מריא „something that stinks“.

When two or more nouns are joined by means of ו, the predicate is put in the pl. and agrees so far as the gender is concerned with the subject next preceding or following: בנך ובנתן מסירן Ber 56^a M, but ואתו בניה ואבו ובנתיה ibid.

66. The Order of Words.

66.

Normally the predicate follows the subject whether ^a in the verbal or in the nominal clause. The least emphasis suffices to reverse the order. Exx.: קריביה

שימשא „a relative of R. Ide died“; מילא ערבא „the sun sets of itself“; דלא האגא „impudence is uncrowned royalty“; שותפי לא חמימא ולא קרירא „a pot belonging to partners is neither hot nor cold“; on the other hand: נבה „a dog barked at her“; יייל נחום איש גם זו „let Nahum of Gimzo go“; קמחללי רבנן שבתא „the disciples are desecrating the sabbath“; כפין עניא ולא ידע „a poor man is hungry, and knows it not“.

b The object follows normally the verb, but it may also precede it, e. g., הב לי ירך „give me thy hand“; לכנפי למר עשרה „let them assemble for you ten persons“; on the other hand: אגרא הוה לך למיהב „thou shouldst have paid the reward“; רחמנא לבא בעי „God demands the heart“.

c Exx. illustrative of the position of adverbs and adverbial specifications: הרער כולי יומא „he mused over it the whole day“; שפיר קאמרת „thou speakest well“; ביומי ניסן וביומי חשרי לא תתחוו קמאי „do not appear before me either in Nisan or in Tischri“. || נמי is with preference given the second place in the sentence. מימחא נמי מהית „thou strikest in addition“.

67.

67. Negative Sentences.

a לא is in the main used to negative a verb which it then immediately precedes, e. g.: אפילו גברא כוותיך „I have not flattered even a man like thyself“; לא אשגה בה „he paid no attention to her“; אהדורי „he does not go about begging“. — When the predicate is a noun or when a single word

is negated, לאו is used, which is placed immediately before the negated word: הוא בר הכי הוא „he is not capable thereof“; לאו אורה ארעא למעבד הכי „it is not customary to act thus“; לאו עכברא גנב אלא חורא גנב „not the mouse, but the hole stole“; הא דרבא לאו „this opinion of Raba was not said expressly, but is only inferred“; לאו „a miracle does not happen every day“.

לא, however, is used (1) in בלא (e. g., בלא מתאי „outside of my home“; בלא שניה „prematurely“), דלא (e. g., דלא תאגא „uncrowned“), לא איניש „nobody“, לא „nothing“. || (2) in repetitions: לא דינא ולא דיינא „there is neither law nor judge“. — Note double negation: ... ולא פילא ... ולא דיקלא „they show a man neither a palm-tree ... nor an elephant ...“; לא אמר ליה ולא מידי „he said to him nothing“; || (3) elliptically: לא „no“; ואי לא „and if not“.

68. Interrogative Sentences.

68.

A direct question concerning the predicate is introduced by מי or אטו, which is always placed at the beginning of the sentence: מי קא שביק לי מידי מיניה „does he leave ought thereof for me?“; מי איכא מידי „is there anything that we do not know, but the scribes know?“ — A *casus pendens*, however, may precede: רישא מי אמרינן דפליגא אמתניתין „shall we say that the first case is at variance with our Mishnah?“

b Much more frequently the interrogative particle is dispensed with: ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“; תרנגולתא אפיקת מביתך „has thou taken out of thy house a hen?“ אית לכו ארעא „have you land?“

c With a negative: לא לישרד ליה מר שלמא לילתה „does not my lord wish to send greetings to Jaltha?“ לא בעי מר מינם פורתא „does not my lord wish to sleep a little?“ — Together with מי לא מכתפינן קמיה: מי „should we not carry before him?“

d The interrogative pronouns and adverbs are for the most part placed at the head of the sentence, e. g., מאן איכא בהאי שוקא „who is in this market-place?“ עד אמאי יתבת אבראי „why dost thou sit outside?“ אימת עבדיתו הכי „how long will ye act thus?“ Frequently also after the word to which the question refers, e. g.: וזווי היכא „where is my money?“ ורחמנא „and where does God dwell?“ אנה אמאי „and why I?“

e The phrase מהו דתימא is to be taken interrogatively = *quid est, quod dicas?*

f Interrogative sentences often assume the meaning of exclamatory ones: כמה נפיש גברא מ „how greater is this man than ...!“

D. Compound Sentences (§ 64—73).

69.

69. Copulative Sentences.

a Two verbs designating actions closely following each other, or congruous, or one of which expresses a modification of the other, are very frequently joined by

means of ו, but may frequently enough be placed beside each other without ו, e. g.: „אייל ואשמע“, „I will go and hear“, but „אייל איחוי“, „I will go and see“; „ניפוק וניתהני“, „let him go forth and enjoy himself“, but „פוק חוי“, „go forth and see“; „איקום ואגלי“, „I will arise and go into exile“, but „ניקום גלא“, „come, let us go and do business“. || Very frequently one of the two verbs is best rendered adverbially, e. g.: „קדום סלוק“, „the clouds rose first at the corner where his wife was“; „ענני מהר ווייתא דדביתהו חשיך תקין נפשך וקדים תקין“, „set thyself aright (ease thyself) early and late“; „נפשך“, „enter early and go out early“; „אחריפו עולו אחריפו פוקו“, „thou tookest them again“. || In the same manner „לא מצי“, „be able“ is construed: „לא מצי“, „I am not able to fulfill“; „לא מציית אמרת“, „thou art not able to say“.

b בפניא אתא עניא . . . והוה מריד כולי : Circumstantial „in the evening a poor man came, while everyone was busy and there was none to hear him (= Hebr. וְאִין שִׁמְעַע)“; with the perf. in the sense of a pluperf.: „נח נפשה דרביתא ולא פקידא“, „the girl died, having left no will“. || „= ו“, „nevertheless“: „בדידך קיימא וצערתן כולי האי“, „it is written in thy book, nevertheless thou hast vexed me so much“. Cf. also §57*d*.

a serves to introduce the second alternative in a double question: „לדריה הוא דתקין או דילמא לדרי עלמא“, „did he ordain it only for his generation, or perhaps also for all the generations of the world?“

70. 70. Attributive Relative Sentences.

a ד, די, orig. a demonstrative, has been reduced to a relative particle. The precise specification of the relation is expressed in the relative clause by means of a personal pronoun.

b This pronoun is usually dispensed with in the case of the subject even in nominal clauses: יומי דאריכי וקטיני „days which are (at the same time) long and short“. Nor is it always necessary to indicate the object; contrast גברא דקא בעינא ליה „the man whom I am seeking“ and שקלתיה לדסתנא דיהבת לי „I took the portion which thou gavest me“; מהני מילי מעליתא דהוה עביד רב הונא „of the excellent things which R. Huna was wont to do“.

c On the other hand, the pronoun is indispensable in the genitive relation and with prepositions: ההוא אתרא „a place the name of which was Truth-town“; דקושטא שמיא „a certain Gentile who had great wealth“; מתא דלית בה מקרי דרדקי „a city in which there is no teacher“; הנך דמלכותו עילוייהו „those over whom you are ruling“.

d The pronoun is usually wanting, when the antecedent is an expression denoting place or time: באתר „in the place where there is no man“; דלית גבר „at the corner in which his wife stood“; וזיתא דהות קימא דביתהו „on the day on which she enters“; מהא „from the day that Sarah died“; מן יומא דמיחת שרה „all the years during which thou didst not go in“. | So always after certain adverbs: כל אימת דהוה עייל לבי מדרשא „as often as he entered the house of study“.

The pronoun may be found occasionally in a second relative clause: **הָהוּא חֲסִידָא דְהוּא רָגִיל אֵלֵיהּ** „a certain saint with whom Elijah was wont to associate“.

When a relative sentence refers to the 1. or 2. person, the resumptive pronoun will be placed in the corresponding person; esp. is this true of the 1. person: **אֲנָא הוּא דִּאֲפִיקָת** „it is I who brought out“; **שׂוּאִי נַפְשָׁאִי כְּמֵאן דְּשָׁקְלִי** „I acted as (one who had taken) if I had taken“.

71. Conjunctional Relative Sentences.

71.

ד as a conjunction transforms a whole clause into a noun; it may then serve as subj. or obj. or be found in the genitive relation or in dependence upon a preposition.

Exx. of subjective sentences: **בְּנִיחָא לִיה לְמַר דְּלִיהוּי** „is it acceptable to my lord that he become the head of the college?“ **וּוִי לָן דְּמֵייתִין** „woe unto us that we must die!“ A pronominal antecedent may precede: **הָאִי דְּלֹא אֲכָלוּהּ** „the circumstance that they did not eat him“.

Exx. of objective clauses: **אַמְרִיתוּ דְּחַכְּ[י] מִיתוּ** „you say that you are wise“; **הֵכָּא נִיהוּ . . .** **מִידַּע יָדַעְנָא דְּגַבְרָא** „I know that the man . . . is here“.

The most important of the prepositional compounds is **כְּד** „while, as, when“ which occurs only in the older language: **כְּד נָפִיק וְאַתִּי** „as he went away“; **כְּד הָוִינֵן זֹוּטְרִי** „when we were small“; **כְּד יָקוּם דִּין** „when this one will arise“; **כְּד מְפִיקְנָא לְכוּ** „when I bring you out“. || In the later language **כְּד** is replaced by **כִּי**:

ידך „while thou hadst not washed thy hands“; כי מטאי לגביה „when I came to him“; כי אחי „when a poor man comes“. — כי is found also in front of an unfinished clause: הוה כי דובא „he was as a bear (is) = like unto a bear“. כי may be strengthened by a preceding ל; מכי = „since“.

c Other combinations: בהדי ד „while, as“; אמטול ד „because“; אף על גב ד „while, until“; אף „although“; כי היכי ד „in order that, that“; מקמי ד „before“; בחר ד „after“; משום ד „because“. In some cases, ד alone suffices; thus it signifies „because“, „in order that“.

72. 72. Indirect Interrogative Sentences

are treated exactly as the direct ones.

73. 73. Conditional Sentences.

a אי with the partic., אית, or a nominal clause signifies a condition conceived as real or realizable: אי הדרת בך יהיבנא לך אחתי „if thou wilt reform (begin a new life), I shall give thee my sister“; אי גנבי „if they steal, let them steal of yours“; אי השיבנא כולי האי ניעייליה ללוי „if I am esteemed thus much, let them cause Levi to go in“; אי איכא מאן „if there is any one who has heard anything, let him say it“; אי בר ישראל הוא אויל „if he is an Israelite, he will return“; ואחי „if it is so, he means as follows“.

b When the condition is placed in the past, the perf. is used: אי נקטת חרתי נקוט תלת „if thou hast married two, marry three“.

Unreality is expressed by means of the pf. both in the protasis and in the apodosis: איכו השתא לא אחאי סכנתון „if I had not come this moment, you would have endangered my son“; השתא איכו לא חויתך ספית לי איסורא „if I had not seen thee this moment, thou wouldst have given me something forbidden to eat“. Frequently we find in the apodosis הוה with the partic.: אי אחיב מר „if my lord had given himself to study, would he not have become the head of the college?“ Note also: אי לאו דנחמני את לא הוה משדרינן „if it were not that thou art Nahmani, we should not have sent it back to you“ (the conditional particle is strengthened by ד and the protasis is a nominal clause).

Sometimes the conditional particle is dispensed with entirely: בתר גנבא גנוב ומטעמא טעום „when you steal after a thief, you taste thereof“; ריש תורא בדיקולא סק „when the head of the ox is in the basket, go up to the roof“.

Literature.

1. Introductions.

Hermann LStrack, Einleitung in den Talmud, L. 1887, 1908.

M Mielziner, Introduction to the Talmud, Cincinnati 1894.

SSchechter, Art. „Talmud“ in Hasting's Dictionary of the Bible V (1904), 57—66.

WBacher et alii, Art. „Talmud“ in Jewish Encyclopedia XII (1906), 1—37.

Margolis, Gr. Bab. Talm.

2. Dictionaries. Lexicographical Works.

Michael Sachs, Beiträge zur Sprach- u. Alterthumsforschung, B. 1852—54.

Joseph Perles, Etymologische Studien zur Kunde der rabbinischen Sprache u. Alterthümer, Breslau 1871.

Jacob Levy, Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim, 4 volumes, L. 1876—1889.

Alexander Kohut, Aruch Completum, Wien-New York 1878—1892.

MJastron, Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature, New York 1886—1903.

Samuel Krauss, Griechische und Lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum, B. 1898—99.

G Dalman, Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud u. Midrasch, Frkf. a. M. 1901.

WBacher, Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur, II: Die Bibel- und Traditionsexegetische Terminologie der Amoräer, L. 1905.

3. Grammars and Grammatical Treatises.

SDLuzzatto, Elementi grammaticali del Caldeo Biblico e del dialetto Talmudico Babilonese, Padua 1865. || Grammatik der biblisch-chaldäischen Sprache und des Idioms des Talmud Babli. Deutsch von MSKrüger, Breslau 1873. || Grammar of the Bibl. Chaldaic Language and of the Idiom of the Talmud Babli. Translated by JGoldammer, New York 1876.

IsRosenberg, D. aramäische Verbum im Babyl. Talmud, Marburg 1888.

Arthur Liebermann, Das Pronomen und das Adverbium des babylonisch-talmudischen Dialektes, B. 1895.

CLevias, Grammar of the Aramaic Idiom contained in the Babylonian Talmud, Cincinnati 1900 (= AJSL., XIII—XVI [1897—1900]).

4. Other Linguistic Works.

1. *CBrockelmann*, Grundriß der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprachen, I, B. 1908.

- WWright*, Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages, Cambridge 1890.
- ThNöldeke*, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, Straßburg 1904.
- JBarth*, Sprachwissenschaftliche Untersuchungen zum Semitischen I, L. 1907.
- Etymologische Studien, L. 1893.
- Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen, ²L. 1894.
- PdeLagarde*, Übersicht über die im Aramäischen, Arabischen und Hebräischen übliche Bildung der Nomina, Göttingen 1889. Register und Nachträge, 1891.
2. — Gesammelte Abhandlungen, L. 1866.
- Armenische Studien, Gött. 1877.
- SFraenkel*, Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Leiden 1886.
- ImmLöw*, Aramäische Pflanzennamen, L. 1881.
- Aramäische Fischnamen, in: Orientalische Studien, Th. Noeldeke zum siebenzigsten Geburtstage gewidmet, Gießen I (1906), 549—570.
3. *MLidzbarski*, Handbuch der nordsemitischen Epigraphik, Weimar 1898.
4. *EKautzsch*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen, L. 1884.
- HLStrack*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch, ⁴L. 1905.
- KMarti*, Kurzgefaßte Grammatik der biblisch-aramäischen Sprache, B. 1896.
- HHPowell*, The Supposed Hebraisms in the Grammar of the Biblical Aramaic, Berkeley 1907.
5. *GDalman*, Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch, ²L. 1905.
6. *ThNöldeke*, Über den christlich-palästinischen Dialekt, ZDMG 1868, 443—527.
7. — Kurzgefaßte syrische Grammatik, ²L. 1898.
8. — Mandäische Grammatik, Halle 1875.
9. *AJMaclean*, Grammar of the Dialects of Vernacular Syriac, Cambridge 1895.

I. Formen und Sätze.

Forms and Sentences.

13. 14c A. כסף, חמר, עמר, אניש, איניש, עסק, עיסק | עמר גופנא, ריש ירחא; אורח ארעא, טור מלכא | טור חלג¹. דעל² סוס מלך. (43a; 44ab).
- (43b; 44c) בריש כל מותא אנא דם³. הוא גבר בכולא. || B. קטלא, גדפא, גפא, דירכא, טעמא, זעפא, ענא, רישא, קרא, דנא דחלא, רווחא, יומא ופלגא, סופא, סיפא, גייסא, חילא, רעוא, כריא; גירסא, חילמא, פיקעא, פיקא, ביבא, באיבא, עיוא, חולשא דליבא, דינא, חידווא, ריעיא; שופרא, אודנא, אונא, טונא, טולא, גופא, חוליא | אנרא דפירקא ריהטא⁴. נו"ן סמ"ך עי"ן, נונא סמא לעינא⁵.
- 14b. A. נהר מלכא, באתר דלית גבר. || B. כפנא, כווא חדתא, דיקנא דכלבא, שיכרא; חברא, כתפא, כפא, גברא רבה⁶; קניא, ריחיא, רחיא; ארעא דחשוכא, אתרא חשוכא | לפום גמלא שחנא. מגמלא אונא. צנא דדובשא בווא. שימשא דבתר מיטרא כמיטרא⁷. ווי מפרא, ווי מביתא.
- 14df. A. אשיד דמא, מרי ביתא. || B. בר עלמא, ספרא דחמה⁸, רעיא ד⁹בן כלבא שבוע⁹, ינוקא | כשורא במתא בווא, כשורא בדברא בווא⁸.
- 14e. A. זמר, חמר, בר אנש, בר אינש, בר נש. || B. שלמא, לישנא, חולקא, גופא דעובדא, גללא.
- 14ef. A. וריו, עביד ביש, ביש גדא. || B. חמירא, לישנא בישא, כלילא דוורדא, עינא עוירא, סימא בביחא; לבושא; אווילא | שיקרא שכיח⁹, קושטא לא שכיח¹⁰.

¹ §63b. || ² §§10a; 51a. || ³ B. b. 58a HM. || ⁴ Ber 6b. || ⁵ Ned 54b M. || ⁶ §45a. || ⁷ Taan 3b M. || ⁸ B. k. 11a TB. || ⁹ §43d. || ¹⁰ Šab 104a.

14g A. כִּף ימָא; שְׁלָם טַב לְרַב טַב. || B. דְּרָא, מְלָא חוּטָא דְחֵלָא, כְּסָא, שְׂקָא, רִיחָא דְבִישְׂרָא | חֵלְמָא בִישָׁא עֲדִיף¹ מְחִלְמָא טַבָּא². VIII—IX β.

A. בְּנִין, גּוֹבְרִין, גְּבִרִין, גְּמֵל חֶסְדִּין, יוֹמִין, זְמַנִּין, וְיָקִין דְּנוֹר 19—20
 וּבַעֲוִרִין דְּאִישָׁא | בְּיוֹמֵי תַמּוּן, בְּנֵי חָרִי, כָּל חֲלָלֵי עֵלְמָא | כּוּזָא דְמִיָּא, *abjk*.
 אַרְוִיָּא, כְּרַמִּיָּא, וְזִתְיָא; פְּוִרִיָּא; חֲבֵרִיָּא, בְּשִׁמֵּי שְׁמַיָּא; חֲשׁוּכִיָּא; פְּרִיטִיָּא;
 רוּיָא | סַמְנִין, צִלְמִנִיָּא | בְּרָאשׁ כָּל חַיִּין אָנָּא חֲמֶר⁴. בְּרִישׁ כָּל
 מַרְעִין אָנָּא דֶם⁵. || B. בְּנֵי, אַחִי, גּוֹבְרִי, גְּבִרִי, חַיִּי, יוֹמִי; בִּיעֵי, בּוֹי, חִינְגִי;
 אֹודְנִי; זְוִי דִיתְמִי; סַפְרִי; אֵינְשֵׁי בְדוּחִי, בּוּטְטִי דְנוֹרָא; מְבִי, קְנִי |
 סַמְנִי, בִּיורְנִי | בֶּר אָמוּדִאי, סַפּוֹנִאי | תְּעֵלִי בְנֵי תַעֲלֵן. נַפִּישִׁי
 גְּמֵלִי ס(א) בִּי דַטְעִינִי מַשְׁכֵּי דְהוֹנְגִי⁶.

22. 1 sg. A. אַסְוִירוּס⁷ בְּרִי, בִּיר, אַח, יֵד, נַפְשִׁי, נַפְשִׁי, רִישִׁי, מְרִי, מְרִי |
 1 pl. אַבּוּנָא, אַרְעָנָא, מְרָנָא | 2 sg. f. בְּנִיָּכִי | 2 pl. m. אַבּוּכּוֹן,
 בְּתִיכּוֹן, אַרְעִכּוֹן | 3 sg. m. אַבּוּהִי, בְּנוּהִי, רְגִלוּהִי, רִיגְלוּהִי, עַנְפּוּהִי,
 שְׁנֵאוּהִי, רְוּוּהִי | 3 sg. f. אַבּוּהָא, אַחָהָא, מְנָהָא, מְצִרְנָהָא | 3 pl. m.
 אַבּוּהוֹן, רְגִלְיָהוֹן, שְׁנֵאִיָּהוֹן, מְנִיָּהוֹן, כּוֹלְהוֹן | כְּלָבּוּהִי לֹא נִבְחִין, טַחְנוּהִי
 לֹא טַחְנִין⁷. || B. 1 sg. בְּנִי, בְּנָאי, סַמְנָאי; בְּרָאי, יֵדֵאי, נַפְשָׁאי,
 רִישֵׁי, לִיבָאי, מוּחָאי, פּוּרִיָּאי, פּוּרִי, רַבָּאי, שְׂטֵרָאי | 1 pl. אַבּוֹן,
 רַבְּנִין | אֹורְחִין, גְּמֵלִין, אִיסְדִּין; חֵילְמִין, אֹורְחִין, אַתְרִין, אִיסְדִּין | 2 sg. m.
 אַבּוּהִי, מְיָיָהּ, נַכְסִידִי, נַגְרִידִי, כְּנַפִּידִי, כְּרַעִידִי, כְּפִידִי; יוֹמִידִי | בֶּר בְּרִידִי,
 דְּמִידִי, מְבִיתִידִי, עִיסְקִידִי, מִרְדִּי, פְּתוּרִידִי, קְרִיידִי; אַרְעִידִי, לִיטַעְמִידִי,
 רִישִׁידִי, שְׂקִידִי, כִּיסִידִי, אַרְחִידִי, מְרִידִי, בְּעִיל דְּבִכִידִי, קְרִאִידִי | 2 sg. f.
 אַבּוּהִי, בְּנִיָּהּ, כְּשׁוּרִידִי; כְּשׁוּרָהּ; בְּרִיָּהּ, לַחְמִידִי, אִימִידִי, עַפְרִידִי | 2 pl. m.
 בְּנִיָּכּוֹן, מְנִיָּכּוֹן; נַפְשִׁכּוֹן, עוּבְדִיָּכּוֹן | 2 pl. f. גְּבִרְיָכִי; פּוּמִיָּכִי |
 3 sg. m. אַבּוּהִי דְשְׁמוּאֵל, בְּנִיָּהּ, מְגִרְמִיָּה, מֵאִנִּיָּה, חוּבִיָּה דְדֵרָא,
 בְּעִינִיָּה דְחֵי(י), בִּירְכִיָּה, מִלִּיָּה, אֹודְנִיָּה, טוּפְרִיָּה, חֲבֵרִיָּה, בְּמַעִיָּה,
 כְּעוּבְרִיָּה, מְעִיָּיָה | בְּרִיָּה, בְּשִׁמִּיָּה דְאַבּוּהִי, אֵאִינְשֵׁי בֵיתָהּ, קִינִיָּה,
 כּוֹלִיָּה יוּמָא, כּוֹלִי עֵלְמָא, בְּאֹוִרִיָּה, אַתְרִיָּה דְרַב⁷ וְשְׁמוּאֵל⁷, בִּישְׂרִיָּה,

¹ § 43d. || ² Ber 55^a M. || ³ Ar 19^a XB. || ⁴ B. b. 58^b XB. ||
⁵ ib. HM. || ⁶ Sanh 52^a. || ⁷ Šab 152^a.

בעיל דבביה, גלימיה, אָסייה דרבי, בָּבִיָּה | 3 sg. f. שְׁמָה, מַגְבֵּרָה, גִּבְרָא, בַּמָּתָא דְרִישָׁה (דְּרִישָׁא) אָסִיא, לָכוּלָה מַתָּא, לְמָרָה | 3 pl. m. בְּנֵיהוּ, יִדֵּיהוּ, מִיְּהוּ, גִּדְּפֵיהוּ, מְנִיְהוּ, כְּרַעֲיְהוּ, גְּלִימֵיהוּ; טַעֲמֵיהוּ, שְׂמִנֵּיהוּ, שׁוּמְנֵיהוּ, מְפַרְיֵיהוּ, מִן מְרִיְהוּ, מְתִיְהוּ; כֹּלְהוּ | 3 pl. f. קְתִיְהִי; שְׂמִיְהִי; כֹּלְהִי | כְּחִישׁ לִי חִילָאִי. חֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִיתְּ לִיָּה, וְחֲבֵרָא דְחֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִיתְּ לִיָּה. עֲשִׂיק לְגַבִּיךָ וְשׁוּי לְכַרְ(י)סִיךָ¹. נִהְרָא נִהְרָא וּפְשְׁמִיָּה.

13. 14. 19. A. שְׁנָא, מְלָה; צְבוּ | בַּת קְלָא, בַּת יוֹמָא, אִיתְּתָא אַחוּהָ, אִיתְּתָא חֲבֵרָה, בְּרַעוּת נִפְשֵׁיהָ, צְבוּ² בִּיתְהָ, סְפִינַת צִיּוּדִין. || B. אֲמַתָּא, בְּרַתָּא וּבְרָא, קִשְׁתָּא, שִׁפְתָּא, יֶרֶחִי שְׁתָּא, אֲחָתָא; מְלַכְתָּא, תְּאִינְתָּא, חֲתָנָא וְכֻלְתָּא, גִּינְחָא, בְּנִתָּא, חֻזְבְּתָּא, אִימְחָא דְשְׂמִיא, חִיּוּתָא, רַעוּתָא דְמַרְיִכּוֹ, אֱלִיָּתָא, קְרָתָא; בִּיּוּחָא, אִינְתְּתָא, אִיתְּתָא, מִילְתָּא, דִּירְתָא, שִׁיעָתָא דְדָנָא, רְשׁוּתָא, שְׁלִייתָא, שְׁלִיָּתָא, סִילְתָּא; חוֹכְמָתָא, דּוּכְתָא; בְּרַכְתָּא; הִלְכְתָּא, צְדָקָתָא, עֵינְבְתָּא, עֲנַבְתָּא, מְדִיבְחָא לַעֲצָרָתָא, פְּדַעְתָּא, שְׁמַעְתָּא, שְׁמַעְתָּתָא; לְבִינְתָּא, גּוֹיֶרְתָּא, אֲדַעְתָּא דְרַבְנָן, סְמָא דְשִׁנְתָּא; סְעוּדָתָא; כְּהִנְתָּא, אֲשִׁיתָא, זְוִיתָא, חֲבִיתָא דַּעֲפָרָא; יְנוּקָתָא; שְׁעָרָתָא, שִׁיבְבְתָא, חֲמִרְתָּא; מְצִיעָתָא, בִּי כְּנִישְׁתָּא, סְפִינְתָּא, צְפִירְתָּא, שְׂכִינְתָּא, עֲבִידְתָּא, עֵיבִידְתָּא; גְּבוּרְתָּא; דְּרָתָא, עֲקָתָא; שְׁתָּא חֲדָתִי, הִלְכְתָּא רַפְתִּי | שְׁוֹתָא דִּינּוּקָא בְּשׁוּקָא אוּ דַּאבוּהָ³ אוּ דַּאִימִיָּה. אֲגָרָא דְשְׁמַעְתָּא סְבָרָא⁴. דַּאבָּא⁵ עֲדִיפָא מְדִבְרָא⁶. סְבָתָא בְּבִיתָא סִימָא בְּבִיתָא⁶.

19. 20d—gi. A. בְּנָן | בְּנַת יִשְׂרָאֵל⁷. || B. בְּנָתָן, צְנִיעָתָן | בְּנָתָא; מְלַכְתָּא, חִיָּתָא, בְּנִי קְ(י)רִייתָא; אִילוּאָתָא, חֲיִי דְבְרִייתָא; מִיא דְכוּלִייתָא; בְּרַכְתָּא, חֲדַתָּא, קְשִׁייתָא, קְשִׁיאָתָא; שְׂכִינְתָּא; שְׁמַעְתָּתָא; אֲמַתָּא דְבִי רַבִּי, אֲמַתָּתָא, אִימְחָתָא דִּינּוּקִי, נְפּוּתָא | יְהוּדָה⁸ וְחֻקִּיָּה⁹ אַחִי, פּוּי¹⁰ וְטוּי¹¹ אַחוּתָא.

20gh. 21. A. אֲרַחַן דְּתִקְנָן, קֶרְנִין, בֶּר אַבְהוֹן, שְׁנִין, כְּבַשְׁנִי חוּנִי¹², מִלִּין. || B. קֶרְנִי, קֶרְנָתָא; אֲסוּתָא, מְרוּתָא, חֲתָנוּתָא, אַבְהָתָא דִּינּוּקִי;

¹ B. m. 52^a B H. || ² §44c. || ³ ib. f. || ⁴ Ber 6^b. || ⁵ B. b. 90^b H. ||

⁶ Ar 19^a B.

שני דחוני^p, סאוי; כלמי, תאני, יוני, כווי, כאווי, כאוי, כוי, ביעי;
דמעי, היטי, מילי דשמיא, מילי דעלמא; כסא דגומרי, חמרא
חדתא בעינבי; ליבני; נהמא דשערי; פתילי, פתילתא; נשי דמחווא
אבב¹ חוטרא מילי.

22. | 1 sg. A. ברת, אחתי; סנוותי, אבהתי | 1 pl. אבהתנא |
3 sg. f. שיבבתהא | 3 pl. m. אבהתהון דינוקי. || 1 sg. B. אחתאי,
ס(י)לתאי, דעתאי, אשיתאי; בנתי, שיבבתאי | 1 pl. דעתן, דעתין;
בנתין, אבהתין, שמעתתין | 2 sg. m. ברתך, אימתך, איתתך, אשיתך,
בר אחתך, איתתך, סעודתך, יוניך; בנתך | 2 sg. f. ריפתך |
2 pl. m. ברשותי(י)כו, עיבדתיכו; אבהתיכו | 3 sg. m. ברתיה דרב
חסדא^p, אימא שלום^p אחתיה דרבן גמריאל^p, אמתיה, אליתיה,
לא(י)נתתיה, איתתיה, אופתיה; בנתיה, אחוותיה, שיפוותיה, אבהתיה,
שמעתתיה | 3 sg. f. ברתה | 3 pl. m. גוירתייהו; אבהתיהו | תורא
אריכא גנובתיה.

8. A. אנחנא שדדי, אנת אנתתי, אנתו גופיכו. || B. אנא.
אלכסנדרוס^p. אתו גופיכו. אינשי ברוחי אנן. וכן את. מאן את (f.)?
אנא הוא. אינהי כהנתא. אנא ניהו. הוא ניהו. (63a.)

A. שטרא דנן, מן יומא דנן ולעלם, ארעא דא, מילתא דא, (49) 9
שניא אילן, שניא אילן, הדין ביתא, הדין לישנא, הדין פסוקא,
עמא הדין, הדין מילתא, בארעא דא, דא מילתא, מרי דיכי |
דין עסק ביש. דין כבר לקישא?² דין גירא בעיניה דסטנא³.
עדי סוראה הוא. עדי גוברין ונהרדעי גוברין. || B. האי אניש,
הא איתתא, האי מילתא, הני מילי; דמא דהאיך, הך וויתא, הנך
אינשי, הנך שני, הני בהנך והנך בהני; ההוא גברא, ההיא
איתתא, הנהו ביתרי, הנהו צפרי, איך, איך, אינך, אידי ואידי |
האי ניהי. היני הא. הנהו גומרי ריתמא.

15. A. אימר, שריר וקים, בנאי, זנאי, תנא | איגר שורא, עיבר.
ימינ[א], סגי נהור, שיעור וווי, ברחוק מילא | אימריא, קצביא,
רשיעיא | יהיר(א)ן, עקן סגיאן | מאיגר רם לבירא עמיקתא. נכסוהי

¹ = גל-בב || ² § 68b. || ³ Suk 38a XB.

דבר איניש אינון ערבין ביה. זוודין קלילין ואורחא רחיקא. ||
 B. ציפרא, צפורתא, צפרי, ככרי, חגרא, עיקרא, טפשא, בר חמרא,
 תגרא, פחרא, פרשא, גונדא דפרשי, ברחא קרחא, צללא, גווא,
 דיינא, דייני, זיפא, טייעא, תקנתא, שבשתא, חור, ווא חורא,
 חיותי לחיותי, חמרי חיות[א], ירוק, ירוקתי, ירוקי, מעיקרא;
 פתיא אוכמא, שילייתא דשונרתא אוכמתא, אוכמתי לאוכמתי, יורק,
 יורקא, ברוא סומקא, חביתא דאודדי; גובתא דחמרא עתיקא,
 יבישא לרטיבא ורטיבא ליבישא, עתירתא דירושלם, יהיר, סכינא
 חריפתא, סגי נהורי; חרובא; איסורא, מיעוטא, זיבורא, זיבורתא,
 זיבורי, זיבורת[א] | טבא דנפחא מדבר נפחא¹. ערבא וערבא
 דערבא. בריה דחוני המעגל² מי קיים? או גנבא או אומנא או
 טבחא או מהולא. קבא מארעא ולא כורא מאיגרא³. לית
 דעני מכלבא, ולית דעתיר מחוירא⁴. חמרא אפילו⁵ בתקופת
 תמוז⁶ קריר ליה⁷. רווחא לבסימא שכיח⁸. יציבא בארעא,
 וגוירא בשמי שמיא!⁹ אסיא רחיקא עינא עוירא¹⁰. אורחן
 רחיקא וצוותין בסימא¹¹. נהירי לי שבילי דרקיעא כשבילי
 דנהרדעא¹². רישך בקרירי, ורישא דרישך בחמימי¹³. מילתא
 אלבישייהי יקירא¹⁴. אגרא דבי הלולי מילי¹⁵.

16. A. ממון, במותב תלתא, ספר אורייתא, מספריי[א], מחצליא |
 בריך מיתייך לשלם. אבוב לחרי זמר. חמרא וחיי לפום רבנן,
 חמרא וחיי לפום תלמידיהון¹⁶. דעל חמור¹⁷ בר חורין¹⁸, דמנעלין
 ברגלוהי בר אינש¹⁹. || B. מדבחה, מדברא, מספרא, מספורתא, מדינחא,
 משיכלא, משיכלי, משכלתא, משיכלתא, מלאכא דמותא, מלאכי,
 מברא, מחשבתייה, מיכלא, מגלא, מתנתא טמירתא, מפקתיה,
 ממשא, קופא דמחטא, מיכסא, מטללתא, מטללי, מוניה, מווי,
 מווייכו, מישתא, משתיא, מכתבא, מרובא, מרו(י) בי דצפורי, ריש

¹ Sanh 96^a. N. = Johanan Nappaḥa; Bar N. = Jishak bar
 Joh. N. || ² Pes 113^a MM₁. || ³ Šab 155^b. || ⁴ ib. 53^a. || ⁵ Meg 7^b
 B. Ra^m. || ⁶ Erub 9^a +. || ⁷ B. k. 85^a; §45^a. || ⁸ Suk 52^a M.
 (וצבתיין Ar^m). || ⁹ Ber 58^b M. || ¹⁰ Šab. 55^a. || ¹¹ ib. 10^b M. ||
¹² Ber 6^b B. || ¹³ Šab 67^b M: || ¹⁴ ib. 152^a M.

מתיבתא, מתיבתיה, מתניתא, מתניתין, מתנייתא דמר, מסותא, גובתא דכוחלא ומסרקאי, מתקליה, בי מדרשא, מסאנא דרב מכרעאי, מסאני אוכמי, מודעא, תלמודא, אסמכתא, ספרא דאגדתא | את מלוד ומותבך בנהרדעא. סמא דכולא משתוקא¹. אגרא דתעניתא צדקתא². במתאי שמאי, בלא³ מתאי תותבאי⁴.

17. A. רברבנהי | גווליא רכיכין ואימריא דעדקין. || B. גלגלא.

(דרקיעא), גילגלא דעיניה, קילקילתא, קילקתא, קיקילתא, קילקלי דמתא מחסיא, קיקלי דמתא, שושילתא, שושילתא דרבן גמליאל, דקדקתא, דרדקי, כוכבא זוטא, סומקא דלוליבא, בליליא, לילותא, לילוי, גרגירא, ירקרתי, שברירי דשימשא, שמנוניה, בחללא דבי צוארא, מצואריה, צוורא, עקרב, כרכשתא, כרכשיה, כרכושתא, ערפילא, פרזלא, זוטרא, זוטרת, זוטרי, זוטי | רברבן אודניה וזוטרא גנובתיה. לית בקא בר יומא, ולית דידבא בת שתא⁵. תוקפא בביתא כי קריא לשומשמא⁶. ונית[א] בביתא כי קריא לשומשמא⁷. ממהדורי מילי וממרטוטי כלמי⁸. קידרא דבי שותפי לא חמימא ולא קרירא⁹. עכברא דשכיב אדינרי¹⁰. כל קיטרי בשמאלא¹¹. טבא שתא דטבת¹² ארמלתא¹².

18. 20ik. A. שולטן, לדוך פלן, רגון, ויותן, עילאי, תתאי, בישו, טיבו, 20ik.

חירו, אסו דרבי¹, עידן² קריאת שמע³, דוכרן פתגמי, זכות אבהתא; אילניא, רוחצני, עניות, בשיבבותי, עתירות. || B. סדנא, מותנא, בעידניה, חיליה דאילנא, בנינא, קורבנא, שומעניה, חמריה דפלניא בר פלניתא, שלמנא, תרבא דחיפושתא גמלניתא, מילחא גללניתא, ריחתנא, מפקנא, מסקנא, מעלנא, מצוינא, רחמנא, תולענא, שומשמנא, שושמנא, וורדינא, סהד[א] אחרינ[א], אתתא אחרית, לאחרני, מילי אחרינייתא, הקלאה, גירדאי, תתא, פיקעא תתאה, סדאה, גינאה, גינאי, גוי(י)תא, גיראה, פיקעא עילאה, עמא נוכראה, בשוקי ובברייתא, חנואה, חנונאה, ירחינאה, ליסמאה, שיראי, ארמאה,

¹ Meg 18^a GMM₁. || ² Ber 6^b. || ³ §67^b. || ⁴ Šab 145^b Ar. ||
⁵ Hul 58^b ZB. || ⁶ Soṭa 3^b. || ⁷ ib. M (ZB זנורא) ||
 ? כי כריא; Ar; זנריחא ZB (זנורא) || ⁸ Ber 51^b ZB (מסמרטוטי M; קלמי Ar). || ⁹ Erub 3^a M. ||
 v. Ar). || ¹⁰ Sanh 29^b. || ¹¹ Šab 66^b. || ¹² Taan 6^b M₁.

גלילאה, רב יהודה^p הינדואה, כלדאי, בר ליואי, חמרי לובייתא,
הללא מצראה, הלילא דמצראי, פרסאי, רומאי, טיבותך, טיבותך,
בשיבותיה, אסותיה דרבי^p, חנוון, מטותא, שטותא, גריעותא, שירותך,
דוכתא דצניעותא, זילותא, צילותא, מפנקותא, מעליותא, הימנותא,
שותפותא, ליצנותא, ליסמיותיה, חבוליא, כנופיא, סוסיא, סוסותיהו,
כודניא, כודניאתא | טובא בטלני איכא בשוקא¹. כל מנייני
בשמא דאמא². רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בוצינא דנהורא³.
בוצינא טב מקרא⁴. איהו בי קרי ואיתתיה בי בוציני⁵. חמרא
דמריה וטיבותא דשקיא⁶. או חברותא או מיתותא⁷. חוצפא
מלכותא דלא תאנא⁸. ינקותא כלילא דוורדא, סבותא כלילא
דחילפי⁹. אבב חנותא נפישא אחי ורחמי, אבב בי זיונא לא
אחי ולא רחמי¹⁰. נָאָה^h ליהודאי עניותא כבדא סומקא לסוסיא
חורא¹¹.

A. משום לישנא בישא, בדיל הוצא; אגב אורחיה, בגו ביתא, 25 (54).
חלא לגו חמרא, מגו מרעיה, בין טב לביש, מן גברא רבא, אטו
שבת^h, בתר מרי נ(י)כסי, תחות צינורא, אמטול מטרא, אמטו ווא;
קמי רבנן, באנפי חבריי, באפי גברייכי, לגבי דיינא, ביני חילפי,
בהדי הוצא, להדי יומא, עילוי קיברי, מעילוי רישיה, אחורי ביתיה,
תחותי ההיא אשיתא, תותי כנפוך | 1 sg. בי, לי, ניהלי, מיני, מין,
לקיבלי, כוותי, כוות, לותי, לוות | 1 pl. לנא, לקיבלנא, באנפנא,
ביננא, קדמנא, לקדמנא | 2 sg. f. בגויכי | 2 pl. m. דילכון,
מינכון, קדמיכון | 3 sg. m. באנפוהי, באפווי, עלוהי, מן קדמוהי,
אמטולתיה | 3 pl. m. להון, דילהון, עליהון, אבתריהון, ט(י)נהון |
לפום חורפא שבשתא. מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא.
חלף שופרא כיבא. חברותא כלפי שמיא? סחרנוהי גלידין¹².
1 sg. B. מינאי, כוותאי, לאפאי, לגבאי, בהדאי, עלי, עלאי, עילואי,

¹ Pes 51^b M₁. || ² Šab 66^b M. || ³ Sanh 14^a K; דברנא || ⁴ Suk 56^b MM₁ Ar. || ⁵ Meg 12^{ab} GArM. || ⁶ B. k. 92^b M. || ⁷ Taan 23^a B. || ⁸ Sanh 105^a KM. || ⁹ Šab 152^a. || ¹⁰ ib. 32^a Ar. בי זיונא sic l. pro ביזיונא, ביזיונא; cf Ber 56^a F. || ¹¹ Hag 9^b G. || ¹² Šab 152^a [סחרנוהי] RaM).

עילוואי | 1 pl. בן, לן, דילן, ניהלן, מינן, גבן, עילון | 2 sg. m.
 בך, ביד, לך, ליד, ניהלך, מינך, בתרך, כוותרך, כוותרך, לוותרך,
 לוותרך, קמרך, באפך, עליך, עלך, עילווך, עילווך | 2 sg. f. לך,
 לך, בגוויך | 2 pl. m. בכו, לכו, מיניכו, כוותרכו, גביכו, בגביכו,
 בהדיכו | 3 sg. m. ביה בחיויא, ליה, ניהליה, הוא ניהלי, לגויה
 דביתא, מיניה וביה, לאחוריה, כותיה דרב¹, לגביה, גבי דאבוכון,
 בהדיה, עליה דאניש, עילויה, מתותיה | 3 sg. f. לה, לה, לה
 ניהלה, מינה, בתרה, אבתרה, עילוה | 3 pl. m. בהו, ניהליהו,
 מינייהו, מיניהו, בתרייהו, כוותריהו, קמייהו, באנפיהו, באפיהו,
 בגווייהו, ביניהו, עליהו, עילויהו, עילויהו, בהדיהו, מתותיהו |
 3 pl. f. בהי, להי, מיניה, בהדיהי | משח אודניה, וחוטרא אבתריה.
 קמי[ה] דשתי חמרא חמרא, קמי[ה] דרפוקא גריוויא דיבלי¹.
 בהדי כיבשי דרחמנא למה לך²?

23. (52.) A. בתרין, על חד תרין, תרתין שנין, תלת שנין, שבע (52.)
 שנין, בהלין עשרה יומין דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, באילך
 עשרה יומי דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, תרי עשר ירחי שתא,
 תרתי סרי שנין אחרנייתא, תלת עשר תכטקי, תלת עשרה קעננתא,
 תלת עשרי אפי הילכתא, תלת סרי, תליסרי שנין, ארבע עשרה
 שנין, חמש עשרה, חמש סרי, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה,
 מאתן ושבע עשרה ביעין, תמני עשרה, תשע עשרה, תשע סרי,
 מאתן ועשרין וחד לוגא, עשרין וחד שתא, עשרין ותלת דאוויל
 מרודך³, תלתין יומין, תלתין ושבע, ארבעין וחמש, חמשים, ש(י)תין
 ותלת, בר שבועין וארבע, תמנין, בתמנן וזוי, בר תמנן נכי תרתין,
 עשרין וארבעה אלפין דינרין; כי ענינא קדמאה, תומנתא קדמיתא,
 תלת שעין קדמיתא, תניין, ארבא תניינא⁴ דגישרא, אוריאן תליתאי
 לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירח תליתאי³, לישן
 תליתאי קטיל תלתא⁴ || B. חד דמשתינ וריו, חד זווא, בחד מחטרא,
 עמא חד, יומא חד, וימנא חדא, אחד כתפיה, אכתפיה חד, ולא

¹ Sotā 10^a M. (גריוויא) M! || ² Ber 10^a H.; §68d. ||

* Šab 88^a B (ביררה) Mmg. || ⁴ Ar 16^b M.

חדא ביה, בחדא ידיה, כל חד וחד, חד לחבריה, בהדי הדדי, חד
 בשבא, כחדא, חד כרעא לחוד וחד כרעא לחוד, לחודך, לחודיה,
 דוכתא דגברי לחודי(י)הו ודנשי לחודי(י)הו; תרי אודי יבישי וחד
 רטיבא, תרי בנך, תרתי נשי, אתלתי חבייתא, מתרוינן, תרוויכו,
 תרוייהו; אתלת שיני, תלת סאוי, בהני תלת מילי, הנהו תלתא
 עתירי, באפי תלתא, בארבע שעי, ארבעא זווי, חמש [ביניתא],
 חמשה חומשי לחמשה ינוקי, שית דליליא ותרתי דיממא, שיתא
 סידרי לשיתא ינוקי, שב שני, שב שמעתתא, שבעא זמני, שבעה
 יומי, לך ולשב בנתיך ולתמני כלתך; עשרה, תמניא, שיתא, ארבעה
 [כסי], תשע אמהתא להאי גיסא ותשע להאי גיסא, עשרה דרי,
 בחד סר בתשרי¹, בחדיסר, תריסר, תרתי סרי, תרתי סרי שני, תרי
 סרי שני אחריני, תליסר, בתליסרי עליאתא דדינרי, ארבסר וחמסר,
 ארבסר וחמיסר, בארבסר ובחמיסר, ארבסרי, ארבסרי, חמסרי
 סעודות², חמיסרי, שיתסר כסי, שיתסר ושיבסר, שבסר זווי, בר
 שית סרי, כבר שיבסרי וכבר תמני סרי, שבסרי ביעין, שבסרי,
 תמניסר, תשסר, תישסרי, תשיסרי; ארבעי גריוי חרדלא, פוריא בר
 שיתי גרמידי; מאה ושית סר, תלת מאה ספסלי, ארבע מאה
 ספסלי, שבע מאה ספסלי, תמני מאה חמשין ותרתי; אלפא
 משמאליה ורבותא מימיניה, אלפא פרסי, תרי אלפי וחמש מאה
 גרמידי, שיתא אלפי פרסי, שבעת אלפי דינרי, תריסר אלפי גברי,
 שית מאה אלפי, תלת מאה ריבוותא, בתריסר רבוותא, בחד סרי
 ריבוותא; קמא קמא, קמייתא, קמאי קמאי, תלת שעי קמייתא,
 יומא תמינאה, בתרייתא, מיא בתראי, כרעיה בתרייתא; תרי
 ופלגא, פלגו נוקא; תילתא שמעתא, תילתא אנדתא, תילתא
 מתלי³; תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא, תרי תילתי, עגלא
 תלתא, אישתא תילתא, שיבסר נכי חומשא, שתיתא, שתותא |
 חדא שמה זיבורתא, וחדא שמה כרכושתא. טבא חדא פלפלתא
 חריפתא ממלא צנא דקרי². כולהי חדא ברכתא ננהי. מתנייתא
 קשיין אהדדי. תרי קבי תמרי³ קבא קשייתא וסרת. וחד מינייהו

¹ Sanh 38^b XB. || ² Meg 7^a M. || ³ §45d.

עדיף כתרי מינן. מולא דבי תרי עדיף. טבא תרתי מתלת. ארבעה לצלא, ארבעה לצללא¹. בר שית למקרא^h, בר עשר למשנה^h, בר תריסר לתעניתא². שב בירי לשלמנא, וחדא לעביד ביש³. בצירן חד סרי. ארבסרי, תרי שבועי. משב ועד תמני סרי, חד סרי. משב ועד תשסרי, תרתי סרי. תמני ותלתין ושבע הא ארבעין וחמש. מאה פפי^p, ולא חדא רבינא⁴. מאה זוזי בעי(י)סקא בישראל וחמרא, מאה זוזי בארעא מילחא וחפורא⁵. כמה נפיש גברא ממש^p ושיתין ריבון⁶. יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמיטא, ואי קריר כולה שתא קרירא. והלכתא כלישנא בתרא ד^pריש לקיש^p. תשעה מתלתין ושיחא ריבעא. כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא⁷.

A. שקלת, שמעית, אפכית, שפילית, שאילית, יכילית | סברנא, (56) 29.

פתחנא, סברנן, אגרנן, הבנן, שכיבנן | שבקתון | בלעת, שבקת, שקלת, אולת, ילדת, עריקת | בדקו, מלחו, מדרו, שקלו, אולו, אכלו, אמרו, נפלו, יהבו, הבו, קריבו, שכיבו, אישתיקו, שאילו, נחיתו, סליקו, סקו, יתיבו | נתון, שלחן | אנא אמרית ניהליה, ומשמיה דרבא^p אמרת ניהליה. יהבנא לך שלמא. ולעניין שאילתא דשאילנא קדמיכון. ההיא שעתא לא עברינן ירדנא. אנן לשום אמהותא פרקינן לה ניהלה. אולת ועברת על דעתיה. אף היא עבדת זוודתא לנפשה. האי הוא, דלא איכפת ליה אממונא דחבריה. כרושתא ושונרא עבדו הלולא מתרבא דביש גדא. || B. ובני, סברי, סמכי, שמעי, שתלי, אולי, אמרי, אפכי, עבדי, עברי, נדרי, שפילי, שאלי, נסיבי, יכולי | שכחן, הדרן, שכיבן | זבנת, סברת, שבקת, שקלת, הדרת, עברת, נקטת, יהבת, נסיבת, סלקת, יתיבת, איתיבת | שבקת, עבדת | עבדיתו | בחש, בטש, טרק, מלך, שקל, תפס, אול, חטף, נפל, נפק, שתיק, אישתיק, טעים, קדיש, רהיט, רהט, באיש, שמע, יתיב, איתיב, איתב | טרפא, סברה, שקלה, אולא, שכיבא, שמעה, ילדה | סבור, אוול, אכול,

¹ B. b. 5a. || ² Ket 50a IB. || ³ Sanh 7a. || ⁴ Pes 89b (חד M₁). || ⁵ Ieb 63a MM₁ (M₁ והפירא). || ⁶ Hul 7a IB. || ⁷ Suk 8a MM₁.

אמור, פרוח, נפול, נפוק, נהוג (f.), רהוט, טעון, חרוב, סלוק |
 אנא לא בעניותי אכלי ידקא, ולא בעתירותי אכלי ידקא¹. אין,
 חטפי, וידי חטפי². תורא שאילי, אריא לא שאילי³. אי שתיקי
 לך כדשתיקו ליה חבריה לרבי יהודה^p, נפק מיניה חורבא⁴. אמאי
 לא טעמט מדי? עמא קטילא קטלת. קימחא טחינא טחנת.
 דילמא שקלת מידי מינייהו? קטלת לך תלתא. לאו⁵ עכברא
 גנב, אלא חורא גנב⁶. גזר רבי^p תעניתא. וכך עמא דבר. ואפלו הכי
 לא סמך רבי אלעזר^p בר שמעון^p אנפשיה. תבר גויזי דברדא
 ונחית וטבל. אזל אנקט תרנוגלא ואסר כרעיה לפורייה ויתב
 קמיה. ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא. אמר מר. מלא חוטא
 חלא ולית דעבר. נבה בה כלבא. בריך רחמנא דיהב מלכותא
 דארעא כעין מלכותא דשמיא ויהב ליה שולטן ורחמי בדינא⁷.
 גחין ולחיש ליה לרבה^p. קריביה דרב אידי^p בר אבין^p שכיב
 ושבק דקלא ואמר: „האי דקלא לקריבי“. צפרא נהור. אמרה
 לי אם. אסור חד כרעיה לחד ארוא, וחד כרעיה לחד ארוא.
 A. ת(י)דחלין | תדרשון, תיובנון, תאמרון, תימרון | ימלוך, יספוד,
 30a (57). יאמר, ילבש | יספדון, יסבון, ליפקון (f.), ליתנון | ננטרון, לנטרון,
 לילפן | במטותא מיניכו, לא תירתון תרחי גיהנם⁸. לא תיכלון
 נהמא בהדי גברייכי. מאן ייזיל? מי יימר? אי גדיא יאי,
 יסק לתמידא! ברא וברתא כחדא ירתון⁹. || B. א(י)שקול, איפוק,
 אשתיל, איעביד, אשטר, איהדר, איזיל, אימר, אתן, איתיב, אטרח,
 אסק | ניקטול, ניסק, ניתב | תיכול, תחליף, תעב(י)ד, תימר,
 תינסיב, תיתיב | תובנו, תובינו, תעבדו, תימרו | לשלוט, לישקול,
 נ(י)שקול, ליחרוק, לשחוט, נישחוט, לישחוק, לימוד, ניפוק, לזיבין,
 לחליף, נזיל, ניתב, נימשח, ליסק | תיערוק, תיעירוק | ליגנבו,
 ליגרסו, נגרסו, ניפלגי, ניכלו, ליכלי, ליפקו, נניקוטו, ניקוט, ליעבדו,
 לימרו, ליהדרו, ליהדור, לישמעו, לידעו | איזיל איכול¹⁰ בהו קורצא

¹ Šab 140^b. || ² B. b. 33^b. || ³ B. k. 29^b. || ⁴ Šab 29^b M. ||

⁵ §67a. || ⁶ Git 45^a. || ⁷ Ber 58^a M. || ⁸ Ioma 72^b B. || ⁹ Šab 116^b B. ||

¹⁰ §69a.

בי מלכא. איזל ואשמע מ(י)לחא מבי מדרשא. אימר דאמור רבנן היכא דאיכא סכנה^א, היכא דליכא סכנה^ב מי אמור? אינקוט שטרא בידי כל דהוא. ניפוק ונעביד שלמא בהדי(י)הו. ניזיל נעביד עיסקא. הכא אתרא דשמואל^פ הוא, ניעביד כותיה דרב^פ? לא תיקטול. לא תינסיב גיורתא. לכרמא לא תקרב. ת(י)זרע (ו)לא ת(י)חצד. לא ת(י)רתח. לא תשוור ניגרא. לא תיסק לפוריא בלא^א קרית שמע^א. לא תעבדי הכי. לא תידחלי מינאי. לא תיתבו בשוקי ובברייתא ותכתבו ליה. לא תינקטו בדעתיכו. לא תיהותו הכא. אטו תנא כי רוכלא ליחשוב וליזיל¹? ת(י)כחוש ארעא, ולא ליכחוש מרה². ליטעום מר מידי. בר בי רב לא ליכול ידקא. ליגמר איניש והדר ליסבר³. ל(י)חרוב בית(י)ך וליתיב אושפיוך. נהרא כפשטיה לזייל. נתיב מר אפוריא. מאן דאית ליה דינא, ליקרב לגבי דיינא. במקום^א ברא, ברתא לא תירות⁴. תיזיל לעיל. לזילו רבנן בשלמא⁵.

A. כול, קטולן | למת ידקא ידקא שקול⁶. כל מן דין, כל מן (59) 30b

דין, סמוכו לנא. אמר לנא „כתובו וחתומו והבו ליה“. || B. פשוט, קטול, קבוק, שפוך, שקול, לבוש, רכוב, רהוט, חטוף, אכול, טול, כוס, פוץ, פוק, נשוט, שאיל, שאל, קרב, פתח, סק | שקולי, שבקי, וילי | כרוכו, כתובו, כתבו, פלוגו, רהוטו, אכלו, חותו, טבילו (f.), שקילו, טעימו, עבדו, זילו, איזילו, איתבו, פתחו | בתר גנבא גנוב וטעמא טעום⁷. פסוק לי פסוק(י)ך. הפוך בנבילתה ולא תיפוך במילי⁸. לא תנקוט תרתי; ואי נקטת תרתי, נקוט תלת⁹. נחות דרגא ונסיב איתתא, סק דרגא בחר שושבינא. איתת(י)ך גוצא, גחין ותלחוש לה. תעלא בעידניה סגיד ליה. שטיא, שפיל לסיפיה דקרא. הכא אתרא דשמואל^פ הוא, זיל עיביד לה כרב^פ. תיב אפוריא. זרע ולא תובין. נטר עד למחר. סק עילואי לפוריך. הב לי ידך. הב לי ברתך. זילי נהוגי

¹ Git 33^a M. || ² B. m. 104^b HM (ליכחוש) HM; an (ליכחוש) Afel legendum?). || ³ Šab 63^a. || ⁴ ib. 116^b. || ⁵ Taan 9^b XB. || ⁶ Men 85^a En. || ⁷ Ber 5^b Ar^M vid. || ⁸ Pes 113^a XB. || ⁹ ib. M₁.

נויפּותא חד יומא בנפשיך. זיל אמרי לאימיר. טרוקו גלי.
מהולו נפשיכו ועיבידו פסח¹. לדידיה לא תימרו ליה, לאחרני
אימרו להו. אקיקלי דמתא מחסיא^p תיבו, ולא על אפדני
דפומבדיתא^{1p}.

30c (60). A. עמר למילבש. טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.
שאיילו כל מה דאית לכון למישאל. || B. למ(י)זבון, מ(י)צמת, למסעד,
למ(י)הדר, מיחטף, למיכל, למילף, למימר, למימרא, מישב, למיפק,
מיתב, מ(י)תבא, למיחת, למיסק, מידע | מיגמר בעתיקתא² קשי
מבחדתא³. לאו אורח ארעא למעבד הכי.

31 (58). A. אבדיו, אכלין, בטליו, דחליו, נסבין, עבדיו, צלבין, קטליו,
קטרין, רהטין, תפסין, אמריתון, ידעיתון | כד רגיו רעיא על עאניה,
עביד לנגודא סמיתא⁴. תלת אמרת, תלת את שמע! „לך לך,
אמרין, „נוירא! סחור סחור, לכרמא לא תקרב⁵“. כלבוהי לא
נבחין, טחנהוי לא טחנין. מיהב יהבין, משקל לא שקליו. ||
B. אחיר, אסר, כפר, מסר, סתר, סתיר, דאיג, שאיל, שייב |
יהבא | אסרי, גנבי, טחני, עבדי, שמעי, שי(י)לי, שייבי, נהגי, נפקי,
סלקי, יהבי, יהבו, קטלו | עבדו, שקלו, אזלו, יהבו, שיבה | אוילנא,
אוילנא, אכילנא, בחישנא, רחימנא⁶, יהיבנא, כתיבנא, פשיטנא,
נפילנא, סליקנא, עבידנא, עבדינא, קטילנא, טרחנא, טבענא, אוגרנא,
אגירנא, סכרנא, סתרנא, אמרנא, הדרנא, אסרנא, מסרנא | שקלינן,
קטלינן, שבקינן | אכלת, בלעת, טבחת, יהבת, קטלת | עברת (f.) |
אמריתו, ידעיתו, מלכיתו, אוילתו⁷, עבידיתו | מי שביק לי מידי
מיניה? חמרא מולא דמ(א)ריה גרים⁸. דכאיב ליה כ(א)יבא, הוא
אויל לבי אסיא. חמור^h מקל^h יליף, קל^h מחמור^h לא יליף.
כלבא בלא מ(א)תיה שב שנין לא נבת. כלבא לכפניה גללי בלע.
כודניא עקרא, מאי פרע לי? מכתבא גללא בוע, ודגלא בחבריה
ידע⁹. כפין ענייא ולא ידע. רטין מגושא ולא ידע מאי אמר¹⁰.

1 Ker 6^a M. || 2 §42a. || 3 Ioma 29^a. || 4 B. k. 52^a H (סמיתא)
H* ArM). || 5 Šab 13^a M; Pes 40^b MM. || 6 Sanh 89^b K. || 7 Pes
101^a B. || 8 B. b. 98^a. || 9 A. z. 22^b Ar s v. דגל. || 10 Soṭa 22^a ArM.

חמרא אכתפא דמאריה שוואר¹. איתחא בהדי שותא פלכא. בחר עניא אזלא עניותא. ש(י)משא ממילא ערבא. מאי נפקא לן מינה? למאי נפקא מינה? לא סלקא דעתך. מלא צנא דדובשא בווא, ובבלאי לא עסקי באוריתא! לא אכלי מינן, ולא נסבי מינן. וזויה דאיניש עבדי ליה ספסרותא. רעיא חגרא ועיוי רהטן, אבב חומרא מילי, ואבי דרי חושבנא. אי אמר[א] מלכ[ות]א: „עקרנא טורא“, עקר[א] ולא הדר[א] בה². סלקת לאיגרא, שירותיך בכנפיך. משה! שפיר קאמרת. מי איכא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? מר סבר: דרשינן וביום^h, ומר סבר: לא דרשינן וביום^h. במאי עסקינן? בהא סלקינן ובהא נחתין. והא אמרת „ולא במרכבה ביחיד“^h? אי הדרת בך, יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי. ידעת מאן שתיל להאי חרובא? היכי יכלת להו? דילמא שקלת צדיקי ושבקת רשיעי? שמעת מינה: „יש ברירה“^h. אמאי יתבת אבראי? מאי טעמא לא סלקת? ואת (f.) להיכא אזלת? במאי עסקיתו? עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?

A. גלידין, נפישין | דעל סוס מלך, דעל חמור^h בר חורין^h, דמנעלין ברגלוהי בר אינש; דלא הא ולא הא, דחפיר וקביר טב מיניה. עביד איניש דכל תלתין יומין טריד בשוקא. || B. גמיר, פסיק, קטיל, שליף, אכיל, אניס, ידיע, רויח | כסיפא, עציבא, פשיטא, מלכותא קטיעתא | מתילי, עבידי, נקיטי | מסירן, שקילן, תמיהא, שביקא | גמירנא, חשיבנא | חשיבינן | חשיבת, צניעת (f.), אסירת (f.) | צריכיתו, רגיליתו | גביל לתורא, גביל לתורי. קרא כתיב. דמבי דינא שקיל גלימיה, ומר ואויל באורחיה. הוא עסיק בחיי דברייטא, ואת אמרת: „במילי דעלמא“! עביד איניש דגוים ולא עביד. עביד איניש דפרע בגו ז(י)מניה. עביד איניש דזבין דיניה. עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין⁴. מידי שמיע לך בהא? טריחא לי מ(י)לתא. לא שמיעא לי (כלומר^h): לא סבירא לי. סיפא ודאי^h פליגא אמתניתין; רישא מי אמרינן

¹ B. b. 96^b XB. || ² ib. 3^b H* M. || ³ Ieb 72^b. || ⁴ B. b. 41^b XB.

דפליגא אמתניתין? פשיטא! — לא צריכא¹ דהדר ביה. גמירי:
 „קללת חכם אפילו על תנאי באה“^h. הא מיפלג פליגי ביה!
 אליבא דרבי מאיר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבנן.
 כל מילי דכדי לא דכירי אינשי. בינקותיה לא דכירנא, בסיבותיה
 דכירנא. בשופטני עסיקנן? מכלל ד^hבנותן טעם^h עסיקנן.
 הכא במאי עסיקנן. אנן עדיפנן מיניכו. בתי^h, אמאי עציבת?
 לא בדיקיתו לי. השתא דחתימי, אמרין להו: „אמאי חתימיתו?“²
 32. Perf. 1 sg. A. | 1 pl. אידבקנא, איקלענן,
 איקלענן | 3 sg. f. איתנסבת, א(י)תיהיבת, אינטילת | 3 pl. m.
 א(י)תהפיכו, איפליגו, איתעקרו, איעקרו | 3 pl. f. איקרען | Impf.
 3 sg. m. יודהר | 3 sg. f. תתעביד | 3 p. f. לישתמען | Inf.
 איתנסבא | Pt. pl. m. מקלעין | pl. f. מישתקל[ן], משתמען, מנסבן,
 מכתבן | כי כתביתון הני תברי, אי אדכרתון³ זמניה דשטרא,
 כתובו; ואי לא, כתובו סתמא. זילו חתומו ולא תתקטלון. זילו
 איטמרו וכתובו ליה. צבתא בצבתא מתעבדא. עבדא בישא,
 בחר דעבדין מתמלכין? תבל על דאבדין ולא משתכחין. ||
 Perf. 1 sg. B. אשתבעי, א(י)צטריכי, איקלעי, איתשלי | 1 pl. איקלען |
 2 sg. m. איתנחת | 2 pl. איפטיריתו, איפטיריתו | 3 sg. m. א(י)תהפך,
 איתעקר, איתנגיד, אינגיד, איגניב, איעריב, איבלע, אשתפ(י)ך,
 א(י)שתמע, איודריק, איוריק, א(י)צטריך, אתבר, איתחיד, איתמר,
 איתנח, איתרע, איתשיל, איתידע | 3 sg. f. איכנעאי, אבלעא,
 איבליעא, אינסבא, אינסיבא, אצטריכא, איתרעא | 3 pl. m. איפטור |
 3 pl. f. אחיילידא | Impf. 1 sg. איתסר | 2 pl. m. תיכספו,
 תטרדו | 3 sg. m. ליתעבד, ליתמסיר, ליכסיף, ליתמסר, נמסר,
 לישתבע, ל(י)תבר, ליתסר, נ(י)תשיל | 3 sg. f. תיתסר | 3 pl. m.
 ליכספו | Imp. sg. m. איטמר | pl. m. איטמון[ר] | Inf. ליפטורי,
 אישתכוחי, לאסתמורי, לאיודהורי, לאיטרודי, אתנוחי, א(י)תשולי |
 Pt. sg. m. מיגניב, מידביק, מיקטיף, מיחלף, מינגד, מיקלע, מצטריך,
 מיטריד, מיתביד, מתנח, מ(י)תשיל | sg. f. מ(י)שתמטא, מימסרא,

¹ sc. אלא. || ² Ket 19a M. || ³ §61e.

מנסבה | pl. m. מתרחשי, מימנעי, מ(י)נסבי, מ(י)פלגי, מיתכלי |
 pl. f. מינטרא, מישתמטא | 1 sg. מ(י)טרידנא, מינסיבנא (f.) |
 1 pl. מינסבינן | 2 sg. מתפסת, מ(י)תנחת, מ(י)נסבת (f.) | מעיקרא
 אכלי בתרומה^h דבי נָשִׁי; אינסיבי ליה להאי, אכלי בתרומה
 דגבראי; והשתא הדרי לי למילתא קמייתא. אטו בקבא דקירא
 אידבקי בכו? אִיתְנָתָּ ליה, פוץ עמריה. א(י)שתקיל טילוליה.
 אימסר עלמא בידא דטפשאי. איטריד עלמא. אמאי? והא
 מינס איתנים! הא דרבא^p לאו בפירוש איתמר, אלא מכללא
 איתמר. איתקיל, ואיתקילא ביה גמליה. בעיין איפשיטא;
 מתנייתא קשיין אהדדי. איזיל וא(י)מליך באינשי ביתאי. רבנותיה
 דמר וסרבנותיה דמר גרמא ליה דלא תיתמר שמעתא משמיה.
 ממרי רשות(י)ך פארי אפרע. קרב לגבי דהינא ואידהן. לאו כל
 יומא מתרחיש ניסא. לאו כל שעתא מתרחיש ניסא. בהדי גברא
 דמתרחיש ליה ניסא למה לי? כל מילתא דמתאמרא קמי תלתא
 לית בה משום לישנא בישא¹.

33. Pf. 1 sg. A. קבילית | 1 pl. קבילנא, נקירנא, בריכנא, ברכינן.
 2 pl. m. קב(י)לתון, סכ(י)נתון | 3 pl. m. קריבו, שדרו, שבחו, שיילו
 Impf. 3 pl. f. | 3 pl. m. | Pt. act. sg. m. מפשר ח(י)למי |
 מבטלין, מחשבין, מצערין, מקרבין, מנגדין, מנסרין, משיילין | 2 pl.
 משלמתון | pass. pl. f. מברדן, מסרגאן | 2 pl. מרחקיתון | הא
 קריבית נפשי קמך. ולא שיירית בזביני אילן קדמאי כלום. פטרתון
 יתי. איזיל אפריש אינון מאיסורא. יקבר דיקברון יתיה. בבלאי
 טפשאי, אמטול דיתבי בארעא דחשוכא אמריתון שמעתא דמחשכן.
 הני נשי דמחזא^p, אף על גב דלא עבדן עיבדתא במעלי שבחא
 משום דמפנקן, דהא כל יומא נמי לא עבדן².

Pf. 1 sg. B. בריכי | 2 sg. m. קבילת, שיירת | 3 sg. m. קביל,
 שדר, שער, בריך | 3 sg. f. פקידא, שדרה, שיילה | 3 pl. שדרו |
 Impf. 1 sg. | 1 pl. | 3 sg. m. איבר(י)ך | 1 pl. נשדר |
 2 sg. m. תשפיץ | 3 sg. m. ליובין, ניהליט, ליחרין, ניהריך,

¹ B. b. 39^{ab} HM. || ² Pes 50^b M₁.

נ(י) בריך, לישדר | 3 sg. f. תשדר | 3 pl. ליקבלו, ליכנפי, ליתקני,
 ליש(י)לו | Imp. sg. f. בשילי | pl. m. ובינו, קדימו, חשיכו, בעירו,
 קריבו | Inf. קדומי, קדושי, צעורי, ברוכי, נגודי, סלוקי | Pt. act.
 sg. m. מובין, מקבל, מחרין, מפרק, מטבע, מידואר | sg. f. מעכבא,
 מזבנה, מיקרא | pl. m. מדברי, מצלחי, משדרי, משחרי, מצערי, מגנבו,
 מרחמו | pl. f. מרמון | 1 sg. מוביננא, מזביננא, משדרנא | 1 pl.
 מבדחינן, מסלקינן | 2 sg. מזבנת, מדברת (f.), מצערת (f.) | 2 pl.
 מקבליתו, מגרשיתו | pass. sg. m. מדבק, מפשר, מתקן, מקרב, מרווח |
 sg. f. מתקנא, מקרבא, משבששא, מתרצתא, מחוורתא, מ(י)יתבא |
 pl. m. מייבשי, מרתחו | pl. f. מקרבא, מרחקא | 1 sg. משמתנא,
 מקרבנא | 1 pl. מרחקינן | 2 sg. מפקדת | בירא וביני לך, מיא לא וביני
 לך. כי אזלינן לההוא עלמא, בדיחא דעתאי דאפילו גברא כוותיק לא
 חניפי ליה. אנא שדרי ליה חוליא, (ו)איהו שדר לי חורפא. חיתא
 דקטרי סברת וקבלת. קדומי קדים לגרסיה. קדום סלוק¹ ענני מהך
 ווייתא דדב[י]תהו. אטו² כל השנה כולה³ מי עבדינן כרבי עקיבא
 דהשתא נעביד כרבי עקיבא? — כל השנה כולה מאי טעמא לא
 עבדינן כרבי עקיבא, תמני סרי תקון, תשיסרי לא תקון; הכא נמי
 שב תקון, תמני לא תקון. נקדים וניזיל בארחא. למחר ליקדים
 וליוזיל באורחא פלן². הב לן ונברין. הב נברין. הבו ניברין. לא
 תעקר ככא. לישתף איניש נפשיה בהדי צבורא. לא לישדר ליה
 מר שלמא לילתה? נשדר ליה מר שלמא לילתא! ארחלא אכרעין,
 זבינך זבין. חשיך תקין נפשך, וקדים תקין נפשך. שדר להו
 ק(ו)רבנא. פטומי מילי בעלמא הוא. סכינא דחריפא לפסוקי קראי.
 אי אמרת בשלמא: חד דקדש³ וחד דתרומה³, היינו דאצטריכא
 לשיוולי; אלא אי אמרת: אידי ואידי דקדש, למה לי למהדר ולשיוולי?³
 כל דמשאיל לי מילתא בדבי רבי חייא ובדבי רבי הושעיה ולא
 פשיטנא ליה ממתניתין, נפילנא מאיסקריא וטבענא. קאקי חיוורי,
 משלחי גלימי דאינשי. דמלפא תכלי לא בהתא. כל מנייני דמפרשי
 כדמפרשי, ודלא מפרשי ארבעין וחד זימנא.

¹ §69 a. || ² Suk 52^a M. || ³ Nid 6^b M.

34. Impf. 3 pl. m. | איעתרו 3 pl. m. | איתקדשת Pf. 3 sg. f. A.
 ליבטלון | 3 pl. f. ליסתכלן | Inf. לאיסתכלא | יתעסקון ביה עממין.
 איעסקת, איעסקת, 2 sg. m. | אסתכלי | 3 sg. f. | אייקר | 3 sg. m. |
 איודמנא, איקשטא, אינגעאי | 3 pl. אישכבוש, אשתכור, איעתור |
 Impf. 1 sg. אצטער, איעכב | 1 pl. נצטער | 2 sg. m. ת(י)סתכל |
 2 pl. m. ת(י)תערתו | 3 sg. m. לשתתף, ל(י)סתכן, ניסתכל, ליצטרף,
 לכפר | 3 sg. f. תתקבל, תיקבל | 3 pl. m. ליעתרו, ליצטרפי,
 ניבדחי | Imp. sg. m. א(י)סתכל | sg. f. איקשטי | Inf. א(י)שתמושי,
 לאסתכולי, לאיבסומי, ליבסומי, א(י)חרוכי, איתי(י)קורי | Pt. sg. m. |
 מתכפר, משתלם, מ(י)סתכן, מצטער, מ(י)עטף, מתנדב | sg. f. |
 מתעו(ו)רא | pl. m. מ(י)צטרפי, מזדבני, מיבסמי, מיתקפו | pl. f. |
 מסתכלא | 1 sg. משתמישנא, מסתלקנא | 1 pl. מזדבנינן | 2 sg. |
 מזדבנת | 2 pl. מסתליקיתו | אי לא נסיבנא¹ כהנתא, לא איעתרי.
 בר ברך קירא ליובין, ואת לא תצטער. כל מילי זבין ותתחרט, בר
 מחמרא דתובין ולא תתחרט. לא ל(י)צטער מר. האי מאן דיהיר,
 אפילו אינשי ביתיה לא מ(י)קבל. אמא בברתה מצטבתא, ברתא
 באימא לא מצטבתא². להכי שקלי כספים^h, דאי מיגנבי לא
 מישחלמנא מינך; להכי שקלת קרקע^h, דאי מיטפרפא לא מישחלמנא
 מינאי³.
35. Pf. 1 pl. A. אשכחינן | 2 sg. m. הודעת | 3 sg. f. הקרבת,
 אשגחת | 3 pl. m. אדליקו, אסהידו, אשכחו, אפיקו, אחיתו, אסיקו
 Impf. 3 pl. m. יחסנון, יפקון, לרגשון | Pt. act. pl. m. מפקין,
 מובלין (f.) | pl. f. מפסדון, מבעון, מובלן | pass. pl. f. מחתן | הדא
 היא קרתא דירושלם דעלה ארגשית כל משרייתי ועלה כבשית כל
 מדינת[א]? הלא היא ועירא. הלא היא חלשא מכל כרכי עממין[א]
 דכבשית בתקופ ידי? כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מלתא, כי היכי
 דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממצרים. מה דין אתריסתון
 לקבלי? כגון אתון דיתביתון אציפונא דארץ ישראל^p, אדרומי

¹ §73c. || ² B. b. 80a Ar. || ³ B. m. 109a H.

אדרימו. קטלן ואשמען לי קלא דסנוותי. || Pf. 1 sg. B. אשלימי,
 אחויקי, אותיבי | 1 pl. אשכחן | 2 sg. m. אשלימת, אתריסת, אהדרת,
 אוזפת | 2 pl. אשגחיתו | 3 sg. m. אסהיד, אפקיד, אפסיל, אפסיק,
 איפסיק, אהדר, אוריד, אוגר, אפיק, אניד, אסיק, אותיב | 3 sg. f.
 אוקינה, אהדרא, אושלה, אפיקה, אחתה | 3 pl. אצרוך | 1 sg. Impf.
 אחויק, אשמע | 1 pl. נחויק, נשכח, נחית | 2 sg. m. תשכח, תוריד,
 תפיק, תוליד | 2 pl. תחוקן, תורכו | 3 sg. m. לשבע, להדר, ליהדר,
 נוכח | 3 sg. f. תפיש | 3 pl. ליקדמו | 1 sg. Imp. sg. m. אקדים (f.),
 אפקר, אוביד, אפיק | pl. m. אשלימו, אחריפו, אפיקו | Inf. אגמורי,
 אדכורי, אחמוהי, אתחולי, איפרוכי, לאוכולי, אושולי, אווקי, לאסוקי,
 אוסופי, אוחובי | Pt. act. sg. m. מדליק, מסהיד, משכח, מתמה,
 מאכיל, מוגר, מושיל, מויק, מחית, מנקיט, מנסיב, מותיב, מוקר,
 מודע | sg. f. מ(י)תחלא, מפלא, מפא, מנקטא, מוקרא | pl. m.
 מדלקי, מפקדי, מסרחי, מושלי, מפקי, מוופי, מותבי | 1 sg. משכחנא,
 מהדרנא, מצילנא, מודענא | 1 pl. מתחלינן, מפקינן, מותבינן |
 2 sg. מאפלת, מחרבת, מוקרת | 2 pl. מגבהיתו, משכחיתו |
 pass. sg. m. מחת | sg. f. מוכחא, מותבא | pl. m. מחתי | בירא
 אקדשי, מיא לא אקדשי. הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי
 אהדרי ליה. בשלמא לדידי אשכחן דפלגו רבנן בין יממא לליליא...
 אלא לדידך ביממא גופיה היכא אשכחן דפלגו רבנן? אשכחן
 צ(י)בור^h, משיח^h מנלן? ארבעת לי אריא אמצראי. תרנגולתא
 אפיקת מביתך? לא אשגח בה. לא אסבר להו אפי. קרא אשכח
 ודרש. דאיימין ליה סמא דחיי, דלא איימין ליה סמא דמותא¹.
 קרא אשכוח ודרוש. דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר
 להו! איתתך ילדה שתין, מאי הנאה אית לך? איפפל ואוליד חד
 משתין זרין. אקדימו ואחשיכו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי.
 אגמירו בנייכו תורה^h, כי היכי דליגרסו בה. אוקירו נשיכו, כי
 היכי דתיתעתרו. לאפוקי מאי? מתקיף לה רב אשי^p: ומי מאיס?²
 דפרע קיניה, מחריב ביתיה. אהדורי אפיתחא לא מהדר. מי

¹ Sab 88^b M. || ² A. Z. 68^b M.

איכא דמטרה קמי שמיא כולי האי? כל עבדא דמרד האי שעתא מצלח. ב,,מוציא“^h כולי עלמא לא פליגי ד,,אפיק“ משמע (דכתיב¹: „אל מוציאו ממצרים“); כי פליגי ב,,המוציא“, רבנן סברי: „המוציא“ נמי „דאפיק“ משמע (שנאמר²: „המוציא לך מים מצור החלמיש“), ורבי נחמיה סבר: „המוציא“ „דמפיק“ משמע (שנאמר³: „המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים“)⁴. מאי קמשמע לן? מאן דאית ליה סיסיא, ברחמיה מסיק ליה? סכינא חריפתא מפסקא קראי. בשלמא למאן דאמר: „בששה בסיון“^h, משכחת לה (דאמר מר: „בשבעה באדר נולד משה“^h, ומ^h שבעה באדר“^h עד „ששה בסיון“^h תלתא ירחי); אלא למאן דאמר: „בעשרים ואחד בניסן“^h, היכי משכחת לה?

36. Pf. 3 pl. m. A. | א(י)תוספו | ארי כמה דמיתותב עולם עם.
 3 sg. m. | איתוקת | Pf. 2 sg. m. B. || יתותבון בגויכי בניכי.
 3 pl. m. | איתוק | 3 sg. f. | איתוספא | Impf. 3 sg. m. | ניתוק | 3 pl. m. | ליתוספו | Pt. sg. m. | מתוגר | sg. f. | מיתוגרא | pl. m. | מיתוקי | 2 sg. m. | תצלת | אנא סמכי וא(י)תוקי.
 37. Pf. 1 sg. A. | עלית, חיית | 1 pl. | קשינא, קשינן, קשישנא, קשישן | 3 sg. f. | ולת, עלת, חשת, רקת | 3 pl. m. | גוז, קצו, עלו | Impf. 3 pl. m. | ליעלון | Pt. act. pl. m. | עלין | pl. f. | עיילן | 2 pl. | גניתון | pass. pl. f. | כיפן || Itpe. | 1 pl. | אידוקקין | 2 pl. | איטליתון || Pa. | 3 pl. m. | עיילו | Pt. act. pl. m. | מחליין | באתר דויקין דנור ובעורין דאישא, מאן מעייל בר נפחא לתמן? | 1 sg. B. | חשי, חיי, חאיי, חשאי, קשאי | 1 pl. | קשישן | 2 sg. m. | מצת, מצית, חיית | 2 pl. | תפיתו | 3 sg. m. | חס, חש, על, עאל, צר, קש, גרר | 3 sg. f. | ולא, חשא, קשא, עלא, רקא, רקקה | 3 pl. m. | עול | 1 sg. | Impf. | 1 pl. | נ(י)חוש | 2 sg. m. | תקוץ | 2 pl. m. | תגוזו | 3 sg. m. | נייעול, ליעול, ליציל | 3 sg. f. | תירוק | 3 pl. m. | ניקצו, ליגוזו, ליגוזו | Imp. sg. m. | כוף, מוך, עול

¹ Nu 24⁶. || ² De 8¹⁵. || ³ Ex 6⁷. || ⁴ Ber 38^a M.

Pt. act. sg. m. | Inf. מיקר, מיחם, מיעל, מיגרר, מ(י)צרר | pl. m. קוצו |
 קאיץ, חאים, קאיר, גיוו, חייט, חיים, כייף, מייץ, עייף, צייר, צריר,
 חטיט | sg. f. חייפא, עיילא | pl. m. גיווי, מייכי, עיילי, עיילו,
 לחתי | 1 sg. עיילנא | 1 pl. חי(י)שני | 2 sg. עיילת | 2 pl. עייליתו |
 pass. sg. m. עיף, עייף, ציל, צילל, צייל, קיל, דיין,
 חקיק | sg. f. וילא, צילא, d. קילתא, רעיעא | pl. m. צילי, קילי ||
 Inf. איורקוקי | Pt. 1 sg. מ(י)ודקיקנא | 1 pl. מ(י)ודקיקינן ||
 Pf. 2 sg. m. עיילת | 3 sg. m. עייל, עילל | 3 sg. f. עילא,
 עיילא | 3 pl. עייוול | 2 sg. m. תעייל | 3 sg. m. לייעייל |
 Pt. act. | Inf. צנוני | Imp. עייל | 3 pl. נייעילו |
 sg. m. מחייט | pl. m. מחלל, מרנני | 1 pl. מעי(י)לינן |
 pass. sg. m. | pl. f. מחדדן || Pf. 3 sg. f. איחננא ||
 Pt. act. 1 sg. | Pf. 3 sg. m. Palp. || מחטט |
 Pt. sg. f. | Impf. 3 sg. m. Itpalp. || מולוילנא |
 Impf. 1 pl. | Pf. 2 sg. m. Af. || מיקלקלא |
 3 sg. m. לקיל | Imp. אקיל | Inf. אגוני, אקורי, לאורועי,
 אחויי | Pt. act. sg. m. ממיר, מחיל, מחים, מקיל | sg. f. מגנא,
 מקרא | pl. m. מגנו | 2 sg. מגנית, מרעת | pass. sg. m. מיקל² |
 sg. f. מ(י)גניא | pl. m. מ(י)גנו || Ittaf. || Pf. 3 sg. m. איתרע, איתקיל |
 Impf. 3 sg. m. ליתרע | Pt. sg. m. מתחל | sg. f. מ(י)תחלא ||
 כפא דחט נגרא, בגויה נ(י)שרוף חרדלא. אדמקיפנא אדרי, א(י)עול
 בהא. זבין ולא תידול. ניקוץ מר. ביתא דאית ביה שונרא, לא
 נייעול בה איניש בלא מסני. (מאי טעמא? משום דשונרא קטיל
 לחיויא ואכיל ליה, ואית ביה בחיויא גרמי קטיני, ואי יתיב ליה
 גרמא דחיויא אכרעיה, לא נפיק, ומיסתכן.) ליקיצו עילאי ותתאי,
 והדר איקוץ אנא. דוק בככי, ותשכח בניגרי. קוץ דידך, והדר
 איקוץ דידי. אחריפו עולו, אחריפו פוקו; כי היכי דלישמעו בכו
 אינשי. היכא דעייל ירקא, לייעול בשרא וכוורי. קידרא דבי שותפי

¹ Pes 118^b M (l. ניקיר). || ² A. z. 66^b B (sic l. pro מיקלא; sequitur א).

לא קירא ולא היימא. רבי אמי p ורבי אסי p מכתפי ועיילי, מכתפי ונפקי, אמרי: „אילו מיקלע לן רבי יוחנן p, מי לא מכתפינן קמיה“? לאו אורח ארעא לולוולי במלכותא. מן האי? ליתחל גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. מאן האי? לתחיל גופיה דמחיל יומא טבא. נתחל גופיה האי דקא מחיל יומא טבא. כי יויף איניש בצנעה יויף, כי היכי דלא ליתולו נכסיה; וכי זבין איניש בפרהסיא זבין, כי היכי דליפוק ליה קלא.

38. 3 pl. m. | מיתח, קמת, 3 sg. f. | קמנן, דרינן | Pf. 1 pl. A. קמו, מיתו | Impf. 3 sg. m. | 3 pl. m. | תמות, 3 sg. f. | תמות, 3 pl. m. | Pt. act. pl. m. | מי(י)חין | לימותון, לימתון, ימותו | Inf. מבת, ממת | 3 pl. m. | Pt. pass. pl. f. | מכו(ו)נן || Pf. 1 sg. Pa. || אתשעו Pf. 3 pl. m. Itpe. = Ittaf. || קיימין pl. f. | קיימית | 1 pl. | עיינינן | 3 pl. m. | עיינו | Pt. pass. pl. f. | מכו(ו)נן || Pf. 1 pl. Af. | אותיבנא, אנתנא | 2 pl. | אוקימתון || בעשרי[ן] ותמני[א] ביה תבנ[א] | לדינ[א]. | אנא במיא דביתו אמרי. לא תדור במתא דרישה אסיא, ולא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא. ווי לדין, כד יקום דין. שלם טב לרב טב מריבון טב דמטוביה מטיב לעמיה¹.
 3 sg. m. | 2 sg. m. B. | קמת | 3 sg. m. | גר, חס, פש, קם, מית, נים, סיב | 3 sg. f. | קמה, מיתא | 3 pl. m. | קום, צוד | 3 pl. f. | פשא | 1 sg. | Impf. איקום, איקו, אימות | 1 pl. | נינום | 2 pl. m. | תלושו, תלישו | 3 sg. m. | ליקום, לידון, לידון, נידון, נינום, ליכיל, ניסים, ניסום | 3 sg. f. | תיקום, תיקו | 3 pl. m. | ליקומו, ליקמו, לימותו, לימתו, ליחסו | Imp. sg. m. | מוש | sg. f. | תובי, קום | pl. m. | דונו, לושו, לישו | Inf. מידר, מיון, מילט, למימת | Pt. act. sg. m. | דאיק, מאית, קאים, קאי, d. לאטא, חייר, ניים, פייש, דייר, ני(י)ח | sg. f. | דיירא, נדיא | pl. m. | דיירי, הייכי, מייתי, קי(י)מי, קימו, שאפו | 1 sg. | דאירנא, דיירנא, ויירנא, הייכנא, ניימנא, קאימנא, קאמינא (f.)² | 1 pl. | לישנין | 2 sg. | חייכת, לייטת, מיתת, צייחת (f.) | 2 pl. | צייתיתו | pass. sg. m. | קים, d. לוטא | sg. f. | דיקא | pl. m. | שיפי, שייפי || Pf. 3 sg. m. Itpe. = Ittaf. ||

¹ Taan 24^b מ. || ² Šab 156^b מ. (sed l. אירנא).

| 3 sg. f. איתנחא | 3 pl. א(י)תדון | Impf. 3 sg. m. ליתער
 | 3 pl. m. ניתוני | 3 pl. f. ליתצדה | Inf. איתננחי, א(י)תצודי
 | Pt. sg. m. מתקים, מ(י)תדר | sg. f. מיתדנא | pl. m. מ(י)תצדי ||
 Impf. 1 sg. | ניימי Pf. 1 sg. Pa. | 3 sg. m. כוין, עיין, ציין | 1 sg. Impf.
 | 1 pl. נקיים, נעיין | 3 sg. m. ליבון, לעיין | 3 pl. m.
 | Imp. sg. m. עיין | Inf. סיועי | Pt. act. sg. m. מציין |
 | sg. f. מסייעא | pl. m. מחייבי, מסיימי | 1 sg. מסיימנא,
 מעיינא (f.) | pass. sg. m. מקים | sg. f. מקיימא | pl. m. מחייבי ||
 | 1 sg. Itpa. | Pf. 1 sg. איכוני | 3 sg. m. איתחייב, איחייב, איגיר,
 | 3 sg. f. Impf. | תקיים || Inf. Palp. | לטלטולי | Pt. act.
 | pass. pl. m. מטלטלי || Pf. 3 sg. f. Itpalp. | sg. m. מנמנם
 | sg. d. Pa. | Pt. act. | מלטטא | Pf. 1 sg. אנחי |
 | 2 sg. m. אחיכת | 3 sg. m. אחיך, אוקי[ם] | 1 sg. Impf. | אוקים
 | 3 sg. m. לוקים, ננח | Imp. | אצית | Inf. | אוקומי, אחוכי, אנוחי
 | Pt. act. sg. m. מתיב, מותיב, מוריק, מורח, מנח | pl. m. מוקמי,
 | 1 sg. מוקימנא | pl. 1 מוקמינן | 2 sg. מוקמת |
 | pass. sg. m. מנח | sg. f. מנחא || Ittaf. | 3 sg. m. Pf. | איתותב ||
 בת דינא, בטל דינא. נפק דק ואשכח. נח נפשיה. נח דעתיה.
 קם ליה בדרכה מיניה. „חברך מית“, אשר; „אי(ת)עתר“, לא
 תאשר. עד אימת אידון ואיוול בהאי דוחקא? ¹ ניקום ניויל נעביד
 עיסקא! השתא מספיקא ניקו וניקטול? לכי תיכול עלה כורא
 דמ(י)לחא. בעידנא דבי מדרשא לא תקומו אבראי. ניקום מר
 ונמליך. ליתבי מר לינח. מר ניהו רב, נינח מר! תינח נפשיה
 דההוא גברא, ולא ליתמסר לידא דמלכותא. תינח ^h קרבן אנשים,
 קרבן נשים ^h מאי איכא למימר? קום לבוש הני מ(א)ני. שוף
 כר(י)סך עול, שוף כרסך (ו)פוק. גברא דאבריה ואברתיה לא חס,
 עלי ידי חיים? שלוח ערטיל וסיים מסאניה. תנא היכא
 קאי...? תנא אקרא קאי. אשיתא פלגא חדתא ופלגא עתיקא
 לא קי(י)מא. היא ני(י)מא ודיקולא שפיל. כולי עלמא כיילי ליה

¹ Taan 25^a G.

בקבא ווטא, האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא. קים לי בנפשאי דידענא טפי. עבדא בהפקירא נוחא ליה, וילא ליה, שכיחא ליה (ו)פריצא ליה. הניחא למאן דאמר: „עד דמנקיב קרטא תתאה“; אלא למאן דאמר: „אנקיב עילאה אף על גב דלא אינקיב תתאה“, נחוש דלטא עילאה אינקיב, תתאה לא אינקיב? מתניתין נמי דיקא. הא קיימא לן ד^העד צאת הכוכבים^ה יטמא הוא? מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי, רב^ב טאי טעמא לא אמר כשמואל^ל? ווי לן דמיייתנן. אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאוניך. בדובר קיימת קמי מרך¹? וילו קיימו שטריוכו וחוחו לדינא. פתיא אוכמא, מינאי ומינך חסתיים שמעתא. לא חלמא טבא מקיים כוליה, ולא חלמא בישא מקיים כוליה. גברא רבה אמר מ(י)לחא, לא תחיכו עליה! לא תציתו להני כללי דכליל יהודה^ה אחי משמיה דשמואל^ל. דון מינה ומינה. דון מינה ואוקי באתרה. אוקי ממונא בחוקת^ה מריה. מוקים לה כרבי בנימין^ה בר יפת^ה. מוקי לה דנגעי כוליה בראשון^ה. חגא מידע לא ידע טאי קאמרי רבנן, חיובתא קא מוטיב? מחכו עלה במערבא. ומדרבי אליעזר קמותבת ליה למר? האי קרא במערבא במאי מוקמיתו ליה? כוליה קרא בפרה^ה לא מ(י)תוקם.

39. Pf. 1 sg. A. בניתי, חוייתי, בני[ת], חזית | 1 pl. בעינא, חוינא, תניינא, אתינן, בענן, גלינן, חוינן, תלינן | 2 pl. הויתון | 3 sg. f. את(א)ת, בנת, הוות, חות, שדת | 3 pl. m. מלאו, אתון | Impf. 2 sg. f. ת(י)צביין, תיהוין | 2 pl. תשתון (f.), תיחזון | 3 sg. m. יבכה, יחדו, יהוי, יהי, יהא | 3 pl. m. יבכון, יגבון, ליבעון (f.) | Pt. act. pl. m. בְּעִיין, סגִיין, סגן, אתאן | 2 pl. בעיתון | pass. pl. m. מְלִיין, גלן, כסן || אנא^ה עון גיליון^ה לא למיפחת מן אורייתא דמשה^ה אתיתי, אלא לאוסופי על אורייתא דמשה אתיתי. כדו הויתי דייר בארעא הדא ארבעין שנין, ולא חמיתי בר אינש מהלך בארתן דתקנן כדון. במותב תלתא הוינא, וחד ליתוהי. אפשר איתא להא דאמר רבי יוחנן, ולא תנינא לה במתנית[ין]? כד הוינן ווטרי, לגברי; השתא דקשישנא, לדרדקי.

דילמא מפומבדיתא אחית, דמעייילין פילא בקופא דמחטא? מן יומא דגליתון מעל ארעכון אינטילת אורייתא דמשה ואחיהיב[ת] ביה עון גליון. איך פלניא בר פלניתא פטר ותרין ית פלניתא אינתתיה דהות אינתתיה מן קדמת דנא מן יומא דנן ולעלם. עד דגניתון לי גננא, איזל ואשמע מילתא מבי מדרשא ואיתי ואימר לכו. יהא רעוא דאימא מילתא ותתקבל. ייתי ואיוכי דאיתיב בטולא דכפותא דחמריה. ייתון בני עטמין לשלם דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן. ולת, קפוץ קנה מינה; באתר דלית גבר, תמן הוי גבר. דדא ביה, כולא ביה; דלא דא ביה, מה ביה? דא קני, מה חסר? דא לא קני, מה קני? בר אנש דאתי לקיבלנא, הוא יאי וגולתיה יאי. לא ליהוי לך פקר בהדי יהודאי, דכל דבעון מן מריהו עביד להו¹. דאכיל אליחא טשי בעיליתא, דאכיל בקקולי אקיקלי מתא שכיב. דחית נפיש, או דחיינא? עד דכפנת, אכיל; עד דצחית, שתי; עד דרתחא קדרך, שפוך.

Pf. 1 sg. B. אחאי, בעיי, בעאי, גלאי, הואי, חואי, מטאי, מצאי, קראי, שדאי, תנאי | 1 pl. הויין, אתן, בען, חון, תנן | 2 sg. m. חוית, קלית | 2 sg. f. אחית | 2 pl. m. אתיתו, בעיתו | 3 sg. m. בכא, דרא, הוה, סגא, תנא, אימצי, צחי, שתי | 3 sg. f. אחאי, חואי, סגאי, אחאי, הויא, חויא, מטאי | 3 pl. m. בען, הוון, חוון, טשו, מטו | 3 pl. f. אתאן, הויין, שדיאן, שדיין | 1 sg. m. Impf. אי(י)גלי, איחוי | 1 pl. (ני)בעי, נישדי, ניחי | 2 sg. m. תיגני, תשדי, ת(י)חוי | 2 pl. m. תחוון | 3 sg. m. ליקלי, ליקני, לישדי, לישרי, ניתני, לתני, ליתי, ניחי, לימא, נהי | 3 sg. f. ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, תיתי | 3 pl. m. לבעו, (f.) ל(י)בעי, לטעו, ליטעי, נימטו, ליתרו, ליתו, ניתו | Imp. sg. m. בעי, דחי, שחי, אישתי, הוי, בקי (f.), חואי (m.) | sg. f. חואי, תאי | pl. m. חוון, שתו, אשתו, אישתו, אתו | Inf. מיבעא, מיגנא, מיחדא, מיטעא, מקרא, משתא, למירמא, למישרא, למיפא, מיחא, למיבעי, למיחוי, למימני, למ(י)רעי, מיתי | Pt. act. sg. m. בכי, בני, ג(א)ני, חוי, שאני, חיי | sg. f. בכיא, מטיא, סניא, שדיא, הויא | pl. m. בכיי, רעיי, רעי, שדי, בכו,

בעו, גנו, דמו, חרו, חוו, מלו, שבו, ש(א)רו, אתו | pl. f. דמיין,
 מטיין, מלי(י)ן, מליא, הויין | 1 sg. בנינא, בעינא, בעינא (f.),
 שדינא, שתינא, אמינא, אחינא, חיינא | 1 pl. חוינן, מחינן, קרינן |
 2 sg. דרית, חוית, מטית, הוית, חיית, גבית (f.) | pass. sg. m. |
 בעי, לדידי חוי לי, טשי, מצי, שדי, שרי | sg. f. טפיא, תליא |
 pl. m. דלו, טשו, מלו, סנו | pl. f. שדיין, רמייאן || זבנת, קנית;
 זבין, אוביד. אפילו בר בי רב לא קרית. בעא מיניה רב חסדא
 מרב הונא: מה הוא לקדושי אשיכרא? טוביה^p חטא, וזיגוד^p
 מינגד! שב שני הוה מותנא, ואיניש בלא שניה לא אזא¹. ד(י)רמא
 לך הא, לא חש לקימחיה. תלא לסילתיה, תלא למזוניה. חד
 סרי ולא גנב, נפשיה בשלמ(א)ני נקט. מסיגי ושליטי הואי איזאן^p
 לגברי ניגדי². שיתין מני דפרזלא תלו ליה לבקה בקורנסיה. תנו
 רבנן. (ו)אימא: „לבו“^h... „(ו)אימא: „אזנו“^h...? נימא
 קסבר: „נותן טעם לפגם אסור“^h? לא תרתח ולא תחטי. לא
 תרוי ולא תחטי. לא תשתי סמא. וכי תימא: „נילף מיניה“,
 טמונא מאיסורא לא ילפינן; וכי תימא: „נילף מקנסא“, טמונא
 מקנסא לא ילפינן. תהא לוטא ולא ליטא³. לא תיתלו בוקי
 סריקי ברב נחמן. במטותא מינייכו דלא תהוו קמאי לא ביומי
 ניסן^h ולא ביומי תשרי^h, דלא תטרדו במזונייכו כולה שתא. לעולם^h
 ליבעי איניש רחמי על נפשיה, ואפילו עד זבילא בתרייתא, לשלמא.
 בר בי רב דלית ליה משחא, נימשי במיא דחריצי. מאן נימא לן?
 תפיש תידום אמתא, בחד מחטרא ל(י)הוי. אי חקלאה מלכא
 ליהוי, דיקולא מצוואריה לא נחית. קרחא בביתיה, פרדכשא
 ל(י)הוי. קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. מאה קרי בטתא
 בווא, תותי כנפיך ניהו. מיטרא במ(י)פתח בבא — בר חמרא,
 מוך שקיך וגני. קום משי ידך. פוק קרי קרייך לברא. כי
 עיילת לקמיה דרבי אבהו^p, רמי ליה. ריש תורא בדיקולא —
 סק לאיגרא ושדי דרגא מתותך. שרי שקיך ועייל ביה נהמא.
 שרי שקך ופתח כיסך. פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני; כי היכי

ניגדי 1 Sanh 29a M. || 2 ib. 106a [איזאן] cf. Teš-geon; pro (נגדי) I. (K) לייטא = ליטא || 3 ib. 49a M.

דתקיים בין ותור[יך]חיי. פוק תני לברא. חזי, מאן גברא רבא מסהיד עליה! לא תימא: „מפני שיכול לאומרה“^h, אלא אימא: „הואיל ואומרה על הכוס“^h. תא שמע. חדאי, נפש, חדאי, נפש! לך קראי, לך תנאי. אדמגרשיתו גרמי בי אביי^p, תו אכלו בשרא שמינא בי רבא^p. חטוף ואכול, חטוף ואישתי; דעלטא דאולינן מיניה לבי הלולא דמי. בהדי הוצא לקי כרבא. מאן דרחים לי, לבעי עלי רחמי; ומאן דסני לי, לחדי לי. רבי זריקא רמי קראי קמיה דרבי אלעזר (ואמרי לה: אמר רבי זריקא: רבי אלעזר דמי): כתיב¹: „ולא יכול משה לב(ו)א אל אהל מועד כי שכן עליו הענן“, וכתיב²: „ויבא משה בתוך הענן“? טוט אסר, (ו)טוט שרי. ^hמעשה לסתור^h! — חסורי מחסרא והכי קתני. מאי שנא הכא דקתני „שתים שהן ארבע בפנים ושנים שהן ארבע בחוץ“^h, ומאי שנא התם קתני „שתים שהן ארבע“ ותו לא? במשלם שערי מכדא, נקיש ואתי תיגרא. אי בר אחתיך דיילא הוי, חזי, בשוקא קמיה לא תחליף. הלכה^h בעיא צילותא כיומא דאסתנא. טבא תרתי מתלת; ווי לה לחדא דאולא ולא אתיא. בכו ליה למר ולא ידע, חייכי ליה למר ולא ידע; ווי ליה למר דלא ידע בין טב לביש. גופני קנו דיקלי, דיקלי לא קנו גופני. רהיט ונפיל תורא, ושדו לסוסיא באורייה. דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן; דמוק[ר] רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן; דדחיל מרבנן, הוא גופיה הוי צורבא מרבנן; ואי לאו בר הכי הוא, משתמען מיליה כצורבא מרבנן. דעלך סני לחברך לא תעב(י)ד. לא נאי להו יוהרא לנשי; תרתי הוין בהי דיהירן, וסני שמייה; חדא ניבורתא, וחדא כרכושתא. שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באחרא דלא ידעי ליה. נשוט נבילתא בשוקא ושקול אגרא, ולא תימא: „כהנא אנא וגברא רבה אנא, וסניא בי מילתא“³. היכלא קליא קלית. כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש, אמר לה ולאן אדעתיה. שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי. כל ליצנותא אסירא, בר מליצנותא ד^hעבודה זרה^h דשריא. מריה דאברהם^p,

¹ Ex 40³⁵. || ² ib. 24¹⁸. || ³ Pes 113^a M₁ (Ar) [נשיט].

Af. Ittaf. | Pf. 1 pl. A. | אחרִינן, אִיתִין | 3 sg. f. | אִתִּיאַת | 3 pl. | אִיתִיו |
Imp. pl. m.	אִמְטִיו, אִיתִיאוּ	Pt. act. pl. m.	מִסְגֵּן, מוֹרֵן, מִיתִין		
pl. f.	מִיתִין		Pf. 1 sg. B.	אִהְנֵא, אִהְנִי	אִתִּיאַת
2 sg. m.	אִמְטִית, אִהְנִית	3 sg. m.	אִשְׁרִי, אִהְנִי	אִתִּיאַת	
3 sg. f.	אִתִּילֵא, אִיתִיאַת	3 pl. m.	אִתְּנוּ, אִיתִתִּי		

- 3 sg. f. | ליתי 3 sg. m. | אייתי Impf. 1 sg. | אתו
 תיהני 3 pl. m. | לייתו, ניתי | Imp. sg. m. | אנני, אשני, אחוי,
 אייתי, איבראי | sg. f. | איתא | pl. m. | אייתו | Inf. | אננויי, אצלויי,
 איתויי, אחויי, אודויי | Pt. act. sg. m. | מקרי דרדקי, מקשי, מתני,
 מחיי, מודי | sg. f. | מגניא, מרמיא, מתיא | pl. m. | מגנו, ממטו,
 מצלו, משקו, מייתו | 1 sg. | מגנינא, מקרינא, מתנינא, מי(י)תינא |
 1 pl. | מגבינו, מרמינו, מדינו || Ittaf. | 3 sg. m. | Pf. | א(י)חחוי |
 Impf. 2 pl. m. | תתחוו | Inf. | איתחוווי || ארמלתא לא תרבי כלבא,
 ולא תשרי בר בי רב באושפיוה. עד בר שית לא תקביל, ^hמיכן
 ואילך ^hקביל ואספי ליה כי תורא. עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי
 ואתנו בהדי הדדי. אשוו זבינו; ואי לא, דרישנא לכו כרבי שמעון.
 „זה הכלל^h“, לאיתויי מאי? לאו לאיתויי ^hתענית צבור ותשעה
 באב? ^hלא מייתי איניש חובתא לנפשיה. לא מחוו ליה לאיניש
 לא דיקלא דדהבא, ולא פילא דעייל בקופא דמחטא.
40. משלהי ולאי Pt. pass. sg. m. || תרגיטו Perf. 3 pl. m. A.
 Impf. 3 sg. m. | משכ(י)ן | 3 sg. m. | הימני Perf. 1 sg. B. ||
 ניגנדר | Inf. | כרושי, שעבודי, כברויי | Pt. act. sg. m. | משעביד |
 1 pl. | מתרגמינו | pass. sg. m. | מהימן | 1 sg. | מהימנא, מהימנא ||
 Perf. 3 sg. m. It. | אישתרובי אישתרבב, א(י)מרטוטי אימרטט,
 איווטר | Pt. sg. m. | מיגנדר | sg. f. | מ(י)ודוטר[א].
41. 2 sg. | חכרנוה | אשתמודענוהי | חכרנוה | 2 sg. |
 פטרתינון | 3 sg. | טעימינון | 3 pl. | אדחוהי | אומנוהא | קטלינון |
 Impf. | איקטלינון, נקטלינון | יקברוניה | Inf. | למ(י)דייניה || שטרא
 דנן דכתבנוהי לא למגבא ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי, אלא
 כי היכי דתקום ארעא בידיה. שיתין רהוטי רהטין, ולא דוורוה לגברא
 דמצפרא כרך. אבוב לחרי זמר, גירדאי השתא לא קבלוה. רחמנא
 ידכרינך לשלם. מאן דלביש מדא ילבש מדא; מאן דלא לביש מדא
 יאמר לגברא דלביש מדא: „שלח מדא ואנא אלבישיניה.“
 במטותא בעינא מיניכו, לא תחלוני. כי מטית להתם, ארהיטני¹.

¹ A. z. 48b.

Perf. 1 sg. B. | פרעתוך, ספנתוך, קריבתוך, אוויפתוך | גרשתוך |
 בדרתניכו, אפקיתניכו, אשבעתיכו | קטלתיה, שאילתיה, לָטתיה,
 שדרתיה, צערתיה, אוימתיה, אשכחיתיה | ובנתה, ובניתה, אכלתה,
 אמריתה, אמרת[ה], קיימתה, אשכחתה, אנחתה | בדקתינהו, שקלינהו,
 שאילתינהו, שאילינהו, קב(י)לתינהו, אהדרתינהו, אשכחתינהו,
 אשכחתינהו, אסחתינהו, אהדרינהו | אשכחתינהי | 1 pl. קב(י)לנך,
 אותיבנך | קרעניה, חכרני[ה], בדקיניה, אוכליניה, אותיבניה, אותיבניה |
 אוקימנה | שכחנינהו, שקלינהו, אותבינהו | 2 sg. זמנתן, קב(י)לתן,
 צערתן, אדכרתן, אודעתן, אותיבתן | חשדתינן, כסיפיתין | שתלתיה,
 כסיפתיה, קבילתיה, חריבתיה, אמליכתיה, אחלישתיה, אפיקתיה |
 אמריתה, אדרתה, אוקימתא | קטלתינהו, סיימתינהו, אפסדתינהו |
 2 pl. סכינתין | תפסתוה, תפסיתוה | 3 sg. m. נקטן, דנן, אישטמטן,
 אותבן | אשבען, אשמעינן | נשק(י)ך, זפנך, אבטחך, אומנך | קטליה,
 גויה, גוייה, גווי[ה], דצייה, קבליה, שי(י)ליה, עייליה, גששיה,
 אכשליה, אוכליה, אפקיה, אסקיה, אותביה, איתיביה, אתיביה, שובי[ה] |
 אמרה, שמעא, זבנה, אותבה | קטלינהו, זבנינהו, תרצינהו, אשכחנינהו,
 אחתינהו, אותבינהו | חתכינהי, מלחינהי, שפצינהי, אחתינהי |
 3 sg. f. קרצתן, אישתמיטת[ן], אויקתן | שבקתיה, זפינתיה, שדרתיה,
 אפיקתיה | אסרתה, דצתה, אדרתה | אסרתיה, תבעתיה, לבישתיה |
 כבשתנהי | 3 pl. שבקין, צערון, ברכון | שבקין, שדרינן | קדמוך |
 זקפיה, חבשוה, שחטוה, קבלוה, שדרוה, עיילוה, אטרחוה, אסקוה,
 המנוה | אכלוה, אמרוה, בטלוה, טייפוה, אותבוה, אוקמוה | שבקוהו,
 שקלוהו, כרכינהו, עיילוהו, חרכינהו, אהדרוהו, אטרחוהו |
 Imperf. נינסבן, למנען, תבדחן, תצערן, ליברכן, ליגמרן, ליצלן,
 לישובן | נשמעינן | אגזייד, אגמרך, לישבעך | אוכליך | א(י)בדקינכו |
 א(י)שבקיה, אלטייה, נגרייה, נשדריה, ליכייפיה, לצייריה, ליהדריה,
 נודעיה | א(י)קבלה, נ(י)קבלה, לשבקינה, נפרחה, אוקמינ[ה] |
 איקטלינהו, א(י)שבקינהו, תשבקינהו, לימרינהו, ניהמנינהו, לוקמינהו |
 3 pl. ניגמרינן | ליברכוך | נידחקוה, נ(י)עי(י)לוה, נדינוה, נותבוה |
 sg. m. Imp. תקטלוהו, תיכלינהו, ניובנינהו, להימנינהו | ניכלינהי |
 שבקו, שיבקו, פרע(י)ן, צערן, אושלו, אוופן | שקליה, תיפשי[ה],

חדדיה, שייליה | קטלה, שבקה, אהדרה, אותבה | שבקינהו, שקלינהו, סייעינהו | sg. f. אסקין | שבקיה | pl. אותיבון | שבקוה, תפסוה, שחטוה, אפקוה | תיפסוה, אחרוה, אקדמוה | Inf. לצעורן, לאגמרן | לאשמועינן | לאותובך | למ(י)קטליה, מיקצייה, למילטייה, לזבונה, לאחוריה, לפרוקיה, לש(י)זביה | למיכבשה, למינסה, לזבונה, אטבולה, אוגורה, משכונה | למינקטינהו, לזבונינהו, לנטורינהו, לאבדינהו, לאקדומינהו, לאשלמינהו, לאנוחינהו, לאנחינהו | למינקטינהי, זבוננהי, חילופינהי, חלופנהי, אוופנהי | Part. מצערן, מלפך, פסליה, מודעיה, תברינהו | מוטינתי | דברינהו | פרעתין, מודעתין | מובינתה || לחקוני שדרתיך ולא לעו(ו)תי. אנא הא דרב המנוא^א לא שמיע לי, אלא מדעתאי בריכתינהו לכלהו. אנן אחתיניה, אנן מסקינן ליה; לזילותא דבי דינא לא חיישינן. גרעתיה לארמאה ושפר ליה, אתלי ליה נורא בדיקניה, ולא שבעת חוכא מיניה. לא הדרת שקלתינהו מינאי? אדלא אבדן¹ בחישנא. בריך רחמנא דיהבך ניהלן, ולא יהב(י)ך לעפרא. פלגא אוקמינכו?² כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה. הא מילתא אמר לן רב ששת^ג, ואנהרינהי לעינין³. טוביה דשמע ואדיש, חלפוא בישתא⁴ מאה. עבדא הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה, אוקמוה, וקא משקו ביה מיא, לא דמי קא יהבו לי, ולא אנרא קא יהבו לי. גברא דנשי קטלוה, לא דינא ולא דיינא. על דא אפקוה לרבי ירמיה מבי מדרשא. ועל דא עילוה לרבי ירמיה לבי מדרשא. חרי קיסי יבישי וחד רטיבא, אוקדוה יבישי לרטיבא⁵. מייך אשפלוח⁶ לארעיק. גמלא דאול למיבעי קרני, אודני דהו ליה גו[נ]ן⁷ מיניה. כל כי האי ריתחא לירתח רחמנא עלן ול(י)פרוקינן. מאן יהיב לן נ(י)גרי דפרולא ונשמעינך. דנפיק מינך טעמא נלפך. האי מאן דאית ליה סעודתא ניכלה ביממא. האי צורבא מרבנן דשמע ליה מילתא ולא ידע פירושה, לישילא קמיה דשכיח קמי רבנן, דלא איפשר דלא שמיע ליה מגברא רבא. ליקטלוך ולא תיקטול. אוקמן נמי לדידי ואצלי. שבקוה לרויא, דמנפשיה נפיל. לא לימא איניש לינוקא: „יהיבנא לך האי מיד“, ולא יהיב ליה, דילמא אתי לאגמוריה שקרא.

לר"י 3 pl. A. שריוהא, אי(י) חנינו | אי(י) חמ(י) ניה, לייחיהא, ילוניה ||
 איך פלני[חא] בת פלני[חא] הקרבת ית פלן לקדמנא ואישתמודענו[הי]
 דאחוהי דמיתנא ^המן האב ^ההוא, ואמרנא ליה: „אי צבית לייבומה,
 ייבם; ואי לא, אטלע לה רגלא ימינא“, ואיטלע לה רגלא ימיניה
 ושרת סיניה מעל ריגליה, ורקת באנפוהי רוקא דאיתחזי לנא בבי
 דינא על ארעא . . . ואקרינוהי מה דכתיב בספר אורייתא דמשה
 ואשתמודענוהי. || 1 sg. Perf. B. קרית(י)ך, חזיתנכו, שו(ו)ינכו |
 שדיתיה, חזיתיה, רביתיה, שויתיה, אנגיתיה, אמשיתיה | אי(י)תיתיה |
 חזיתניהו, עשיתניהו, שוניהו, אי(י)תניהו | 1 pl. אשקיניה | חונהו,
 שניהו | חונגיה, תננהי | 2 sg. אקריתן | אי(י)שיתיה | אי(י)תיתיה |
 אייתיתניהו | 2 pl. תניתוה | 3 sg. m. מחיון, כפיין | דלינן, אקרינן |
 אתיין | חויה, שתייה, דלייה, כבייה, שוייה, אמשייה, אקרייה,
 ארמיה, אשקיה, אתניה, איתיה, אייתיתיה[ה], אחיה, אנביה,
 אסחיה | חויה, תליה | חונהו, חזניהו, שדניהו, שדיניהו, שרנהו,
 קרנהו, דליניהו, שוניהו, אשקיניהו | תלנהי, בננהי | 3 sg. f. שדתייה,
 שדיתיה, חזיתיה, רביתיה, אייתיתיה | רמתא | איכסתיניהו | 3 pl.
 אקריון | שויוך | חזיוה, מחיוה, מחוה, תליוה, אינשויה, דליוה,
 סמיוה, אשקיוה, איתיוה, אתיוה, מחונהו, שרונהו, קלונהו, חונהו,
 חזונהו, מליניהו, סמונהו, אמטניהו, אי(י)תניהו | שרונהי, חזניהי |
 Imperf. לישוויך, אשקיך | אי(י)בניה, לימחיי[ה], ליתלייה, ליקליה,
 לימלייה | לתלייה, למלייה | לישדיניהו, לספניהו, נשהניהו | לשדיוה,
 נתיוה || sg. Imp. (f.) אשקיין | שדייה, דלייה | כפיניהו, אייתניהו |
 רמיניהי | pl. אמטיוה, אשקיוה | אתיוה | אמטונהו || Inf. מסנייה,
 מסניה, למימחיה, לבווייה, לשויה, איתוה | למימניהו, מ(י)טוניהו,
 ל(י)מפיניהו, עשוניהו, לאי(י)תוניהו | למבניניהי || Part. בניה,
 מטלניה[ה] || השתא איכו לא חזיתך, ספית לי איסורא. בהדי דקא
 חזינך, ברכינן עליך תרתי. ואנן היכי חזיתנן? שב שני אימראי
 בקת[א] מבקה, דאמרה ליה: „חזיתיה לבי מחוז[אה] דסחי מיא
 ואיכרך בסדיניה ויחבת עליה ומצית מיניה דמא ולא אודעתן
 לי.“ קריתיה לבר עמית(י)ך ולא עני(י)ך, דחי גודא רבה (ו)שדי
 עילויה. חברך קרייך חמרא, אוכפא מוש לגב(י)ך. נרשאה

נשקיד, מני ככר; נהר פקודאה לוויך, מגלימא שפירא דחוא
 עלך; פומבדיתא[ה] לוויך אשני אושפיור. דאקרייך קהלת^א,
 לא אקרייך משלי^ה. כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. נתניאן
 מר^ה ספר יוחסין^ה.

II. Zusammenhängende Lesestücke.

Connected Texts.

A.

1. Ungenaue Aussprache. *Inaccurate Pronunciation.*

Erub 53^b B.

ההוא בר גלילא^א דאמר להו: „אמר למאן? אמר למאן?“
 אמרו ליה: „גלילאה שוטה^ה! חמר למירכב, או חמר למישתי?
 עמר למילבש, או אימר לניכסא^ב?“

2. Liebenswürdigkeit, die zu spät kommt.

Kindness Coming too late. Šab 63^b M.

ההיא איתתא דעלת למיפא בההוא^א ביתא, נבח בה כלבא,
 איתעקר^ב ולדה. אמר לה מרי דביתא: „לא תדחלין; שקילן ניביה,
 שקילן טופריה“. אמרה ליה: „שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי!
 כבר נע ולד“.

3. Übermäßige Trauer. *Excessive Mourning.* M. k. 27^b M₁.

ההיא איתתא דהות^א בשיבבותיה דרב הונא, הוו לה שבעה
 בני. שכיב חד מיניהו, והות קא בכיא עליה ביתרתא^ב. שלח
 לה רב הונא: „לא תעבדי^ג הכי“. לא אשגחת. אמר: „אי
 צייתא, מוטב^ה; ואי לא, תמוש^א ההיא איתתא^א ווודתא לאידך
 מית“. ומיתו כולהו. אף היא עבדת ווודתא לנפשה ומיתת.

1. ^a M. | ^b Ra^M. || 2. ^a cf. B. | ^b B. || 3. ^a M. | ^b B. | ^c BM.

4. Ein frommer Laie. *A Pious Layman.* Suk 44^b M₁.

אמר איבו: הוה^a קאימנא קמיה דרבי אלעזר ברבי יצחק ואיתי ההוא גברא ערבה^h לקמיה. אמר ליה: „קריתא אית לי, כרמיא^b אית לי, ויתיא אית לי; ואתאנ^b בני קריתא, ומקשקשין בכרמיא, ואכלין בויתיא; אריך, או לא אריך?“ אמר ליה: „לא אריך“. הוה שביק ליה ואויל. אמר: „כדו הויתי דייר^c בארעא הדא ארבעין שנין, לא חויתי בר נש דמהלך בארחן דתקנן כדן.“ הדר אתי^d אמר ליה: „מאי אעביד?“ אמר ליה: „אפקר ויתיא לחשוכיא^e, ותן פרימיא^f לקשקושי^g כרמיא.“

5. Die Gattin des R. Akiba. *R. Akiba's Spouse.* Ned 50^a B.

רבי עקיבא איתקדשת ליה ברתיה דבר כלבא שבוע. שמע^a בר כלבא שבוע^a, אדרה הנאה^h מכל ניכסיה. אזלה ואיתנסבת ליה בסיתוא. הוה^a גנב^b בי תיבנא, הוה קא מנקיט לה^a תיבנא מן מויה. אמר לה: „אי הואי לי, רמינא לך ירושלם דדהבא“. אחא אליהו, אידמי להון כאינשא, וקא קרי אבבא אמר להו: „הבו לי פורתא דתיבנא, דילידת^b איתתי, ולית לי מידעם לאגנוייה^c“. אמר לה רבי עקיבא לאינתתיה: „חוי גברא דאפילו^h תיבנא לא אית ליה“. אמרה ליה: „ויל^a הוי בבי^a רב“. אזל הוה^a תרתי סרי שנין קמי רבי^a אליעזר ורבי^a יהושע. למישלם תרתי סרי שנין, אקם^a ואתא^a לביתיה. שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע^h לדביתהו: „שפיר עביד לך אבוך: חדא, דלא דמי לך; ועוד^h ארמלות חיות^h כולהון שנין“. אמרה ליה: „אי צאית לדילי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא^b“. אמר: הואיל^h ויהבת לי רשותא, איהדר לאחוריי^c. הדר אזל הוה תרתי סרי שנין^a אחרנייתא, אחא בעשרין וארבעה אלפין ווגין תלמידין^c. נפק כל עלמא^c לאפיה,

4. ^a M. | ^b M. | ^c דאיר RaM. | ^d אחא M. | ^e M₁^{mg} B. |^f B. | ^g B. || 5. ^a M (sed בן pro En. | ^b M. | ^c En.

ואף היא קמת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אולת^a?” אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמתו^d“. אתת לאתחוא[ה]^b ליה, קא מדחן לה רבנן. אמר להון: „הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא^h“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, ואישתרי מן ניכסיה^e.

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיזיל למדינת אפריקי“. אמרו ליה: „לא מצית אולת, דפסקי^h הרי חושך^h“. אמר להון: „לא סגי דלא אוילנא; אטו^a הכי משיילנא^a לכו; אלא מאי אעביד?“ אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאי^b דפרשי בהברא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, נקטת בגווייהו^c ואתית^d“. עבד הכי ואול. מטא לההוא מחווא דכוליה^e נשי. בעי^f למיעבד קרבא בהדיה. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: נשי קטל; אי קטלינן^g לך, אמרי דנשי קטלוה“. אמר להי: „אייתו^h לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא^h אפתורא דדהבא^h. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?“ אמרו ליה: „אלא לא הוהⁱ לך נהמא באתרך, דשקלת ואתית להכא?“ כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמחווא: „אנא אלכסנדרוס הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה^h מן נשייא“. כי שקיל ואתי, יתיב אההוא מעיינא, קא אכיל נהמא. הוּו בהדיה^j גילדני דמליחיה^k. בהדי^l דמחוורי להו, נפל בהו ריחא^m. אמר: שמע מינה, האי מעיינא מ^pגן עדן^p קאתי. איכא דאמרי: שקא מהנהו מיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

d Pr 12¹⁰. || 6. a mg laud lect: דאמטול הכי קא משייראילנא. | b XB לובי FM. | c mg. | d גאתית F. | e XB. | f = M בעא XB. | g M קטילנא XF. | h XB | i M הו(ו)ת F. | j בהדי F. | k דמליחי XB. | l בהדי F. | m XB רוחא F. | n מילחי F. | o מלאי mg

דמטא לפתחא דגן עדן; ⁿ רמא קלא: „פתחו לי בבא“. אמרו ליה: „זה השער ליי צדיקים יבואו בו“^o. אמר להו: „אנא מלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי“. יהבו ליה גולגלתא חדא, אתא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „מאי האי?“ אמרו ליה: „גילגלא דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע“. אמר להו: „ממאי דהכי הוא?“ שקלו^q קליל עפרא^r, אלתר תקל. דכתיב^s: „שאוּל ואבדוֹן לֹא תִשְׁבַּעְנָה, וְעֵינֵי אָדָם לֹא תִשְׁבַּעְנָה“.

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy*. Ber 48^a B.

אביי ורבא ^aבריה דרב חנן^a הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „^bלמאן מברכינן^b?“ אמרו ליה: „לרחמנא“. — „ורחמנא היכי יתיב?“ — רבא אחוי לשמי טללא; אביי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „תרויכו רבנן הויתו, מיהו^b, ^cבוצינא מכניה ידיע^c“.

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher*. Hul 107^b M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבני. אמר ליה: „אמאי קבנית?“ אמר ליה: „דמחייאן רבאי“. אמר ליה: „אמאי מחייך?“ אמר ליה: „דאמר לי: „ספית^a לבראי, כי לא משית ידך.“ אמר ליה: „אמאי לא משית?“ אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא משינא?“ אמר ליה: „לא מיסתא דלא גמרת, אלא מימחא נמי מחית!“

דעינא + p | Ps 118²⁰ | ^o Fsuperscr. | כי מטא לפתחא דגן עדן + n | BM. | שקלי^q M | ^r + (ו) כסריה | BM. | Pr 27²⁰ | ^s | F, נגדו + t | Jb 26⁶. cf

1. ^a M. | ^b Hal-ged. | ^c Teš-geon. || 2. ^a B.

3. Ein grausamer Vater. *A Cruel Father*. Erub 22^a B.

רב אדא בר מתנא הוה קאויל לבי רב. אמרה ליה דביתהו:
 „ינוקי מאי אעביד להו?“ אמר לה: „מי שלימו^a להו קראמי^b
 דאגמא^a?“

4. Ein gleichgiltiger Vater. *An Indifferent Father*.

Šab 151^b M.

רבי חנינא שכיבא ליה ברתיה, ולא הוה קבני עילוה.
 אמרה^a ליה דביתהו: „חרנגולא אפק[ת] מביתך?“ אמר לה:
 „חרתי, תכלא ועיורא?“

5. Eine grausame Schwiegermutter. *A Cruel Mother-in-law*.

Šab 26^a M.

ההיא^a חטתא דהוה סניא לכלתא, אמרה לה: „זילי איקשמי
 במשחא דאפרסמא.“ אזלא איקשטא. כי אתאי, אמרה לה: „זילי
 ואתלי אשרגא.“ אזלא איתלאי אשרגא, אינפח בה נורא ואכלתה.

6. Ein Mißverständnis. *A Misunderstanding*. Pes 42^a M₁.

אמר רב יהודה: „אשה לא תלוש אלא במים שלנו^h.“
 דרשה רב מתנה בפפוניא, שקלי כולי עלמא חצביהו ואָתו לגביה.
 אמר להו: „אנא במיא דביתו^a אמרי.“

7. Ein rätselhaftes Testament. *An Enigmatic Will*.

B. b. 58^a F.

ההוא דאמר להו: „חביתא דעפרא לחד בראי, חביתא דגרמי
 לחד בראי, חביתא דאודדי^a לחד בראי. לא ידעי מאי קאמר.
 אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „אית לכו ארעא?“ אמרו
 ליה: „אין.“ — „אית לכו חיותא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית
 לכו ביסתרקי?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אי הכי, הכי קאמר.“

3. ^a ArM. | ^b קוראמי RaM, קורמי B, קירמי M, קרמי En. ||

4. ^a B. || 5. ^a B. || 6. ^a B. דביתהו MM₁. || 7. ^a F. דאודדיה.

8. Ein fleißiger Gelehrter. *An Industrious Scholar.*Erub 65^a B.

אמרה ליה ברתיה דרב חסדא לרב חסדא: „לא בעי מר מינא פורתא?“ אמר לה: „השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינום טובא.“

9. Ein zuvorkommender Lehrer. *An Obliging Master.*Sanh 10^b B.

אמר ליה אבוי לרב יוסף: „עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר הכי?“ אמר להו: „לא הוה ידענא דצריכותו; מי בעיתו מנאי מילתא ולא אמרי לכו?“

10. Ein gewissenhafter Richter. *A Conscientious Judge.*Ib. 7^b—8^a M.

אושפיוכניה דרב אתא לקמיה לדינא, אמר ליה: „דינא אית לי.“ אמר ליה: „פסילנא לך לדינא.“ אמר ליה רב לרב כהנא: „פוק דייניה.“ חזייה דהוה קגיים ביה, אמר ליה: „אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאוניך.“

11. Ein Weiser, aber kein Rabbi. *A Sage, but no Rabbi.*B. m. 85^b H.

שמואל ירחנאה אסייה דרבי הוה. חלש רבי בעיניה, אמר ליה: „אימלי לך סמא.“ אמר ליה: „לא יכילנא.“ — „אשטר לך משטר.“ — „לא יכילנא.“ אותיב ליה גובתא דקניא תותי בי סדייה, ואיתסי. הוה קא מצטער רבי למסמכיה, ולא קא מסתייעא מלחא. אמר ליה: „לא ליצטער מר כולי האי. לדידי חוי לי סיפרא דאדם הראשון^ה, וכתיב ביה: „שמואל ירחנא חכים יהוי, ורבי לא יתקרי; ואסותיה דרבי על ידיה תהא.“

12. Das Eigentum des Nächsten.

The Property of one's Fellow-man. B. m. 24^a H.

מר ווטרסא חסידא אגניב ליה כסא דכספא מאושפיוא^a,
 חווייה לבר בי רב דמשי ידיה וכפר בגלימא דחבריה. אמר:
 „האי הוא, דלא איכפת ליה אמטונא דחבריה.“ כפתיה ואודי.

13. Du sollst nicht töten. *Thou shalt not kill.*Pes 25^b (= Ioma 82^b; Sanh 74^a).

ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר ליה: „אמר לי מרי
 דוראי^{ab}: „ויל קטליה לפלניא; ואי לא, קטילנא^c לך.“ אמר
 ליה: „ניקטלך ולא תקטול! מאי חוית דדמך סומק טפי, דילמא
 דמא דחברך סומק טפי^d?“

14. Gib, daß man den Deinen gebe.

Give that they may give to thy Children. Šab 151^b B.

אמר לה רבי חייא לדביההו: „כי אתי עניא, אקדים ליה
 ריפתא, כי היכי דליקדמו לבניך.“ אמרה ליה: „מילט קא לייטח
 להו.“ אמר לה^a: „קרא קא כתיב^b: כי בגלל הדבר הזה.“

15. Wohltätigkeit erlöst aus dem Tode.

Charity delivereth from Death. Šab 156^b B.

רבי עקיבא הויא ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: „ההוא
 יומא דעיילא לבי גננא, טריק לה חויה ומיתא.“ הוה^a דאיג
 אמילתא^a טובא. ההוא יומא שקלתה למכבנתא, דצתא^b בגודא,
 איתרמי איתבי בעיניה דחויא. לצפרא, כי קא שקלא לה, הוה

12. ^a H*: חויה H^c. || 13. ^a MM₁. | ^b B Ra^M Han^M: דוראי
 MAr? דידי M₁. | ^c B Ioma. | ^d M₁ Ioma. || 14. ^a M. | ^b De 15¹⁰. ||
 15. ^a מילתא B En mend. | ^b En.

קא סריך ואתי חיויא בתרה. אמר לה אבוה: „מאי עבדת?“ אמרה לה: „בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טריד כולי עלמא בסעודתא, וליכא דשמעיה: קאמינא אנא^א שקלתיה לדסתנא^ד דיהבת לי, יהבתיה ניהליה^ב.“ אמר לה: „מצוה עבדת.“ נפק רבי עקיבא ודרש: „וצדקה תציל ממות^ה,“^ה ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה^ה.

16. Idem. Ib.

שמואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאולי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשמואל: „האי גברא אויל ולא אתי, טריק ליה חיויא ומיית.“ אמר ליה שמואל: „אי בר ישראל הוא, אויל ואתי.“ אדיתבי, ^אאול ואתא^א. קם אבלט^א שדיה לטוניה^ב, אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שמואל: „מאי עבדת?“ אמר ליה: „כל יומא הוה מרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ריפתא בהדיה^ה, הוה קמכסיף^ה. אמינא להו: „אנא קאימנא ומרמינא^ה.“ כי מטאי לגביה^ד, שואי נפשאי כמאן דשקלי^א מיניה, כי היכי דלא ליכסיף.“ אמר ליה: „מצוה^ה עבדת.“ נפק שמואל ודרש: „וצדקה תציל ממות, ולא ממיתה משונה, אלא ממיתה עצמה^ה.“

17. Bedecke dein Haupt. *Cover thy Head.* Ib.

אימיה דרב נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: „ברוך גנבא הוי^א.“ לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: „כסי רישך, כי היכי דתיהוי עלך אימתא^א דשמיא, ובעי רחמי.“ לא הוה^א ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גרים תותי דיקלא, נפל גלימא מעילוי^א רישיה, דלי עיניה, חזא^ב לדיקלא, אלמיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא^א בשיניה.

c M. | d Ar. | e Pr. 11⁴. || 16. a M. | b En לטוניה IB. | c En. | d En לגבי IB. || 17. a M. | b En חזאה IB.

18. Die Zerstreuung Israels. *Israel's Dispersion*. Pes 86^b M₁.

אמר ליה ההוא מינא לרבי יהודה נשיאה: „אנן עדיפנן מיניכו: בדידכו כתיב^a: „כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום“, ואנן הא כמה שני איתנכו גבן, ולא קא עבדינן לכו מידי“. ^hאמר לו: „רצונך יטפל לך תלמיד אחד?“ נטפל לו^h רבי אושעיה, אמר ליה: „משום דלא ידעיתו, היכי תעבדו: תקטלונתו כולהו, לא מלכיתו עילויהו; תקטלונתו להנך דמלכיתו עילויהו, קרו לכו מלכותא קטיעתא“. אמר ליה: „גפה של^h רומי^g, בה סלקינן ובה נחתינן“.

19. Werdet ihr wie wir. *Be ye like unto us*. Sanh 39^a B.

אמר ליה קיסר לרבי תנחום: „תא ליהוי כולן לעמא חד“. אמר: „לחיי; אנן דמהלינן, לא מצינן מיהוי כוותיכו; אתון מהליתו והוו כוותן“. אמר ליה: „מימר שפיר קאמרת^a, מיהו כל דזכי למלכא לשדיוה לביבר“. שדיוה לביבר, ולא אכלוה. אמר ליה ההוא מינא: „האי דלא אכלוה^a, משום דלא כפון הוא“. שדיוה לדידיה ואכלוה.

20. Der Esel des Messias. *The Messiah's Ass*. Ib. 98^b B.

אמר ליה שבור מלכא לשמואל: „אמריתון, משיח^a על חמרא אתי; אישדר ליה סוסיא ברקא^b דאית לי“. אמר ליה: מי אית לך^a כאר הור גונא^{ac}?

21. Heute, wenn ihr gehorcht. *To-day, if ye hearken*.Ib. 98^a K.

רבי יהושע בן לוי אשכחיה לאליהו ולרבי שמעון בן יוחי דהוו קיימי אפיתחא דגן עדן, אמר להו: „אתינא לעלטא דאתי?“

18. a 1 Reg 11¹⁶. || 19. a MEn. || 20. a Ar. | b Arlect. | c KM. גז(ו)נג.

א[מרו] ליה: „אם ירצה אדון זה^h“. אמר רבי יהושע בן לוי: „שנים ראיתי, וקול שלשה שמעתי^h“. אמר להו: „לאימת אתי משיח?“ אמרו ליה: „ויל שייליה לדידיה!“ — „היכא יתיב?“ — „אפיתחא דרומי“. — „ומאי סימניה?“ — „יתיב ביני עניי סובלי חלאים^h, וכולהו שרו ואסרי בחד זימנא, ואיהו שרי חד ואסיר חד, אמר: דילמא מתבעינא^a ולא איעכב“. אול לגביה, אמר ליה: „שלום עליך, רבי^{ab}!“ אמר ליה: שלום עליך, בר ליואי!“ אמר ליה: „לאימת אתי מר?“ אמר ליה: „היום^h“. אתא לגבי^c אליהו, אמר ליה: „שקורי שקר בי, דאמר לי היום^c“. אמר ליה: „היום אם בקולו תשמעו“^d. אמר ליה: מאי אמר לך?“ אמר ליה: „שלום עליך, בר ליואי“. אמר ליה: „אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי“.

22. Weder freien noch sich freien lassen.

They neither marry, nor are given in Marriage. B. b. 28^a F.

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא. כי מטא^a למערתא דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי אבבא. אמר ליה: „מאי קעביד אברהם?“ אמר ליה: „גאני בכנפה דשרה, וקא מעיינא ליה ברישיה“. אמר ליה: „ויל אימא ליה: בנאה קאי אבבא“. אמר ליה: „ליעול וליתי: מידע ידיע^b ד^hיצר הרע^h בהאי עלמא לא שליט“. ציין ונפק.

23. Das Wissen der Toten. *The Knowledge of the Dead.* Ib.

ההוא אמגושא דהוה קא חטיט שכבי, כי מטא למערתא דרב טובי בר מתנה, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, בעא בטעותא מיניה, שבקיה. הדר אתא, תפסיה בדיקניה^a. אתא אביי, ולא שבקיה, עד דאיתי מספרא, וגווי^b לדיקניה^a.

21. ^a ת superser. | ^b + ומורי superser. | ^c לגביה K. |

^d Ps 95[?]. || 22. ^a מתא F | ^b ידע M. || 23. ^a IB. | ^b וגווי F וגירזוה ^b.

24. Idem. Ber 18^b M.

ועירי אפקיד זווי גבי ^a בת אושפיוכניה^a. עד דאתא מבי רב, נח נפשה דרביתא^b ולא פקידא. אול בתרה ל^c חצר מות^b, אמר לה: „זוויי היכא?“ — אמרה ליה: „מתותי^c צינורא דדשא בדוך פלן; ויל שקלינהו; ואימ' לי לאימא, חשדר גובתא דכוחלא ומסרקאי בידה דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר“.

25. Idem. Ber 18^b M.

אבוה דשמואל הוו מפקדי זווי דיתמי גביה. עד דאתא שמואל מבי רב, נח נפשיה דאבוה והוו קא קרו ליה בר אכיל^a זווי דיתמי. אול בתריה^b לחצר מות. אמר להו: „בעינא אבא“. אמרו ליה: „אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא“. אמרו ליה: „אבא בר אבא טובא איכא הכא“. אמר להו: „בעינא אבא בר אבא דשמואל“. אמרו ליה: „סליק למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, חוייה ללוי דיתיב אבראי. אמר ליה: „טאי טעמא דיתבת אבראי?“ — „דאמרי לי: כל כי הנך שני דלא עיילת למתיבתא דרב אפס וחלישתיה^d לדעתיה, לא מעיילינן לך למתיבתא דרקיעא“. — אדהכי והכי, אתא אבוה, ^e חוייה, בכא^e ואחיק. אמר ליה: „טאי טעמא בכית?“ אמר ליה: „דלעגל אחית, דקריבו יומך למטת“. — „ואמאי חייכת^f?“ אמר ליה: „דחשיבת טובא בהאי עלמא“. אמר ליה: „אי חשיבנא כולי האי, נייעילולה ללוי“. — דבריה ללוי ועיילולה. — אמר ליה: „זווי דיתמי היכא יהיבי?“ — „יהיבי באמתא דריחא, עילאי ותתאי דידך, ואמצעי^g דיתמי; דאי גנבי, ליגנבו מדידך; ואי אכלא ארעא, תיכול מדידך“.

24. ^a אושפיוכניה B. | ^b superser. | Ar. || 25. ^a prm B. | ^b + נמי B. | ^c אבחריה B. | ^d superser. | מאן ד B. | ^e חוייה דהוה קא בכי B. | ^f אחיכת B. | ^g ומיצעי B.

26. Was Gott tut, das ist wohlgetan.

Whatever the Lord doeth, is for the Best. Ber 60^b M.

רבי עקיבא הוה קאויל באורחא, הוה בהדיה תרנוגלא חמרא ושרגא. כי מטא לההוא [ביתא], בעא למבת בליליא, לא יהבו ליה אושפיוא. נפק וכת בדברא; אתא אריא ואכלא לחמרא, אתא תעלא ואכלה לתרנוגלא, אתא ויקא כבייה לשרגא. אמר: „כל דעביד רחמנא לטב“. אתא גייסא שבייה^a לביתא. אמר: „היינו דאמרי לכו: כל דעביד רחמנא לטב“.

27. Heilige den Sabbat. *Keep the Sabbath Holy.* Šab 119^a B.

יוסף מוקר^a שבי הוה ההוא גוי^h בשבבותיה, דהו^a נפיש נכסיה טובא. אמרו ליה כלדאי: „כולהו נכסין^b יוסף מוקר שבי אכיל להו“. אול זפנינהו לכולהו נכסיה^b, זבן בהו מרגניתא, אותבה בסייניה. בהדי דקא עבר מברא, אפרחיה ויקא שדייה במיא, בלעיה כוורא. אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבתא, אמרי: „מאן זבין כי השתא?“ אמרי להו: „זילו אמטיוה לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דובין“. אמטיוה ניהליה, ובניה, קרעיה, אשכח ביה מרגניתא, זבנה^b בתליסר עיליתא דדינרי דדהבא. פגע ביה ההוא סבא, אמר: „מאן דיויף שבתא, פרעיה שבתא“.

28. Wahrheitsstadt. *Truth-town.* Sanh. 97^a M.

אמר רבינא: מריש הוה אמינא, ליכא קושטא בעלמא. אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה (ואמרי לה: רב טביומי שמיה), דאי הוו יהבי ליה כל חללי עלמא, לא הוה משני בדיבוריה: „כי איקלעי לההוא אתרא דקושטא שמיה, ולא משני בדיבורי[הו], ולא הוה מאית איניש מהתם ולא^a שניה; נסיבי איתתא מיניהו, והוו לי תרי בני“. יומא חד הוה יתבא דביתוהו וקא חייפא רישיה, אחיא שבבתא טרפא אדשא. א[מר]: „אמינא

לאו אורח ארעא; אמרי לה: "ליתתה הכא". שכיבו לה בני^ב; אתו אינשי לקמ[י]ה], אמרו: "מאי האי?", "אמינא להו: הכי הוה מעשה^ה"; אמרו לי: במטותא מינך בענן, פוק מאתרין, ולא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי".

29. Wie man sich als Gast benimmt.

The Etiquette of a Guest. Pes 86^b M₁.

רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נחמן בר יצחק. אמרי ליה: "מאי שמך?" אמר להו: "רב הונא". אמרי ליה: "תיב אפוריא", ואיתיב. יהבו ליה כסא, קבליה בחדא זימנא, שתייה, איפסיק ביה, ולא אהדר אפיה. אמרי ליה: "מאי טעמא קרית נפשך, רב הונא?" אמר להו: "בעל השם^ה אנא. — "מאי טעמא קבילת כסא בחדא זימנא?" אמר להו: "מסרבין לקטן, ואין מסרבין לגדול"^ה. — "ומאי טעמא כי אמרו לך: תיב אפוריא", איתיבת?" אמר להו: "כל שאומר לך בעל הבית עשה^ה". — "ומאי טעמא אישתיחיה לכסך בתרי^ה וימני?" אמר להו: "דתניא: ה^ההשותה כוסו בבת אחת, הרי זה גרגרן^ה". — "ומאי טעמא לא אהדרת אפך?" אמר להו: "כלה^ה תנן".

30. Eine kluge Frau und eine törichte Frau.

A Wise Woman and a Foolish Woman. Sanh 109^b—110^a K.

אמר רב: ה^האון בן פלת אשתו הצילתו^ה. אמרה ליה: "מאי נפקא לך מינה? אי מר רבה, ואנת תלמידה; ואי מר רבה, אנת תלמידה". אמר לה: "ומאי איעביד? הואי בעיצה^ה ואישתבעי בהדיהו". אמרה ליה: "ידענא^א דכולה כנישתא^א קדישי נינהו, (דכתיב^ב: כי כל העדה כולם קדושים)". אמרה ליה: "תיב דאנא מצילנא לך". אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי, איתיבה^ה על בבא וסתר^הה למוייה; כל דאָתי, חוייה, הדר. אדהכי והכי, איבלעו להו. — איתתיה דקרח אמרה

b = בנייה En. || 29. a BM. || 30. a BM. | b Nu 16³. | c En.

ליה: „חזית מאי קא עבד משה? איהו הוה^a מלכא, לאחור
שניה כהנא רבא, לבני אחור שוי^h סגני כהנים^h; אי אתיא
תרומה^h, אמר: תיהוי לכהן^h; אי אתיא חלה^h, אמר: תיהוי
לכהן; ^hמעשר ראשון^h דשקליתו אַתּוּ^d, אמר^e: הבו חד מעשרא
לכהן; ותו, גייז לכו למזייכו ומטליל בכו^f ככפותא, עייניה^e יהיב
במזייכו^g“. אמר לה: „הא איהו נמי קא עבד!“ אמרה ליה:
„כיון דכולהו^a רבותא בהדיה ניהו^g, תמות נפשי עם פלשתים,
הוא דקא עבד“. ועוד דקאמר לכו: „עיבידו תכלת^h; אי סלקא
דעתך תכלתא ^hחשיבא היא^h מצוה^h, אפיק^a גלימי דתכלתא^a
וכסינהו לכולהו מתיבתך“. והינו דכתיבⁱ: „חכמת^j נשים בנתה
ביתה“, ^hזו אשתו של און^h; „ואולת בידה^k תהרסנה“, ^hזו אשתו
של קרח^h.

31. Die Männer von Sodom. *The Men of Sodom.*

Sanh 109 M (ordo qui in B).

^aאמרי אנשי סדום^a: „דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא;
דלית ליה, נרעי^b תרי יומי“. ההוא יתמא בר ארמלתא יהבו
ליה תורי למרעי, אזל שקלינהו וקטלינהו; אמר להו: „דאית
ליה תורא^c, נישקול חד משכא; דלית ליה, נישקול תרי“. אמרו
ליה: „מאי האי?“ אמר להו: „סוף דינא כתחלת^h דינא; מה
תחלת דינא דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא, דלית ליה נרעי^b
תרי יומי, אף סוף דינא דאית ליה נישקול חד משכא, דלית
ליה נישקול תרי“.

דעבר במברא, ניתיב זווא; דלא עבר במברא, ניתיב תרי.
דהוה רמי ליבני, אחי כל חד, שקיל חד; אמר ליה: „אנא חדא
דשקלי!“ דהוה שדי תומי או שמכי, אחי כל חד, שקיל חד;
אמר ליה: „אנא חד דשקלי!“

d Kc. | e superser. | f M. | g Kc. | h mg. | i Pr 14¹. | j sic;
חכמת B^M (ut Biblia). | k בידיה En (ut Biblia) || 31. ^a superser. |
^b En Ar. | ^c K.

ארבעה^d דייני הוו בסדום: שקראי ושקרוראי וייפאי^e ומצלי
דין. דמחי ליה לאיתת חבריה ומפלה, אמרי ליה: „הבה ניהליה
דמיעברה ניהליך^e. דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה, אמרי
ליה: „הבה ניהליה^e עד דקדחה“^f.

דפדי^g ליה לחבריה, אמרי ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל
לך דמא“. מאן דעבר אארבא^h יהיב^h ארבעה זווי; דעבר
במיא, יהיב^h תמניא זווי. ויטנא חדא אתא ההוא כובס^h, איקלע
להתם. אמרו ליה: „הב ארבעה זווי“. אמר להו: „אנא במיא
עברי“. אמרו ליה: „אם כן^h, הב תמניא זווי“. לא יהב.
פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „זיל הב ליה ארבעה
זווי, דשקיל לך דמא, ותמניא דעברת במיא“. אליעזר עבד^j
אברהם איתרמי להתם, פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה:
„הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא“. שקל גללתא, פדיה^j
לדיינא. אמר ליה: „מאי האי?“ אמר ליה: „אנרא דנפיק
לי מינך, יהביה ניהליה להאי!“ אמר ליה: „ולואי כדקיימי,
קיימי!“

הויא להו פורייתא^k דהוו מגנו עלה^l אורחי; כי מאריך,
גיווי מיניה; דהוה גוץ מתחי ליה. אליעזר עבד אברהם איקלע
להתם, אמרו ליה: „קום גני אפוריא!“ אמר להו: „גידרא נדרי,
מן יומא דמיתת שרה, לא גנינא אפוריא“.

כי הוה מתרמי להו עניא, יהבי ליה כל חד וחד דינרא,
וכתיב שמה עליה, וריפתא לא הוו מטטו ליה^m. כי הוה מאית,
אתו כל חד וחד שקיל ידיה.

^m כי הוו עבדי הלולא, והוה אתי אכסניא, ומומין יתיה חד
מנהון, הוה להו איסרא דהוו צלבין ליה. אליעזר עבד אברהם
אול אשכח להו הלולא, אול יתיב לגבי סעודתא בעקבא דכולהו.

^d M* = rell; ששה Me, duo nomina קפשקר Mmg
addit. | ^e זיפא K. | ^f + לאמתא Msuperser. | ^g M*KtF;
דפדיה Me | ^h FK. | ⁱ M*K*; פדעיה MeKc. |
^j M*KF; פדעיה Me. | ^k En K כורסייתא M. | ^l rell; עליה M. |
^m mg.

אמר ליה: „מאן ומנך הכא?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. עבד לכולהו הכי, עד דמטא לגבי דיינא. אמר ליה: „מאן ומנך?“ אמר ליה: „את“. שקל גלימיה ורהט. שקלו כולהו גלימיהו ורהט. יתיב עלוי^m סעודתא ואכלה^m.

ההיא רבי^a דקא מפקא ריפתא לעניא בתצבא, איגלאי^s מילתא; שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא, אתו ויבֹרְתֵא^p ואכלוה. והיינו דכתיב^q: „ויאמר יי ועקת סדום ועמורה כי רבה“, ואמר רב יהודה אמר רב: „על עסקי ריבה“^h.

32. Sanherib. *Sennacherib*. Sanh. 95^b M.

אמר רבי אבהו: „אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו“^h, דכתיב^a: „ביום ההוא יגלח יי בתער השכירה“. אתא קודשא בריך הוא, אידמי ליה כגברא סבא, אמר ליה: „אי אולת לגבי הנך“^h מלכי מורח ומערב^h דאיתיתניהו לבניהו וקטלתינהו, מאי אמרת להו?“ אמר ליה: „ההוא גברא נמי בההוא פחדא הוא^p יתיב“. אמר ליה: „היכי נעביד?“^e אמר ליה: „זיל שני נפשך, כי היכי דלא לידעוך“. — „במאי אשני?“^e אמר ליה: „זיל אייתי לי מספרא ואיגוייך“. — „מהיכא?“ אמר ליה: „עול לההוא^d ביתא ואייתי“. אזל אשכחינהו למלאכי, אידמו ליה לגברי, והוו קטחני קשייתא. אמר להו: „הבו לי מספרא“. אמרו ליה: טחון^e חד גריוא דקשייתא^f „וניתן לך“. טחון חד גריווא דקשייתא^e, יהבו ליה מספרא. עד דאת[א]^g, איחשיך^b. אמר ליה: „זיל אייתי נורא“. „אייתי ליה^h. בהדי דקנפחⁱ ליה, איתלי נורא בדקניה. אזל גווייה ולרישיה^j. היינו דכתיב^a: „וגם את הוקן תספה“. (אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי: גרידת[יה]^k לארמאה שפיר^l, איתלי נורא בדיקניה, לא שבעת

ⁿ En. | ^q Gen 18²⁰. | ^h BF (ז) בורי | ^p rell. | ^m Mmg. | עלוייה ⁿ 32. | ^a Is 7²⁰. | ^b K. | ^c mg. | ^d B En. | ^e טחון K. | ^f B En K. | ^g K. | ^h superser. | ⁱ פח eras. | ^j rel. | ^k = K | ^l En K שפר ליה, quod postea deletum. | ¹ + ליה | ¹ Ar. | גרעתייה Ar. | ושפר ליה

חוכא^h מיניה^h). אול אשכח דפא מתיבותא דנח, אמר: היינו
אלהא רבא דשובי[ה]^m לנח מטופנא; אי אויל ההוא גברא
ומצלח, מקרב להו לתרין בנוהי קט[ר]. שמעו בנוהי וקטלוה.

33. Eleazar, Sohn des R. Simeon.

Eleazar Son of R. Simeon. B. m. 83^b—84^b F.

רבי אלעזר ברבי שמעון אשכחיה ל^aפרהגבנא^a דמלכא
דתפיש גנבי. אמר ליה: „היכי יכלת להו? לאו בחיותא^b
מתילי, דכתיב^c בהו: בו תרמוש כל חיתו יער?״ (איכא
דאמרי: מהאי קרא^d אמר ליה: יארוב במסתר כאריה בסוכו
יארב לחטף עני יחטף עני^e במשכו ברשותו^f). אמר ליה: „מאי
אעביד? הרמנא דמלכא הוא״. אמר ליה: „תא אגמרך, היכי
תעביד: עול בארבע^g שעי לחנותא וחוי מאן שתי חמרא
וקמנמנ^h, עין אבתריה: אי עיבדתיה בליליא הוא, רדודי קא
רדיד, ואי לא, גנבא הוא; אי צורבא מרבנן הוא, קדומי קדים
לגירסיה; אי פועל^h הוא, קדומי קדים לעבדתיⁱ; דלא הכי
והכי, תפשיה^j.״ אישתמעת מילתא בי מלכא, אמ' ל': „קרינא
דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא״. הוה קא תפיש ואויל. שלח
ליה רבי יהושע בן קרחה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר
בניו של אלהינו להריגה?^k״ שלח ליה: „קוצים אני מכלה מן
הכרם^h.״ שלח^k: „בעל הכרם יכלה את קוציו^h.״ פגע^l ההוא
כובס^h, אמר ליה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר עמו של
אלהינו להריגה?״ אמר: „מדחציף כולי האי, שמע מינה, רשע^l
הוא״. אחוי עליה, תפשוה. בחר דעבד, תב מדעתיה, וקָעִי

^a En. | פרהגונה H פרה גנבא M Ar 33. || K. דשיזביניה ^m
למשכו ^e | Ps. 104²⁰. | ^c Ps. 10⁹. | ^d Ps. 10⁹. | ^e Ps. 104²⁰. | ^f Ps. 104²⁰. | ^g Ps. 104²⁰. | ^h Ps. 104²⁰. | ⁱ Ps. 104²⁰. | ^j Ps. 104²⁰. | ^k Ps. 104²⁰. | ^l Ps. 104²⁰.
H) דיילמא (ק)שקלת צדיקי ו(ק)שבקת + f | F. ברשותו
F. | לעבודתיהⁱ F. | וקמנמנ^h g rell. | HM. En. רשיעי H) רשיעיא
rell. | ביה¹ + rell. | M. תיפשי' j

ואפילו הכי לא סמך ר' אלעזר בר' שמעון אדעתיה".
 קביל עליה יסורי. בליליא הוו מייבין ליה שיתין נמטי, לצפרא
 מפקין מיניה שיתין משכלי דמא וכיבא. וכל יומא עבדא ליה
 דב[י]תהו שיתין מיני^י ליפדא דהוה אכיל ובארי^י, ולא שבקא
 ליה למיפק לבי מדרשא, סברא, דילמא חל[י]ש. בליליא אָמר:
 „אחי וריעי, בואו^ה!” לצפרא אָמר: „אחיי וריעי, צאו (מפני
 ביטול תורה^ה)! יומא חד שמעתי דביתהו, אָמרה ליה: „כיליתה
 ממון של בית אבא^ה!” שבקתיה ונפקת לבי^י נשה. ההוא יומא
 אתו^י שיתין^י ספוני^י, ואייתי ליה שיתין ארנקי, ועבדו ליה
 שיתין מיני לפדא. אָמרה לה דביתהו לברתא: „איזילי חוי
 אבוך מאי קא הויא עליה?” אחאי חזאי, אמר לה: „שלנו
 גדולה משלכם^ה.” קרי אנפשיה: היתה כאניות סוחר ממרחק
 תביא לחמה^ה.

4*

ההוא יומא איברי^g ליה עלמא ונפק^d לבי מדרשא. איתיו^e שיתין מיני דמא, טהרינהו. הוו קא מרנני רבנן, אָמרי: סלקא דעתך, לא הוה בהו חד טמא^h? אמר להו: „אם כמותי הוא, יהו כולם זכרים; ואם לאו, תהא נקבה אחת ביניהן“. היו^f כולם זכרים, והעלו^g להם אלעזר על שמו. (אמר רבא^h: חכמה פיריה וריביה בטלה אשהⁱ זו מישראל^h!)

כי נח נפשיה, אמר לה לדביתהו: „מידע ידענא דרבנן נקטי בדעתיהו עילוי^j, ולא נהגי בי יקרא כדמבעי ליה^k; אסקין אנניין בעיליתא, ולא תיסתפי מינא^l“. אמר רבי שמואל בר נחמני: אישתעיא לי אימא דמר נתן^l דאישתעיא לה^m דביתהו דרבי אלעזר בר' שמעון: לא בציר מתמני סריⁿ ולא טפי מעשרין וארבע^o דאגניתיה בעיליתא; וכי הוה מעיינא ליה ברישיה, והוה מיתעקר שעריה, מלא דוכתא דמא. יומא חד חזייה מורנא דקא נפיק מאוניה, חלש דעתה^p; איתחזי^q: „לההיא דשמעית בצורבא^r מרבנן, ולא מחאי^s כי דימבעי ליה“. כי הוו אָתו בתרי^t לדינא, מר מסדר דיניה ומר מסדר דיניה, נפקא בת קלא מעיליתא ואמ[רה]: „איש פלוני, אתה זכאי! איש פלוני, אתה חייב!ח^u“ יומא חד הות קא מינציא שיבכתה^v, אָמרה: „תהי כבעליך שלא ניתן לקבורה^w“. אָמרי רבנן: הא ודאי לאו אורח ארעא. שלחו ליה^x לבני בירי לאסוקיה^y, סליקו רבנן לאיעסוקי ביה, לא שבקינהו בני בירי, דכל כמה דהוה מנח גביהו, לא שלטא^z בהו חיה רעה^h. איתחזי ליה רבי שמעון בן יוחי אבוה דרבי אלעזר לרבנן בחילמא: „פרידא אחת יש לי ביניכם, ואי אתם מביאין אותה אצלי^h“. יומא חד מעלי יומא דכיפורא הוה,

F. ויעלה g | F. יהו f | rel. איתיו M איתו e | F. ונפקא d | F. -ראי e | F. להו k | H. -ואי; F. -ויה j | rel. רשעה | cf. Ra; i | HM. ר' h | F. EnM n | F. ליה m | En. יונתן HM יוחנן l | F. EnM n | F. -חיה p | F. -חיה q | En. ותרין HM ותרין F וארבע o | F. EnM s | F. בזילוחא דצורבא r | Fmg. א"ל ליה ?? מדיי אלא | rel. בהדי u | H. בתריה t | F. מיחאי H אמחאי | l. v | rel. להו v | F. שליטא x | quaedam hic omitta videntur. w

אגב דהוו טרידי, סליקו רבנן ואסקו^z, "אזל ואמטיה" למערתא דאבוה, אשכחו עכנא דאהדרה^a למערתא דאבוה. אמרו ליה^b: "עכנא עכנא, ^hפתח^c פוך, ויכנס בן אצל אביו^h". פתחה להו, עיילוה.

34. Die Bedeutung des R. Hija. *The Greatness of R. Hiyya.*

Ib. 85^b H.

כי הוו מינצו רבי חנינה ורבי חייא, אָמר ליה רבי חנינא: "בהדאי ידי מינצית? דאי משתכחא תורה^h מישראל^p, מהדרנא לה מפילפולאי". אמר ליה רבי חייא: "בהדאי ידי מינצית? אנא עבידנא ^hלתורה שלא תשתכח מישראל^h: שדינא כיתנא, וגדילנא נשבי, וציידנא טאבי, ועבדינא מגילאי טפי, וכתיבנא חמשא חומשי, וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי בשיתא סידרי, ואמינא להו: עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי, ואתנו בהדי הדדי; ועבדי לתורה^h דלא משתכחא מישראל^h".

35. Idem. Ib.

אמר רב חביבא: אישתעי לי רב חביבא בר סומקי: תזאי לההוא מרבנן דהוה שכיח אליהו גביה; בפניא הוו שפירן עיניה, לצפרא הוה כדטיקליין עיניה בנורא. אמרי ליה: "מאי האי?" אמר: "דאמרי לאליהו: אחוי לי רבנן צדיקי כי סלקי ונחתי למתיבתא דרקיעא; ואמר לי: בכולהון גוהרקין איסתכל לבר מגוהרקא דרבי חייא דלא תיסתכל". — ומאי סימניא^a? — בכולהו גוהרקי עיילי מלאכי, לבר מגוהרקא דרבי חייא, דלא עיילי מלאכי, דמנפשיה סליק ונחית. לא מצאי לאוקומי אנפשאי, ואסתכלי ביה^c. אתו חרי בוטאטי^b דנורא, מחו לעיניה וסמיוה. "אולי ואשתטחי אמערתיה, אמרי ליה: מתניתא דמר תנינא. ואיתפאי".

rell. | c פתחתי | b לה = rell. | F. ר-ר | z. אזול ואמטירה | l. י-ה | y

35. a סימניה F. | b בוטאטי = FM Ar | H. בוטאטי

36. Idem. Ib. F.

אליהו הוה שכיה במתיבתא^a דרבי. יומא חד איעכב ולא
אתא; כי אתא, אמר ליה: „מאי טעמא איעכב^b?“ אמר ליה:
„אדמוקימנא לאברהם וממשינה ליה ידיה ומצלי ומגיננא^c ליה,
ואדמוקימנא ליה ליצחק וממשינא ליה ידיה ומצלי^d ומגיננא, וכן
ליעקב“. אמר ליה: „ואוקמינהו להו בהדי הדדי!“ — „דחקי
ליה^e שעתא, ואתי משיח^h בלא זמניה“. אמר ליה: „יש דוגמתן
בעולם הוה^h?“ אמר: „איכא ר' חייא ובניו^h“. גור^f תעניתא,
אותבינהו קמי^g תיבותא^h, אמ[ר], ^hמשיב הרוח^h, נשא זיקא;
אמ[ר], ^hטוריד הגשם^h, אתא מיטרא; כי מטא, ^hמחייה המתים^h,
אמרו ברקיעא: „מאן גליא להא מילתא?“ — „אליהו“. הוה
אתיוה ומחיוה שיתין פולסי דנורא. אתהיב ליה רשותא, הוה
כי דובא; עלⁱ ביניהו וטרדינהו.

37. Die Weisheit des R. Banna'a. *The Wisdom of R. Banna'a.*
B. b. 58 H.

ההוא גברא דשמעא לדביתהו דהוה אמרה לברתה: „אמאי
לא צניעא הק איתתא באיסורא? עשרה בני אית לה להך
איתתא ולית לה מגברה אלא חד“. כי קא שכיב, אמר להו:
„כלהו נכסי לחד ברא“. לא ידעי להי מיניהו; אתו לקמיה
דרבי בנאה, אמר להו: „זילו חבוטו^a לקבריה דאבוכון, עד דאמר
לכו“. אזול, פש חד מיניהו דלא אזל. אמר: „כולהו נכסי
דהאי“. אזולו ואכלו ביה קורצא^b בי מלכא^b, אמרו ליה:
„איכא חד גברא ביהודאי דמפיק ממונא בלא סהדי ובלא
מידי^c“. אתיוה, חבשוה^d. אתת דביתהו, אמרה להו: „עבדא
הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה; אוקמוה, וקא

36. a Fc. | b adde מר. | c rell. ומגיננא | d F. ומצליה | e l. ? לה | f גזור F. | g קמיה F. | h H חיבתא Fvid. | i Fsuperscr. ||
37. a B En F חבטו H. | b rell מלכא | c rell | d rell > H. | e H. ראייה

משקו ביה מיא; לא דמי קא יהבו לי, ולא אנרא קא יהבו לי." לא הוו ידעי, מאי קאמרה להו. אמרי: ,,אפקוה לסבא דיהודאי, דילמא ידע". נפק אמר להו: ,,זרנוקא קאמרה". אמרי: ,,הואיל^ה וחכים כולי האי, ליתבי אבבא ולידין דינא". חזא דכתיב אבבא דאבולא: ,,כל דיין דמתקרי לדין, לא שמיא דיין". אמר: ,,אלא מעתה^ה, אפלו אתי איניש מעלמא ומקבע ליה זמנא לבי דינא, הכי נמי דאפסיל ליה? אלא ^ההכי כתובו: ,,כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדיון, לא שמיא דיין". כתבו הכי: ,,ברם סבא דיהודאי כך אמר: ,,כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה ממון בדיון, לא שמיא דיין". חזא תוב דהוה כתיב: ,,בריש כל מותא אנא דם, ובריש כל חיין^י אנא חמר". אמר להו: ,,אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, דנפיל מן דקלא ומית, הכי נמי דדם קטיל ליה? ודימטא לממתא ואשקוה חמרא, חיי? אלא כתובו הכי: ,,בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר".^י כתבו: ,,ברם סבא דיהודאי כך אמר: ,,בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר"; באתר^י דלית חמר, תמן מתבעין סמנין."

38. Die Bekehrung des Reš Lakiš.

The Conversion of Resh Lakish. B. m. 84^a F.

יומא חד הוה קא סחי במיא בירדנא, אתא ריש לקיש^a דפייה באיתתא^a, דצייה לרומחא, ^bשוור לירדנא^b אבתריה^c. אמר ליה: „חילך לאורייתא^d!“ אמר ליה: „שופרך לנשי!“ אמר ליה: „אי הדרת בך, אית לי אחתא דשפירא מינאי ויהיבנא לך.“ הדר ביה. בעא^e למיהדר לאיתויינהו למניה, ולא אמצי. אקרייה ואיתנייה ושויה גברא רבה. יומא חד^f הוה יתיב^g בית מדרשא וקאמרי: ^hהסייף והסכין והרומח והפגיון מגל קציר ומגל

e HEn. | חרי M חריא F | sed cf. infra. | H היכי כתיבי |
 g FM לימות En | לימות H. | mg. | i rell באתרא H |
 Hmg. || 38. a M ארמי' כאיתת' הוא | H. | b tr F. |
 c F. | d Fc. | e H בעיא F. | f > F. | g l. יתבי.

יד מאימתי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכה. איוהו גמר מלאכתן? ^h ר' יוחנן אמר: ^h משעה שיצרפינו בכבשן^h; ריש לקיש אמר: ^h משעה שיצחצחינו במים^h. אמר ליה: „ליסטאה בלסטיותיה^h ידע“. אמר ליה: „מאי אהנית לי? התם קרו ליⁱ רבי, הכא קרו ליⁱ רבי“. אמר ליה: „לא אהנאי לך, דקריבתך לתחת כנפי השכינה^h?“

חלש דעתיה דר' יוחנן; איחלש ריש לקיש. אתאי דביתוהו אמרה ליה: „חוי לדידי!“ לא אשגח בה^j. — „חוי לבניה^k ולבנתיה^l!“ לא אשגח בה^m. קרי עלה: „עובה יתומיך אני אחייה ואלמנותיך עלי תבטחו“^o. נח נפשיה דריש לקיש, הוה קא מצטער ר' יוחנן אבתריה. אמרי רבנן: מאי נעביד ליה דמיתבא^p דעתיה? ליתי ר' אלעזר בן פדת דמחדדן^q שמעתתיה, נייעול. עייל לקמיה. כל מילתא דהוה קאמר, הוה^r אמר ליה: „תניא דמסייעא לך“. ^s אמר ליה: „את^s כבר לקישא? בר לקישא כי הוה אמינא שמעתא, מקשי ליⁱ עשרין וארבעה קושייתא^u, ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פירוקי^v, וממילא^w רווחא שמעתא; ואת^x אמרת: תניא דמסייעא לך! אטו אנא^y לא ידענא דשפיר קאמינא?“ הוה אויל קא קרע מניה^z ואמר: „בר לקישא היכא את? בר לקישא היכא את?“ עד דשף דעתיה, ובעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

39. Der Tod des Rabba b. Nahmani.

The Death of Rabba b. Nahmani. Ib. 86^a F.

אמר רבינא^a: אישתעי לי חמא בר ברתיה דחסא^b, דרבה בר נחמני בשמדא נח נפשיה. אולו אכלו ביה קורצא כי מלכא,

^h H B En בליסטאותיה M בליסטאה F. | ⁱ ליה F. | ^j ביה H F. | ^k F. | ^l חוי? ולבנתיה I. | ^m ביה F. | ⁿ חוי? לבניי I. | ^o Je 49¹¹. | ^p H דליתייבה F. | ^q HM דו F. | ^r H > F. | ^s F. | ^t ליה F. | ^u B En H יאחא M שמעתתא F. | ^v H M פירוקי B En פירוקי HM | ^w B En M וממילא F. | ^x H. | ^y H אן F. | ^z מיניה F. || 39. ^a כחנא rell. | ^b superser.

אָמרי: „איכא גברא ביהודאי דקמבטל תליסר אלפי גברי ירחא בקיטא וירחא בסיתוא מכרגא“. שדרו פריסתקא^e דמלכא אבתריה, ערק^d לצריפא דעינא, ומצריפא דעינא לשיחא, ומשיחא לאפדנא דשבח^e, אול פריסתקא דמלכא אבתריה, ^fאיכלע להווא אושפיוא דהוה ביה^f, אשקיוה תרי כסי ^gודליוה לתכא מקמיה^g, הדר פרצופיה לאחוריה. אתו^h לגביה אמרו ליה: „מאי נעביד? גברא דמלכא הוא“. אמר להו: „הדרוⁱ לתכא ויהבו ליה כסא, דהשתא הדר^j פרצופיה“. עבדו ליה הכי ואיתסי. אמר: „מידע ידענא דגברא דקא בעינא ליה הכא ניהו; מיהו, אי קטלי להווא גברא, לא מודע; אי מצערו ליה, מודע“. עיליה^k לביתיה, אחדא לבבא. איתרחיש ליה ניסא, פרק אשיתא, נפק. אול לאגמא. אשכח גירדא דדיקלא, הוה קא יתיב עליה. קא מיפלגי במתיבתא דרקיעא: ^hאם בהרת קודמת^l לשער לבן, טמא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור; ספק^h מאי? אמר ^hהקדוש ברוך הוא: טהור^h, מתיבתא דרקיעא אָמרי: „טמא^h“. אָמרי: מאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני: ^hאני יחיד בנגעים ואהילות^h. אתא שלוח אבתריה, לא הוה יכיל למיקרבא ליה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסיה. שמע קלא דריגשא^m באגמא. הוא סבר, פריסתקא דמלכא הוא; אישתיק, יכיל ליה. כי קא ניחא נפשיה, אמר: ^hטהור, טהור^h. ^hיצתה בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצתה נשמתךⁿ בטהרה^h. נפל פיתקא ארישא דאביי: רבה בר נחמני ^hנתבקש לשיבה של מעלה^h. לא הוה ידעי, היכא הוה שכיב. חוו ציפרי דהוו קיימי באגמא, וקא עבדו ליה^o טולא^p. אולו אשכחו, וספדוה תלתא יומין ותלתא לילותא. נפק להו פיתקא דרקיעא: ^hכל הפורש יהא בנדוי^h. ספדוה שבעת יומין ושבעת לילותא. נפק להו פיתקא מרקיעא: ^hלכו לביתכם^q לשלום^h. ^rההוא יומא דנח

c prm פירי. | d HM. | e codd. inter se omnino differunt. | f cf. H. | g H. | h אתא F. | i הדורו F. | j הדור F. | k עילייה F. | l rell. | m F. | n rell. | o F. | p חולא H. | q rell. | r F. | s H. | t F.

נפשיה, דלי ועפא, דלייה להווא טייעא כי רכיב אנמלא מחד גיסא דנהר פפא, שדייה באידך גיסא. אמר: „מאי היא?“ אמרי ליה: „נח נפשיה דרבה בר נחמני“. אמר לפניו^א: „ריבוניה דעלמא! רבה דידך, ועלמא דידך; אמאי מחרבת ליה? מיד נח ועפא.“

40. Stücke aus dem „Kapitel der Frommen“.

Stories from the „Chapter of the Saints“.

a) Taan 20^b — 21^a M₁.

אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: „לימא לן מר מהני מילי מעליה דהוה עביד רב הונא“. אמר ליה: „ביומא דעיבא מפקין ליה בגוהרקא דדהבא, וסייר ליה^א לכולה מתא: כל אשיתא דהוה^ב רעיעא, הוה סתר לה; אי איפשר ליה למרה, בני לה; ואי לא, בני לה איהו מדנפשיה. וכל בהדי פניא דמעלי שבתא משדר שליחא, וכל ירקא דהוה יתיר^ג להו^ד לגינאי, ובין ליה ושדי ליה לנהרא . . . כי הוה כריך ריפתא, הוה פתח לה לרשא, אָמר: „כל דצריך ליעול וליתי“. (ואיכא דאמרי: מילתא דשיבתא הוה גמיר, הוה^א מומין ליה^ד כווא דמיא ותלי ליה^ה אמר: „כל דצריך, ליעול ליתי^ז, דלא ליסתכן.“) אמר ליה: „כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא, משום דנפישו בני חילא במחווא“.

b) Ib. 21^a M₁.

אילפא ורבי יוחנן הוה דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: „ניקום ניויל נעביד עיסקא ונקיים^א בנפשין, אפס כי לא יהיה בך אביון^ב“. אולו איתבו^ג תחותי ההיא אשיתא רעיעא^ד. הוו קא כרכי ריפתא, שמעיה רבי יוחנן דקאמר ליה^ה מלאך

r H. || 40a. a לה En. | b דהו(ר)ת id. | c M₁c. | d M₁c מלי En. | e En לה M₁. | f + ולידכי ידיה mg. || 40b. a rell ומקיים M₁. | b De 15⁴. | c M₁c. | d exspectaveris רעיעתא | e M₁c.

לִּחְבֵּרִיהֶ: „תא נשדִּיָּה עליהו ונקטלינהו^f, שִׁמְנִיחִין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה^h“. אמר ליה אידך: „שבקינהו, דחד מניה קיימא ליה שעתא“. אמר ליה רבי יוחנן לאילפא: „שמע מר מידי?“ אמר ליה: „לא“. אמר: „שמע מינה, אנא הוא דקיימא לי שעתא. § איהדר אַזיל § אנא אקיים בנפש^g, כי לא יחדל אביון מקרב הארץⁱ“. עד דאתא אילפא, מלך רבי יוחנן. כי אתא אילפא, אמרו ליה: „אי איתיב מר וגרים, לא מר הוה מליך?“

c) Ib. M.

ומאי קרו ליה נחום איש גם זו? דכל דהוה סלקא ביה, הוה אמר: „גם זו לטובה^h“. וימנא חדא שדרו רבנן דורון לקיסר מלכא. אמרי: בהדי מאן נשדר? אמרי: בהדי נחום איש גם זו, ד^h מלומד בניסין^h. שדרוה בהדיה. אול גנא בהווא דיורא, קמו הני דיוראי שקלו כל מה דהוה בסיפטיהו ומלונהו עפרא. כי מטא להתם, שרינהו^b לסיפטיהו, חונהו דמלו עפרא, אמר: אחוכי קא מחייכי בי^b יהודאי; פקידו^b עליה לְמִיקְטִלְיָה. אמר: גם זו לטובה. אתא אליהו, אידמי ליה כחד מיניה. אמר להו: „דילמא מעפרא דאברהם הוא, דהו שדו מיניה גילי והו גירי וחרבי לְמִיקְטִל שְׁנֵאוֹהִי (שנאמר^c: יתן כעפר חרבו)“. ^bהוֹיָא הֵיִיא^b מדינתא דלא מצו לְמִיכְבֶּשֶׁה; בדקו מיניה^b עלה, וכבשוה. עיילונהו לבי גנא, ומלנהו^d לסיפטיהו^e אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת^h. אמטו להווא דיורא. אמרו ליה: „מאי אמטית בהדך, דעברו לך כולי האי?“ אמר להו: „מאי דשקלי^b מהכא, אמטאי להתם“. קמו אינהו נמי, אמטו מהווא עפרא. קם מלכא, בדקו וקטלונהו להו לכולהו דיוראי^b.

^f M₁-הי f. | ^g M₁* איהדר אַזיל | ^h M₁c. בנפשאי | ⁱ De 15¹¹. || 40c. a XB En. | ^b M₁. | ^c Is 41². | ^d M₁ ומלינהו | ^e mend. לְמִיפְטִיָּהוּ | En. ומלונהו

d) Ib. 21^b—22^a M.

אבא אומנא כל יומא אחי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא,
לאבוי ממעלי שבתא למעלי שבתא, לרבא ממעלי יומא דכפורי
למעלי יומא דכפורי. חלשא דעתיה דרבא מדאבוי, והוה קחלשא
דעתיה דאבוי משום דאבא אומנא. אמרו ליה: „לא מצית
למעבד כעובדי דאבא אומנא“. מאי עובדיה דאבא אומנא?
כי הוה עביד מילתא, הוה ליה דוכתא דגברי לחודייהו ודנשי
לחודייהו, והוה ליה לבושא ^aדאית ביה ביועי ביועי, דכי אתיא
איתתא, הוה מלביש לה, כי היכי דלא ליסתכל בה. והוה ליה
דוכתא דצניעותא מאבראי למרמי ביה פשיטי: דאית ליה, רמי;
דלית ליה, עייל ונפיק, אתי אזיל, ולא מיכסיף. כי הוה חזי
צורבא מרבנן דלא אפשר ליה, אמר ליה: „שקול הנך פריטי
בהלואה^h ואיבראי נפשך^a“. וימנא חדא^a שדור ווגא דרבנן
למיבדקיה^a, אולו לביתיה, אוכלינהו^a ואשקינהו ומך להו ביסתרקי.
לצפרא כרכינהו^b ואייתינהו לשוקא. ^aאמרו ליה: „לישיימינהו
מר“. אמר להו: „הכי והכי שוו“. אמרי: „דילמא שוו טפי“.
אמר להו: „בהכי שקלי להו“. אמרו ליה: „במה חשדתינך?“
אמר להו: „מילתא דמצוה^h אידמנא להו לרבנן, וכסיפא להו
למיטרא“. אמרו ליה: „לישקלינהו מר“. אמר להו: „מההיא
שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה^h“. הוה קא חלשא^c דעתיה
דרבא באבוי, אמרו ליה: „מסתיך דקא מגנא זכותיך אכולה
כרכא“.

e) Ib. 22^a M₁.

רב ברוקא חוואה הוה קאי בשוקא דבי לפט, אחא אליהו
איתחוי ליה. אמר ליה: „טאן איכא בהאי שוקא דאתי לעלמא
דאתי?“ אמר ליה: „לא איניש“. אדהכי^a, אחא גברא דסיים
מסאני אוכמי ולא הוה רמי חוטי, אמר ליה: „האי בר עלמא

דאתי". קרא ליה ולא אתא לגביה. אול^b בתריה. אמר ליה: "מאי עובדך?" אמר ליה: "ונדקנא^c אנא, ואסרנא גברי לחודיהו ונשי לחודיהו, ובלילא רמינא פוריי בין גברי לנשי, כי היכי דלא ליתעבד איסורא. כי חוּנא^h בַּת יִשְׂרָאֵל^h דיהבי גוים^h עיניהו עלה, מסרנא נפשי ומצילנא לה. וימנא תדא איתרמאי^h נערה המאורסה^h, בעו למינסה^d; איתאי דורדיא דחמרא, שדאי^e לה בשיפולה^f, אמינא להו: "דשתנא היא". — "מאי שנא דסיימת מסני אוכמי?" — "כי היכי דלא לידעו דיהודאה אנא; דכי הוה מילתא דצינעא ובעו למיגזר גזירתא, מגלו לי ואמינא להו לרבנן ובעו רחמי ומבטלין לה". — "מאי טעמא כי קריתך, לא אתית?" — "בההיא שעתא הוו גורי גזירתא, אמינא: ברישא אשמעה ואשלח להו לרבנן דליבעי רחמי עלה דמילתא". אדהכי^a אתו תרי אחריני^g, אמר ליה: "הני נמי בני עלמא דאתי נינהו". אמר להו: "מאי עובדיכו?" אמרו ליה: "אינשי בדוחי^f אנן; וכי חוּנא איניש דעציבא דעתיה, מבדחינן ליה. אי נמי, בחרי דאית להו תגרא בהדי הדדי, טרחינן ועבדינן להו שלמא".

f) Ib. 23^a M₁.

אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה^h, שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחולמים^a. אמר: איפשר^h שבעים שנה^h כחלמא? יומא חד הוה קא אויל באורחא, חוא ההוא גברא דקא נטע חרובא, אמר: "מכדי חרובא עד שבעין שנין לא טעין; פשיטא לך דחייט שבעין שנין ואכלת מיניה?" אמר ליה: "ואנא עלמא אשכחתי: כי היכי דשתלי^b לי אבהתי, אנא נמי אשתיל לבנאי". איתבי קא כריך^c ריפתא, אתיא ליה שינתיה, ניים. אהדריה ליה משינתא, איכפי מעינא, ניים שבעין שנין. כי קס^c, חוא גברא דקא מנקיט חרובי

^b + M. | איהו M. | ^c ? ונדקנא En; an leg. est ונדוקא B | ונדוקנא M. | איהו +
^d En | ^e Ar. | ^f M. | ^g אחי M. || 40f. ^a Ps 126¹. | שחלו En | שחלו^b | ^c rell.

מהוא^d חרובא. אמר ליה: „ידעת מאן שתיל להאי חרובא?“
 אמר ליה: „הכי, אבוה דאבא.“ — „ומאן את?“ — „בר בריה
 דהוא סבא.“ אמר: „ודאי^h שבעין שנין כחלמא. אול לביתיה,
 אמר להו: „בריה דחוני^e המעגל^h מי מקים?“ אמרו ליה:
 „בריה ליתיה, בר בריה איתיה.“ אמר להו: „אנא הוא.“ לא
 המנוה^e. אול לבי מדרשא, שמעינהו לרבנן דקא אמרי, נהירא
 להו^f שמעתא כהנך שני דחוני המעגל, כי הוה עייל לבי מדרשא,
 כל קושיא דהוה להו לרבנן, הוה מפריק. אמר להו: „אנא הוא.“
 לא המנוה, לא נהגו^g ביה יקרא כד מבעי ליה. בעי רחמי, נח
 נפשיה. (אמר רבה^h: הינו דאמרי אינאשי: ,או חברא או
 מיתותאⁱ.)

g) Ib. 23 M₁.

אבא חלקיה^p בר בריה דחוני המעגל הוה. וימנא חדא
 איצטריך עלמא למטרא, שדור רבנן ווגא דרבנן לגביה למבעא
 רחמי ומיתא מטרא. אוול^a לביתיה, לא אשכחיה. אולו לגביה
 לדברא, אשכחיה דהוה קא רפיק ריפקא; יהבו ליה שלמא, לא
 אסבר להו אפי. בפניא הוה קא מנקיט ציבא; כי קא אתא, דרא
 ציבי אחד כתפיה, וגלימיה אחד כתפיה. כולא אורחא לא סיים
 מסאניה; כי מטא למיא, סיים מסאניה. ^bכי מטא היומי והגי,
 דלייה ללבושיה^{be}. ^bכי מטא למתא, נפקא דביתוהו לאפיה כי
 מקשטא^b. כי מטא לביתיה, עילא דביתוהו ברישא, והדר עייל
 איהו אבתרה. איתיב, כך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן:
 „איתיבו כרוכו ריפתא.“ פלג ריפתא לינוקי; יהב ליה לקשישא
 חדא, ולוטרטא תרתי. אמר לה דביתוהו: „ידענא דרבנן^d אמטול
 מטרא^d אתו להו; קום נסלק לאיגרא נבעי רחמי, איפשר דמרצי
 קודשא בריך הוא ואתי מטרא.“ קם איהו בהא וויתא, ודביתוהו
 בהא וויתא; קדים סליק עננא מוויתא דביתוהו. נחית, אמר

^d En. | ^e + | ^e אנא הוא M₁. | ^f לן rell. | ^g נהגוה M₁. | ^h רבא B En. |
ⁱ M₁. || 40g. ^a M₁^c. | ^b M₁^c; tr ord M₁^{*}. | ^c M. | ^d אמטול
 M₁. | ^e B En. ולמטרא

להו: „מאי^f אתו רבנן?“ אמרו ליה: „שדרינן לגביה דמר למבעא רחמי ומיתיג^g מטרא“. אמר להו: „ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא^h חלקיה^h“. אמרו ליה: „ידעינן דמטרא מחמת מר הוא דאתא, אלא נימא לן מר הני מילי דתמיהא לן טובא! מאי טעמא כי יהינן ליה שלמא למר, לא אסבר לן אפי?“ — „אגיד יומא הואי, אמינא: לא איפגרי“. — „מאי טעמא דרא מר ציבי אכתפיה חד, וגלימיה אחד כתפיה?“ — „טלית שאולה היא^h: להכי שאילה לי, להכי לא שאילה לי¹“. — „מאי טעמא כלל אורחא לא סיים מר מסאניה, כי מטא מר מייא סיים מסאניה?“ — „כולא אורחא קא חוינא, במיא לא קא חוינא“. — „מאי טעמא כי מטא מר היומי והגי, דלייה מר ללבושיה?“ אמר להו: „זה מעלה ארוכה^k, וזה אינו מעלה ארוכה^h“. — „מאי טעמא נפקא דביתו דמר לאפיה כי מקשטא?“ — „שלא אתן עיני באשה אחרת^h“. — „מאי טעמא עילא איהי ברישא, ומר אבתרה?“ אמר להו: „לא בדיקיתו לי“. — „מאי טעמא לא אמר לן מר: כרוכו ריפתא^l“. — „לא הוה נפישא רפתא^a, ואמינא: לא אחזיק בהו ברבנן טובת חנם^h“. — „מאי טעמא יהיב¹ ליה לקשישא חדא, ולוטרטא תרתי?“ — „האי קאי בביתא, והאי קאי בבי מדרשא“. — „מאי טעמא קדים וסליק עננא מההיא וויחא דהות קימא דביתו דמר?“ — „משום דאיתתא שכיחא בביתא ומקרבה הנייתה^m“(אי נמי, „הנך ביריוני דהוו בשיבכותי, אנא בעינא רחמי עליהו דימותו, והיא בעיא רחמי דמהדרי בתיובתא“)^m.

h) Ib. 24^b—25^a M₁.

אמר רב יהודה אמר רב: ^hבכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: כל העולם כולו אינו נוון אלא בשביל חנינא בני, וחנינא בני דיו קב הרובין מערב שבת לערב שבת^h. כל מעלי

x כולא En M | j En M ליה M₁. | i M | h rel. | g מיתי M₁. | f rel. | אמאי f
> M₁. | k quod sequitur deletum est. | l יהב En. | m > M.

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, אויל אחוי, מאי האי. אולא אשכחתי לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^a לישא^b, אמרה לה: „פלניתא, איתא^c מסא, דחריכא^d לך ריפתיך^d“ (תנא: ^hאף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שמלומדת בניסין^h).

אמרה ליה^e דביתהו: „מטיבותא דגניוא להו לצדיקי דעלטא דאתי בעי רחמי דליתנן לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. חזאי בחילמה^f דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דתלת כרעי, ^gואינהו^g על תרתי כרעי^g. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: ^hגדול נם האחרון יותר מן הראשון^h, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא־שקלין.)

i) Ib. 25^a G.

חד יומא דמעלי שבתא חון[ייה] לברתיה דהוה^a עציבה. אמר לה: „בתי^h, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^b: „אבא, חליף^c לי כוזא דמשחא לכווא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „בתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק^h.“ (תנא: ^hהיתה דולקת והולכת עד שנטלו ממנה אור להבדלה^h.) הוה^d ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הויא ליה ההיא^e שיבבתא דבנת ביחא, ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: „רבי, בניתי ביתא, ולא קא מטו כשורי.“ אמר לה^f: „מה שמך?“ אמרה ליה: „איכו^g.“ אמר לה: „איכו^g, איכו^g, נימטו^h כשוריך.“ (תנא: ^hפלימו^p אומר:

40h. ^a = En דמלי M. | ^b לירשא M. | ^c איתרי M איתחאי ArM. | ^d M. | ^e M₁^c. | ^f בחילמיה M₁. | ^g mg. | ^h ואיהו EnM. || 40i. ^a דהו(ו)ת XB EnM. | ^b לה G. | ^c איתחילף M₁ איתחילף EnM. | ^d הוירין M הוירין M₁. | ^e XB En. | ^f rell. | ^g Gvid XB ארבו EnMM₁. | ^h XB MM₁ לימטו En אימטו G.

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: זה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו^h. ואמרי לה: ^{hi}יסניפין עשאום^{hi}.

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד מילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אול גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחוויה דבכא וחיין ונפק^b צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: „אמאי בכית וחיית ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?“ אמר להו: „אתא שכינה^h, אמרי קמיה: רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיזיל^h בהאי דוחקא?“ אמר לי: „ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעחא דמווני!“ אמרי קמיה: „כולי האי, ואיפשר? — שני דחי נפשי, או דחינא?“ אמר לי: „דחיית“. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יִהֲבֵת לי?“ — יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמשיית בהו ירך ומענגת בהו. ואמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?“ — אמר לי: „ולחברך מאי ניתיב להו?“ אמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: „אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי.“

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b—57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדייספק^b חריב ביתר. ||

i M₁. || 40k. a דחיקא G. | b ^hEnM₁ ונפיק G. | c EnMM₁ ואיזיל G. | d Ge. | e גרו(ר) EnMM₁. || 41. a Pr 28¹⁴. | b דדייספק En Ar.

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבבתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, אויל אחוי, מאי האי. אולא אשכחתיה לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^a ליששה^b, אמרה לה: „פלניתא, איתא^c מסא, דחריכא^d לִיךְ ריפתיך^d.“ (תנא: ^hאף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שמלומדת בניסין^h).

אמרה ליה^e דביתהו: „מטיבותא דגניוא להו לצדיקי דעלטא דאתי בעי רחמי דליתנון לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. חזאי בחילמה^f דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דתלת כרעי, ^gואינהו^h על תרתי כרעי^g. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: ^hגדול נם האחרון יותר מן הראשון^h, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא. שקלין.)

i) Ib. 25^a G.

חד יומא דמעלי שבתא חון[ייה] לברתיה דהוה^a עציבה. אמר לה: „בתי^h, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^b: „אבא, חליף^c לי כוזא דמשחא לכוזא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „^hבתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחומץ וידליק^h.“ (תנא: ^hהיתה דולקת והולכת עד שנטלו ממנה אור להבדלה^h.) הוה^d ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הויא ליה ההיא^e שיבבתא דבנת ביתא, ולא מטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: „רבי, בניתי ביתא, ולא קא מטו כשורי.“ אמר לה^f: „מה שמך?“ אמרה ליה: „איכו^g.“ אמר לה: „איכו^g, איכו^g, ניטטו^h כשוריך.“ (תנא: ^hפלימו^p אומר:

40h. ^a = En דמלי M. | ^b לירשא M. | ^c איתרי M איתחאי ArM. | ^d M. | ^e M₁c. | ^f בחילמיה M₁. | ^g mg. | ^h ואיהו EnM. || 40i. ^a ת(ו)הו EnM. | ^b לה G. | ^c איתחלף M₁ איתחלף EnM. | ^d הוויין M הוירא M₁. | ^e En. | ^f rell. | ^g Gvid EnMM₁. | ^h En אימטו MM₁ G.

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: וזה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו^h. ואמרי לה: ^{ih}סניפין עשאום^{hi}).

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד מילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי למיכל. אשכח ברה דתומה, שדיה ליה בפומיה. חלש ליביה, אול גנא לבי מדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחזויה דבכא וחיין ונפק^b צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: „אמאי בכית וחייכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?“ אמר להו: „אתא שכינה^h, אמרי קמיה: רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיויל^h בהאי דוחקא?“ אמר לי: „ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעתא דמוזוני? אמרי קמיה: „כולי האי, ואיפשר? — שני דחי נפשי, או דחיינא?“ אמר לי: „דחיית“. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יִהֲבֵת לי?“ — יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דמשית בהו ירך ומענגת בהו. ואמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?“ — אמר לי: „ולחברך מאי ניתיב להו?“ אמרי קמיה: ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: „אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי.“

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b—57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדייספק^b חריב ביתר. ||

i M₁. סנאפי הוה || 40k. ^a דחיקא G. | ^b ENM₁ ונפיק G. | ^c ENMM₁ ואיויל G. | ^d Ge. | ^e גרו (י) ENMM₁. || 41. ^a Pr 28¹⁴. | ^b דדיספק EN Ar.

אֶקְמָצָא וְכִי קְמָצָא חֲרִיב יְרוּשָׁלַם, דִּהְוָא גְּבֵרָא דִּרְחֻמִּיָּה,
 קְמָצָא וּבְעִיל דְּבִכְיָה בִּר קְמָצָא עֲבַד סְעוּדָתָא, אָמַר לְשִׁמְעִיָּה:
 „וַיֹּל אֵייתִי לִי קְמָצָא“. אֹל אֵייתִי לִיָּה בִּר קְמָצָא. אַתָּא
 אֲשַׁכְחִיָּה דִּהּוּה יִתִּיב, אָמַר לִיָּה: „מַכְדִּי הֵוָּא גְּבֵרָא בְּעִיל דְּבִכְיָה
 דִּהְוָא גְּבֵרָא הוּא, מָאִי בְּעִית הָכָא?“ א”ל: „הוּאִילָּא וְאַתָּאִי,
 שְׁבִקוּ, וְיִהִיבְנָא לָךְ דְּמִי דֹאכִילְנָא וּשְׁתִּינָא.“ א”ל: „לֹא.“ —
 „יִהִיבְנָא לָךְ דְּמִי פִלְגָא דְּסְעוּדָתִיךְ“. א”ל: „לֹא.“ — „יִהִיבְנָא
 לָךְ דְּמִי כֹלָא סְעוּדָתִיךְ“. א”ל: „לֹא.“ נִקְטִיָּה בִּידִיָּה וְאַפְקִיָּה.
 אָמַר: „הוּאִילָּא וְהוּוּ יִתְבִּי רַבֵּנָן וְלֹא מַחֲזִי בִּיָּה, אֵיזִיל אֵיכֹל בְּהוּ
 קוֹרְצָא בִּי מִלְכָּא“. אֹל אָמַר לִיָּה לְקִיסְרָא: „מַרְדּוּ בִּךְ יְהוּדָאִי.“
 א”ל: „מִי יִימַר?“ א”ל: „שְׁדַר לְהוּ קְרַבְנָא, חָוִית אִי מְקַרְבִּי
 לִיָּה.“ אֹל שְׁדַר בִּידִיָּה עֵיגְלָא תִילְתָּא^e. בְּהַדִּי דְּקָאֲתִי, שְׂדָא בִּיָּה
 מוּמָא בְּהִנֵּיב שְׁפִתִּים^h (וְאָמַרִי לָהּ: בְּדוּקִין^d שְׁבַעִין^h), דּוּכְתָא
 דְּלִדִּידֵן מוּמָא וְלִדִּידֵהוּ לֹאֻ מוּמָא. סְבוּר רַבֵּנָן לְקְרוּבִיָּה מִשּׁוּם
 שְׁלוֹם מַלְכוּתָּא^h. אָמַר לְהוּ ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם: „יֵאֻמְרוּ, בְּעִילִי
 מוּמִין קְרַבִּין לְגַבִּי מוּבַח^h.“ סְבוּר לְמִיקְטִלִּיָּה, דְּלֹא לִזְיִיל וְלִיֻּמָּא.
 א’ לְהוּ ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם: „יֵאֻמְרוּ, מְטִיל מוֹם בְּקִדְשִׁים
 יִהְרַג^h.“ א”ר יוֹחָנָן: ^hעֲנוּתָנוּתוֹ שֶׁל ר’ זְכַרְיָה בֶן אֲבָקוּלָם הִחְרִיבָה
 בִּיתֵינוּ וּשְׂרָפָה אֶת הֵיכְלָנוּ, וְהִגְלָתָנוּ מֵאַרְצֵנוּ^h. || שְׁדַר עֵילוּיָהוּ לְנִירוֹן
 קִיסְרָא. כִּי אַתָּא, שְׂדָא^e גִּירָא לְמוֹרָחָא^h, אַתָּא וְנִפְל בִּירוּשָׁלַם; ^fלְמַעַרְבָּא^h,
 אַתָּא נִפְל בִּירוּשָׁלַם^f; ^hלְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם^h, אַתָּא נִפְל בִּירוּשָׁלַם.
 א”ל לִינוּקָא: „פְּסוּק לִי פְסוּקָךְ.“ א”ל: „וְנָתַתִּי אֶת נִקְמָתִי בְּאִדּוּם
 בִּיד עַמִּי יִשְׂרָאֵל^g.“ ^h(וְהֵוָּא יִנוּקָא הוּוּ מְגַמְגֵּם בֵּין, בְּאִדּוּם וּבִין
 בְּאִדָּם).^h אָמַר: „קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְחַרְוִי בִיתִיָּה, וּבְעִי
 לְכַפּוּרִי יִדִּיָּה בְּהֵוָּא גְּבֵרָא!“ עֶרְק וְאֹל אֵיגִיָּר, וְנִפְק מִיִּנְיָה ר’
 מֵאִיר. || שְׁדַרְיָה עֵילוּיָהוּ לְאַסְפְּסִינּוּס, אַתָּא צַר עֲלָה תִלְתָּ שְׁנִי.
 הוּוּ בְּהֵוָּה תִלְתָּא^f עֲתִירִי: נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוֹרִיוֹן וּבֶן כִּלְבָּא שְׁבוּעָא
 וּבֶן צִיצָא [ת] הִכְסֵת ... חַד אָמַר: „אַנָּא וַיִּנָּאⁱ לְכוּ בְּרַחֲטִי וּשְׁעִרִי“;

c En. | d Ar. | e M. | f En. | g Ez 25 14. | h > En. | i En. זִינָא.

וחד אמר: בדמשחא ומילחא; וחד אמר: בדציבי. ושבחו רבנן
 לדציבי מכולהו (דרב חסדא כל אקלידיה הוה מסר ליה לשמעיה,
 בר מציבי; דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעיא שיתין אכלבי
 דציבי). הוה^f להו מיון עשרין וחדא שתא. || הוה בהו הנהו בריוני.
 אמרו להו רבנן: „ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו“. לא שבקונהו^f.
 אמרו להו אינהו: „ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו“. אמרו להו
 רבנן: „לא מסתייעא מילתא“. קמו קלונהו להנהו אמברי, והוה
 כפנא. || מרתא בת ביתוס עתירתא דירושלם הואי. שדרה לשלוחה,
 אמרה: „אייתי לי סמידא“. אדאול, אודבן. אמר לה: „סמידא
 ליכא, חיור[תא] איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. אתא אמר לה: „חיורת[א] ליכא, גושקרא איכא“. אמרה
 ליה: „זיל אייתי“. אדאול, אודבן. אתא אמר לה: „גושקרא
 ליכא, קמחא דשערי איכא“. אמרה ליה: „זיל אייתי“. אדאול,
 אודבן. הוה שליפא מסאנא, אמרה: „איפוק ואחוי אי משכחנא
 מידי למיכל“. איתיב לה פרתא בכרעא, ומתה^h. קרי עלה רבן
 יוחנן בן זכאי: „הרכה בך והענוגה וגו“^k. (ואיכא דאמרי:
 גרוגרת^h אכלה מדרבי צדוק, ומתה^h. דר' צדוק איתיב ארבעין
 שנין בתעניתא¹. כי הוה אכיל מידי, הוה מתחוי מאבראי; וכי
 הוה ברי, מייתו ליה גרוגר[ות], מייץ מיהו ושדי להי). כי הוה
 ניהא נפשה, אפיק[ה] לכל דהבא וכספא שריתיה בשוקא. אמרה:
 „האי למאי מבעי לי?“ והיינו דכתיב^m: „כספם בחוצות ישליכו
 וגו“ || אבא סקרא ריש בריוני דירושלם בר אחתיה דרבן יוחנן
 בן זכאי הוה. שלח ליה: „תא בצנעא לגבאי“. אתא אמר ליה:
 „עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?“ א"ל:
 „ומאי אעביד? דאי אמינא להו מידי, קטלי לי.“ א"ל: „חוי^f
 לי תקנתא לדירי; איפוק, איפשר דהוי הצלה^h פורתא“. א"ל: „נקוט
 נפשך בקצירי, וליתו כולי עלמא, ולישיילו בך, ולימרו דנח נפשיה;
 ואייתי מידי סריא ואנח גבך, וליעסקו בך תלמידך; דאינהו ידעי
 דחייא קליל טמיתא“. עבד הכי. ^hנכנס בו רבי אליעזר מצד

^k De 28⁵⁶. | ¹ דלא ליחרוב ירושלם + | ^m Ez 7¹⁹.

אחד, ורבי יהושע מצד אחד^h. כי מטו לפיתחא, בעו למידקריה. אמר להו: „יאמרו: רבן דקרו^h.“ בעו למדחפיה, אמר להו: „יאמרו: רבן דחפו^h.“ פתחו ליה בבא. כי מטא התם, אמר: „שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא.“ א”ל: „מיחייבת תרי קטלי: חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא; ועוד^h, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי?“ א”ל: „דקאמרת, לאו מלכא אנא, סבראⁿ מלכא את; אי לאו מלכא את, לא מימסרא ירושלם בידך, דכתיב^o: „והלבנון בִּפְאִדִּיר יפול“, וואין, אדיר, אלא מלך^h, שנאמר^d: „והיה אדירו ממנו“^r; ודקאמרת, אי מלכא אנא, אמאי לא אתית לגבאי?, בריוני^s דאית בן^s לא שבקין.“ א”ל: „אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון^h?“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“^t; איבעי ליה למימר: „שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא^r שבקין לה.“) אדהכי, אתא פריסתקא, א”ל: „קום, דמית קיסר, ואימנו חשיבי דרומאי לאותובך ברישא.“ הוה סיים מסאניה חדא, בעי למיסיימיה לאחרינא, לא עייל; בע[א] למישלפיה לאידך, לא נפק. א”ל: „לא תצטער, דכתיב^o: „ושמועה טובה תדשן עצם.“ א”ל: „מאי תקנתיה?“ — „ליתי איניש דלא מייחבא דעתך מיניה, וליחלוף קמך, דכתיב^v: „ורוח נכאה תיבש גרם.“ עבר הכי, עייל. — „ומאתר^h דחכימיתו כולי האי, אמאי לא אתיתו לגבאי?“ א”ל: „ולא אמרי לך?“ — „אנא נמי אמרי לך.“ א”ל: „מיזל אוילנא, ואיניש אחרינא משדרנא.“ א”ל: „בעי מינאי מילתא, ואתן לך.“ א”ל: „התן לי יבנה וחכמיה^h, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק.“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“^t; איבעי ליה למימר: „שבקינהו האי זימנא.“ והוא סבר: „דילמא

ואין לבנון אלא + r | Je 30²¹. | q Me. | Is 10³⁴. | En. | אִיבְרָא n
 M. | דאִיבֵן En. | בית המקדש שנ' ההר הטוב הזה והלבנון
 Is 44²⁵. | Pr 15³⁰. | ib. 17²².

כולי האי לא יהבו^w, והצלה פורתא נמי לא הויא. — אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק מאי היא? — יומא קמא אשקוה מיא דפארי, למחר מיא דסיפוסקא, למחר מיא דקימחא, עד דרויח מייעיה פורתא פורתא. . . .

אתרנגול ותרנגולתא חריב טור מלכא. דהוו נהיגי כי הוו מפקי חתנא וכלתא מפקי קמיהו תרנגולא ותרנגולתא, ^hכלומר: פרו ורבו כתרנגולין^h. יומא חד הוה קחליף גונדא דרומאי, שקלונהו מיניהו; נפול עליהו, מחונהו. אתו אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עליהו. הוה בהו חד בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר: רבוני דעלמא כולי! אי ניחא קמך, לא תמסריה להווא גברא לדידיה ולמלכותיה ביד[יה] דחד גברא. “אכשליה פומיה להווא בר דרומא ואמר: הלא אתה אלהים ונחתנו פרצתנו ולא תצא בצבאותינו. ^x (דוד נמי אמר הכי? — דוד אתמוהי קמתמה.) על ל^h בית הכסא^h, אתא דרקונא, שטמיה לכרכשיה. אמר: הואיל ואתרחיש לי ניסא, אשבקינהו האי וימנא. שבקינהו, ואול^f. איודקור, אכול ושתו, ואדליקו שרגי עד דאתחוי ביליונא^f דגושפנקא ברחוק מילא. אמר: [מיחדא] קא חדו לי. הדר אתא עליהו. א”ר יוסי: תלת מאה אלפי שלופי סייפי עיוול לטור מלכא, וקטלו בה תלתא יומי ותלתא לילוותא, ובהך גיסא הלולי וחינגי, ולא הוו ידעי הני בהנך והנך בהני. . . .

אשקא דדייספק חריב ביתר. דהוו נהיגי כי הוה מתייליד ינוקא, שתלי ארוא, ינוקתא תו שתלי תורניתא, וכי הוו מינסבי, קייצי להו ועבדי להו גנא. יומא חד הוה קחלפה ברתיא דקיסר, איתבר שקא דדייספק. קצו ארוא ועיילו לה. נפול עליהו, מחונהו. אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עילווייהו.

^w + מ; est alt lectio. | ^x Ps 60¹².

42. Wundererzählungen. *Wonder-stories.*B. b. 73^a—74^b H.

אמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: בין גלא לגלא תלת מאה פרסי, ורומיה^a דגלא תלת מאה פרסי, ומנא חדא דלינן גלא וחיותיה בי^b מרבעתיה דכוכבא, והוה כי מיבוק^c ארבעי גריוי חרדלא; ואי דלי לן טפי, הוה קלי לן מהבלא. רמא ליה גלא קלא לחבריה: „מי שבקת מידי בעלמא דלא חריבתיה?“ אמר ליה: „תא חוי בגבורתיה דמריך, דאפלו כמלא חוטא דחלא^d לא עברי; שנאמר^e: האותי לא תיראו נאם, י.“

ואמר רבא: אשתעו לי נחותי ימא: האי גלא דאתי^f לטבועי ספינתא אית ליה ברישיה כי ציצתא דנורא חורא, ואית להו^g אילואתא דחקיק עליהו, ^hאיהיה אשר איהיה, י, צבאות^h, ומחינן ליה בגויהו^h, ונייה.

ואמר רבא: לדידי חוי לי הורמיוⁱ בר לילואתא^k דהוה קא משואר אקובנאה^l דמחוא, ורהיט פרשא בי רכבי סוסיא מתתאי ולא יכיל ליה. ומנא חדא סרגי^m ליה תרתי כודניאתא אתרי גשרי דאגנגⁿ, ושוור מהאי להאי ומהאי להאי, ונקיט תרי מוגי מיא בידיה, ושפיך מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטף^o נטופתא^p מיניהו. וההוא יומא, יעלו שמים ירדו תהומות^q. שמע^r מלכותא עילוה וקטעתיה^s.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי אווילא^t בר יומיה דהוה ^hכהר תבור^h (והר תבור כמה הוי? ארבעין פרסי), משכא דצואריה תלתא פרסי, בי מרבעיה^u דרישיה פרסא ופלגא; ורמא כפותא וסכריה לירדנא.

42. ^a pr > H. | ^b l. לברי. | ^c H* = מבזק M cf Ar. | ^d H. דחרדלא | ^e Je 5²². | ^f דאתי H. | ^g l. לן. | ^h בגויה H. | ⁱ = Ar cf RŠbM, Ar. סרגי^m | ^j = Ar. | ^k ליליאת' M | ^l ליליאת' k | ^m rel. הורמין | ⁿ דאגנג B | ^o נטפא En | ^p נטופתא M | ^q שמים ירדו תהומות Ps 107²⁶. | ^r שמע En. | ^s = M. | ^t He = M. | ^u + דראימא, sed del.

ואמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי ההיא^v אקרוקתא דהויא^v כי אקרא דהגרוניא (ואקרא דהגרוניא כמה הוי^w? שיתין בתי). אתא תנינא בלעה, אתא פשקצא^x בלעת^y לתנינא, וסליק ויתב באילנא. תא חוי חיליה דאילנא כמה הוי. (אמר רב פפא בר שמואל: אי לאו דהואי התם לא הימני.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא ליה לההוא כוורא דעילא ליה אכלה טינא באוסיה, ומית, ואגדיה^z מיא ושדייה^a לגודא: חריבו מיניה שתין מחווי, אכלו מיניה שיתין מחווי^b, מלחו מיניה שתין מחווי, מגולגלא דעיניה עבדי תלת מאה גרבי משחא. ליזנא כי הדרינן ואתינן, הוה^c קא מנסרין מגרמיה קורי למבניקה להנך מחווי.

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא לההוא כוורא דיתב^d חלתא על גביה, וקדח עליה חיורתא. סברינן דיבישחא הוא, וסלקינן לישינן ואפינן. חס גביה^e דכוורא, ואיתהפיך; ואי לאו דהות ספינתא מקרבא לן, הוה מטבע^f לן. ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא ואולא ספינתא בין שיצא לשיצא דכורא תלת יומי ותלת לילואתא, איהו בדלא^g ואנן בשפלא^g. (ודילמא אמרת לא מסגינא ספינתא טובא? כי אתא רב דימי, אמר: ^hכי חס^h קוטקומא, סגינא ספינתא שיתא פרסי. ואיכא דאמרי: שדיⁱ גירא פרשא, ולא יכיל לה^j. אמר רב אשי: ההוא גולדנא דימא הוא, דאית ליה תרי שיצי.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא, וחוינא לההיא צפורתא^k דהוה קימא עד קרסולה במיא, ורישיה^l מטי לרקיעא. סברנא דליכא מיא דנפישין^m, בעינא למיחת לצנוני נפשין. נפק בת קלא ואמרה לן: „הכא בעיתו לצנוני

^v IBM (ההוא H En, דהוה H En). | ^w הויא IBM. | ^x = Ar. | ^y ובלעיה Mar. | ^z ואדחיה IBM. | ^a ושדייה id. | ^b זיא H. | ^c pl. M. | ^d דיתבא IBM. | ^e rell גבה H. | ^f עא H. | ^g = M. | ^h rell. | ⁱ cf. IBM. | ^j שדיא H. | ^k צפרתא En. | ^l sic omn. | ^m שך H.

נפשיכו, דנפל ליה חצינא דבי נגרי שבע^h שנין ולא מטא ארעא?^q
 ולא משום דעמיקי מיא, אלא משום דרדפי מיא. (אמר רב אשי:
 ההוא ^hזיו שדי^h הוה, דכתיב^o: וזיו שדי עמדי.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא
 וחוינא להנך אוווי דינתור גדפיהו משומניהו, ונגיד ואתי חוטא
 דמשחא מיניהו. אמרי להו: „אית לן בגויכו חולקא לעלמא
 דאתי?“ חדא דליא לי אטמא, וחדא דליא לי גדפא. כי אתאי
 לקמיה דרבי אלעזר, אמר לי: ^hעתידין ישראל ליתן עליהן דין^h.
 אמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא במדברא,
 והוה בהדן ההוא טייעא דהוה מורח בעפרא, אָמר: האי אויל
 לדוכתא פלן, והאי אויל לדוכתא פלן. הבנן ליה עפרא אמר:
 „מרחקיתון ממיא תמניא פרסי.“ הבנן ליה, אמר: „מרחקיתון^p
 תלתא^q פרסי. הפכינן ליה עפרא, ולא יכלינן ליה.

אמר לן: „תא אחוי לכו ^hמתי מדבר^h“. אולאי וחואי
 דדמוכי כמאן דמיבסמי וגנו, והוה חד מיניהו גני אפרקיד, וכיפן
 בירכיה. ועאל טייעא כי רכיב ונקיט רומחא בידיה, ולא נגע
 ביה^r. פיסקי ושקלי חוטא דתכלתא מיניהו, ולא איסתגיא גמלן.
 אמר: „דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו. דגמירי,
 דמאן דשקיל מידי מיניהו, לא מסתגי ליה.“ הדרין ליה וסגינן.
 כי אתאי לבי מדרשא, אָמרי לי: „כל אבא חמור^h כל בר חנה
 סיכסא. מכדי הנך חוטין וחלייתא אי ^hכבית שמאי^h אי ^hכבית
 הלל^h, הוה מיבעי לך למימניהו ומיתי ומימר.“

אמר לן: „תו אחוי לכו ^hהר סיני^h“. אולאי וחואי דהדרי
 עקרבי כחמרי לובייתא. נפק בת קלא ואמרה: „אי לי שנשבעת;
 ועכשוו שנשבעתי, מי מפר לי^h?“ כי אתאי לבי מדרשא, אמרו:
 „כל אבא חמור, כל בר חנה סיכסא. הוה לך למימר: ^hמופר לך,
 מופר לך^h“. ואנא סברי: דילמא שבועה ד^hדור המבול^h הוה.
 (ורבנן? — אוי לא לימא.)

ⁿ prm הא rell. | ^o Ps 50¹¹. | H. מרחיקיתון p | H. חלה M q |
^r rell. ביח H = ביה.

אמר לן: תו אחוי לכו בי בלועי דקרת. אחוי לן^s ההוא
 בועא דהוה נפיק מיניה חוטא דקוטרא. איתי גבבא דעמרא,
 אמשייה^t במיא, וכרכיה ארומחיה, ודחציה^s; איקלי ואיחרך.
 אמר לי: „אצית איזי מאי דשמעת מהכא.“ ושמעית דקאמרי:
^h „משה ותורתו אמת והן בדאין^k.“ אמר לי: „כל תלתין יומין
 מהדרא להו גיהנם כ^h בשר בקלחת^h, ואמרי הכי: ^h „משה ותורתו
 אמת, והן בדאין^h.“

אמר לן: „תו אחוי לכו, היכא דסחיף^u רקיעא עילוי ארעא.“
 אחוי לן. חואי לההיא כנחא, שקלתה^v לסלתאי ואנחתה בגווה.
 עד דצללי, הדר גילגלא, ולא אשכחתה^w. אמרי: „דילמא ^h חס
 ושלום^h גנבי איכא הכא.“ אמר לי: „אינטר עד למחר כי השתא,
 הדר גלגלא לדוכתיה ושקלת ליה.“

רבי יוחנן משתעי: זימנא חדא הוה קא אוילנא ב^h ספינה^h
 ודלי ההוא כוורא רישיה, ודמין עיניה לתרי סיהרי, ונפלו מיא
 מתרי^x זימיה^y כתרי מברי^z דסורא.

רב ספרא משתעי: זמנא חדא הוה אוילנא בספינתא, ודלי
 הדוא כוורא רישיה, והוה אית ליה תרי קרני, וחוקק^a עליהו:
^h „אני בריה קלה שבים^h, והוינא תלת מאה פרסי, ומומן לפומיה
 ד^h לויתן^h.“ (אמר רב אשי: ההוא עיוא דימא הוא וכחישא^b).
 רבי יונתן משתעי: זמנא חדא הוה אוילנא ב^h ספינה^h, וחוינא
 לההיא קרטליתא דהוה מדבק בה ^h „אבנים טובות ומרגליות^h, והדר
 לה מינא דכוורא דשמיה כרשי^c. נחית בר אמודאי לאיתויי^d,
 בעא למקטליה. סליק, דרא ויקא דחלא ונחית. נפקא בת קלא
 ואמרה: „מאי עב[ד]תיכו בהרי קרטליתא דדביתו דרבי חנינא בן
 דוסא, דאית בה תכלתא דשריא^e חוטי לצדיקי לעלמא דאתי?“

^s cf Ar nomine אחרים. | ^t Ar. וטמשיה. | ^u H. פא. | ^v H. שקלתיה En שקליתיה BM שקלחא. | ^w = M חיה. | ^x מתרחי. | ^y M מיכרי Ar^v En cf RŠbM. | ^z Ar^v מיכרי. | ^a rel. וחקיק. | ^b rel. דבתישא. | ^c M. כריש Ar כרישא BM כרשא. | ^d M. לאיתוייה. | ^e l. דשריא.

רבי יהודה הינדואה משתעי: ומנא חדא הוה קא אוילנא
 בספינתא וחוינא לההוא^f אבן^h טבא^g דהדר לה תנינא, נחית בר
 אמודאי ואיתי לה, ואתא תנינא וקא בלעה לספינתא. אתא
 פשקצא וקטליה, איתהפיכו מיא לדמא. אתא תנינא חבריה,
 שקלה^h, אתנחתה עילויה, ואחייה. הדר וקא בלע לספינתא,
 הדר אתא ההוא פשקצא וקטליה, שקלה^h ופרח. בהדי דקא
 פרח, נפלה בספינתא עילוי הנך צפוריⁱ דהוו מליחי. חיון,
 שקלוה ופרוח. . . .

אמר רב אשי: אשתעי לי הונא בר נתן: ומנא חדא הוה קא
 אוילנא במדברא והוה בהדן אטמא. פתחנא ונקירנא, איתנחה
 עילוי עשבי וחלמה. איתנין ציבי וטוינא. לישנא הדרנא אתאי,
 הוה קא מלחשן^j גומרי. כי אתא[ני] לקמיה דאמימר, אמר לי:
 „עשבי סמחרי הוה, וגומרי דריתמא הוה.“

43. Halachische Stücke. *Halakic Texts.*

a) Ber 2^a—3^a M.

תנא היכא קאי, דקתני, מאמתי? ותו, מאי שנא דתני,
 בערבין, ניתני, בשחרין, ברישא? — תנא אקרא קאי, דכתיב^a:
 בשכבך ובקומיך, והכי קאמר: ^hזמן קרית שמע^h דשכיבה^h
 אימת? משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן^h. || ואיבעית
 אימא: תנא גליף מ^h ברייתו של עולם^h, דכתיב^b: ויהי ערב ויהי
 בקר יום אחד. || אי הכי, סיפא דקתני: בשחר מברך שתיים
 לפניה ואחת לאחריה, בקרב שתיים לפניה ושתיים לאחריה,
 ניתני, בערב, ברישא? — תנא עתני, ערבית, ברישא^c וקדר
 תני, שחרית, ואדקאי^d ב, שחרית, מפרש כל מילי ד, שחרית,
 וקדר מפרש מילי ד, ערבית.

f 'ההי' M. | g טוב' M. | h ליה MEn | i rel. | j mg
 H מלחינן | M. להי | 43a. a De 6⁷. | b Ge 1⁵. | c ordo verborum Mc. |
 d & pr superser.

מתני' ^e. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן] ^fמִכְדִּי, כהני מאימת קאכלי בתרומה ^h? ^hמצאת הכוכבים ^{hf}; ניתני, משעת צאת הככבים! — מילתא אגב אורחיה קמשמע לן, דכהני ^gאימת אַכְלִי בתרומתן ^h, משעת צאת הככבים. ויהא ⁱקמשמע לן, דכפרה ^h לֹא מעכבא להו ⁱ, כְּדִתְנִיָא: ,ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים' ^j ביאת שמשו מעכבתו לאכול בתרומה, ואין כפרתו מעכבתו לאכול בתרומה. || וממאי דהאי, ובא השמש וטהר' ^h ביאת שמשו ^{hk} הוא, ומאי, וטהר', טהר יומא', ודילמא ^h ביאת אורו ^{hk} הוא, ומאי, וטהר', טהר גברא? אמר רבא בר רב שילא: ^h אם כן ^h, ליכתוב קרא, ויטהר ואחר יאכל מן הקדשים, מאי, וטהר? שמע מינה ביאת שמשו הוא, ⁱומאי, וטהר? טהר יומא' ⁱ, כְּדִתְנִיָא אֵינְשִׁי: , אֵינְעִרְבִי שִׁימְשָׁא ואֵידְכִי יומא'. במערבא האי דרבה בר רב שילא לא שמיע להו, ובעו לה מיבעא: האי ⁱ, ובא השמש וטהר' ביאת שמשו הוא, ומאי, וטהר', טהר יומא', או ⁱ דילמא ביאת אורו הוא, ומאי, וטהר', טהר גברא? ופשטו ^o לה ^g מְבַרְיָתָא, מדקתני בברייתא: סימן לדבר, עד צאת הככבים, שמע מינה, ביאת שמשו הוא, ומאי, וטהר', טהר יומא'.

אמר מר: משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן. ורמיניה: מאמתי קורין את שמע בערבין? משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח ועד שעה שעומד ליפטר מתוך הסעודה. סיפא ודאי פליגא אמתניתין, רישא מי אַמְרִינן דְּפְלִיגָא אמתניתין? — דילמא ⁱ עני, וכהן' חד שיעורא הוא. || ו,עני' ו,כהן' חד שיעורא הוא? ורמיניה: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבין? משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתן בערבי שבתות, דברי רבי מאיר; וחכמים אומרים: משעה שהכהנים זכאין לאכול

^e sup ras. | ^f mg. | ^g Mc דכהנין M*. | ^h אַכְלִי Mc אוכלין M*. | ⁱ superscr. | ^j Le 22⁷. | ^k tr Ar; lectio Ar. in laudatur in mg; nostra est Rašiana lectio; ab interpretatione Rašiana abscedunt Tosafot q. v. | ^l M*. | ^m sic vocal. instruct. | ⁿ Mc. | ^o ופשיטו M ופשיטו sic voc. instr. Mc. | ^p ליה M.

בתרומתן, וסימן לדבר, עד צאת הככבים. ואף על פי שאין ראייה לדבר, זכר לדבר; שנאמר^q: ואנחנו חציים^r עשים במלאכה וחצים מחויקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הככבים; ואומר^s: והיה^t לנו הלילה לטמטמ, והיום לטמלאכה. (מאי ואומר? — וכי תימא, מעלות השחר לא יטמא, ומכי איעריב שימשא ליליא הוא, ומשום^h בנין בית המקדש^h אינהו מקדמי ומחשכי; תא שמע, והיה לנו הלילה לטמטמ והיום מלאכה.) קסלקא דעתך ד^h, בני אדם בערבי שבתות^h היינו, עניים, ואי סלקא דעתך, עני^ו, וכהן^ו חד שיעורא הוא, רבנן היינו רבי מאיר! אלא שמע מינה, שיעורא ד, עני^ו לחוד, ושיעורא ד, כהן^ו לחוד! — לא לעולם^h, עני^ו, וכהן^ו חד שיעורא הוא^f ורוב בני אדם^h לאו היינו עניים^f. || ו, עני^ו, וכהן^ו חד שיעורא הוא? ורמינהי: מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבית? משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר; רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים טהורים^v לאכול בתרומתן; רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים טובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום טובלין? רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח; רבי אחאי (ואמרי לה: רבי אחא) אומר: משעה שבני אדם נכנסין להסב. ואי סלקא דעתך, עני^ו, וכהן^ו חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע! אלא לאו שיעורא ד, עני^ו לחוד, ושיעורא ד, כהן^ו לחוד? || הי מינייהו מאוחר^h? — אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא ד, עני^ו מאוחר, דאי סלקא דעתך, ד, עני^ו מוקדם^h, רבי חנינא היינו רבי אליעזר! אלא שמע מינה, ד, עני^ו מאוחר, שמע מינה! אמר מר: א"ל רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום היו טובלין. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר! — אמר לך רבי מאיר^f: מי סברת א^h בין^w השמשות^h דידך קאמינא, אבין השמשות דרבי יוסי קאמינא, דאמר: ^h בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא^h. || במאי קמיפלגי? — בבית השמשות

^q Ne 4¹⁵. | ^r > text mas. | ^s ib.¹⁶ | ^t והיו text. mas. (cf Norzi). |

^u > text. mas.; cf v. 10 | ^v seq נכנסין | ^w Mc; אבית M* vid.

קמיפלגי; רבי יהודה סבר: בין השמשות טובא הוי, ^hהילכך, מבעוד יום טובלין^h; ורבי מאיר סבר לה כרבי יוסי, דאמר: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליו. || קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר! — תרי תנאי ואליבא דרבי מאיר. || קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר! — איבעית, אימא: סיפא רבי אליעזר הוי, רישא לאו רבי אליעזר; ואיבעית, אימא. תרי תנאי ואליבא דרבי אליעזר.

b) Pes 102^b—104^a M₁.

גופה: יום טוב שחל להיות אחר השבת, אמר רב: יקנה; ושמואל אמר: ינהק; ורבה אמר: ינהק; ולוי אמר: קנה; ^aורבנן אמרי: קנה^a; מר בריה דרבנא אמר: נקה; מרונא משמיה דרבי יהושע בן לוי אמר: נהיק. || שלח ליה אבא אבוה דשמואל לרבי: „ילמדנו רבינו, סדר הבדלות היאך?^h“ שלח ליה^b: „כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי, שאמר משום אביו, שאמר משום רבי יהושע בן חנניה: נהיק.“ || אמר ר' חנינא: ^hמשל למלך יוצא והפרכוס נכנס, מליון את המלך, ואחר כך יוצאין לקראת הפרכוס^h. || היכי דאיכא זמן^h, היכי עביד? אביי אמר: יקנה; רבא אמר: יקנהו. והילכתא כרבא.

רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, איתו לקמיה ^hמאור ובשמים^h, שקל ובריק אבשמים ברישא. אמרי ליה: „והא בית שמאי ובית הלל דמודו, ברישא מאור, ^hואחר כך^h בשמים (דתנן^c: בית שמאי אומרי: נר ומוזון בשמים והבדלה; ובית הלל אומ': נר בשמים מוזון והבדלה)“! עני רבא בתריה: „ו, דברי רבי מאיר; אבל ר' יהודה אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המוזון שהוא בתחלה, ועל הבדלה שהיא בסוף; על מה נחלקו? — על המאור ועל הבשמים, שביט שמאי או': מאור, ואחר כך בשמים; ובית הלל אומ': בשמים, ואחר כך מאור^h. ואמר ר' יוחנן: ^hנהגו העם כבית הלל^h, ואליבא דר' יהודה.“

רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא, בריך רבא אכסא קמא ואכסא דברכתא. אמר ליה: „למה לך? הא בריכנא חדא זמנא!“ אמר ליה: „כי הוינן בי ריש גלותא, הכי עבדינן“. אמר ליה: „בי ריש גלותא, ספק^h מיתו לן, ספק לא מייתו לן; הכא, קמן מנח, ודעתין עילויה!“ אמר ליה: „אנא דעבדי כתלמידי דרב: דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב ייבא סבא; אמרו ליה: „הבו נברוך!“ ולבסוף אמרו ליה: „הבו נישתי“. אמ' להו: „הכי אמר רב: כיון דאמריהו, הבו ניברוך“, איתסר לכו למישתי.“

אמימר ומר ווטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב אחא בריה דרב אשי. אמימר בריך אכל כסא וכסא; מר ווטרא בריך אכסא קמא ואכסא דברכתא; רב אשי בריך אכסא קמא, ותו לא בריך. || אמר רב אחא בריה דרבא: „אנן כמאן נעביד?“ אמימר אמר: „אנא מימלך אנא“. מר ווטרא אמר: „אנא דעבדי כתלמידי דרב“. רב אשי אמר: „לית הילכתא כתלמידיⁱ דרב; דהא^h יום טוב אחר השבת^h, ואמר רב: יקנה“. — ולא היא, התם לא עקר דעתיה ממשתיא, הכא עקר דעתיה ממשתיא. || כי^g מטא לאבדולי, קם שמעיה, אדליק אבוקה^h משרגא. אמ' ליה: „והא מנחא שרגא!“ אמ' ליה: „שמעא דעתא^h דנפשיה עביד“. אמ' ליה: „אי לאו שמיע ליה מיניה דמר, מי הוה עביד?“ אמ' ליה: „ולא סבר לה מר להא דאמ' רבא: ^hאבוקה להבדלה מצוה מן המוכחר^h“? || פתח ואמר: ^hהמבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לגוים^h וכו'. אמר ליה: „למה לך כולי האי? והא אמ' רב יהודה אמ' שמואל: ^hהמבדיל בין קדש לחול' זו היא הבדלתו של ר' יהודה הנשיא^h“. אמר ליה: „אנא כי הא סבירא לי, דאמ' ר' אלעזר אמ' ר' הושעיא: ^hהפוחת לא יפחות משלש, והמוסיף לא יוסיף על שבע^h“. אמר ליה: „והא מר לא תלת אמר, ולא שבע אמר!“ אמ' ליה: ^hבין יום השביעי לששת

ימי המעשה, מעין חתימה היא^h. דאמ' רב תחליפא בר אבימי
 אמ' שמואל: ^hהמבדיל צריך שיאמר מעין חתימתה סמוך
 לחתימתה^h. ופומבדיתאי אמרי: ^hמעין פתיחתה סמוך לחתימתה^h.
 מאי ביניהו? — איכא ביניהו ^hיום טוב שחל להיות אחר
 השבת^h דחתמינן, המבדיל בין קדש לקדש: מאן דאמר: מעין
 חתימתה סמוך לחתימתה, בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת
 יום טוב הַבְּדִלָּהָ; ומאן דאמ': מעין פתיחתה סמוך לחתימתה,
 לא בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלתה.

c) R. h. 2^a—3^a M₁.

למלכים] למאי הלכתא? אמר רב חסדא: לשטרות^h; דתנן:
 שטרי חוב המוקדמין פסולין, והמאוחרין כשרין.

תנו רבנן: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה; ואם לא עמד אלא באחד בניסן,
 אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר.

אמר מר: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה. הא קמשמע לן, דניסן ^hראש השנה
 למלכים, ויום אחד בשנה חשוב שנה^h.

ואם לא עמד אלא באחד בניסן, אין מונין לו שנה עד
 שיגיע ניסן אחר. פשיטא! — לא צריכה דאימנו ליה^a מאדר,
 ולא אמליך עד חד בניסן, מהו דתימא נמנו ליה תרתין
 שנין; קמ"ל.

ת"ר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה לזה
 ושנה לזה. מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה
 ולזה. מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה ראשונה
 לראשון, ושנייה לשני.

אמר מר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה
 לזה ולזה. פשיטא! — מהו דתימא שתא לבתרי לא מנינן,
 קמ"ל. || מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה

ולוה'. פשיטא! — מהו דתימא כי אמרין, יום אחד בשנה חשוב שנה^h בסוף^b שנה, אבל בתחלת שנה^h לא אמרין, קמ"ל. || מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין ראשונה לראשון, ושנייה לשני'. פשיטא! — לא צריכא דאימנו ליה^a מאדר ו^h מלך בן מלך^h הוא, מהו דתימא נימנו ליה תרתין שנין, קמ"ל. אמ' ר' יוחנן: ^hמנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן? שנאמר^c: ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל^d מארץ מצרים^d בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלוך שלמה על ישראל'. מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן, אף מלכות שלמה מניסן^h. ויציאת מצרים גופה^e מנא לן דמניסן מנינן, דילמא מתשרי מנינן? — לא ס"ד^f, דכתיב^g: ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי י', וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש'. וכתיב^h: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש'. מדקאי באב וקרי ליה שנת הארבעים, וקאי בשבט וקרי ליה שנת ארבעים מכלל ד^h ראש השנה^h לאו תשרי הוא. || בשלמא האיך מפרש ליציאת מצרים, אלא האי, ממאי דליציאת מצרים, דילמא^h להקמת המשכן^h? כדאמר רב פפא: „שנת עשריםⁱ“ לגזירה שוה^h, הכא נמי, ארבעיםⁱ לגזירה שוה: מה התם ליציאת מצרים, אף הכא ליציאת מצרים. || וממאי דמעשה^h ד^dאב קדים, דילמא מעשה דשבט קדים? — לא ס"ד, דכתיב^k: אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי, וכי נח נפשיה דאהרן, אכתי הוה סיחון קיים (דכתיב^l: וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב^h מה שמועה שמע? — שמע שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד מישראל, וכסבורין: נתנה רשות להלחם בישראל. והינו דכתיב^m, ויראו כל העדה כי גוע אהרן, ואמר ר' אבהו: אל תיקרי, ויראו

b prm הני מילי M₁superscr. | c I Reg 6¹. | d superscr. = BM. | e B גופיה MM₁. | f mg = BM. | g Nu 33³⁸. | h De 1³. | i Ne 1¹. | j mg. | k De 1⁴. | l Nu 21¹. | m ib. 20³⁰.

אלא, וִירָאוּⁿ, וכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: ^hכי' משמש בארבע לשונות^h: אי, דילמא, אלא, דהא. || מי דמי? הכא^o כנען, הכא סיחון! — תאנא: הוא כנען, הוא סיחון, הוא ערד; סיחון^o שדומה לסייח שבמדבר, כנען^o על שם מלכותו, ומה שמו? ערד^o שמו. איכא דאמרי: ערד^o שדומה לערוד שבמדבר, כנען^o על שם מלכותו, ומה שמו? סיחון שמו).

ואימא ראש השנה אייר? — לא ס"ד, דכתיב^p: ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן^q, וכתיב^r: ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן אהל מועד^t; מדקאי בניסן וקרי ליה שנה שנית, נוקאי באייר וקרי ליה שנה שנית^u, מכלל דאייר לאו ראש השנה הוא.

ואימא ראש השנה סיון? — לא ס"ד, דכתיב^r: בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים^s; ואם איתא, בחדש השלישי בשנה השנית^s מיבעי ליה!

ואימא תמוז? ואימא אב? ואימא אלול? — אלא אמ' ר' אלעזר מהכא: ויחל לבנות בחדש השני בשנת ארבע למלכותו^t; מאי, שני^q? לאו ^hשני לירח שמונין בו למלכותו^h? || מתקיף לה רבינא: ואימא, שני בחדש^q? — אם כן^h, שני בחדש^q בהדיא הוה^u כתיב. || ואימא, שני בשבת^r? אמר רב אשי: חדא ד, שני בשבת^r לא אשכחן דכתיב; ועוד^h, מקיש שני^q בתרא ל, שני^q קמא, מה, שני^q קמא חדש, אף^h, שני^q בתראה חדש.

תניא כותיה דר' יוחנן: מנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן, שנאמר: ויהי בשמונים שנה; ואומר: ויעל אהרן^r; ואומ': ויהי בארבעים; ואומ': אחרי הכותו^r; ואומ': וישמע הכנעני מלך ערד^r; ואומ': ויראו כל העדה^r; ואומ': ויהי בחדש הראשון^r; ואומ': ויהי בשנה השנית^r; ואומ': בחדש השלישי^r; ואומ': ויחל לבנות בחדש השני בשני^r.

ⁿ vocalis in cod. | ^o הָהֵם IBM. | ^p Ex 40¹⁷. | ^q Nu 10¹¹. | ^r Ex 19¹. | ^s IBM השני M₁. | ^t II Chr 3². | ^u IBM > M₁.

d) Giṭ 36^a—37^a M.

והילל הוקן כו' תנן התם: פרוסבל אינו משמט, וזה אחד מן הדברים שהתקין הילל, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה עם זה, ועברו על מה שכתוב בתורה^b, השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו', התקין פרוסבל. וזהו גופו של פרוסבל: מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני כל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינין חותמין למטה או העדים. || ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא, והתקין^h הילל דלא משמטא? אמר אביי: ^h בשביעית בזמן הזה^h, ורבי היא; דתניא: רבי אומר: וזה דבר השמטה שמוט^e, בשתי^d שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע, ואחת שמטת כספים: בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים — ותקינן רבנן ד^h תשמט, זכר לשביעית^h; ראה הילל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבל. || ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא^d שביעית, ותקינן רבנן דתשמט? אמר אביי: ^h שב ואל תעשה^h הוא. || רבא אמר: ^h הפקר בית דין הפקר^h. דאמר רבי יצחק: ^h מניין שהפקר בית דין הפקר? שנאמר: ^e, כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. רבי אלעזר אמר: מהכא, אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'^f; ^h וכי מה ענין, ראשים, אצל, אבות? אלא לומר לך, מה אבות מנחילין את בניהן כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו. || איבעיא להו: כי התקין הילל פרוסבל, לדריה הוא דתקין, או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין? (לטאי נפקא מינה? — לבטוליה; אי אמרת, לדריה תקין, מבטלינן; אלא אי אמרת, לדרי עלמא תקין, הא ^h אין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין^h; מאי?) תא שמע, דאמר שמואל: לא כתבינן

43 d. a אה B. | b De 15°. | c ib. 1. | d B. | e Ezr 10⁸. |f Jos 19⁵¹.

פרוסבל אלא או בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא. ואי סלקא דעתך, לדרי עלמא נמי תקין, בשאר בי דינא נמי ליכתבו! — דילמא כי תקין הילל לדרי עלמא, כגון בי דינא דר' אמי ור' אסי דאלימי לאפקועי ממנא, אבל שאר דייני, לא. || ת"ש דא' שמואל: הא פרוסבל עולבנא דדייני היא, ^hאם אישר חיל^h, אבטליניה. — הכי קאמר: אי ^hאיישר חייל יותר מהלל^h אבטליניה. || ורב נחמן אמר: אוקמיניה, אוקמיניה? הא מיקיים^h וקאי! אלא אימא ביה מילתא דאע"ג דלא כתוב^h ככתוב דמי.

איבעיא להו: האי עולבנא לישנא דחוצפא הוא, או לישנא דניחותא הוא? ת"ש דא' עולא: ^hעלובה כלה שוינתה בקרב חופתה^h. אמר רב מרי ברה דבת שמואל: מאי קראה? עד שהמלך במסכו נרדי נתן ריחוⁱ. אמר רבא: אכתי חביבותא היא גבן, דכתיב, נתן ולא כתיב, הסריח^h. תנו רבנן: הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ^dושמחין ביסורין^d, עליהן הכתוב אומר^k: ואהביו כצאת השמש בגבורתו.

מאי פרוסבל? אמ' רב חסדא: פרס בולי ובוטי; בולי^h אלו עשירים^h (דכתיב¹: ושבדתי את גאון עונם). תני רב יוסף: ^hאלו בולאות שביהודה^h), בוטי^h אלו עניים^h (דכתיב^m: העבט תעביטנו). א"ל רבא ללעזא: מאי פרוסבל? א"ל: פורסא דמילתא.

אבטליניה? והא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין ^gpru | M. מיקם ^h | B. חברו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמניין! | ⁱ Ca 1¹². | ^k Jd 5³¹. | ¹ Le 26¹⁹. | ^m De 15⁸.

Addenda.

p 24*, l. 9. ¹ Ber 6^b Ar.

p 25*, l. 12. ¹ Taan 24^a, pr pars Ar, alt. M₁.

p 29*, l. 15, 23. ¹ Kid 81^a M (B. דל). || ² sic M (א"י superscr).

p 32*, l. 14 ff. ¹ Ar. || ² Kid 58^a (M. פלגאדה). || ³ Jeb 58^a M. ||

⁴ En. || ⁵ Sanh 93^a Ar. || ⁶ H.

A.

Aramäisches Wörterverzeichnis. Aramaic Glossary.

א

א (§4ej) = עַל q. v.

אב (§13c) n. m.; d. אָבָא (etiam pro sf. 1 s.); sf. 1 p. אָבִינָא, אָבִי; 2 s. m. & f. אָבוּךָ; 2 p. אָבוּךָ; 3 s. m. אָבוּהִי; 3 s. f. אָבוּהָ; p. a. אָבוּהֶם; 3 s. f. אָבוּהָ; p. a. אָבוּהֶם (§20g), d. אָבוּהֶם; sf. 1 s. אָבוּהִי; 1 p. אָבוּהִי; 2 p. אָבוּהֶם; 3 p. אָבוּהֶם: Vater, *father*; אָבוּהֶם דָּאָבָא: mein Großvater, *my grandfather*; p. Väter, Vorfahren, *fathers, ancestors*.

אבד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אָבִיד (§61e); Pt. p. m. אָבִיד: verloren gehen, *be lost*. | Itpe., Pt. מִתְאַבֵּד: id. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. אָבִיד: vernichten, *destroy*. | Af., Imp. s. m. אָבִיד: verlieren, *lose*.

אָבִיב v. נָבֵב.

אָבִילָא (ass.) n. m. Stadttor, *city gate*.

[אָבִילָא] n. m. Staub, *dust*.

אָבִירָא v. בָּרַם.

אָבִירָא v. נָגַד.

אָבִירָא n. m. Sumpf, *swamp*.

אָבִירָא n. m. (f.) Becken, *basin*.

אָבִירָא vb. Pe., Pf. 1 p. אָבִירָא; sf. 3. s. m. אָבִירָא; Pt. act.

1 s. אָבִירָא, אָבִירָא; pass.

אָבִיר: mieten, *hire*. | Itpe.,

Pf. 2 s. אָבִירָא: sich vermieten, *hire oneself out*. |

Af., Pf. 3 s. m. אָבִיר; Inf. c.

sf. 3 s. f. אָבִירָא; Pt. act.

מִוִּיר: vermieten, *rent*. |

Ittaf., Pt. מִוִּירָא: vermietet

werden, *be rented*. || אָבִירָא

n. m. Lohn, *hire, reward*.

אָבִירָא n. m.; c. אָבִיר: Dach, *roof*.

אַחַד n. f. Brief, *letter*.

עַד (= אַד §4k) = עד §4e v. עד.

[אַדָּרָא] §4e n. m.; p. אַדָּרִי: Wollflocken, *flakes of wool*.

אַדָּנָא (et אַנָּא §4j) n. f.; sf. 3 s. m. אַנָּה; p. אַדָּנִי,

c. sf. 2 s. m. אַנִּי: Ohr, *ear*.

אִי conj.: oder, *or*. אִי... אִי entweder — oder, *either — or*.

אֹב n. m. אַבָּא n. m. Wald, *forest*.

אֹדָא n. m.; p. אֹדִי: Schürholz, Brand, *kindling wood, firebrand*.

[אֹנָא] n. m.; p. אֹנִי: Gans, *goose*.

אֹי vb. Pe., Inf. c. sf. 3 p. f. אֹי מִצְאָנָה l. מִצְאָנָה; Pt. act.

אֹי: drücken, *press*. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. מִצְאָנָה; Pt. act. מִי: id.

אֹרִיָּה v. יֵרָא. אֹרִיָּה v. יֵרָא.

¹אֹלָא (אֹלָא §4o) vb. Pe., Pf. 1 s. אֹלָא (אֹלָא); 3 f. אֹלָתָא,

אֹלָא, p. אֹלָא; Impf. 1 s. אֹלָא; 3 p. אֹלָא; Imp. s. m. אֹלָא, f. אֹלָא; Pt.

אֹלָא, 1 s. אֹלָנָא (אֹלָנָא); 2 s. m. אֹלָתָא, f. אֹלָתָא, p.

אֹלָתָא l. אֹלָתָא: 1. gehen, *go, walk*; 2. fortsetzen, *go*

on: אֹלָא קָא תִּפֶּשׁ וְאֹלָא er fuhr fort, (Diebe) zu fangen, *he went on capturing (thieves)*; אֹלָא וְאֹלָא er ging fortwährend, *he kept walking*.

²אֹלָא n. m. Gazellenjunges, *the young of a gazelle*.

אֹחַ (§13c) n. m.; sf. 1 f. אֹחִי, אֹחִי; p. אֹחִי (§20a), sf.

3 s. f. אֹחָה: Bruder, *brother*. || אֹחָה n. f.; sf. 1 s.

אֹחָתִי; 2 s. m. אֹחָתִי; p. אֹחָתִי, sf. 3 s. m. אֹחָתִי:

Schwester, *sister*.

¹[אֹחַד.] אֹחַד (§6a) adj., d. אֹחַד, f. אֹחַד (constructio §52b):

eins, ein, einzeln, einzig, *one, single*. | אֹחַד וְאֹחַד ein jeder, *every one*. | ... אֹחַד

אֹחַד die eine — und die andere, *the one — and the other*. | אֹחַד בְּשַׁבָּא

אֹחַד Sonntag, *Sunday*. | אֹחַד עַל-אֹחַד doppelt, *double*. || אֹחַד zusammen, *together*. || אֹחַד besonders, *separately*; sf. 2 s. m.

אֹחַד du allein, *by thyself*, 3 p. אֹחַדִּי || אֹחַדִּי (§4e)

einander, *each other*. || אֹחַדִּי

einander, *each other*. || אֹחַדִּי

- (ib.) praep., sf. 1 s. בְּהִדְי; 2 s. m. בְּהִדְיָ; 2 p. בְּהִדְיָ; 3 s. m. בְּהִדְיָ; 3 p. m. בְּהִדְיָ; f. בְּהִדְיָ: bei, mit, *with*. || בְּהִדְיָ conj. während, *while*. || לְהִדְיָ präp. in der Richtung auf, *toward*. || 11. הָדָר סָרִי, f. הָדָר סָרִי.
- ² אחד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶחָדָ: schließen, *close*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָדָ pass.
- אחך vb. Pe., Pt. act. s. m. אחך: lachen, *laugh*. V. חוּך.
- אחר vb. Pa., Imp. p. c. sf. 3 s. f. אַחֲרָ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְאַחֲרָ; zurückhalten, *delay*. || אַחֲרִיָּא adj., f. אַחֲרִיָּא (§18b); p. m. אַחֲרִיָּא, f. אַחֲרִיָּא: ein anderer, *another*. || אַחֲרִיָּא praep., sf. 1 s. לְאַחֲרִיָּא; 3 s. m. לְאַחֲרִיָּא: hinter, *behind*.
- אחא v. אחא.
- אטו v. טען.
- אטמא (§4e) n. m. (f.) Schenkel, Hüfte, *thigh*.
- אי conj. wenn, *if* (§73). אי... ob — oder, *whether — or*. | איכו wenn doch, *if only, would that*.
- אידי (§9e) pron. dem. אידי וְאידי dieses und jenes, *beides, this and that one, both*.
- אידי v. יד.
- אידי (§9g) pron. dem., f. אידי: jener, der andere, *that, the other*.
- אידן v. ידן.
- איהו (§8b, ε) pron. pers., f. איהו: er, sie, *he, she*.
- איוי (etym.?) adv. nun, doch, *I (we) pray, now*.
- איכא v. אית. || איכו v. אי.
- אילמא v. אמר.
- אילנא (§18b) n. m., p. d. אילנא: Baum, *tree*.
- אימחא n. f. Furcht, *fear*.
- אימחא דְּשְׁמֵי die Furcht Gottes, *fear of God*.
- אין adv. ja, *yes*.
- [אין, אן] adv.: מָנָא (§24g) woher? *whence?*
- איתנן part., sf. 1 p. איתנן; 2 p. איתנכו; 3 s. m. איתנה; s. f. איתנה; p. m. איתנהו; f. איתנהו: es gibt, *there is, are* (§62). | איכא id. | אית (§6b; 5d) sf. 3 s. m. לִיתְהוּ, f. לִיתְהוּ, p. m. לִיתְהוּ; .. לִיכָא es gibt

nicht, *there is not, are not* (ib.).

אָכַל vb. Pe., Pf. 1 s. אָכַל, sf.

3 s. f. אָכַלְתָּה; 3 p. אָכַלוּ;

אָכַל, sf. 3 s. f. אָכַלְתָּה; Impf.

1 s. אֵיכֵל; 2 p. תֵּיכֵלוּ, sf.

3 p. m. תֵּיכֵלְיֶנָּה (pro לִנְהוּ);

3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִיכַלְתָּה, 3 p.

m. c. sf. 3 s. f. נִיכֵלְיֶנָּה;

Imp. s. m. אָכַל, כָּל; p. אָכְלוּ;

Inf. לִמְיַכֵּל; Pt. act. p. m.

אָכַלְתָּ; 1 s. אָכַלְתָּ, 2 s.

אָכַלְתָּ; pass. אָכַל: essen,

verzehren, *eat, consume*.

אָכַל קָרָצָא בִּי verleumden,

slander. | Itpe., Pt. pl. m.

מִתְאָכֵל, pass. | Af., Pf. 1 s.

c. sf. 3 s. m. אָכַלְתָּה; 3 s.

m. c. sf. 3 p. m. אָכַלְתָּה;

Impf. 1 s. c. sf. 2 s. f. אָכַלְתָּה;

Inf. לְאָכֹכֵל; Pt. act. מִתְאָכֵל:

speisen, *feed*. || אָכַלְתָּ (?) טִינָא

Schlammfresser, *mud-eater*. ||

אָכַל n. m. Speise, *food*.

אָכַל (pers.?) n. m., p.

אָכַל: Speicher, *store-room*.

[אָכַל] adj., d. אָכַמָּא, p. a.

אָכַמִּי; f. d. אָכַמְתָּא;

schwarz, *black*.

אָכַמְתָּא (gr.) n. m. Fremder,

stranger.

אָכַל vb. Pe., Pf. 3 s. f. אָכַלְתָּה;

אָכַל es kümmert ihn um,

es geht ihn an, *he has con-*

cern for; Pt. act. s. f. אָכַלְתָּה;

sie drängt, *she urges*.

אָכַפָּא n. m. Sattel, *saddle*.

אָכַפִּי (etym.?) adv. noch, *yet*.

אָכַל v. אָכַל.

אָלָה n. m. Gott, *God*.

[אָלוּתָא] n. f., p. אָלוּתָא: Kol-

ben, *club*.

אָלִיחָא n. f., sf. 3 s. m. אָלִיחָא:

Fettschwanz, *fat tail*.

אָלִי (י) (§9a) pron. dem. p.

diese, *these*.

אָלִי (§9f) pron. dem. p. jene,

those.

אָלְכְסוֹנָא (gr.) n. m. Diagonale,

diagonal.

אָלֵם vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אָלֵמָה: überwältigen,

overcome. || אָלֵם adj., p.

אָלֵמִי: stark, *strong*.

אָלֵף (יֵלֵף) vb. Pe., Pf. 1 s.

נִילֵף; Impf. 1 p. נִילֵף;

3 p. f. נִילֵפְתָּה; Inf. לְנִילֵף;

Pt. act. נִילֵפְתָּה, 1 p. נִילֵפְתָּה:

lernen, deduzieren, *learn*,

derive. | Pa., Impf. 3 s. m.

c. sf. 2 s. m. נִילֵפְתָּה (§4l);

Pt. act. s. m. c. sf. 2 s. m.

מִלְפָּא; pass. s. f. מִלְפָּא: unterrichten, *instruct*.

אַלְפִּי, אֶלְפִּין[†] n. m., p. אֶלְפָּא: tausend, *thousand*.

אַתָּר v. אֶתָּר.

אַמָּר v. אָמַר.

אַמְבָּרִי (pers.) n. m., p. [אַמְבָּרָא]: Magazin, *store*.

אַמַּד (§4e) vb. Pe., Impf. 3 s. m. אֶמַּד: tauchen, *dive*. || [אַמּוּדָא] n. m., p. אֶמּוּדָא: Taucher, *diver*.

בַּר אֶמּוּדָא id.

אַמְתָּא (§13b) n. f., s. f. 3 s. m. אֶמְתָּא; p. d. אֶמְתָּתָא: Magd, *maid*. || אֶמְהוּתָא: Magd-dienst, *servitude*.

נָטַל v. אֶמְטוּל.

אַמָּא n. f., sf. 1 s. אִמָּם; 2 s. f. אֶמָּה; p. אֶמְתָּתָא: Mutter, *mother*.

אַמְתָּא n. f., sf. 3 s. m. אֶמְתָּה; p. אֶמְתָּתָא: 1. Elle, *cubit*. 2. membrum virile.

אַמְתָּא n. f., c. אֶמְתָּ, אֶמְתָּ דְרִחְיָא, אֶמְתָּ רִחְיָא; das Gestell der Mühle, *the frame of a mill*.

אַמְתָּא n. f., sf. 3 s. m. אֶמְתָּה: Volk, *people*.

אֶמְנִי vb. Haf., Pf. 1 s. [אַמְנָא]

3 p. c. sf. 3 s. m. הֶמְנוּהָ; Impf. 1 p. c. sf. 3 p. m. מְהִימָה; Pt. pass. מְהִימָה; 1 s. מְהִימָא (מִנְנָא): glauben, *believe*; pt. pass. glaubenswürdig, *trustworthy*. || אֶמְנוּתָא n. f. Treue, *faith*.

אַמְנָא n. m. Handwerker, Aderlasser, *artisan, cupper*.

אַמֶּר vb. Pe., Pf. 1 s. אֶמֶר, sf. 3 s. f. אֶמְרִיתָה; 1 p. אֶמֶר; 3 s. c. sf. 3 s. f. אֶמְרָה; 3 p. אֶמְרוּ, sf. 3 s. f. אֶמְרוּהָ; Impf. 1 s. אֶמֶר; 2 p. m. תֶּאמְרוּ (תִּימָ); 3 s. אֶמֶר, sf. 3 p. m. אֶמְרוּ; Imp. s. m. אֶמֶר, f. אֶמְרִי; Inf. לִמְרֹךְ; Pt. act. s. m. אֶמֶר, p. m. אֶמְרִין; 1 s. אֶמְרָא; 2 s. אֶמְרִין; 1 p. אֶמְרִין; 2 s. אֶמְרִיתוּ (ו); 2 p. אֶמְרִיתוּ (ו): sagen, *say*. | אֶמֶר: ich sage, daß, *I say, that*. | וְאֶמְרָא: und wenn du sagst, *and if you say* = oder, *or*. | אֶמְרָא wenn etwa, *if perchance*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶמֶר; Impf. 3 s. f. אֶמְרָה; Pt. s. f. מְתִאמְרָא: pass. || אֶמְרָא n. m., d. אֶמְרָה:

1. Dolmetscher, *interpreter*;

2. *Āmōrā*.

אָמֵר n. m., pl. d. †אִמְרִיא:

Lamm, *lamb*.

עַד-אֵמַת adv. wann? *when*. |

וְכַל-אֵמַת conj. so oft als,

as often as.

[אֵן: wenn, *if*.] | אֵלָא conj. nisi.

אֲנִי (§8b) pr. pers. 1 s. ich, *I*.

אָנְהוּ (§8b) pron. pers.

3 p. m.; אֲנֵיהִי 3 p. f. sie, *they*.

אָנַח vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְנַח;

Inf. אֶתְנֹחִי; Pt. s. m. מִתְנַח;

2 s. m. מִתְנַחֶה: seufzen, *sigh*.

אֲנַחְנָא (§8b) pron. pers. 1 p. wir, *we*.

אֲנֵיהֶם (§9g) pron. dem. pl. jene, die andern, *those, the others*.

אֲנִי (§8b) jüngere Form für, *the common form for* אֲנַחְנָא.

אָנַם vb. Pe., Inf. מִינֵם, sf. 3 s. f.

לְמִינֵם; Pt. pass. אֲנִים: zwin-

gen, notzüchtigen, *force, rape*. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אֶתְנֵם: pass.

אָנָּה n. du., c. אֵפִי; sf.

2 s. m. אֶפְךָ; 3 s. m. אֵפִיהֶם:

Gesicht, *countenance*; Art,

species. || בְּאֵפִי† praep.,

sf. 1 s. †בְּאֵפִי; 1 p.

†בְּאֵפִי; 2 s. m. בְּאֶפְךָ; 3 s.

m. בְּאֵפִיהֶם (בְּאֵפִי); 3 p. m.

†בְּאֵפִיהֶם: vor, *be-*

fore. || בְּלִפְיָא praep. gegen

hin, *towards*. || אֶפְתָּא n. f.,

sf. 1 s. אֶפְתִּי; 2 s. m. אֶפְתֶּךָ;

3 s. m. אֶפְתֵּיהֶם: Nase, Stirn,

nose, forehead.

אָנְשִׁי n. m., p. אָנִישׁ, אִנְשָׁא;

1. Mensch, *man*; 2. jemand,

some one. אֵלָא אָנִישׁ: nie-

mand, *none*. | בְּרִי אָנִישׁ,

בְּרִי אָנִישׁ — p. בְּנֵי אָנִישׁ: Mensch,

man (individual). | בֵּי נְשִׂי,

בֵּי נְשִׂי: das Haus meiner, ihrer

Eltern, *the home of my, her parents*.

אַתָּה (§8b) pron. pers. 2 s.

du, *thou*.

אֶתְתָּא n. f., s. c. †אֶתְתָּא;

sf. 2 s. m. אֶתְתֶּךָ; 3 s. m.

†אֶתְתֵּיהֶם, אֶתְתֵּיהֶם; p. נְשִׂי,

נְשִׂי, sf. 2 p. m. נְשִׂיכֹו:

Frau, *woman, wife*.

אַתּוּן (§8b) pron.

2 p. m. ihr, *you*.

אָפִי vb. Pa., Inf. †אָפִי; Pt. act. p. m.

†אָפִי; 1 s. מְסִינָא: heilen, *cure*. |

Itpe., Pf. 1 s. אָתַפִּי; 3 s. m. אֶתְפִּי, s. f. אֶתְפִּי אֶתְפִּי; Impf. 3 s. m. לְתַפִּי: pass. || אָפֶטֶן n. m., p. d. אֶסְתָּא: Arzt, *physician*. || אָסוּ n. f., d. אֶסְוָא; p. a. אֶסְוֵן: Heilung, Heilmittel, *cure, medication*.

[אָפֶטֶן] n. m., sf. 1 p. אָפֶטֶן: Polster, *cushion*. בִּי סְדִיָּא, sf. 3 s. m. בִּי סְדִיָּה: id. | אָפֶטֶן uns zu Häupten, *by our head-side*.

[אָסִיא] n., p. c. sf. 3 s. m. אָסִיָּה: Nasenloch, *nostril*.

אָסְמַכְתָּ v. סָמַךְ.

אָסְקַטְלָא (gr.) n. Fingerschnippen, *snapping with the thumb*.

אָסְקַרְיָא (gr.) n. Segelstange, *sail-yard*.

אָסַר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אָסְרָתָהּ, 3 p. m. אָסְרָתָהּ; Pt. act. אָסַר (אָסַר), p. אָסְרִי 1 s. אָסְרָנָא; pass. s. f. אָסִירָא: binden, fesseln, beschwören, verbieten, *bind, imprison, bind by spell, forbid*. | **Itpe.**, Impf. 1 s. אָתְסַר; 3 s. m. לְתְסַר, f. אָתְסַר: verboten werden, *be*

forbidden. || אָפֶטֶן n. m. Entsagungsgelübde, *binding obligation*. || אָסְוָא n. m. Verbot, Verbotenes, Sünde, *prohibition, anything forbidden, sin*.

אָסְתָּא n. m. Nordwind, *northwind*.

[אָסְתָּא *ἀσθενής* adj.] vb. denom., Pf. 3 s. f. אָתְסַמָּא: siech werden, *fall sick*.

אָפֶא vb. **Pe.**, Inf. לְמִיפֶא, sf. 3 p. m. לְמִיפְנָהּ; Pt. act. 1 p. אָפִינָן: backen, *bake*.

אָפֶטֶן n. m. Palast, *mansion*.

אָפֶטֶן v. אָנָה.

אָפֶךְ v. הָפֶךְ.

אָפֶל vb. **Af.**, Pt. act. 2 s. מְאָפֶלֶת: dunkel machen, *darken*.

אָפֶרְסָמָא n. m. = *βάλσαμον* = hebr. בָּשֶׂם.

אָפֶשֶׁר v. פֶּשֶׁר.

אָצְבַּע v. צָבַע.

אָקְטָרְתָא v. קָטַר.

[אָקְלִידָא] (gr.) n. m., p. אָקְלִידִי: Schlüssel, *key*.

אָקְרָא (gr.) n. Burg, *citadel*.

אָקְרוּקְתָא (§4e) n. f. Frosch, *frog*.

אָרְבָּא (§4e) n. f. Boot, *boat*.

אָרְבַּע v. רָבַע.

אַרְזָא n. m., p. אֶרֶז, אֶרֶזָא: Zeder, cedar.

אַרְחָא n. f., c. אֶרַח; sf. 1 p. אֶרַח; p. אֶרַח: Weg, Gewohnheit, way, habit. אֶרַח אֶרַח Sitte, custom. אֶרַח beiläufig, by the way. || [אֶרַח n. m.], p. אֶרַח: Reisender, Gast, traveller, wayfarer.

אַרִי conj. weil, because.

אַרְיָא n. m. Löwe, lion.

[אַרְיָא] n. m., sf. 3 s. m. אֶרֶיָא: Krippe, stall.

אַרְךָ vb. Af., Impf. 2 s. m. אֶרַךְ; 2 p. m. אֶרַכְךָ; Pt. act. אֶרַךְ: 1. lang machen, prolong; 2. lang sein, be long. || אֶרַךְ adj., p. אֶרַךְ: lang, long.

אַרְךָ adj. schicklich, proper. || אֶרַךְ vb. denom. Pe., Pt. act. 1 s. אֶרַכְנָא: passend machen, zubereiten, make fit, prepare.

אַרְמָא n. m. Heide, pagan.

אַרְמָלָא n. f. Witwe, widow. || אֶרְמָלוּ, c. אֶרְמָלוּ n. f. Witwenschaft, widowhood.

[אַרְנָא] (gr.) n. f., p. אֶרְנָא: Beutel, bag.

אַרְעָא n. f., sf. 1 p. אֶרְעָנָא; 2 s. m. אֶרְעִיָּה, p. m. אֶרְעָכּוֹן; p. אֶרְעָתָא: Erde, Land, earth, land.

אַרְעָא (§4e) vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶרְעָא, f. אֶרְעָא: sich ereignen, occur.

אַרְעָא vb. Pe., Pt. act. s. m. c. אֶרְעָא: vergießen, shed.

אַרְשִׁיתָא n. f., sf. 1 s. אֶרְשִׁיתָא; 2 s. m. אֶרְשִׁיתָא: Wand, wall.

אַרְשִׁיתָא (pers.), sf. 2 s. m. אֶרְשִׁיתָא: Herberge, lodging. || אֶרְשִׁיתָא, sf. 3 s. אֶרְשִׁיתָא: Wirt, host, landlord.

אַרְשָׁא n. f. Feuer, fire.

אַרְשָׁא vb. Pa., Impf. 2 s. m. אֶרְשָׁא; Imp. אֶרְשָׁא: glauben, believe.

אַרְשָׁא v. אֶרְשָׁא.

אַרְתָּא vb. Pe., Pf. 1 s. אֶרְתִּיתָא; אֶרְתִּי; 1 p. אֶרְתִּי; 2 s. אֶרְתִּי, p. אֶרְתִּי; 3 s. f. אֶרְתִּי, אֶרְתִּי, p. m. אֶרְתִּי, f. אֶרְתִּי; Impf. 1 p. אֶרְתִּי; 3 p. אֶרְתִּי; 3 p. אֶרְתִּי; Imp. s. m. אֶרְתִּי, f. אֶרְתִּי; p. m. אֶרְתִּי; Inf. אֶרְתִּי, sf. 2 s. m. אֶרְתִּי; Pt. act. s. m. אֶרְתִּי, f. אֶרְתִּי; p. m. אֶרְתִּי; 1 s. אֶרְתִּי: kommen,

בדובר arab. = *bidubr*, mit dem Rücken, *with the back*.

בדח vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. בְּדִיחָא: heiter, *cheerful*. | **Pa.**, Impf. 2 s. m. c. sf. 1 s. חֲבִדְחֵן; Pt. act. 1 p. מְבִדְחֵן: erheitern, *cheer, make laugh*. | **Itpa.**, Impf. 3 p. m. נִבְדְּחִי: pass. || בְּדוּחָא n. m., p. בְּדוּחִי: Lustigmacher, *merry-maker*.

בְּדִיל v. בָּל.

בדל vb. denom. **Af.**, Inf. לְאַבְדוּלִי: den Segenspruch am Sabbatausgang sagen, *recite the benediction at the outgoing of the sabbath*.

בדק vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. בְּדִקְנָה l. בְּדִקְנִיה; 3. p. m. בְּדִקּוֹ; Impf. 1 s. c. sf. 2 p. m. אֶבְדִּקְנֹו; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַבְדִּיקָה; Pt. pass. 2 pl. בְּדִיקֵתוֹ: prüfen, untersuchen, *try, examine*.

בדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. בְּדִרְתֵּנֹו; Pt. pass. p. f. מְבִדְרֵן: zerstreuen, *scatter*.

בְּדִדִּי v. אחד.

בהח vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. בְּהָחָא: sich fürchten, *be afraid*.

בּוֹצִינָא n. m., p. בּוֹצִינִי: junger Kürbis, *young pumpkin*.

בּוֹצִינָא n. m. Lampe, *lamp*.

בוא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. תְּבוֹי; Inf. c. sf. 3 s. m. לְבוֹוִיהָ: verachten, *insult*.

בוע vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. בּוֹעַ: spalten, *cleave*. || בּוֹעָא n. m., pl. בּוֹעֵי (בּוֹי): Ritze, Öffnung, *cleft, rent*. | בּוֹתָא n. f.: id.

בוק vb. **Pe.**, Inf. מְבוֹק: streuen, *scatter*.

בּוֹרָא v. זֶרְעָא.

בּוֹתָא v. בוע.

בּוֹחַ vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. בְּחָשָׁא: suchen, *search*.

בטח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אֶבְטַחָה: versichern, *assure*.

[בְּטָטָא] n. m., p. בְּטָטִי: Funken, *spark*.

בטל vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. בְּטָלִין: nichtig sein, *be void*. |

Pa., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f. בְּטָלוּהָ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶבְטָלְנָה; Inf. c. sf. 3 s. m. לְבִטּוּלָהָ; Pt. act. s. m. מְבִטְלִין, p. m. מְבִטְלִין[†], 1 p. מְבִטְלֵן: müßig machen, ungültig machen, *make idle, make void*. | **Itpa.**, Imp. 3

p. m. לְבַטְלוֹן: pass. || בְּטָלָנָא
 n. m., p. בְּטָלָנִי: Müßig-
 gänger, *idler*.
 בָּטַשׁ vb. **Pe.**, stampfen,
kick.
 בִּיבָר (lat.) n. vivarium.
 בִּי דִּין v. דִּין.
 בִּי דִּיור v. דִּיור.
 בִּי הִלּוּלָא v. הִלּוּלָא.
 בִּי יוֹנָא v. יוֹנָא.
 בִּי כְנִישָׁתָא v. כְנִישָׁתָא.
 בִּין praepos., sf. 1 p.
 † בִּינִיהוּ; 3 p. m. בִּינֵיהוּ: zwi-
 schen, *between*. בִּין טָב לְבִישׁ
 zwischen dem Guten und
 Bösen, *between the good*
and the evil. || בִּינִי וּבִינִי
 adv. dazwischen, *between*.
 בִּי נָשִׁי v. אִנֵּשׁ.
 בִּי סָדָא v. אִסְדָּא.
 בִּיעֵי n. f., p. בִּיעֵין: †
 Ei, *egg*.
 בִּיתָא n. m., c. בִּי; sf. 2 s. m.
 בִּיתָה; 3 s. m. בִּיתָה; p. בִּיתִי;
 sf. 2 p. m. בִּיתִיכֹן: Haus,
house. | בִּיתָהּ דִּבִּיתָהּוּ
 seine Frau, *his wife*. || בִּית vb. denom.
Pe., Pf. 3 s. m. בָּת; 3 p. m.
 בִּיתוּ; Inf. מְבַת; übernach-
 ten, *pass the night*.
 בִּית, בִּי praep. zwischen,

between. בִּי חֲרִי zwei zu-
 sammen, ein Paar, *a pair*. •
 בָּכָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. בְּכִית;
 Impf. 3 s. m. † יְבִיחָה; 3 p. m.
 † יְכִבֹּן; Pt. act. s. m. בְּכִי,
 f. בְּכִיא; p. m. בְּכִי;
 weinen, *weep*.
 בְּכִי v. חִיא.
 בְּלִיזָנָא (etym.?) n. m. eingra-
 vierte Figur, *impression*.
 בַּל vb. **Itpalp.**, Impf. 3 s. m.
 לְבַלְבֵּל: vermischet werden,
be confused.
 בַּלע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בִּלְעָה, 3 s. f. בִּלְעָה;
 3 s. f. † בִּלְעָת; Pt. act. s. m.
 בִּלְעָה, c. sf. 3 s. f. בִּלְעָה;
 2 s. בִּלְעָת; pass. p. m. בְּלוּעִי:
 verschlingen, *swallow*. |
 Itpe., Pf. 3 s. m. אִבְלַע,
 s. f. אִבְלַעָא, אִבְלַעָא: pass.
 בָּנָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † בָּנִיתִי,
 בָּנִית; 3 s. m. c. sf. 3
 p. f. בָּנִיתִי; 3 s. f. † בָּנִית;
 Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אִבְנִיה;
 Infin. לְמַבְנִיה, c. sf. 3 p. f.
 לְמַבְנִיה; Pt. act. s. m. בָּנִי,
 c. sf. 3 s. m. בָּנִיה; 1 s. בָּנִי:
 bauen, *build*. || בָּנִי n. m.
 Baumeister, *builder*. || בָּנִינָא
 n. m. Gebäude, *building*.

לֹא־בְּסוּמִי vb. Itpa., Infin. **בסם** (לֹב'); Pt. p. m. **מִבְּסָמִי**: sich berauschen, *become drunk.*

בָּסִים adj. süß, *sweet.*

בִּסְתָרָקִי (pers.) n. p. Polster, Teppiche, *covers, rugs.*

בָּעָא vb. Pe., Pf. 1 s. **בָּעִי**; 1 p. **בָּעִינָא**, **בָּעֵנָן**;

2 p. m. **בָּעִיתוּ**; 3 p. **בָּעוּ**;

Impf. 1 p. **נִבְעִי**; 3 p. **לִבְעוֹן**;

לִבְעוּ; Inf. **מִבְּעָא**, **לִמְבִּיעִי**;

Imp. s. m. **בָּעִי**; Pt. act. s. f.

בָּעִינָא; p. m. **בָּעִינָן**, **בָּעִינָן**;

בָּעִינָא; 1 s. **בָּעִינָא** 2 s. **בָּעִיתָ**;

2 p. **בָּעִיתוֹן**; pass. s. m. **בָּעִי**:

fragen, bitten, nötig haben,

ask, require. | **Itpe.**, Pf. 3

s. m. **אֲבָעִי**, s. f. **אֲבָעִינָא**; Impf.

3 s. f. **תִּבְעִי**; Pt. s. m. **מִתְבָּעִי**;

s. f. **מִתְבָּעִינָא**; p. m. **מִתְבָּעִינָן**;

מִתְבָּעוּ; 1 s. **מִתְבָּעִינָא**;

pass. || **בָּעִינָא** n. (f.), sf. 1 p.

בָּעִינָן: Frage, *question.*

בַּעֲלָא n. m., c. **בָּעַל**: Herr,

master. | **בָּעַל דְּבָבָא**, sf. 2

s. m. **בָּעַל דְּבָבִיךָ**: Feind,

enemy.

בַּעֲרוֹן [בעורא] n. m., p. **בָּעֲרוֹנָא**:

Fackel, *torch.*

בַּעֲרוּ vb. Pa., Imp. p. **בַּעֲרוּ**:

entfernen, *remove.*

בָּצִיר adj. wenig, *lacking*; sq.

בָּצִיר מִן weniger als, *less than.*

בָּקָא n. m., **בָּקָתָא** n. f. Mücke,

gnat.

בָּקָא vb. Pe., Imp. s. **בָּקִי**:

untersuchen, *examine.*

בָּקָא n. m., p. **בָּקִי**: Krug,

pitcher.

בָּר (§13b), c. **בָּר**; d. **בָּרָא**; sf.

1 s. **בָּרִי**, **בָּרִי**; 2 s. m.

בָּרִי; s. f. **בָּרִי**; s. f. **בָּרִי**;

p. **בָּרִי**, **בָּרִי**, c. **בָּרִי**; sf. 1 s.

בָּרִי; 2 s. f. **בָּרִיכִי**;

בָּרִיכִי; 3 s. m. **בָּרִיכִי**;

2 p. m. **בָּרִיכוּ**; 3 s. m. **בָּרִיכוּ**;

בָּרִיכוּ; 3 p. m. **בָּרִיכוּ**: Sohn,

son. **בָּרִי בֵּר** sein Enkel,

his grandson. | **בָּרְתָא**, c.

בָּרְתִּי; sf. **בָּרְתִּי**; 2 s.

m. **בָּרְתִּי**; 3 s. f. **בָּרְתִּי**; p. a.

בָּרְתִּי, c. **בָּרְתִּי**, d. **בָּרְתִּי**;

sf. 1 s. **בָּרְתִּי**; 1 p.

בָּרְתִּי: Tochter, *daughter.*

בָּרָא Pe., Impf. 1 s. c. sf. 3

s. m. **אֲבָרִיָּה**: erschaffen,

create. | vb. Itpe., Pf. 3

s. f. **אֲבָרִיָּה**, p. **אֲבָרוּ**; Pt.

2 s. **מִתְבָּרִיָּה**: pass. || **[בָּרִיתָא]**

n. f., p. **בָּרִיתָא**: Geschöpf,

creature.

בָּרִי vb. Pe., Pt. act. **בָּרִי**:

stark werden, *become*

strong. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶבְרִי לָהּ עָלְמָא, אֶבְרִי er genas, *he became well.* | **Af.**, Imp. s. m. אִיבְרָאִי l. אֶבְרִי: nähren, *nurse.*
 אֶבְרָא n. m. Hagel, Eis, *hail, ice.*
 בִּרְאָ (gr.) n. m. Lederriemen, *thong.*
 בִּרְחָא n. m. Ziegenbock, *he-goat.*
 בִּרְיוֹנִי (etym.?) n. m., p. בִּרְיוֹנָא: gewalttätiger Mensch, *rebel, outlaw.*
 בִּרְךְ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְבִרְךְ; נִבְרְךְ; Pt. pass. בִּרְיָךְ; sed usitatus **Pa.**, Pf. 1 s. בִּרְכִי, sf. 2 s. m. בִּרְכָתְךָ, 3 p. m. בִּרְכָתְהוּ; 1 p. † בִּרְכִינִי; 3 s. m. בִּרְכָנָא; 3 p. m. c. sf. 1 s. בִּרְךְ; 3 p. m. c. sf. 1 s. בִּרְכוֹן; Impf. 1 s. אֶבְרָךְ, p. נִבְרָךְ; 3 s. m. c. sf. 1 s. לְבִרְכוֹן; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. לְבִרְכוֹן; Inf. בִּרְכִי; Pt. act. 1 p. מְבִרְכִינִי: segnen, eine

Benediktion sprechen, *bless, say a benediction.* || [בִּרְכָא] n. f., du. c. sf. 3 s. m. בִּרְכִיָּה: Knie, *knee.* || בִּרְכָתָא n. f., p. d. בִּרְכָתָא: Segen, *blessing, benediction.*

בִּרְם v. ברר.

בִּרְאָ (בִּרְרָג) (pers.): vortrefflich, *excellent.*

בִּרְאָ adj., d. בִּרְאָ: draußen, außenstehend, freies Feld, Außenseite, *on the outside, external, field, peel.* | בִּרְיָ adj., s. f. d. בִּרְיָתָא, p. f. d. בִּרְיָתָא: äußerer, *external.* | לְבִרְאָ (מְ) אֶבְרִי, לְבִרְאָ: draußen, *outside.* | בִּרְמֵן, בִּרְמֵן: außer, *except.* | אֶבְרָא, בִּרְם: aber, fürwahr, *but, of a truth.*

בִּשְׂרָא n. m. Fleisch, *meat, flesh.*

בִּשְׂלִי vb. **Pa.**, Imp. s. f. בִּשְׂלִי: kochen, *seethe.*

בִּשְׂשָׁא n. m. Bergraute, *wild rue.*

בִּתּוּלָתָא n. f. Jungfrau, *virgin.*

בִּתְרָא v. בָּתַר.

גבא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. † יִגְבּוֹן; Inf. לְמִגְבָּא; Pt. act. 2 s. f. גָּבִיתָ: erheben, *col-*

lect. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אִגְבִּיהָ; Pt. act. 1 p. מְגִבִּינִי, 1. = **Pe.**; 2. ein-

kassieren lassen, *order collected*.

¹גבב n. f. Rohr, *tube*.

²גבב n. f.], p. גָּבִי: abgeschnittenes Stück, *a piece cut off*.

³גבב n. m. Flocken, *flake*.

גבה vb. Af., Pt. 2 p. מִגְבִּיתוֹ: erheben, *lift up*.

גבל vb. Pe., Pt. pass. גָּבַל: kneten, *knead*.

גבר n. m., d. גִּבְרָא; sf. 1 s.

גִּבְרָא, 3 s. f. גְּבֻרָה, גִּבְרִי;

p. גִּבְרִי, גִּבְרִי, גִּבְרִי; sf. 2 p. f. גְּבֻרִיכִי: Mann,

man, husband. || גְּבוּרָתָא n. f.,

sf. 3 s. m. גְּבוּרִיתָא: Macht, *power*.

¹גדא n. m. Böckchen, *kid*.

²גדא vb. Af., 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

אֶגְדָּה: auswerfen, *cast up*.

¹גדא n. m. Geschick, *fortune*.

²גדא n. m. (גִּדָּא) Wand,

Uferwand, *wall, bank of a river, shore*.

³גדא n. m. Bande, *band, troop*.

גדל vb. Pe., Pt. act. 1 s.

גִּדְלָנָא: flechten, *twine*.

גִּדְפָא (גִּפָּא) n. m., p. sf. 3 p.

גִּדְפִיהוּ: Flügel, *wing*.

גִּוְהֶרְקִין (pers.) n. m., p. †

Tragsessel, *litter*.

[גו] praep., sf. 2 s. f.

בְּגֻיכִי, p. m. בְּגֻיכִי;

3 s. f. בְּגֻיָּה, p. m. בְּגֻיָּהוּ:

innerhalb, in, *within, in*. |

לְגֻיָּה praep., sf. 3 s. m. לְגֻיָּה:

in, *into*. | מִגֻּיָּה praep. infolge,

on account of. | מִגֻּיָּה conj.

infolgedessen daß, *because*.

|| גִּוְיָתָא adj., p. f. d. גִּוְיָתָא:

innerer, *inner*.

גִּוְנָא n. m. Eunuch, *eunuch*.

גִּוְלָא n. m., p. d. † גִּוְלָא:

junge Taube, *pigeon*.

גִּוְנָא (גִּוְנָא) (pers.) n. m. Farbe,

color. | כְּגֻוְנָא praep. wie, *like*.

כְּכֻדִי גִּוְנָא: auf diese Weise,

in this manner.

גוּם vb. Pe., Pt. act. גָּיַם: dreist

sein, *be bold*.

גוּפָא n. m., sf. 3 s. m. גוּפָא:

Körper, Person, Wesen,

body, person, essence. | הוּא

גוּפָא er selbst, *himself*.

אֲנָהּ גוּפִיכִי ihr selbst, *your-*

selves.

גוּץ adj., f. גוּצָא: klein, *small*.

גִּירָא n. m. = hebr. גִּיר.

אָפֿהַרְטֵן n. f. | **גִּיר** vb. denom.
Itpa., 3 s. m. **אָפֿהַרְטֵן**: Pro-
selyt werden, *become a*
proselyte.

אָפֿהַרְטֵן (pers.) n. m. Schatz,
treasure. **אָפֿהַרְטֵן** n. m. Schatz-
haus, *treasury*. || **גָּנוּ** vb.
denom. **Pe.**, Pt. pass. s.
f. **אָפֿהַרְטֵן**: aufheben, *store*
up.

גָּזַח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. **גָּזַח**, **גָּזַח**, **גָּזַח**;
3 p. m. **גָּזַח**, sf. 3 p. m.
גָּזַח, 3 p. f. **גָּזַח**; Impf.
1 s. c. sf. 2 s. m. **אָפֿהַרְטֵן**;
3 p. m. **אָפֿהַרְטֵן** (**אָפֿהַרְטֵן**),
Pt. act. **גָּזַח**, **גָּזַח**, p. m. **גָּזַח**:
scheren, abschneiden, *cut*,
cut off. || **אָפֿהַרְטֵן** n. m., p.
אָפֿהַרְטֵן: Stück, *piece*.

גָּזַח vb. **Pe.**, Pt. act. **גָּזַח**:
drohen, *threaten*.

גָּזַח vb. **Pe.**, Inf. **לְגָזַח**; Pt.
act. p. m. **גָּזַח**: beschließen,
anordnen, *determine upon*,
order. || **אָפֿהַרְטֵן**: Beschluß,
Dekret, *decree*.

גָּזַח vb. **Pe.**, Imp. **גָּזַח**: sich
beugen, *bow down*.

אָפֿהַרְטֵן n. m. Räuberschar, *band*
of robbers.

אָפֿהַרְטֵן vb. **Pe.**, 1 s. **אָפֿהַרְטֵן**; 1 p.
אָפֿהַרְטֵן; 2 p. **אָפֿהַרְטֵן**; Impf.
1 s. **אָפֿהַרְטֵן**; Pt. pass. p. m.
אָפֿהַרְטֵן: 1. offenbar machen,
reveal; 2. in die Verban-
nung gehen, *go into exile*. |
Itpe., Pf. 3 s. f. **אָפֿהַרְטֵן**, p. f.
אָפֿהַרְטֵן: geoffenbart werden,
be revealed. | **Pa.**, Pf. 3 s.
m. c. sf. 3 s. f. **אָפֿהַרְטֵן**; Impf.
2 p. m. **אָפֿהַרְטֵן**; Inf. **אָפֿהַרְטֵן**;
Pt. pl. m. **אָפֿהַרְטֵן**; 1 s. **אָפֿהַרְטֵן**;
entblößen, offenbaren, *un-*
cover, *reveal*.

גָּזַח vb. **Pe.**, Pt. pass. pl.
m. **אָפֿהַרְטֵן**: mit Eis über-
zogen, *covered with ice*,
congealed.

אָפֿהַרְטֵן (**אָפֿהַרְטֵן**) n. m., p. **אָפֿהַרְטֵן**:
Name eines kleinen Fisches,
a certain small fish.

אָפֿהַרְטֵן n. m. Welle, *wave*. ||
אָפֿהַרְטֵן n. m., p. **אָפֿהַרְטֵן**: dürres
Gras, *dried grass*. || **אָפֿהַרְטֵן**
n. f. Mantel, *cloak*. || **אָפֿהַרְטֵן**
n. m. Stein, *stone*. || **אָפֿהַרְטֵן**
adj., f. d. **אָפֿהַרְטֵן**: klumpen-
förmig, *in lumps*. || **אָפֿהַרְטֵן**
(**אָפֿהַרְטֵן**) n. m. Rad, *wheel*. ||
אָפֿהַרְטֵן (**אָפֿהַרְטֵן**) n. m. Augapfel,
apple of the eye. || **אָפֿהַרְטֵן**

n. f. id. || [טַגְלָהָא] (hebr.),
 p. טַגְלָא: Rolle, *scroll*.
²גַּלְלָא n. m., p. גַּלִּי: Tür,
door.
 גַּלִּילָא n. m. d. Galiläer, *Galilean*.
 גַּלִּימָא n. m., p. c. sf. 3 p. m.
 גַּלִּימָהוּ: Mantel, *cloak*.
 גַּמְלָא n. m. f., sf. 1 p. גַּמְלָן:
 Kamel, *camel*. || [גַּמְלָן]
 adj., f. d. גַּמְלָנִיחָא: groß,
large.
 גַּמַּל vb. Pe., Pt. act. e. גַּמַּל:
 vergelten, antun, *requite*,
deal out, *do*. גַּמַּל חַסְדִּין
 der Wohltaten erweist, *a*
doer of kindnesses.
 גַּמַּם vb. Palp., Pt. act. מַגְמַם:
 stottern, *stammer*.
¹גַּמַּר vb. Pe., Pf. 2 s. m. גַּמַּרְתָּ;
 Impf. 3 s. m. לְגַמַּר; Inf.
 מַגְמַר; Pt. pass. s. m. גַּמִּיר,
 p. m. גַּמִּירִי; 1 s. גַּמִּירָא;
 2 s. גַּמִּירָתָּ: lernen, *learn*. |
 Af., Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
 אַגְמַרְתָּ; 3 s. m. c. sf. 1 s.
 לְגַמַּרְתָּ; 3 p. m. c. sf. 1 p.
 אַגְמַרְתּוּ; Imper. p. m. אַגְמַר;
 Inf. אַגְמַרְתָּ, sf. 1 s. אַגְמַרְתִּי;
 3 s. m. לְאִגְמַרְתָּ: unterrich-
 ten, *instruct*.

²גַּמַּר [גַּמַּרְתָּא] n. f., p. גַּמִּירִי:
 Kohle, *coal*.

¹גַּנָּא vb. Pe., Impf. 2 s. m.
 חַגְנִי; Imp. חַגִּי; Pt. s. m.
 חַגְנִי, p. m. חַגְנִי; 1 s. חַגְנִיָּא:
 schlafen, *sleep*. | Af., Pf.
 1 s. c. sf. 3 s. m. אַחְגַּנִּיתָּ;
 3 s. f c. sf. 3 s. m. אַחְגַּנִּיתָּ;
 Imp. אַחְגִּי, sf. 1 s. אַחְגִּי;
 Inf. c. sf. 3 s. f. לְאִחְגַּנִּיָּה;
 Pt. p. m. מַחְנִנִּי; 1 s. מַחְנִינָא:
 zu Bett legen, *put to bed*.

²גַּנָּא vb. Itpa., Inf. † מַחְנִינָא;
 Pt. s. f. מַחְנִינָא: beschämt
 werden, häßlich sein, *be*
ashamed, *be ugly*.

¹גַּנְבָּא [גַּנְבָּתָא] n. f., sf. 3 s. m.
 גַּנְבָּתָּה: Schwanz, *tail*.

²גַּנְבָּא [גַּנְבָּא] n. m., sf. 3 s. m.
 גַּנְבָּה: Rücken, *back*. | (גַּנְבִּי)
 praep., sf. 1 s. m. לְגַנְבִּי;
 1 p. גַּנְבִּי; 2 s. m. לְגַנְבִּי(י);
 2 p. m. לְגַנְבִּיכוּ; 3 s. m.
 לְגַנְבִּיהּ: bei, zu, *with*,
to. | אַנְבָּא praep. wegen, *on*
account of. | אַנְבָּא conj.
 während, *while*. | אַחַד עַל-גַּנְבָּא
 conj. obgleich, *although*.

³גַּנְבָּא vb. Pe., Impf. 3 p. m.
 לְגַנְבּוּ; Imp. גַּנְבּ; Pt. act.
 p. m. גַּנְבִּי: stehlen, *steal*. |

- Itpe.**, Pt. **מִגְנֵב**, p. **מִגְנֵבִי**:
pass. | **Pa.**, Pt. act. p. m.
מִגְנֵבוּ = **Pe.** || **גִּנְבָא** n. m.,
p. **גִּנְבִי**: Dieb, *thief*. | **רִישׁ**
גִּנְבִי: Anführer von Dieben,
chief of thieves.
- גנדר** vb., Impf. 3 s. m. **גִּנְדֵר**:
rollen, *roll*. | **It.**, Pt. **מִגְנֵדֵר**:
pass.
- גנו** v. **גָּנָא**.
- גנן** vb. **אִפ.**, Inf. **אִגְנִי**; Pt. act.
s. f. **מִגְנָא**; 2 s. **מִגְנִית** l. **מִגְנָא**,
pass. s. f. **גִּנִּיא** l. **מִגְנִי** (י) **מִגְנִי**,
p. **מִגְנֵנִי**: beschützen, *protect*. ||
גִּנְתָא n. f. Garten, *garden*. |
גִּנְתָא n. m., p. **גִּנְתָּא**: Gärt-
ner, *gardener*. || **בִּי** **גִּנְתָא**
n. m.: Brautgemach, *bridal*
chamber. | **גנן** vb. denom.
Pe., Pt. act. 2 p. **גִּנְתִּין**:
das Brautgemach her-
stellen, *build the bridal*
chamber.
- גסם** n. **גָּסָא** n. m. Seite, *side*.
- גפנא** n. m., p. **גִּפְנִי**: Rebe,
Weinstock, *vine*. | **עֵמֶר גִּפְנָא**:
Baumwolle, *cotton*.
- גרא** vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m.
רִתְּרִי: reizen, *incite*. | **Itpa.**,
Pf. 3 p. m. **אָרָו**; Impf.
2 s. m. **רִתְּרִי**: streiten,
- contend*. || **תִּגְרָא** n. m. Streit,
quarrel.
- גרב** vb. **Pe.**, Pt. act. p. m.
גִּרְבִי: gefangen nehmen,
take captive.
- גִּרְבִי** (pers.) n. m., p. **גִּרְבִי**:
Krug, *pitcher*.
- גִּרְבִּלִּדָא** (גִּל', גִּל') (gr.) n. m.,
p. **רִלִּידִי**: Rübe, *turnip*.
- גִּרְגִּיָא** n. m. Rauke, *water-*
cress, rocket.
- גורד** vb. **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf.
3 s. m. **גִּרְדִּיתָא**: kratzen,
scratch. | **גִּרְדָא** n. m. Stumpf,
stump.
- גִּרְדָּא** (gr.) n. m., p. **גִּרְדָּא**:
Weber, *weaver*.
- גִּרְיָא** (pers.) n. m. s., p. d.
גִּרְיָא: ein Maß, *a measure*
= **סָא**.
- גרם** n. m., sf. 3 s. m.
גִּרְמָא; p. **גִּרְמִי**; sf. 3 s. m.
גִּרְמִיָא: Knochen, *bone*.
- גרם** vb. **Pe.**, Pt. act. **גָּרַם**:
verursachen, *cause*.
- גִּרְמִידָא** n. m., p. **גִּרְמִידִי**: Elle,
cubit.
- גרם** vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m.
גָּרְסוּ; Pt. act. s. m. **גָּרַם**,
p. m. **גָּרְסִי**: studieren, *study*. ||
גִּרְסָא n. m., Studium, *study*.

vb. Pe. , Pf. 2 s. m. c. sf.	גֵּרַע (hebr.) vb. Pa. , Pf. 1 s. c.
3 s. m. גֵּרְעִיתָהּ: scheren, <i>cut</i> (the hair).	sf. 2 s. f. גֵּרְעִיתָהּ; Pt. act.
¹ גֵּרַע vb. Pe. , Impf. 3 s. m.	2 s. מִגְרָשָׁה: scheiden, <i>di-</i> <i>vorce</i> .
c. sf. 3 s. m. נִגְרָה; Inf.	גֶּשְׁפָּנָא (pers.) n. m. Siegel- ring, <i>seal ring</i> .
מִגְרָר: schleppen, ziehen, <i>drag, draw</i> .	גֶּשְׁקָא (pers.) n. m. Kleie, <i>bran</i> .
² גֵּרַע n. m., sf. 3 s. m.	גֶּשֶׁר n. m., p. גְּשָׁרִי: Brücke, <i>bridge</i> .
גֵּרַע; p. גְּרִי, sf. 1 s. גֵּרָה:	גֶּשֶׁחַ vb. Pe. , Pf. 3 s. m. c.
Pfeil, <i>arrow</i> , גֶּרָא n. m.:	sf. 3 s. m. גֶּשְׁשָׁה, גֶּשְׁיָה: be- tasten, <i>touch, feel</i> .
Pfeilmacher, <i>arrow-maker</i> .	
גֵּרַע vb. Pa. , Pt. act. 2 p.	
מִגְרָשָׁה: zermalmen, <i>grind</i> .	

ד

דִּי v.	adhere. Pa. , Pt. pass. מִדְבֵּק:
דִּי (§9a) pron. dem. s. f.	angeheftet, <i>clinging</i> .
diese, <i>this</i> .	¹ דְּבַר (hebr.) n. m., 3
דִּי vb. Pe. , Pt. act. דִּיאָג: be-	p. m. דְּבוּרָהּ: Wort, Aus- spruch, <i>word, utterance</i> .
sorgt sein, <i>be anxious, con-</i>	² דְּבַר vb. Pe. , Pf. 3 s. m. c. sf.
<i>cerned</i> .	3 s. m. דְּבִרָהּ, 3 p. m. דְּבִרְנָהּ;
¹ דִּי (§17b) n. m. (f.)	Pt. act. s. c. sf. 3 p. דְּבִרְנָהּ:
Fliege, <i>fly</i> .	führen, den Brauch haben, <i>lead, be accustomed</i> . Pa. ,
² דִּי n. m., p. דְּבִי: Bär, <i>bear</i> .	Pt. act. p. מְדַבֵּר: leiten, <i>guide</i> . דְּבָא n. m. Feld, <i>field</i> . מְדַבָּא n. m. Wüste, <i>wilderness</i> . מְדַבְּרָא n. m.
דְּבָא n. m. = הַגַּם הַפָּסֶח	Führer, <i>leader</i> .
מְדַבָּא n. m. Altar, <i>al-</i>	דְּבָשׁ n. m. Honig, <i>honey</i> .
<i>tar</i> .	
דְּבַק vb. Itpe. , Pf. 1 s. אֲדַבֵּק;	
1 p. אֲדַבֵּקָא; Pt. מְדַבֵּק:	
anhangen, ankleben, <i>cleave</i> ,	

דָּגָלָא n. m. Lügner, *liar*.

דָּהָבָא n. m. Gold, *gold*.

דָּהָן vb. **Itpe.**, Imp. אֶדְהֵן: fett werden, *become fat*. || [דָּהָן] adj., d. דָּהֵינָא: fett, *fat*.

דָּוֵן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אֶדְוֵן: fortfahren, *go on, continue*.

דָּוֵץ (= דַּעֲץ) vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דָּצִיָּה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. דָּצִתָּה: einstecken, *thrust in*.

דָּוֶק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. דָּק; Pt. act. דָּאָק, דָּיָק; pass. s. f. דִּיקָא, p. m. דִּיקִי: sorgfältig betrachten, genau sein, *observe carefully, be exact*; Pt. pass. genau erwiesen, nach der genauen Interpretation übereinstimmend mit, *proved with exactness; when correctly interpreted, in agreement with*.

¹דָּוֶר vb. **Pe.**, Pf. 1 p. דָּרִינָן; Impf. 2 s. m. דָּדֹר; Inf. מָדַר; Pt. act. s. m. דָּרַר, f. דָּרָא, p. m. דָּרִי; 1 s. דָּאָרְנָא, דָּרְנָא: wohnen, *dwell*. || **Itpe.**, Pt. מְדָרַר wohnbar, *habitable*. || דָּרְתָא n. f., sf. 3 s. m. דָּרְתָּה: Hof, *court*. || דָּרִי Hürde, *sheepfold*. ||

דָּוְרָא n. m. Dorf, *village*. ||

דָּוִירָא n. m. Herberge, *inn*. ||

דָּוִירָאִי n. m., p. דָּוִירָאִי: Gastwirt, *inn-keeper*. || דָּרָא n. m., p. דָּרִי: Geschlecht, *generation*. || דָּרָא n. m., p. דָּרִי: Reihe, *row*.

²דָּוֶר vb. **Pa.**, Pf. 3 p. sf. 3 s. m. דָּוִירוּנָה; Pt. act. מְדָוֶר: einholen, *overtake*.

דָּוֶרֶן (gr.) n. m. Gabe, *gift*.

דָּחָא vb. **Pe.**, Imp. דָּחִי: stoßen, *push*. || **Af.**, Pt. act. p. m. מְדָחֵן: id.

דָּחַל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. f. (תָּדַחֲלִי); Pt. act. דָּחַל, p. (תָּדַחֲלִי): fürchten, *fear*.

דָּחַף vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s. m. לְמָדַחֲפָה: stoßen, *push*.

דָּחַץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דָּחֲצָה: einstecken, *thrust in*.

דָּחַךְ vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. נִדְחָקוּהָ; Pt. act. p. m. דָּחֲקִי; pass. s. m. דָּחִיק, f. דָּחִיקָא: drängen, *crowd, push*; Pt. pass. eng, *straitened*. || דָּחֲקָא (דָּחֲקָא) n. m. Gedränge, Bedrängnis, *crowding, distress*.

דָּ, דָּיִ, nota relationis (§70),

- conj. (§71). | דיל v. ל; יד v. יד.
- דילא n. m. Staatsdiener (insbes. Steuereinnehmer), *public official (esp. tax-gatherer)*.
- דילא v. מא.
- דין vb. Pe., Impf. 3 s. m. גרדן; Imp. s. m. גרדן; p. m. דונן: richten, *judge*. | Itpe., Pf. 3 p. מאדדן; Pt. s. f. מדדא: pass. | Pa., Impf. 3 p. m. גרדנה; sf. 3 s. m. גרדנה; Imp. c. sf. 3 s. m. גרדנה; Inf. c. sf. 3 s. m. למדנה: = Pe. || דין n. m., d. דינא; sf. 1 p. דינא: Gericht, Prozeß, Gesetz, *court, lawsuit, law*. | בדינא adv. mit Recht, *rightfully*. | בי דינא Gerichtshof, *court of justice*. || דין n. m., a. דינא: Richter, *judge*. || מדדא n. f., p. מדדא: Bezirk, *district, province*.
- דינא n. m., p. דינא: denarius.
- דיספא n. m. Sänfte, *litter*.
- דכא vb. Itpa., Pf. 3 s. m. אדפי: abgetan sein, *be gone*.
- דבי (§9f) pron. dem. s. m. jener, *that*. דבי der Herr jenes (Windes), *the Lord of that (wind)*.
- דכא n. f., a. דכ; sf. 3 s. m. דכ: Ort, Stelle, *place*.
- דכא vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לדכ; Pt. pass. p. m. דכרי, 1 s. דכרי: eingedenk sein, *remember*. | Itpe., Pf. 2 p. אדכ: sich erinnern, *remember*. | Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. אדכ: erinnern, *remind*; sq. ב. erwähnen, *make mention*. || דכא n. m., c. דכ: Andenken, *memorial*.
- דלא vb. Pe., Pt. act. 1 s. דלא, 2 s. דלא; pass. p. m. דל: schöpfen, erheben, *draw, lift*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אדלי; Pt. מדלי: sich erheben, hoch sein, *be lifted, be high*. | Pa., Pf. 3 s. m. דלי, sf. 1 p. דלינ, 3 s. m. דלינ, 3 p. דלינ; 3 s. f. דלינ; 3 p. c. sf. 3 s. m. דלינ; Imp. דלי, דל, p. דל: erheben, wegnehmen, *lift up, take away, deduct*. || דלא n. m. Höhe, *height*.

דלל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.
 תִּדְלֵל: spinnen, *spin*.

דלק vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶדְלַק;
 3 p. אֶדְלְקוּ; Pt. act. מִדְּלֵק,
 p. m. מִדְּלֵקִי: anzünden,
light, kindle.

דם (§13b) n. m., d. דָּמָא; sf.
 2 s. m. דָּמָה: Blut, *blood*.

דמא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּמִי, p.
 m. דָּמֵוּ, f. דָּמִין: gleich sein,
be like. | מִי דָּמִי: ist es denn
 gleich? *is it at all like (the
 case mentioned)?* | **Itpe.**,
 Pf. 3 s. m. אֶדְמִי: in der
 Gestalt von ... erscheinen,
appear in the likeness of. |
Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. דָּמִיָּה; Pt. pass. p. f.
 מִדְּמִין: vergleichen, als ...
 vorstellen, *liken, imagine*. ||
 דָּמִי n. p. m., c. דָּמִי; sf. 3 p.
 דָּמִיָּה: Preis, *equivalent,*
price.

דמוף adj., p. m. דָּמוּכִי: schlaf-
 fend, *sleeping*.

[דָּמַעְתָּא] n. f., p. דָּמַעִי et
 דָּמַעְתָּה; sf. 3 s. m. דָּמַעִיָּה:
 Träne, *tear*.

דִּן (§9a) pron. dem. s. m.
 dieser, *this*.

דנח n. m. אֶדְנַחָא: Osten, *east*.

דנן n. m., p. דָּנִי: Faß,
wine-jar.

דסתנא (pers.) n. m. Portion,
portion.

דקק v. דַּק.

דַּעְתָּא v. יַדַּע.

דפא n. m. דָּפָא: Brett, *board*.

דקלא n. m. Dattelpalme, *palm-*
tree.

דקולא n. m, Korb, *basket*.

דקנא n. m. Bart, *beard*.

דקק vb. **Pe.**, Imp. דִּק; Pt. pass.

דִּיק: zermalmen, *grind*. |

דִּקְדִּיקָא adj., s. f. d. דִּקְדִּיקָא,

p. m. דִּקְדִּיקִין (§4h): klein,

small. | דִּרְדִּיקִי: kleine Kin-
 der, *small children*.

דקר vb. **Pe.**, Inf. c. sf. 3 s.

m. לְמִדְקָרָה: durchbohren,
pierce through.

דור v. דוּר.

דרא vb. **Pe.**, Pt. act. דָּרִי, 2 s.

דָּרִית (דָּרִיתָא): tragen, *carry*.

דרגא n. m. Stufe, *step*.

[דִּרְדָּא] n. m., p. d. דִּרְדִּיאָא:
 Hefe, *dregs*.

דרדק v. דַּק.

דרפא n. m. Weg, *way*.

דרומא (hebr.) n. m. Süden,
south. | דרם vb. denom. **Af.**,

Imp. p. אֶדְרֵמוּ; Inf. אֶדְרֵמִי:

sich südwärts wenden, *turn towards the south.*

דִּרְקוֹנָא (gr.) n. m. Drache, *dragon.*

דִּרַּשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. f. דִּרַּשָׁה; p. m. דִּרְוֹשׁ;

Impf. 2 p. דִּרְשׁוּ: 1. den Schrifttext erklären, *interpret the Scriptural text*;

2. vortragen (im allgemei-

nen), *deliver in public (in general).* || בֵּי מִדְרָשָׁא: Haus des Vortrages, Schule, *school.*

דַּשׁ¹ n. m. (f.): Tür, Tor, *door, gate.*

דַּשׁ² vb. **Af.**, Pf. 3 s. m.

אַדַּשׁ: schweigen, *be silent.*

דִּשְׁתָּנָא (pers.) n. f. menstruiendes Weib, *menstruating woman.*

ה

הָ part. interr. = num. | הֶלֶא = nonne.

הָ (§9c) pron. dem. s. f. diese, *this*; im neutrischen Sinne (*in a neuter sense*): dieses, *this.* || הָ, הָ interj. siehe, *behold.* || הָ conj. weil, *because.*

הָאָהָ v. עָדָד.

הָאָ (§9f) pron. dem. s. m. jener, *that.*

הָבֵלָא n. m. Hauch, Dampf, *breath, vapor.*

הָבֵרָא n. m. Finsternis, *darkness.*

הָאָ (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this.*

הָדָי v. 'אָחָד.

הָי v. 'אָחָד.

הָדָי. הָדָי adv. ausdrücklich, *explicitly.*

הָדָי (§9a) pron. dem. s. m. dieser, *this.*

הָדָר vb. **Pe.**, Pf. 1 p. דָּהָרָא,

דָּהָרָא; 2 s. m. דָּהָרָא;

Impf. 1 s. אָדָר; 3 p. m.

לְמָדָר; Inf. לְמָדָר;

Pt. act. הָדָר, הָדָר, f. הָדָרָא,

p. m. הָדָרָא; 1 s. הָדָרָא:

zurückkehren, *return*; sq. בָּ

seinen Sinn ändern, *change one's mind*;

sq. לְ umringen,

encircle. | הָדָר adv. wieder-

um, *again.* | **Pa.**, Pf. 1 p.

דָּהָרָא: zurückerstatten,

restore. | **Af.**, 1 s. אָדָר,

sf. 3 p. m. אָדָרָא; 2 s.

m. אָדָרָא; 3 s. m. אָדָר,

הִינֵי m., הִינִי f. (§9d): das ist,
it is.

הִיא (§9f) pron. dem. s. f. jene,
that.

הֵכָּא adv. hier, *here.* | מֵהֵכָּא:
von hier, *hence.*

הֵכָּא adv. so, *so.* | בֵּר הֵכָּא:
fähig dessen und dessen,
capable of this and that.

הֵלֵין (§9a) pron. dem. pl. diese,
these.

הלך vb. Pe., Imp. לֵךְ: gehen,
go. | Pa., Pt. act. מְהַלֵּךְ:
wandeln, *walk.* || הִלְכָתָא n. f.
Brauch, Rechtssatz, Rechts-
entscheidung, *custom, law,*
legal utterance, legal de-
cision.

הַלּוּלָא n. m., p. הַלּוּלִי: Fest-
lichkeit, Hochzeit, *feast,*
wedding feast. | בֵּי הַלּוּלָא,
בֵּי הַלּוּלִי id.

הַלְלָא (hebr.) n. m.: מִצְרָאָה
= Ps. 113—118.

הנא vb. Itpe., Pf. 2 s. אֶתְהֵנִית;
Impf. 1 s. אֶתְהֵנִי: genießen,
enjoy | Af., Pf. 1 s. אֶתְהֵנִי;
2 s. אֶתְהֵנִית; 3 s. m. אֶתְהֵנִי;
Pt. act. s. m. מְהֵנִי, p. f.

מְהֵנִי: Nutzen bringen,
benefit. || הִנִּיתָא n. f., sf.
3 s. f. הִנִּיתָה: Nutzen,
benefit.

הִנְדוּאָה n. m. indisch, *Hindoo.*
הִנְהוּ (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הֵנִי (§9c) pron. dem. pl. diese,
these.

הֵנָּה (§9f) pron. dem. pl. jene,
those.

הַסְפָּדָא v. סַפֵּד.

הַפֵּךְ (אָפֵךְ) vb. Pe., Pf. 1 s.
† אֶפְכַּת; Impf. 2 s. m. תִּיפֵךְ;
Imp. הֶפֶךְ, הֶפְךָ: wenden,
sich beschäftigen mit, *turn,*
busy oneself with. | Itpe.,
Pf. 3 s. m. אֶתְהַפֵּךְ; 3 p. m.
† אֶתְהַפְכוּ: sich wenden, sich
verwandeln, *turn about, be*
changed.

הַפְקָרָא v. פָּקַד.

הרר vb. Palp., Pf. 3 s. m.
הִרְהֵר: nachdenken, *muse.*

הַרְמָנָא (pers.) n. m. Dekret,
decree.

הַרְסָנָא n. m. Gericht von zer-
schnittenen Fischen, *fish-*
hash.

seem small. || זוטרא adj., d. זוטרא, זוטרא; f. זוטרא, d. זוטרא; p. m. זוטרי; זוטרי; 1 p. m. זוטרינן: klein, *small*.
 זון vb. Pe., Inf. זון; Pt. act. 1 s. זונא (זונא): ernähren, *feed*. | Itpe., Impf. 3 p. זונא: pass. || מזונא n. m., sf. 3 s. m. מזונה; p. מזוני, sf. 2 p. m. מזוניכו: Speise, *food*.
 זוע vb. Itpalp., Pf. 3 s. f. זועא: beben, *quake*.
 זונא (זי) (pers.) n. m. Zollhaus, *customs house*.
 זותן adj. strahlend, *bright*.
 זימא n. f., p. c. sf. 3 s. m. זימא: Nasenloch, *nostril*.
 זיפא vb. Pe., Pt. pass. d. זיפא: fälschen, *falsify*. || זיפא n. m. = זיפי = זיפא: Fälscher, *falsifier*.
 זיקא n. m. Wind, *wind*.
 זיתא n. m., p. זיתא: Olive, Ölbaum, *olive, olive-tree*.
 זכי vb. Pe., Impf. 1 s. זכי; Pt. act. זכי: 1. würdig sein, *be worthy*; 2. überwinden, *conquer*. || זכותא, c. זכות; sf. 2 s. m. זכותא: Gerechtigkeit, *righteousness*.

זלל vb. Pe., Pf. 3 s. f. זלל, זלל; Pt. pass. s. f. זלל: verächtlich sein, von geringem Werte sein, *be worthless, be of little value*. | Ittaf., Impf. 3 p. m. זלל: an Wert verlieren, *lose in value*. | Palp., Inf. זלל; Pt. act. 1 s. זלל: geringschätzen, *esteem lightly, treat contemptuously*. || זילתא n. f. Geringschätzung, *contempt*.
 זמן n. m., p. זמן: Zeit, Mal, *time*. | זמא חדא: einmal, *once*. | בזמא זמא: vorzeitig, *prematurely*. || זמן vb. denom. Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן, 3 s. f. c. sf. 3 s. m. זמא; Pt. act. s. m. זמן; f. זמא, sf. 3 s. m. זמא; pass. s. m. זמן: 1 einladen, *invite*; 2. bereiten, *prepare*. | Itpa., Pf. 3 s. f. זמא: sich treffen, *occur*. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. זמא; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמא; 3 p. c. sf. 3 s. f. זמא: einladen, *invite*.

זמר vb. **Pe.**, Pt. act. זָמַר : singen, *sing.* || זָמַר n. m. Musik, *music.*

זָנָא (§13b) n. m., p. זָנִי : Art, *kind.*

זָנָא n. f. Hure, *harlot.* || זָנִי n. m. Buhle, *whore-monger.*

זָנָא (pers.) n. m. Kerkermeister, *jailer.*

זָעַפּא u. m. Sturm, *storm.*

זָעִיר adj., f. זָעִירָא : klein, *small.*

זָקָה vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. זָקְפוּה : aufhängen, pfählen, *hang, crucify.* ||

זָקִיפָא n. m. Kreuz, *cross.*

זָקָא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָקָא n. m., p. זָקִין : Funke, *spark.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 1p. זָקַנְתִּי ; Inf. זָקִי ; Pt. act. 1 s. זָקַנְתִּי : sich verpflichten, *obligate oneself.*

זָקָא vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. זָקְנָה : alt werden, *grow old.*

זָקָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 p. זָקַדְתִּי : aufspringen, *leap forth.*

זָרִי adj. rüstig, *strenuous.*

זָרְנָא n. m. Schlauch, *wine-skin.*

זָרַע vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. זָרַע : säen, *sow.*

זָרַק vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. זָרַק, זָרְקָא : gesprengt werden, *be sprinkled.*

ח

חָבִיתָא n. f., p. חָבִיתָא : Weinfäß, *wine-cask.*

חָבִיבוּתָא n. f. Liebe, *affection.*

חָבַט vb. **Pe.**, Imp. p. חָבְטוּ : schlagen, klopfen, *beat.* || חָבְטָא n. m. Schlagen, *beating.*

חָבֶלָא n. m. Strick, *rope.* ||

חָבֻלָא n. Wucher, *usury.*

חָבַל sq. עַל־ interj. wehe, *woe.*

חָבֶרָא n. m., sf. 2 s. m. חָבֶרָא ; p. d. חָבֶרְיָא, sf. 2 s. m. חָבֶרָא ;

3 s. m. חָבֶרִיָּה : Genosse, *companion.* | חָד לְחָבֶרָה :

einer zum andern, *one to the other.* || חָבֻרָתָא n. f. Freundschaft, Geselligkeit, *companionship, familiarity.*

חָבַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 pl. c. sf. 3 s. m. חָבְשׁוּה : fesseln, *put in prison.*

חגג. [חגג] n. m., p. חֲגִיגָה:

Reigen, *dance*.

חֲגִיגָה n. m. lahm, *lame*. || מְחַגְגֵּה

(pt. pass. d. Pa.) id.

חָדַד vb. Pa., Imp. חֲדֹד; Pt.

pass. p. f. מְחַדְדֵּן: wetzen,

whet; Pt. pass. scharfsinnig,

kühn, *sagacious, keen*.

חָדַד vb. Pe., Impf. 3 s. m.

חָדַד; Imp. s. f. חֲדֹדֵי;

Inf. מְחַדְדָּה; Pt. act. p. m.

חָדַד: sich freuen, *rejoice*. ||

חֲדוּת n. m. Freude, *joy*. ||

[חֲדוּתָא], n. f., c. חֲדוּת:

id.

חֲדָתָא adj., d. חֲדָתָא; f. d.

חֲדָתָא; p. f. d. חֲדָתָא:

neu, *new*.

חָוָה vb. Af., Pf. 3 s. m. אָחַו;

Impf. 1 s. אָחַו; Imp. אָחַו;

Pt. act. s. m. מְחַוֵּה, p. m.

מְחַוֵּה: zeigen, *show*; sq. על-

anzeigen, *inform on*.

חָוָה vb. Pa., Pt. pass. p. m.

מְחַיֵּב: verpflichten, *obli-*

gate. | Itpa., Pf. 3 s. m.

אָחַיב: schuldig be-

funden werden, *be found*

guilty. || חֲוִיבָה n. f., p.

חֲוִיבָה; sf. 3 s. f. חֲוִיבָה:

Schuld, *guilt*.

מְחֻוָּה (ass.) n. m., p.

מְחֻוָּה: Stadt, *town*.

חֻוָּה n. m., p. חֻוָּה; p.

Faden, *thread*; p. Schau-

fäden, *fringes*.

חֻוָּה n. m. Schlange, *snake*.

חָוָה vb. Pe., Pt. act. חָוָה, p.

חָוָה, 1 s. חֲוִיבָה, 2 s. חֲוִיבָה:

lachen, *laugh*. | Pa., Pf. 3

s. m. חָוָה; Inf. חֲוִיבָה: Pt.

act. חָוָה, p. מְחַיֵּב: id. |

Af., Pf. 2 s. m. אָחַיבָה;

3 s. m. אָחַיבָה; Impf. 2 p. m.

אָחַיבָה; Inf. אָחַיבָה; Pt. act.

p. m. מְחַוֵּה: id. V. אָחַיבָה.

חֻוָּה n. m. Gelächter, *laughter*.

חֻוָּה n. m. Sand, *sand*. ||

חֻוָּה f. nomen unitatis.

חָוָה vb. Pe., Pf. 3 s. m. חָוָה;

Impf. 3 p. m. לָחַסוּ; Pt. act.

חָוָה: schonen, Mitleid haben,

spare, have pity.

חָוָה vb. Pa., Pt. act. p. m.

מְחַוֵּה: reinigen, *clean*; pass.

s. f. d. מְחַוֵּה: die rich-

tige Meinung, *the correct*

opinion. || חָוָה adj., d. חָוָה;

s. f. d. חָוָה, חָוָה, p. f.

d. חָוָה: weiß, *white*. ||

חָוָה n. f. weißes Mehl,

white flour.

חָזָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָזִיתִי, חָזִיתָ, sf. 2 p. m. חָזִיתָ, 3 s. m. חָזִיתָה, 3 p. m. חָזִיתָהוּ; 1 p. חָזִינֵנּוּ, sf. 2 s. m. חָזִינֶנּוּ, 3 p. m. חָזִינֶנּוּהוּ; 2 s. m. חָזִינֶנּוּהוּ, 3 p. f. חָזִינֶנּוּהִי; 3 s. m. חָזִינֶנּוּהִי, sf. 1 p. חָזִינֶנּוּ, 3 s. m. חָזִינֶנּוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. חָזִינֶנּוּהוּ, f. חָזִינֶנּוּהִי, p. m. חָזִינֶנּוּהוּ (חָזִינֶנּוּהוּ); 3 s. f. חָזִינֶנּוּהִי, חָזִינֶנּוּהִי, sf. 3 s. m. חָזִינֶנּוּהִי; 3 p. m. חָזִינֶנּוּהִי, sf. 3 s. m. חָזִינֶנּוּהִי, 3 p. m. חָזִינֶנּוּהִי (חָזִינֶנּוּהִי), 3 p. f. חָזִינֶנּוּהִי l. חָזִינֶנּוּהִי; Impf. 1 s. חָזִינֵנּוּ; 2 p. m. חָזִינֵנּוּ (חָזִינֵנּוּ); Imp. s. m. חָזִי, p. m. חָזִי; Inf. חָזִי; Pt. act. s. m. חָזִי, p. m. חָזִי; 1 s. חָזִינֵנּוּ, 1 p. חָזִינֵנּוּ, 2 s. חָזִינֵנּוּ; pass. s. m. חָזִינֵנּוּ: *sehen, see; sq. 3 betrachten, look at.* | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. חָזִיתָ; Pt. מִחָזִי: *gesehen werden, aussehen, be seen, look.* | **Af.**, Imp. חָזִי: *zeigen, show.* | **Ittaf.**, Perf. 3 s. m. חָזִיתָ; Impf. 2 p. m. חָזִינֵנּוּ; Inf. חָזִי; Pt. מִחָזִי: *erscheinen, appear.*

חֹזֵק (hebr.) vb. **Af.**, Impf. 1
s. אָחֹזֵק: halten, *hold*; sq.

טובה et בּ zu Dank ver-
pflichten, *oblige*.

דֹרְתָא n. f., p. דֹרִי: eine
Dornart, *a species of thorns.*

חֲזִירֵי n. m., p. חֲזִירֵי: Schwein,
swine.

חָטָא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.
חָטְיָא: sündigen, *sin.* || חָטְיָא
n. m., p. c. sf. 3 s. m. חָטְיָא
(חָטְיָא): Sünde, *sin.*

חַטַּט vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.
חָטַט; Pt. act. חָטַט, חָטַט: aus-
höhlen, ausgraben, *hollow*
out, dig out. | **Pa.**, Pt. act.
חָטַט: ausgraben, *dig out.* |
Pā., Pt. act. חָטַט: id. |
מַחְטָא n. m. Nadel, *needle.*

փխօ՞ւ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. փխօ՞ւ;
 3 s. m. c. sf. 3 s. f. փխօ՞ւ;
 Imp. փխօ՞ւ; Inf. փխօ՞ւ: fort-
 reißen, rauben, *snatch away,*
take by force.

¹מִטָּה n. m. Stab, Rute, *rod*. ||
מִטָּה n. m. Züchtigung mit
dem Stock, *beating with a
stick*.

²הַטָּרָא n. m. Hürde, *sheepfold*.

חַיָּא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חַיָּיתָ, 2 s. m. חַיִּיתָ; 3 p. f. חִיָּיָהּ; Pt. act. חַיִּי, 1 s. חַיִּינָא, 2 s. חַיִּיתָ: leben, genesen,

live, become well. | **Af.**, **Pf.** 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **אַחַיָּה**; **Inf.** **אַחַיָּי**; **Pt. act. s. m.** **מַחַי**: wieder beleben, *revive*. || **תַּיִי**, **תַּיִי** n. p. m., sf. 2 s. m. **תַּיִי**: Leben, *life*. | **לַחַי** wohlauf, *well and good*. || **חַי** adj., d. **חַיָּה**: lebendig, *living*. || **חַיָּוְתָא** n. f., p. **חַיָּוְתָא**: Tier, *animal*. **חַיָּתָא** n. f. (= syr. *hettā*, וְחַיָּתָא?) Sack, *sac*.

חֵילָא n. m., sf. 1 s. **חֵילִי**, 2 s. m. **חֵילְךָ**: Kraft, *strength*. | **חֵילָא** Soldaten, *soldiers*. **חַכְמִים** adj., 2 p. **חַכְמִיתוּ**: weise, *wise*. || **חַכְמָתָא** n. f. Weisheit, *wisdom*.

חכר vb. **Pe.**, **Pf.** 1 p. c. sf. 3 s. f. **חִכְרְנוּהּ**: verpachten, *give in rent*.

¹**חֵילָא** adj. süß, *sweet*. || **חֵילָא** n. m. Süßigkeit, *sweetness*.

²**חלא** vb., **Pt.** **חָלִי**: bekümmert, *moved*.

³**חלא**. [**חליתא**] n. f., p. **חֲלִיתָא**: Glied, Stück, *portion*.

חֲלָבָא n. m. Milch, *milk*.

חלט vb. **Pe.**, **Impf.** 3 s. m. **לַחֲלֹט**: mischen, *mix*. | **Pa.**, **Impf.** 3 s. m. **נַחֲלֵט**, id.

¹**חלל** n. m. **חֲלָלָא** n. m. Essig, *vinegar*.

²**חלל** n. m., p. a. et c. **חֲלָלָא** n. m., p. a. et c. **חֲלָלָא**: Höhlung, *hollow space*; p. verborgene Schätze, *hidden treasures*.

³**חלל** vb. **Pa.**, **Pt. act. p.** **מַחֲלִיל**: entweihen, *desecrate*. | **Af.**, **Pf.** 3 p. m. **אַחֲלוּ**; **Impf.** 2 p. m. c. sf. 3 s. f. **תַּחֲלוּנָה**; **Pt. act. s. m.** **מַחֲלִין**, id. | **Ittaf.**, **Impf.** 3 s. m. **לַתַּחֲלִי** (**לַתַּחֲלִיל**); **Pt. s. m.** **מַתַּחֲלִיל**, s. m. **מַתַּחֲלִילָא**, pass. || **תַּחֲלִי** [hebr. **תַּחֲלִי**] hebr. **תַּחֲלִי** vb. denom. **Af.**, **Inf.** **אַתַּחֲלִי**; **Pt. s. f.** **מַתַּחֲלִינָה**; 1 p. **מַתַּחֲלִינָה**: anfangen, *begin*.

¹**חלם** vb. **Pe.**, **Pf.** 3 s. f. **חֲלָמָה**: fest werden, *become solid*.

²**חלם** n. m., 1 s. f. **חֲלָמָה**; 1 p. **חֲלָמִין**; 3 s. f. **חֲלָמָה**; p. **חֲלָמִין**: Traum, *dream*.

חלף vb. **Pe.**, **Pf.** 3 p. c. sf. 3 s. m. **חֲלָפָה**; **Impf.** 2 s. m. **לַחֲלֹף**; 3 s. m. **לַחֲלֹף**; **Pt. act. s. m.** **חֲלָף**, f. **חֲלָפָה**; pass. **חֲלָף**: vorübergehen, *pass by*; **Pt. pass.** verwechselte, *changed*. | **Itpe.**, **Pf.**

- 3 s. m. אֶחָדָה; Pt. מִחָדָה: verwechselt werden, *be changed*. || **Pa.**, Inf. c. sf. 3 p. f. חֲלוּפְנֵי: umtauschen, *change*. || חָלָף praep. anstatt, *in the place of*.
- חֲלָפָה n. m., p. חֲלָפִי: eine Dornart, *a species of thorns*.
- חֲלָקָה n. m. Anteil, *portion*.
- חָלַשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. חָלְשָׁה; Pt. act. חָלַשׁ: schwach sein, werden, *be, become faint*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶחָלַשׁ, id. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חָלַשְׁתָּה: schwach machen, *weaken*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶחָלַשְׁתָּה, id. || חֲלָשָׁה n. m. Schwäche, *weakness*. || חָלַשׁ adj., f. חֲלָשָׁה: schwach, *weak*.
- [חם] (§13c) n. m., sf. 3 s. m. חֲמוּמָה: Schwiegervater, *father-in-law*. || חֲמֻטָּה n. f., sf. 2 s. m. חֲמֻטָּה: Schwiegermutter, *mother-in-law*.
- חָמַד vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָמַדְתִּי; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. חָמַדְתָּה: Impf. 1 s. c. 3 s. m. אֶחָמַדְנָה: sehen, *see*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. אֶחָחַמְדוּ, pass.
- חָמַד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. חָמַד; Inf. חָמַד; Pt. act. חָמַד, חָמַדְתִּי, s. f. חָמַדְתָּה: warm sein, *be warm*. | **Af.**, Pt. act. מָחַם: erwärmen, *warm up*. || חָמִים adj., p. m. d. חֲמִימִי: warm, *warm*.
- חֲמָרָה n. m. et f., d. חֲמָרָה; p. חֲמָרִי: Esel, Eselin, *he, she-ass*. | חֲמָרָתָה n. f. Eselin, *she-ass*. | בֶּר חֲמָרָה Esel, *ass*. || חֲמָרָה (בֶּר) n. m. Eseltreiber, *ass-driver*.
- חֲמָרָה n. m., d. חֲמָרָה; sf. 2 s. m. חֲמָרָה; 3 s. m. חֲמָרָה: Wein, *wine*. || חֲמִירָה n. m. Sauerteig, *fermented dough*.
- חֲמִישָׁה n. m. et f. 5. || חֲמִישׁ עֶשְׂרִי, f. חֲמִישִׁי, 15. || חֲמִישִׁי n. m., p. חֲמִישִׁי: $\frac{1}{5}$.
- חֲמֻטָּה v. חָמַד.
- חֲנוּטָה n. f., p. חֲנוּטָה: Gewölbe, Kaufladen, *vaulted room, store*. || חֲנוּטָה n. m. Krämer, *shop-keeper*.
- חֲטִי n. f., p. חֲטִי: Weizen, *wheat*.
- חָנַן vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֶחָחֲנַנָה: um Erbarmen flehen, *supplicate*.

חנה vb. **Pa.**, Pf. 1 s. m. חָנַף: schmeicheln, *flatter*.

חֶסֶד n. m., p. חֶסֶדִּין[†]: Gnade, Huld, *favor*; p. Wohltaten, *acts of kindness*.

חֶסֶן vb. **Af.**, Impf. 3 p. m. יִחְסְנוּ[†]: Besitz ergreifen, *occupy*.

חָסַר vb. **Pe.**, Mangel haben, *be lacking*. | **Pa.**, Inf. חֹסֵרִי; Pt. pass. s. m. מְחַסֵּר, f. מְחַסֶּרֶת: fehlen lassen, *cause to be wanting*.

חָפַף vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. חָיַף, f. חֵיפָא: abreiben, *rub*.

חֶפְזָא n. m. junges Gras, *young grass*.

חֶפְשָׁתָא n. f. schwarzer Käfer, *blackbeetle*.

חֶצְבָא n. m., p. חֶצְבִּי 1 sf. 3 p. חֶצְבִּיהוּ: Krug, *pitcher*.

חָצַד vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּחְצֹד: ernten, *reap*.

חֶצֶל n. f., p. [מַחְצֵלָתָא]. חֶצֶל[†]: Matte, *mat*.

חֶצִינָא n. m. Axt, *axe*.

חֶצִיף adj. frech, *impudent*. || חֶצְפָא n. m. Frechheit, *impudence*.

חֶקְלָא n. m. Bauer, *rustic*.

חָקַק vb. **Pe.**, Pt. pass. חָקִיק

(חָקוּק): eingravieren, *engrave*.

חֶרֶבָא n. m. Johannisbrotbaum, *carob tree*.

חֶרֶב n., p. חֶרֶבִּי: Schwert, *sword*.

חָרַב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. חָרַב[†]; Impf. 3 s. m. לְחָרַב, לְחָרַב: wüste sein, verwüstet werden, zerstört werden, *be, become deserted, destroyed*. | **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חָרַבְתָּה; Inf. לְחָרֹבִי: zerstören, *destroy*. || **Af.**, Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶחָרַבְתָּ; Pt. act. מְחָרַב, 2 s. מְחָרַבְתָּ, id. || חֶרְבָא n. m. Schaden, *injury*.

חֶרְדָּלָא n. m. Senf, *mustard*.

חָרַט vb. **Itpa.**, Impf. 2 s. m. תִּתְחַרֵּט; Imp. אֶחָרַט: be-reuen, *regret*.

חָרַךְ vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. חָרִיקָא: anbrennen, *burn*. |

Pa., Pf. 3 p. c. sf. 3 p. חָרְכֻנְהוּ; Impf. 3 s. m. נִחְרַךְ, לְחָרַךְ; Pt. act. מְחָרֵךְ; pass. p. f. מְחָרְכֵן: versengen, *singe, scorch*. |

Itpa., Pf. 3 s. m. אֶחָרַךְ; Inf. אֶחָרֹכִי, pass.

¹חֶרֶף adj., s. f. d. חֲרִיפָּתָא: scharf, *sharp, keen*. || חֲרָפָא n. m. Schärfe, etwas Scharfes, *keenness, something sharp (bitter)*.

²חָרַף vb. **Af.**, Imp. p. m. אֶחָרְפוּ: früh sein, *be early*.

חָרַץ n. m., p. חֲרִיצִי: Graben, *ditch*.

לָחַרַק vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְחַרֵּק: einschneiden, *make an incision*.

¹חָרָה adj., p. m. חָרִי; p. f. חֲרָתָא: frei, *free*. | חָרוּ n. f. Freiheit, *freedom*.

²חָרָא n. m. Loch, *hole*.

חָשַׁב vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְחַשֵּׁב, Inf. מְחַשֵּׁב; Pt. pass. חָשִׁיב, f. חָשִׁיבָא; p. d. חָשִׁיבִי; 1 s. חָשִׁיבָנָא, 1 p. חָשִׁיבִינָן, 2 s. חָשִׁיבָתָּ: rechnen, achten, *count, esteem*. | **Pa.**, Pt. act. p. m. מְחַשְׁבִּין: planen, *plan*. || מְחַשְׁבָּתָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. מְחַשְׁבֹּתָהּ: Gedanken, Plan, *thought, plan*.

חָשַׁד **Pe.**, **Pa.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 1 p. חָשַׁדְתִּינִי, חָשַׁדְתִּנִּי: verdächtigen, *suspect*.

חָשַׁךְ vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אֶחְשֹׁךְ: finster werden, *grow dark*. | **Pa.**, Imp. p. m. הִשְׁכּוּ;

Pt. act. p. m. מְהַשְׁכִּי, pass. p. f. מְהַשְׁכֵּן: dunkel machen, spät sein, *darken, be late*. ||

Af., Imp. p. m. אֶחְשֹׁכּוּ: spät sein, *be late*. || חָשׁוֹךְ adj., d. חָשׁוּכָא; p. d. חָשׁוּכִיָּא:

finster, elend, *dark, poor*. || חָשׁוּכָא n. m. Finsternis, *darkness*.

חָשַׁשׁ vb., **Pe.**, Pf. 1 s. חָשִׁי, חָשִׁי; 3 s. m. חָשׁ; 3 s. f. חָשָׁתָּ; Impf. 1 p. נָחַשׁ; Pt. act. 1 p. חָיָשִׁינָן: leiden, besorgt sein, *suffer pain, care*.

חָתַךְ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. חָתַכְנִיהִי: schneiden, *cut*.

חָתַם vb. **Pe.**, Imp. p. חָתְמוּ; Pt. act. 1 s. חָתַמְתִּינִי; pass. p. m. חָתַמְתִּי; 2 p. חָתַמְתָּו: unterzeichnen, *sign, subscribe*; schließen, *close*.

חָתָנָא n. m., p. חָתָנִי, חָתָנִיָּא: Bräutigam, Schwiegersohn, *bridegroom, son-in-law*.

ט

טבח vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. טַבַּחַת: schlachten, *kill*. || טַבָּחָא n. m. Schlächter, *butcher*.

טַבִּיָּא n. m., p. טַבִּי: Gazelle, *antelope*.

טָבַל vb. **Pe.**, Imp. p. טַבְּלוּ: eintauchen, *be immersed*.

טַבָּלָא n. m. Pauke, *drum*.

טבע vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s. טַבַּעַן, 1 p. טַבַּעִינן: versinken, *be drowned*. || **Pa.**, Inf. לְטַבֹּעַ Pt. act. טַבַּע; pass. p. f. מְטַבָּעֵן: versenken, einsenken, *drown, fix deep*.

טָהַר vb. **Pe.**, rein sein, abgeschafft sein, *be clean, be clean gone*. || **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. טָהַרְנוּ: für rein erklären, *pronounce clean*.

טָהֳרָא n. m. Mittag, *noon*.

טוא **Pa.**, Pf. 1 p. טָוִיאָא: rösten, *roast*.

טוט interj. tut! *toot!*

טוּפָנָא n. m. Sintflut, *deluge*.

טור n. m. Berg, *mountain*.

טַחַן vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. טַחַנְתָּ; Imp. טַחֵן; Pt. act. p. m.

טַחַנִּי, טַחַנִּי, sf. 3 s. m. טַחַנְוְהִי; pass. s. m. d. טַחֲנָא: mahlen, *grind*.

טיב, טוב vb. **Af.**, Pt. act. טַבִּיב: Gutes tun, *do good, deal well*. || טַב adj., d.

טַבָּא; s. f. טַבָּא: gut, *good*.

טַבָּא יוֹמָא Feiertag, *holiday*. ||

טַבָּא n. m. Güte, *goodness*.

טוֹבִיָּה דֵּי heil dem, der, *happy he, who*. || טוֹבָא adv.

viel, sehr, *much, very*. ||

טִיבוּ n. f., d. טִיבוּתָא; sf. 2 s. m. טִיבוּתֵיהּ: Güte, Wohl-

tat, *goodness, kindness*.

טִינָא n. m. Schlamm, *mud*.

טִיעָא n. m. Araber, *Arab*. || טִיעוּת ad. arabisch, *in Arabic*.

טלל vb. **Itpe.**, Pf. 2 p. m. טַלְלִיתוֹן: spielen, *play*. ||

Pa., Pt. act. מְטַלֵּל: scherzen, *sport*.

טללָא n. m. Schatten, *shadow*. || טלל vb. denom.

Pe., Pt. act. p. מְטַלֵּלִי: überschatten, *overshadow*. || טַלְלָא

n. m. Dach, *roof*. || מְטַלְלָתָא

n. f., p. מְטַלְלָתָא, מְטַלְלִי:

- Bedachung, Hütte, *roofing*, *booth*.
- טלע vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אָטלע; Imp. אָטלע: nach einer Seite stellen, *turn sideways*.
- טטר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f. d. טַמִּירָה: verbergen, *hide*. | **Itpe.**, Imp. p. m. אָטמרו: sich verbergen, *hide oneself*. | **Pa.**, Pt. pass. p. f. מְטַמֵּר: verborgen, *hidden*.
- טמש vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מְמַשֵּׁה; Pt. act. טָמַשׁ: eintauchen, *dip*.
- טנא v. טען.
- טנד (pers.) adv. zu zweien, *two together*.
- טעא vb. **Pe.**, Impf. 3 p. לָטַעו; Inf. מְטַעֵא: irren, *err*.
- טעם vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מְטַעֵם; 3 s. m. c. sf. 3 p. מְטַעֵמִן; Impf. 3 s. m. לָטַעַם; Imp. s. m. טַעַם, p. m. טַעֲמוּ; Inf. מְטַעֵם: kosten, *taste*. | טַעֲמָא n. m., sf. 2 s. m. טַעֲמִיָּה: Grund, Meinung, *reason, opinion*.
- טען vb. **Pe.**, Pf. 3 p. טַעֵן; Pt. act. טַעַן; pass. s. m. טַעֵן, p. m. טַעֲנִי: 1. beladen,
- tragen, *load, bear*, 2. anklagen, *sue*. || טַנָּא n. m. Last, *burden*. || אַטוּ praep. um willen, wegen, *for the sake of, on account of*; part. interr. = num.
- טפא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. טַפֵּי, f. טַפָּא, p. טַפוּ: überfließen, *be abundant*. | טַפֵּי adv. viel, sehr, mehr, *much, very, more*.
- טפרא n. f., p. c. sf. 3 s. m. טַפְרִיה: Klaue, *claw*.
- [טפשא] n. m., p. טַפְשָׁא: dummer Mensch, *fool*.
- טרא vb. **Pe.**, werfen, *throw*.
- טראד vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. m. טַרְדָּנָה; Pt. pass. טַרִיד, p. טַרִידִי: vertreiben, *drive away*; Pt. pass. beschäftigt, *busy*. | **Itpe.**, 3 s. m. אַטְרִיד; Impf. 2 p. m. לְאִטְרִידִי; Pt. מְטַרִיד, 1 s. מְטַרְדָּנָא: beschäftigt sein, *be busy*.
- טרה vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אַטְרָה; Pt. act. 1 s. טַרְהָנָא, 1 p. טַרְהִינֵן; pass. s. f. טַרְיָהָא: sich mühen, *take pain, trouble oneself*; Pt. pass. lästig, *burdensome*. | **Af.**,

Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m.
 אַטְרָחוּהוּ, 3 p. m. אַטְרָחוּהוּ;
 Pt. act. מַטְרָח: bemühen,
trouble.
¹טרף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. מַטְרָפָא:
 klopfen, *knock*. || **Itpe.**, Pt.
 f. s. מַטְרָפָא: entrissen wer-
 den, *be snatched*.
²טרף n. m., sf. 2 s. m.
 מַטְרָפָא: ein gerichtliches Do-
 kument, das dem Gläubiger
 gestattet, vom Schuldner

verkaufte Grundstücke den
 Käufern zu entreißen, *a*
document which permits the
seizure of property sold by
the debtor.

מַטְרָק vb. **Pe.**, Imp. p. m. מַטְרָק;
 Pt. act. מַטְרָק: 1. schlagen,
 stechen, *strike, sting*; 2.
 verschließen, *close*.
 מַטְשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מַטְשׁ;
 Pt. pass. מַטְשׁ, p. מַטְשׁ: sich
 verbergen, *hide oneself*.

יָאִי vb. **Pe.**, Pt. act. יָאִי:
 schön, passend, *fair, comely*.
 יִבְלָא n. m. Gras, *grass*.
 יָבַל vb. **Af.**, Pt. act. p. m.
 מוֹבִלִין, p. f. מוֹבִלִין: hin-
 führen, bringen, *conduct,*
bring.
 יָבַם vb. **Pa.**, Imp. יָבַם; Inf. c.
 sf. 3 s. f. לְיָבוּמָה: die Schwa-
 gerehe vollziehen, *do a*
brother-in-law's office.
 יָבַשׁ vb. **Pa.**, Pt. pass. p. m.
 מִיָּבֵשׁ: trocken machen,
dry up. || יָבֵשׁ adj. trocken,
dry. | יִבְשָׁתָא (= s. f. d.):
 trockenes Land, *dry land*.
 יָדָא n. f., sf. 1 s. יָדִי, יָדִי,

יָדִי; 2 s. m. יָדֶךָ; p. (sive du.)
 c. sf. 3 s. m. יָדֶיהָ, 3 p. m.
 יָדֶיהָ: Hand, *hand*. || יָדִי
 (= עַל־יָדִי) conj. da, weil,
since, because. || בִּידָהּ
 praep. durch, *through*. ||
 יָדִי etc. (§§10b; 48d) mein,
my etc.; לְיָדִי etc. (§61b)
 mich, *me* etc.

יָדָא vb. **Af.**, 3 s. m. אָדִי; Inf.
 אָדִי; Pt. act. מוֹדִי, p. מוֹדִי:
 1. gestehen, *confess*; 2.
 danken, *give thanks*.

יָדַע vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m.
 לְדַעוּ, sf. 2 s. m. לְדַעוּ;
 Inf. מַדַּע; Pt. act. s. m. יָדַע,
 p. m. יָדַע, 1 s. יָדַע,

1 p. יִדְעִין, 2 s. יִדְעָה, 2 p. (יִדְעִיתוּ); pass. s. m. יִדְעוּ: wissen, *know*. | **Af.**, Pf. 2 s. m. הוֹדַעְתָּ, sf. 1 s. אוֹדַעְתָּ; Impf. 3 s. m. c. sf. נִוְדַעָה; Inf. לְאוֹדוֹעַ; Pt. act. מוֹדַע, sf. 3 s. m. מוֹדַעָה; 1 s. מוֹדַעְנָא; 2 s. c. sf. 1 s. מוֹדַעְתָּן: kund tun, benachrichtigen, *make known, declare, inform*. || אֶדְעָא n. f. (m.), sf. 1 s. דְּעָתִי; 1 p. דְּעַתִּי(ן); 2 s. m. דְּעַתָּה; 2 p. m. דְּעַתִּיכֹן: Bewußtsein, Verstand, Meinung, *consciousness, mind, opinion*. V. s. נִפְל, מִלֵּךְ. || מוֹדַעָא n. m. Erklärung, *declaration*. || אֶשְׁתַּמוֹדַעְנוּהִי 3 s. m. 1p.c. sf. 3 s. m. אֶשְׁתַּמוֹדַעְנוּהִי: anerkennen, identifizieren, *recognize, identify*. || מִדְּעָם, מִדְּי: etwas, *something*. יִהַב vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. יִהַבְתָּה; 1 p. יִהַבְנָא, יִהַבְנִי, יִהַבְנִי; 2 s. m. וְיִהַב, וְיִהַבְתָּ; 3 s. m. וְיִהַבְתָּ; c. sf. 2 s. m. וְיִהַבְתָּ(י); 3 s. f. וְיִהַבְתָּ; 3 p. m. יִהַבּוּ; (יִהַבּוּ); Impf. 1 p. נִיַּהַב (§30d), 3 s. m. נִיַּהַב; Imp. s. m. יִהַב,

sf. 3 s. m. יִהַבְתָּה, יִהַבְתָּה, f. יִהַבְתָּה; p. יִהַבּוּ; Inf. מִיַּהַב, מִיַּהַב; Pt. act. s. m. יִהַבְתָּה, f. יִהַבְתָּה, p. m. יִהַבְתָּה; יִהַבְתָּה, 1 s. יִהַבְנָא, 2 s. יִהַבְתָּה; pass. p. m. יִהַבְתָּה: geben, *give*; Pt. pass. גִּיַּבְתָּה, *placed*. | אֶשְׁלַמָּא 'sq. לְגִיַּבְתָּה, *greet*. | אֶשְׁלַמָּא 'sq. לְגִיַּבְתָּה, *desire*. || **Itpa.**, Pf. 3 s. f. אֶתְיַהַבְתָּה, pass.

יְהוּדָא n. m. Jude, *Jew*.

יִהַב vb. **Itpa.**, Pt. מִיַּהַב: sich überheben, *be overbearing*. || יִהַבְתָּה adj., p. f. יִהַבְתָּה: übermütig, *arrogant*. || יִהַבְתָּה n. m., יִהַבְתָּה n. f. Übermut, *arrogance*.

יִהַב n. m., p. a. יִהַבְתָּה; sf. 2 s. m. יִהַבְתָּה: Tag, Tageslicht, *day, daylight*. || בִּיַּהַבְתָּה adv. am Tage, *during the day*. || מִן יִהַבְתָּה conj. seit, *since*.

[יִהַבְתָּה] n. f., sf. 1 f. יִהַבְתָּה; 2 s. m. יִהַבְתָּה(י); p. יִהַבְתָּה: Taube, *dove*.

יִהַב vb. **Pe.**, Pt. act. יִהַב: 1. borgen, *borrow*; 2. leihen, *lend*. | **Af.**, Pf. 1 s.

- c. sf. 2 s. m. **אֶזְכָּרָה**; 2 s. m. **אֶזְכָּרָה**; Inf. c. sf. 3 p. f. **אֶזְכָּרָה**; Pt. p. m. **מִזְכֵּר**: leihen, *lend*.
- יבח** vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. **נִזְכַּח**; Pt. pass. s. f. **מוֹכֵחַ**: zurechtweisen, feststellen, beweisen, *reprove, decide, prove*.
- יכל** vb. **Pe.**, Pf. 1 s. **יָכַלְתִּי**; **יָכַלְתִּי**; Pt. act. **יָכַל**, 1 p. **יָכַלְתִּי**, 2 s. **יָכַלְתָּ**: können, vermögen, *be able*; sq. **יָכַל**: überwältigen, *overcome*.
- ילד** vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. **יָלְדָה**; **יָלְדָה**: gebären, *bear*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. f. **אֶתְיָלְדָא**; Pt. **מֵתְיָלְד**, pass. | **Af.**, Impf. 2 s. m. **תִּזְלַד**; Imp. **אֶזְלַד**: zeugen, *beget*. || **וְלַד** n. m., sf. 3 s. f. **וְלָדָה**: Kind, *child*.
- ימם** n. m. **יָמָא**: Meer, *sea*.
- ימין** adj., s. f. **יָמִינָא**: rechte Hand (rechter Fuß), *right hand (foot)*. || **ימן** vb. denom. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אֶמַן**: rechts stehen, *choose the right*.
- ינקא** n. m., p. **יְנוּקִי**: Knabe, *boy*. | **יְנוּקָתָא** n. f. Mädchen, *girl*. || **יְנוּקוֹתָא** n. f., sf. 3 s. m. **יְנוּקוֹתָא**: Jugend, *youth*.
- יסף** vb. **Af.**, Pf. 1 s. **אֶסְפַּת**; Inf. **לְאֶסְפִּי**: hinzufügen, *add*. | **Itaf.**, Pf. 3 s. f. **אֶתְסַפָּא**, Impf. 3 p. m. **לְתִסְפּוּ**, pass.
- [יִסְוָרָא]** n. m., p. **יִסְוִיר**: Züchtigung, *chastisement*.
- יעד** **[מוֹעֲדָא]** n. m., p. **מוֹעֲדִיא**: Fest, *festival*.
- יעץ** (hebr.) vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. **יַעֲצוּ**, **יַעֲצִי**: raten, *advise*. | **Pa.**, Pt. act. p. m. **מִיַּעֲצִי**: Rat pflegen, *take counsel*.
- יעיב** adj., d. **יַעֲיָבָא**: einheimisch, *native*.
- יצר** (hebr.) n. m. (böser) Trieb, *(evil) impulse*.
- יקר** vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. s. m. **אֶזְקִירָה**: anzünden, *kindle*.
- יקר** vb. **Pa.**, Pt. act. s. f. **מִיִּקְרָא**: ehren, *honor*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. **אֶזְקִיר**; Inf. **אֶתְיִקְרִי**: teuer werden, *become dear*; geehrt werden, *be honored*. | **Af.**, Imp. p. m. **אֶזְקִיר**; Pt. act. s. m. **מוֹקֵר**, 2 s. **יִקְרָה**: ehren, *honor*. || **יִקְרִי** adj., f. **יִקְרָא**: teuer, *dear*.
- ירא** vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. **אֶרִי**; Pt. act. p. m. **מוֹרִין**, **מוֹרִין**:

lehren, *teach.* || אֲוֹרֵן n. m.,
 תּוֹרָה n. f. = תּוֹרָה.
 יִרְחָא n. m., p. יִרְחִי: Monat,
month. | רִישׁ יִרְחָא: Neu-
 mond, *new moon.* || יִרְחִינָא
 n. m. Astronom (Berechner
 des Mondlaufes), *astronomer*
(computer of the course of
the moon).
 יֶרֶק adj., d. יֶרְקָא; s. f.
 יִרְזָקִי; p. יֶרֶקִי: grün, *green.*
 | יֶרְקֶרְתִּי adj., s. f. יֶרְקֶרְק
 (§17c), id. || יֶרְקָא n. m.
 Kraut, *herbs.*
 יִרַת vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m.
 תִּרְתּוֹן; 3 s. f. תִּרְתַּת; 3 p.
 תִּרְתּוֹן: erben, *inherit.*
 יִשָּׁן n. f. Schlaf, *sleep.*
 יִת nota accus., sf. 1 s. יִתִּי;
 2 p. m. יִתְכוֹן; 3 s. m. יִתָּה.
 יִתַּב vb. **Pe.**, Pf. 2 s.
 m. יִתְבַּת; 3 p. m.
 יִתְבוּ; Impf. 1 s. אִתַּב; 2 p.
 m. תִּתְבוּ; 3 s. m. גִּתְבּ;
 Imp. אִתְבוּ (יִתְבּ), p. m.
 Pt. act. s. m. יִתַּב, f. יִתְבָּא;
 p. m. יִתְבִּי, f. יִתְבִּנָּה, 2 s.
 יִתְבִּתּוֹן; 2 p. יִתְבִּתּוֹן: sitzen,
 wohnen, bewohnt sein, *sit,*
dwel, be inhabited. | **Pa.**,
 Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

יִתְבִּתּוֹן; Pt. pass. s. f. מִיִּתְבָּא:
 beruhigen, *quiet, soothe.* |
Af., Pf. 1 s. אִתְבִּי; 1 p. c.
 sf. 3 s. m. אִתְבִּנָּה; 3 s. m.
 אִתְבּ; sf. 3 s. m. אִתְבִּתּוֹן;
 3 p. m. אִתְבִּנָּהוּ; 3 p. m. c.
 sf. 3 s. f. אִתְבִּתּוֹן; Impf. 3 p.
 m. c. sf. 3 s. m. גִּתְבוּ;
 Imp. s. m. c. sf. 3 s. f.
 אִתְבִּתּוֹן; p. m. c. sf. 1 s.
 אִתְבִּתּוֹן; Inf. אִתְבִּי, sf. 2 s.
 m. לְאִתְבִּי; Pt. act. s. m.
 מִתְבִּי, p. m. מִתְבִּי; 1 p.
 מִתְבִּינָן; pass. s. f. מִתְבָּא:
 setzen, *seat, set, place.* |
Ittaf., Impf. 3 p. m. יִתְבִּתּוֹן;
 Pt. s. m. מִתְבִּתּוֹן: sich nie-
 derlassen, *settle.* || מִתְבָּא
 n. m., c. מִתְבּ; sf. 2 s. m.
 מִתְבָּה: Sitzung, Sitz, Wohn-
 ort, *session, seat, home.* ||
 מִתְבָּה n. f. (§16cV^a):
 Schule, *college.* | רִישׁ
 מִתְבָּה: Schuloberhaupt,
head of an academy.
 יִתְמָא n. m., p. יִתְמִי: Waise,
orphan.
 יִתִּיר adj., d. יִתִּירָא: über-
 schüssig, *in excess.* ||
 בִּיתִּירָא adv. übermässig,
to excess.

ב

בַּ praep. wie, *like, as.* || בְּדִי conj. als, wenn, *when.* ||
בְּדוֹ adv. schon, jetzt, *now.*

בָּא vb. **Pe.**, Pt. בָּאָב: schmerzen, *pain.* || בִּיאָב, בִּיאָבָא n. m. Schmerz, *pain.*

בָּא = pers. har Esel, *ass.*
בָּא vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. בִּבְיָה: auslöschen, *extinguish.*

¹בָּבָא n. m. Eiter, *pus.*

²בֹּכְבָא n. m. Stern, *star.*

בָּבָא n. f., sf. 3 s. f. מִכְבָּנָא. כָּבָא n. f., sf. 3 s. f. מִכְבָּנָא: Kapuze, *hood.*

בָּבָא adv. längst, *already.*

בָּבָא vb. denom., Inf. בִּבְרוּי: schwefeln, *fumigate with sulphur.*

בָּבָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. בִּבְשָׁח: unterdrücken, unterwerfen, *sup-*

press, subdue. || בִּבְשָׁא n. m.,

3 s. f. c. sf. 3 p. f. בִּבְשָׁנָה: Geheimnis, *secret.*

3 p. c. sf. 3 s. f. לְמִכְבָּשָׁה: unterdrücken, unterwerfen, *sup-*

Pt. act. 1 s. בִּבְשָׁנָא: unterdrücken, unterwerfen, *sup-*

press, subdue. || בִּבְשָׁא n. m.,

3 s. f. c. sf. 3 p. f. בִּבְשָׁנָה: Geheimnis, *secret.*

3 p. c. sf. 3 s. f. לְמִכְבָּשָׁה: unterdrücken, unterwerfen, *sup-*

Pt. act. 1 s. בִּבְשָׁנָא: unterdrücken, unterwerfen, *sup-*

press, subdue. || בִּבְשָׁא n. m.,

3 s. f. c. sf. 3 p. f. בִּבְשָׁנָה: Geheimnis, *secret.*

היא v. בְּדִי.

בְּדִנְיָא n. m. et f., p. Maultier, *mule.*

בְּדִנְיָא n. m. = בְּדִנְיָא || בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

בְּדִנְיָא n. f., p. בְּדִנְיָא = בְּדִנְיָא

become lean; Pt. pass. schwach, *weak*.

בִּי v. בִּי

כֹּאב v. בִּיבֹא.

כִּיל vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. תִּכּוּל; 3 s. m. לִיבִיל; Pt. act. p. m. בִּיִּיל: abmessen, *measure off*.

בִּיסָא n. m., sf. 2 s. m. בִּיסָא(י): Beutel, *purse*.

בִּיפָא n. m., c. בִּיף: Ufer, *shore*.

בִּף adv. so, *thus*.

בִּכָּא n., p. בִּכִּי; sf. 1 s. בִּכִּי; 2 s. m. בִּכִּיף: Zahn, *tooth*.

בִּכְרָא n. m., p. בִּכְרִי: Talent, *talent*.

כִּלא vb. **Pa.**, Pt. act. s. f. מִכְלִיא: vernichten, *wear out*.

כִּלא² n. f., p. [כליתא]: Niere, *kidney*.

בִּלְבָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. בִּלְבוֹהִי: Hund, *dog*.

בִּלְדָא n. m. Mager, *astrologer*.

אכלכא = כלכא q. v.

כִּלָּא n. m. כִּלָּא; sf. 3 s. m. כִּלָּא = כִּלָּה, s. f. כִּלָּה, p. m. כִּלָּהוֹן, p. f. כִּלָּהי, cf. §46. ||

בִּלָּם: irgend etwas, *anything*. || בִּלָּל n. m., p. בִּלָּלִי: allgemeine Regel, *general rule*.

| מִבִּלָּל adv. impliciter, *in an implied manner*. |

מִבִּלָּל: es ergibt sich, daß, *it follows that*. |

בִּלָּל . . . לֹא: gar nicht, *in no way*. || כִּלָּל vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. בִּיִּיל, בִּלָּל: eine Regel aufstellen, *establish a rule*. || בִּלִּילָא n. m. Krone, *crown*.

כִּלָּתָא n. f., sf. 3 s. f. כִּלָּל².

בִּלָּתָהּ; p. c. sf. 2 s. m. בִּלָּתָהּ: Braut, Schwiegertochter, *bride, daughter-in-law*.

בִּלָּם v. כִּלָּל¹.

[בִּלְמָתָא] n. f., p. בִּלְמִי: Wurm, *worm*.

בִּלְפִי v. אָנַף.

בִּין v. כּוּן.

בִּנָּא n. m. Stamm, *stem*.

אֲבִנְעָא vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אֲבִנְעִי: sich demütigen, *humble oneself*.

בִּנְפָא n. f., sf. 3 s. f. בִּנְפָה; p. (sive du.) c. sf. 2 s. m.

בִּנְפִיף: Flügel, Zipfel, *wing, skirt*. || כִּנָּף vb. denom. **Pa.**,

Impf. 3 p. לְכַנְפִי: versam-

meln, *assemble*. || בְּנוּפִיא n.
 Versammlung, *assembly*.
 בְּנִישָׂחָא n. f., p. : Ver-
 sammlung, *assembly*. | בִּי
 בְּנִישָׂחָא : Synagoge, *syna-
 gogue*.
 כסא vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.
 בָּסַן : verbergen, *hide*. | **Pa.**,
 Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. בָּסִין ;
 Imp. בָּסִי, sf. 3 p. m. בְּסִינְהוּ ;
 Pt. pass. 2 s. מְבַסִּיתָ : be-
 decken, *cover*. | **Itpa.**, Pf.
 3 s. m. אֶבְסִי ; 3 s. f. c. sf.
 3 p. אֶבְסִיתְנָהוּ pass.
 כסס n. m. מְכָסָא . Zoll, *tax*.
 כסף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 בָּסִיפָא : sie schä-
 men sich, *they are bashful*
 (§55d). | **Itpa.**, Impf. 2 p.
 m. תְּבַסְפוּ ; 3 s. m. לְבַסֵּף ;
 3 p. m. לְבַסְפוּ ; Pt. s. m.
 מְבַסֵּף : sich schämen, be-
 schämt werden, *be ashamed,
 be put to shame*. | **Pa.**,
 Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m.
 בְּסַפִּיתָ : beschämen, *put to
 shame*. || בְּסָפָא n. m., a.
 בָּסָף : Silber, *silver*. ||
 בְּסוּפָא n. m. Scham, *shame*.
 כְּפוּתָא n. f., p. (כְּבוּי) :
 Mist, *dung*.

כפל vb. **Itpa.**, Imp. אֶכְפֵּל :
 sich angelegen sein lassen,
make it one's business.
 כפן vb. **Pe.**, Pf. 1 p. בִּכְפֵּן ;
 3 p. בָּכְפִין ; Pt. act. 1 p.
 בִּכְפֵּנִי, 2 s. בְּכַפֵּנָה : hungrig
 sein, *be hungry*. || בָּכֵן adj.
 hungrig, *hungry*. || בְּכַנָּא n.
 m. Hunger, *hunger*.
 כפה vb. **Pe.**, Imp. כָּף ; Pt. act.
 בָּכֵי ; pass. p. f. בִּיפֵן : beu-
 gen, überwinden, *bend, sub-
 due*. | **Pa.**, Impf., 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְבִיפָה : um-
 biegen, *bend over*. || כַּפָּא
 n. f., Schale, *bowl*.
 כפר vb. **Pe.**, Pt. act. כָּפַר : ab-
 wischen, *wipe*. | **Pa.**, Inf.
 בְּכַפְרִי ; Pt. pass. מְכַפֵּר : ab-
 wischen, sühnen, *wipe off,
 expiate*. | **Itpa.**, Impf. 3 s.
 m. לְכַפֵּר ; Pt. מְכַפֵּר : ge-
 sühnt werden, *be expiated*. ||
 כְּפֹרִיא n. m., p. בְּכַפְרִי : Ver-
 söhnung, *atonement*. || יוֹמָא
 בְּכַפְרִי : Versöhnungstag,
day of atonement.
 כפת vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בְּכַפְתָּה : fesseln, *chain*.
 כָּרָא n. m. kōr, ein Maß, *a
 measure*.

כְּרָא n. m. Haufe, *heap*.

כְּרָבָא n. m. Kohl, *cabbage*.

כְּרָנָא n. m. Kopfsteuer, *poll tax*.

כְּרַךְ vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 p. m. c.

sf. 3 p. m. כְּרַכְתָּהּ, 3 p. f.

כְּרַכְתָּהּ; Imp. p. m. כְּרַכְתָּהּ;

Pt. act. כְּרַכְתָּהּ, p. כְּרַכְתָּהּ: um-

wickeln, zusammenwickeln,

wrap, wrap up. כְּרַכְתָּהּ: eine Mahlzeit halten, *dine*.

Itpe., Pf. 3 s. m. כְּרַכְתָּהּ:

eingehüllt sein, *be wrapped up*. || כְּרַכְתָּהּ n. m., p. c.

כְּרַכְתָּהּ: Stadt, *city*.

כְּרַכְתָּהּ vb., Inf. כְּרַכְתָּהּ: ab-

schütteln, *shake off*.

כְּרַכְתָּהּ n. m., sf. 3 s. m. כְּרַכְתָּהּ:

Mastdarm, *gut*.

כְּרַכְתָּהּ n. f. Wiesel, *weasel*.

כְּרַכְתָּהּ n. m., p. d. כְּרַכְתָּהּ:

Weingarten, *vineyard*.

כְּרַכְתָּהּ n. m., sf. 2 s. m. כְּרַכְתָּהּ;

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ: Bauch, *belly*.

כְּרַכְתָּהּ n. f., sf. 1 s. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. f.

כְּרַכְתָּהּ; p. (sive du.) כְּרַכְתָּהּ;

sf. 2 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. m.

כְּרַכְתָּהּ; 3 p. m. כְּרַכְתָּהּ:

Fußgelenk, Fuß, *ankle, leg,*

foot.

כְּרַכְתָּהּ (כְּרַכְתָּהּ, כְּרַכְתָּהּ) n. m.

Haifisch, *shark*.

כְּרַכְתָּהּ vb. **Af.**, 3 s. m. c. sf.

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ: straucheln

machen, *cause to stumble*.

כְּרַכְתָּהּ (ass.) n. m., p. כְּרַכְתָּהּ:

Balken, *beam*.

כְּרַכְתָּהּ vb. **Pe.**, Pf. 1 p. c. sf.

3 s. m. כְּרַכְתָּהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 p. m. כְּרַכְתָּהּ; Impf.

2 p. m. כְּרַכְתָּהּ; Imp. p. m.

כְּרַכְתָּהּ; Inf. כְּרַכְתָּהּ;

Pt. act. 1 s. כְּרַכְתָּהּ, 2 p.

כְּרַכְתָּהּ; pass. s. m. כְּרַכְתָּהּ:

schreiben, *write*. || **Itpe.**,

Pt. p. f. כְּרַכְתָּהּ: eingetragen

werden, *be registered*. ||

כְּרַכְתָּהּ n. m. Griffel, *stile*.

כְּרַכְתָּהּ n. m. Flachs, *flax*.

כְּרַכְתָּהּ (כְּרַכְתָּהּ) n. f. (m.), sf. 3 s.

m. כְּרַכְתָּהּ: Schulter,

shoulder. || כְּרַכְתָּהּ vb. denom.

Pa., Pt. act. כְּרַכְתָּהּ, p. כְּרַכְתָּהּ;

1 s. כְּרַכְתָּהּ, 1 p. כְּרַכְתָּהּ:

aufladen, tragen, *carry on*

the shoulder.

٤

לְ praep., sf. 1 s. לִי, גַּהְלִי; 1 p. לְנָא, גַּהְלֹן, לֹן; 2 s. m. לְךָ, גַּהְלֶךָ, f. לְךָ, גַּהְלֶךָ, p. m. לָנוּ, לְכוּ; 3 s. m. לָהּ, גַּהְלָהּ, f. לָהּ, גַּהְלָהּ, p. m. לְהוֹן, גַּהְלִיהוּ, p. f. לְהוֹן: zu, für, to, for; nota accusativi (§61b). | 1 p. דִּילֹן; 2 p. m. דִּילְכוּן; 3 s. m. דִּילָהּ, p. m. דִּילְהוּן (§48d). | בְּדִיל praep. wegen, on account of.

לֹא, לוֹ (§67) adv. nicht, nein,
not, no. | אֵיטָא לֹא v. אֵיטָא.

מָלַל vb. **Pe.**, Pt. pass. מָלַל:
müde, *tired*.

מֵלָאךְ n. m., d. מְלָאכָא;
p. מְלָאכִי: Engel, *angel*.

¹ לִבִּי s. 1. n. m., sf. לֵבָא . לִבִּי;
2 s. m. : לֵבָא Herz, heart.

אֶלְבָּנָה: im Sinne von, *according to*.

²לִזְלֵבָּא, n. m. Palmzweig,
branch of a palm.

לִבְנֵי: Ziegel, *brick*. n. f., p. לִבְנֵי . לבן

לִבֵּשׁ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.
3 p. לִבְשָׁתוֹ; Impf. 1 s. c.

sf. 3 s. m. אֶלְבֶּשֶׁה, אֶלְבֶּשָׁה;
3 s. m. יִלְבֵּשׁ; Imp. לְבֹשׁ;

Inf. לְמַלְּבֵשׁ; Pt. pass. p. c.
sf. 3 p. f. לְבִישׁוֹהִי: anziehen,
put on; Pt. pass. bekleidet,
clothed. | Af., Pt. act. מַלְבִּישׁ
bekleiden, *clothe*. || לְבוּשָׁא
n. m., sf. 3 s. m. לְבוּשָׁה:
Gewand, *garment*.

לָהָא vb. **Šaf.**, Pt. pass. מִשְׁלָּהּ
ermüdet, *tired*.

אחד v. להדי

לָוַי vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אַחֲלֵי: sich anschließen,
join. | **Pa.,** Pf. 3 s. m. c. sf.

2 s. m. לָיִן; Impf. 3 s. m.
† ילִינָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m.

† יְלוּוֹתָהּ: begleiten, *accompany*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

2 s. m. אֶלּוּיךָ id.

לֹוּא n. m. Levit, *Levite*.

id. בַּר לֹאִי

לִיבְיָא n. m., p. m. לִיבְיָא, לִיבְיָא
f. d. לִיבְיָא: aus Libyen,

Libyan.

לוג n. m. Log, *log* (ein Maß,
a measure).

לוט vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf.
3 s. m. לטחה; Impf. 1 s.

c. sf. 3 s. m. אֶלְטָה; 3 s. m.
טָל; Inf. מִלֵּט 1 sf. 3 s. m.

לְמַלְטִיָּה; Pt. act. s. m. d. לְמַלְטָא, לְמַלְטָא, 2 s. לְמַלְטָא; pass. s. m. d. לְמַלְטָא, לְמַלְטָא: verfluchen, *curse*. | **Pā.**, Pt. act. s. m. d. מְלַטְטָא id. לֹדֶשׁ, לֹדֶשׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 p. m. לְלֹדֶשׁ, לְלֹדֶשׁ; Imp. p. m. לְלֹדֶשׁ; Pt. act. 1 p. לְלֹדֶשׁ: kneten, *knead*. || לֹדֶשׁ, לֹדֶשׁ n. m. Teig, *dough*. לְלֹדֶשׁ praep., sf. 1 s. לְלֹדֶשׁ, לְלֹדֶשׁ; 2 s. m. לְלֹדֶשׁ(י): zu, *to*. לְלֹדֶשׁ v. אחד. לְלֹדֶשׁ v. חֵי. לְלֹדֶשׁ n. m., sf. 2 s. f. לְלֹדֶשׁ: Brot, *bread*. לְלֹדֶשׁ vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. לְלֹדֶשׁ; Imp. s. m. לְלֹדֶשׁ: flüstern, *whisper*. לְלֹדֶשׁ vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. לְלֹדֶשׁ: glühend, *glowing*. לְלֹדֶשׁ v. אֵית. לְלֹדֶשׁ n. m., p. לְלֹדֶשׁ, לְלֹדֶשׁ: Nacht, *night*. || לְלֹדֶשׁ n. f. = לְלֹדֶשׁ (weiblicher Dämon, *female demon*).

לְלֹדֶשׁ n. f. Spott, *scoffing*. לְלֹדֶשׁ v. אֵית. לְלֹדֶשׁ n. m., p. לְלֹדֶשׁ, לְלֹדֶשׁ, sf. 2 s. m. לְלֹדֶשׁ; 3 p. m. לְלֹדֶשׁ: Schüler, *disciple*. || לְלֹדֶשׁ n. m. Talmud. לְלֹדֶשׁ (gr.) n. m. Räuber, *robber*. || לְלֹדֶשׁ n. f. Räuberei, *the robber's business*. לְלֹדֶשׁ n. m. Fremdsprachiger, *speaker of a foreign language*. לְלֹדֶשׁ (gr.) n. m. Pfanne, *pan*; eine aus Feigen verfertigte Speise, *a dish made of figs*. לְלֹדֶשׁ vb. **Pe.**, Pt. act. לְלֹדֶשׁ: geschlagen werden, *be beaten*. לְלֹדֶשׁ n. m., d. לְלֹדֶשׁ: Zunge, Ausdruck, *tongue*, *expression*. לְלֹדֶשׁ vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. לְלֹדֶשׁ: anfeuchten (Getreide), *moisten (grain)*.

מ

מִ(א)נָּא n. f., du. מִ(א)נָּא, 100. מִ(א)נָּא (hebr.) n. m. Makel, *blemish*.

מִ(א)נָּא n. m., p. מִ(א)נָּא; c. מִ(א)נָּא; sf. 2 p. m. מִ(א)נָּא; 3 s. m. מִ(א)נָּא; 3 p. m. מִ(א)נָּא: Ge-

fäß, Gerät, Gewand, *vessel, utensil, garment*.

מֵאָם vb. **Pe.**, Inf. מֵמֵאֵם; Pt. pass. מֵאִים: verachten, *despise*; Pt. pass. widerlich, *loathsome*.

מִבּוֹרָא v. עבר. מִבְּרָא.

מִנָּן adv. umsonst, *gratuitously*.

מִגְּוִשָׁא n. m. Magier, *magician*.

מִדְּבָרָא v. דבר. מִדְּבָרָא.

מִדָּא n. m., sf. 2 s. m. מִדָּה: Kleid, *garment*.

מִדָּה: Kleid, *garment*.

יֵדַע v. ידע.

מִדִּינָתָא v. דין.

מִדְּנָחָא v. דנח.

יֵדַע v. ידע.

מָה, מַה, מִי pron. interr. (§§11a;

50ad) was? *what?* | אֲמַי:

warum? *wherefore?* | בְּמִי:

worin? womit? *wherein?*

מִכָּמָה? | כִּמְהָ: wie, *how*.

לְמָה: wozu? *wherefore?* |

מִדִּילְמָה: daß nicht etwa, *lest*;

vielleicht, *perchance*. | מָה דְּ:

מִי: dasjenige, welches,

was, *that which, what*. |

כִּמְהָ conj. wie, *as*.

מִהֲדוֹרָא v. הדר.

מִהֲלוּ vb. **Pe.**, Imp. p. m. מִהֲלִינָן; Pt. act. 1 p. מִהֲלִינָן, 2 p.

מִהֲלִינָן, 2 p.

מִהֲלִינָן: beschneiden, *circumcise*. || מִהֲוֹלָא n. m. Beschneider, *circumciser*.

יֵדַע v. ידע.

מִמּוֹנָא n. m., d. מִמּוֹן (?). מוֹן:

Geld, *money*.

יֵעַד v. יעד.

מִוֶּרְמָא n. m. Made, *worm*.

מִוֶּשׁ vb. **Pe.**, Impf. 3 s. f.

מִוֶּשׁ; imp. מִוֶּשׁ: zubereiten,

prepare.

מִוֶּתָּא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.

מִוֶּתָּא, f. מִוֶּתָּת; 3 p. m.

מִוֶּתָּת; Impf. 3 s. m. מִוֶּתָּת;

f. מִוֶּתָּת; 3 p. m. מִוֶּתָּת(ו);

מִוֶּתָּת; Inf. מִוֶּתָּת; 3 p. m. מִוֶּתָּת(ו);

מִוֶּתָּת; Pt. act. s. m. מִוֶּתָּת;

p. m. מִוֶּתָּת; 1 p. m. מִוֶּתָּת;

2 s. m. מִוֶּתָּת; pass. s. d. מִוֶּתָּת:

sterben, *die*; Pt. pass. tot, *dead*. || מִוֶּתָּת n. m.

Toter, *a dead person*. || מִוֶּתָּת n. m.

מִוֶּתָּת n. m., מִוֶּתָּת n. m., מִוֶּתָּת

n. f. Tod, *death*.

מִוֶּתָּת n. m., sf. 1 s. מִוֶּתָּת.

מִוֶּתָּת; 3 s. m. מִוֶּתָּת; f. מִוֶּתָּת:

Haar, *hair*. || מִוֶּתָּת n. f., p.

מִוֶּתָּת; sf. 2 p. m. מִוֶּתָּת; 3 s.

m. מִוֶּתָּת id.

יֵתֵב v. יתב.

וּגָג v. וּגָג.

מִזְלָא v. גול.

מָחָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. מִחֲנֵן, 2 s. m. מִחֲנָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. מִחֲיוֹה, מִחֻוֶּה, 3 p. m. מִחֻוְהוּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְמַחִיָּה; Inf. מִמְחָא, sf. 3 s. m. לְמַמְחָה; Pt. מִחִי, 1 p. מִחִינֵן, 2 s. מִחִי: schlagen, *strike, smite*. | **Pa.**, Pf. 1 s. מִחִי; 3 p. מָחוּ: verwehren, ver-hindern, *protest against, hinder*.

מִחְבֵּטָא v. חבט.

מִחֻזָּא v. חוו.

מִחָא n. m., sf. 1 s. מִחִי: Gehirn, *brain*.

מִחְטָא v. חטט.

מִחְטָרָא v. חטר.

מָחָל vb. **Pe.**, Pt. act. 1 s.

מִחְלָנָא: verzeihen, *forgive*.

מִחְצֵלָא v. חצל.

מִחְרָא (ל) adv. morgen, *to-mor-row*.

מִחְשְׁבָתָא v. חשב.

מָטָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. מָטִי;

3 p. m. מָטוּ, sf. 3 s. m.

מָטִיָּה; Impf. 3 s. m. c. sf.

1 s. לְמָטֵן; 3 p. גִּמְטוּ; Pt.

act. s. m. מָטִי, f. מָטִיא, p.

m. מָטוּ, f. מָטֵן, 2 s. מָטִית

absol., sq. לֵּ sive accus.:
gelangen, reichen, einholen,
arrive, reach, overtake. |

Af., Pf. 2 s. m. אָמָטִית; 3 p.

m. אָמָטוּ, sf. 3 s. m. אָמָטִיָּה,

3 p. m. אָמָטִיָּהוּ; Imp.

אָמָטִיָּו, sf. 3 s. m. אָמָטִיָּה;

Pt. act. p. m. מָמָטוּ: bringen,

führen, *carry, conduct*. ||

מָטוּתָא n. f. Bitte, *petition*.

בְּמָטוּתָא מְנָה: bitte,

I pray thee, you.

מִטְלָלָא v. טלל.

מָטְרָא n. m. Regen, *rain*.

מִי part. interr. = num. || מִידָא,

מִידָה v. היה.

מִיָּא n. p. m., sf. 2 s. m. מִיָּה;

3 p. m. מִיָּהוּ: Wasser, *water*.

מִיכְלָא v. אכל.

מִילָא n. m. = *μίλον*.

מִילָתָא (gr.) n. f., p. מִילָתָא:

Wolle, wollener Mantel,

wool, woolen cloak.

מִינָא n. m., sf. 3 s. f. מִינָה;

p. מִינִי: Art, *kind*; Hä-

retiker, *heretic*.

מִיתָא v. אתא.

מִכְבִּנְתָּא v. כבן.

מִכְדִּי v. הוא.

מָכָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. מָכָה;

Imp. מָכֵה; Pt. act. p. m. מִכִּינֵה:

unterbreiten, *lay, spread.* | **Af.**, Pt. act. מִמֵּן: niedrig machen, *lay low.* || מִבִּיךְ adj., 2 s. מְבִיכָה: niedrig, *low.*

מִכָּסָא v. כָּסַם.

מִכְתָּבָא v. כָּתַב.

מִלָּא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מִלָּאוּ; **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. m. מִלָּאוּ; Impf. 3 s. f. מִלֵּי; Pt. act. מִלֵּי, p. m. מִלּוּ, f. מִלֵּין; pass. מִלֵּי, f. מִלֵּיָא; p. m. מִלֵּין; מִלּוּ: voll sein, füllen; *be full, fill.* | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. m. מִלֵּוּנְהוּ; Impf. 1 s. מִלֵּי; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מִלֵּיָהּ, f. מִלֵּיָהּ; Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. f. מִלֵּיָא: füllen, *fill.* || מִלָּא n. m. Fülle, *fulness.*

מִלָּךְ v. לָאךְ.

מִלָּחָא n. m. (f.) Salz, *salt.* || מִלַּח vb. denom. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. מִלַּחְנָהּ; p. m. מִלַּחוּ; Pt. pass. p. m. מִלִּיָּהּ: salzen, *salt.*

¹מִלְכָּא n. m., d. מִלְכָּא: König, *king.* || מִלְכָּחָא n. f. Königin, *queen.* || מִלְכוּתָא n. f. sf. 2 s. m. מִלְכוּתָהּ: Reich, königliche Person, Regierung, Herrschaft, *reign, government, kingdom, royalty.* ||

מִלְךְ vb. denom. **Pe.**, Impf. 3 s. m. מִלְךְ; Pt. act. s. m. מִלְךְ, 2 p. מִלְכִּיתוּ: regieren, *reign.* | **Af.**, Pf. 3 s. m. מִלְךְ; Impf. 3 s. m. מִלְךְ id.

²מִלְךְ vb. **Itpe.**, Impf. 1 s. מִלְךְ; Inf. מִלְכִּי; Pt. s. m. מִלְךְ, p. m. מִתְמַלְכִּין: sich beraten, andern Sinnes werden, *take counsel, change one's mind.*

מִלְלָא n. f., d. מִלְלָא, sf. 3 s. m. מִלְלָהּ; p. מִלְלִי, sf. 3 s. m. מִלְלִיהּ, 3 p. m. מִלְלִיהּ: Wort, Ding, *word, thing.* || מִלְלָא adv. von selbst, *of itself.* || מִלְלָא n. m. Rede, *speech.*

מִמּוֹן v. מוֹן.

מִמְלָא v. מִלָּל.

מִמְשָׁא v. מִשָּׁשׁ.

מִן praep., sf. 1 s. מִן; 1 p. מִנִּי; 2 s. m. מִנֶּךָ; 2 p. m. מִנְּכוֹן; 3 s. m. מִנֶּה, f. מִנֶּה, p. m. מִנְּהוֹן; מִנֶּה, f. מִנֶּה: von, aus, als, *of, from, out of, than.* || מִנָּא v. אֵן.

מִן pron. interr. (§§11a; 50): wer? *who?* || מִנִּי, מִנֶּנּוּ

(§11b): wer ist es? *who is it?* || מִן דְּ (§51b): derjenige, welcher, *he who, whosoever*.

מִנָּה vb. **Pe.**, Impf. 3 p. m. מְנִי; Imp. מְנִי; Inf. מְנִי; sf. 3 p. m. מְמַנְהוּ; Pt. act. 1 p. מְנִינִן: zählen, *count*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. m. אָמְנוּ, sq. עָל־: durch Stimmenabgabe wählen, *vote for, elect by ballot*. || מְנִינָא n. m., p. מְנִינִי: Zahl, Zählung, *number, count*.

מִנַּע vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְמַנְעַן: zurückhalten, *restrain*. | **Itpe.**, Pt. p. m. מְמַנְעִי, pass.

מִסָּא n. m. Schaufel, *shovel*.

מִסָּא v. סָאן.

מִסְפָּרָא v. סָפַר.

מִסְפָּרָא v. סָלַק.

מִסַּר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m.

c. sf. 3 s. m. מְמַסְרָה; Pt. act.

s. m. מְסַר, 1 s. מְסַרָּא; pass.

p. f. מְסִירָן: überliefern, *hand over*. | **Itpe.**, Pf. 3 s.

m. אָמְסַר; Impf. 3 s. m.

לְמַסַּר, לְחַמְסַר, יִמְסַר; Pt.

s. f. מְמַסְרָא, pass.

מִסְפָּחָא n. Genüge, *sufficiency*; sf.

מְסַתִּי (י) 1 s. m.; 2 s. m. מְסַתִּי; 3 s. m. מְסַתִּיה: es ist genug für, *it is enough for*.

[מַעָא] n. m., sf. 3 s. m. מְעָה; p. c. sf. 3 s. m. מְעֵינָה: Eingeweide, *intestines*.

מַעֲטָא vb. **Pa.**, Inf. מְעוּטִי: ausschließen, *exclude*. || מְעוּטָא n. m. Ausschließung, *exclusion*.

מְעִינָא v. עִינָא.

עָל־ v. מְעִלִי, מְעִלִי.

עָל־ v. מְעִלְיָתָא.

עָל־ v. מְעִלְנָא.

עָר־ v. מְעָרְתָא.

נָפַק v. מְפַקְתָּא, מְפַקְנָא.

מְצִי vb. **Pe.**, Pf. 1 s.

מְצִי; 3 p. m. מְצִי; Pt. pass.

מְצִי, 1 s. מְצִינָא, 2 s. מְצִי:

vermögen, können, *be able*.

מִצְעִי l. מִצְעִי adj., p. m. מִצְעִי.

מִצְעִי, s. f. d. מְצִיעָתָא: mit-

telster, *middle*. || [אֲמַצְעָא]

adj., p. אֲמַצְעִי (= אֲמַצְעִי),

id.

מִצָּא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. מְצִי,

מְצִי; Pt. act. מְצִי: saugen,

suck.

מְצָרָא n. m., sf. 1 s. מְצָרִי;

p. c. sf. 3 p. f. מְצָרְנָה:

Grenze, *boundary*.

מִצְרָא n. m. Ägypter, *Egyptian*.

מִקְרָא n. m., sf. 1 s. מִקְרִי: Gehirn, *brain*.

מֵרָא n. m., c. מְרִי; sf. 1 s. מְרִי, מֵרָ; 1 p. מְרִנָּא; 2 s. m. מְרִי(י), p. m. מְרִיכו; 3 s. m. מְרִה, f. מְרִה, p. m. מְרִיהו; 1 p. מְרִנָּתָא, sf. 3 p. m. מְרִנָּתִיהו: Herr, *lord, master*.

מֵרָא vb. *Itpe.*, Pf. 3 s. f. אֲמִרָא, אֲמִרָא = מֵרָ q. v.

רַבָּע v. מְרַבְּעָא, מְרַבְּעָא.

מְרַגְנִיתָא (gr.) n. f. Perle, *pearl*.

מְרָדוּ vb. *Pe.*, Pf. 3 p. m. מְרָדוּ; Pt. act. מְרָד: sich empören, *revolt*. | *Itpe.*, Pf. 3 s. f. אֲמִרָדָא id.

רַב v. מְרַבָּא.

מְרַטט vb. *It.*, Pf. 3 s. m. אֲמִרַטט; Inf. אֲמִרַטוּטִי: in Fetzen zerrissen werden, *torn in shreds*. || מְרַטוּטָא n. m., p. מְרַטוּטִי: Fetzen, *rag*.

מְרָעָא n. m., sf. 3 s. m. מְרָעָא; p. מְרָעִין: Krankheit, *sickness*.

מְרִיר adj. bitter.

מִשָּׂא vb. *Pe.*, Pf. 2 s. m. מִשָּׂא; Impf. 3 s. m. נִמְשִׂי; Imp. מְשִׂי; Pt. act. s. m. מְשִׂי, f. מְשִׂיָא, 1 s. מְשִׂיָא: waschen, *wash*. | *Af.*, 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲמִשִּׂיתָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲמִשִּׂיהָ id.

מִשָּׂחָא vb. *Pe.*, Impf. 3 s. m. נִמְשָׁח: messen, *measure*. || מִשָּׂחָא n. m., c. מִשָּׁח: Maß, *measure*.

מִשָּׂחָא n. m., c. מִשָּׁח: Öl, *oil*.

מִשָּׁךְ vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. מִשָּׁכִי: ziehen, *draw*. || מִשָּׁכָא n. m., sf. 3 s. m. מִשָּׁכָה; p. מִשָּׁכִי: Haut, Fell, *skin*. || מִשָּׁכָא n. m. Ausdehnung, *extent*.

מִשָּׂא n. m. Wesentliches, *something tangible*.

מִשְׁתִּיָּא v. שְׁתִּי.

מִתָּא n. f., c. מִתָּה; sf. 1 s. מִתִּי; 3 p. m. מִתִּיהו: Stadt, *city*.

מִתָּחָא vb. *Pe.*, Pt. act. p. m. מִתָּחִי: spannen, *stretch*.

מְתִיבָתָא v. יתב.

מתל vb. **Pe.**, Pt. pass. p. m.

מְתִילי sq. ב. sive ב. : ver-
gleichen, *liken*. || מתלל n.

m. Gleichnis, Sinnspruch,
simile, parable.

מתנא n. m. Strick, *rope*.

מתנתא v. נתן.

3

נאה vb. **Pe.**, Pt. act. נָאִי :
passen, *become*.

נבא [נְבִיאָה] (hebr.) n. m., p.

נְבִיאָה : Prophet, *prophet*.

נבא n. m. Flöte, *flute*.

נבא vb. **Pe.**, Pt. act. s. m.

נָבַח, p. m. נְבִיחִין : bellen,
bark.

נבלחא n. f. Aas, *carcass*.

נבע vb. **Af.**, Pt. act. s. m.

נָבַע, p. f. מְבַעֵן : sprudeln
lassen, *cause to gush forth*.

נגב vb. **Pe.**, Pt. act. נָגַב : sich
trocknen, *dry oneself*.

נגד vb. **Pe.**, Inf. מְנַגֵּד ; Pt. act.

s. m. נָגַד, p. m. נִגְדִי : 1. weg-
ziehen, *remove*; 2. fließen,
flow; 3. geißeln, *scourge*.

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְנַגֵּד,
מִנְגֵּד ; Pt. s. m. מְנַגֵּד :

1. in Ohnmacht fallen, ver-
scheiden, *faint, pass away*;
2. gegeißelt werden, *be*

scourged. | **Pa.**, Inf. נִגְדִי ;

Pt. act. p. m. מְנַגְדִין : gei-

ßeln, *scourge*. | **Af.**, Pf.

3 s. m. אֶנְגַּד, = נִגְדִי. ||

נִגְדִי n. m., p. m. נִגְדִי l.

נִגְדִי : Zieher, Schlepper,
one who draws (a ship). ||

נִגְדִי n. m. Führer, *leader*. ||

נִגְדִי n. f. = נִגְדִי, Hag-
gada.

נגה vb. **Pe.**, sich verspäten,

come late. נִגְהָא לָהּ, נִגְהָא לָהּ :

er verspätete sich, *he came*
late (§55d).

נגל n. m. מַלְלָא. Sichel, *sickle*.

נגע vb. **Pe.** sq. ב. : berühren,

touch. || **Itpa.**, Pf. 3 s. f.

אֶנְנָע, אֶנְנָע : aussätzig
werden, *become leprous*.

נִגְרָא n. m. Tischler, *carpenter*.

נִגְרָא n., p. c. sf. 2 s. m. נִגְרִי :

1. Kanal, *canal*; 2. Fuß,
Schritt, foot, step.

נדא vb. **Af.**, Pt. 1 p. מְדִינָן :

sprengen, *sprinkle*.

נדב vb. **Pa.**, Pt. act. מְנַדֵּב,

Itpa., Pt. מְתַנַּד :

freiwillig geloben, *offer as a freewill-gift.*

נָדָה vb. **Af.**, Pf. 3 p. c. sf.

3 s. m. [†]אֶדְחֹדְהוּ: ausstoßen, *thrust out.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נִדְרִי:

geloben, *vow.* | **Af.**, Pf. 2 s.

m. c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה; 3 m.

c. sf. 3 s. f. אֶדְרָה; 3 s. f.

c. sf. 3 s. f. אֶדְרַתָּה: ein

Gelübde auferlegen, *impose*

a vow. || נִדְרָא n. m. Gelübde,

vow.

נָדָה m., נָדִי f. (§63a), p. נָדָה

m., נָגְדִי f. pron. 3 pers. er,

sie, *he, she*; sie, *they.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. [†]נִדְהֹג:

נָדָה; Impf. s. f. נִדְהִי; Pt.

act. p. m. נִדְהִי, pass. p. m.

נִדְהִי: führen, beobachten,

conduct, conduct oneself,

observe; Pt. pass. gewohnt,

accustomed. (ב) נָדָה יִקְרָא:

Ehre erweisen, *honor.*

נָדָה n. m. Brot, *bread.*

¹נָדָה vb. **Pe.**, hell werden,

dawn. | **Af.**, 3 s. m. c. sf.

3 p. f. אֶנְדְּרִנְהוּ: erleuchten,

cause to shine. || נָדִיר adj.,

p. m. נִדְרִי, s. f. נִדְרָא, p. f.

נִדְרִין: leuchtend, klar,

bright, clear. || נְהוּרָא n. m.,

sf. 2 s. m. נְהוּרִיקָא: Licht,

light. | סְגִי נְהוּרִי p. סְגִי נְהוּר:

blind, *blind.*

²נְהוּרָא n. m., c. נְהוּר, p.

נְהוּרִיקָא: Strom, *river.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pt. act. s. f. נִדְרִי:

sich bewegen, *move.*

נָדָה vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נָדָה;

Impf. 3 s. m. נִנְהָ, f.

נִנְהָ; Inf. מִנְהָ; Pt. act. s.

m. נִיחָ, pass. s. m. d. נִיחָ,

s. f. נִיחָ: ruhen, zur Ruhe

kommen, *rest, enter into*

rest; Pt. pass. angenehm,

annehmbar, *pleasing, ac-*

ceptable. | מִנְהָ: es ist an-

nehmbar, *it is acceptable.* |

Itpe., Pf. 3 s. f. אֶתְנַחָא,

Inf. אֶתְנַחֵי: sich hinlegen,

lie down; darauf eingehen,

acquiesce. | **Af.**, Pf. 1 s.

אֶתְנַחָא, sf. 3 s. f. אֶתְנַחָא; 1 p.

אֶתְנַחָא; Impf. 3 s. m. נִנְהָ;

Inf. אֶתְנַחֵי, sf. 3 p. לֶאֱתַחֵהוּ;

Pt. act. מִנְהָ; pass. s. m.

מִנְהָ, s. f. מִנְחָא: legen, hin-

legen, lassen, *lay, place,*

leave. || נִיחָא n. m., c. נִיחָ:

Ruhe, *rest.* || נִיחֻרָא n. f.

Sanftmut, Ruhe, *gentleness*. ||
 חנח vb. deriv. **Af.**, Pf. 3 s. m.
 m. אָחַח = אָחַח.
 נום, נים vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m.
 נים; Impf. 1 p. נָנוּם; 3 s.
 m. נָנוּם; Inf. מְנָם; Pt. act.
 s. m. נָנוּם, f. נִימָא, 1 s. נִימָא:
 schlummern, schlafen, *slum-*
ber, sleep. | **Pa.**, Pf. 1 s.
 נִימָא, id. | **Palp.**, Pt. act.
 מְנָמֵם, id.
 נור n. m. (f.), d. נֹרָא: Feuer,
fire.
 נול n. m. שְׁוֹלָא. n. m. Schicksal,
fortune.
 נוף n. f. נְוִיפּוּתָא. n. f. Verweis,
rebuke.
 נוק vb. **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf.
 1 s. אֶנְקָתָן; Inf. אֶנְקִי; Pt.
 act. מְנוֹק: schädigen, *injure*. |
Ittaf., Pf. 1 s. אֶתְנָקִי; 2 s.
 m. אֶתְנָקָתָא; 3 s. m. אֶתְנָק;
 Pt. p. m. מְתְנָקִי: Schaden
 erleiden, *suffer injury*.
 נויר (hebr.) n. m. = נויר.
 נחל n. m., p. נְחָלִי: Bach,
brook.
 נחת vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִחַת;
 Impf. 2 p. m. תִּחַתוּ (תִּחַתוּ);
 Imp. s. m. נִחַת, p. m. תִּחַת;
 Inf. לְמַחַת; Pt. act. s. m.

נחת, 1 p. נִחַתִּינָן: herab-
 steigen, *descend*. | **Af.**, Pf.
 1 p. c. sf. 3 s. m. אֶחַתִּינִיָּה
 l. אֶחַתִּינִיָּה; 3 s. m. c. sf. 3 p.
 m. אֶחַתִּינִיָּה, f. אֶחַתִּינִיָּה; 3 p.
 m. אֶחַתִּינִיָּה; Impf. 1 p. נִחַת;
 Pt. act. s. m. מִחַת; pass.
 p. m. מִחַתִּי, f. מִחַתִּי: herab-
 kommen lassen, niederlegen,
cause to descend, place. ||
 נחותא n. m.: נְחוּתִי יָמָא =
 יְרִידֵי הַיָּם.
 נטל vb. **Pe.**, Imp. טל: nehmen,
take. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f.
 אֶנְטִילָתָא: pass. || אֶמְטִיל,
 אֶמְטִיל praep. wegen, um
 willen, *on account of, for*
the sake of. || אֶמְטִילִי conj.
 weil, *because*.
 נטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. נִטְעָה: pflanzen, *plant*.
 נטף vb. **Pe.**, tropfen, *drop*. ||
 נטפתא n. f. Tropfen, *drop*.
 נטר vb. **Pe.**, Impf. 3 p. f.
 נִנְטְרָן; Imp. s. m. נִטְר (א):
 1. bewahren, *guard*; 2. war-
 ten, *wait*. | **Itpe.**, Pt. p. f.
 מְנִטְרָא: bewacht werden,
be guarded. | **Pa.**, Inf. c.
 sf. 3 p. m. לְנִטְרָנָה: be-
 wachen, *guard*.

נִיבָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.

נִיבִיָּה: Zahn, *tooth*.

נָח vb. **Pe.**, Pt. pass. נָחִי: abziehen, *subtract*.

נָח vb. **Pe.**, Imp. נָח: schlachten, *slaughter*. | **Pa.**, Inf.

נָחִי לְנִיכָס leg. לְנִיכָס, id. || נָחִי

n. p. m., sf. 1 s. נָחִי; 2 s. m. נָחִי(י); 3 s. m.

נָחִי: Besitz, *possession*.
נָחִי n. m. fremd, *foreign*.

נָחִי n. m., p. נָחִי: Decke, *cover*.

נָחִי adv. auch, *also*. || נָחִי: oder, *or*.

נָח vb. **Pe.**, Pf. 1 s. נָחִי; 1 p. נָחִי; 2 s. m. נָחִי;

Impf. 2 s. m. נָחִי, נָחִי; 3 s. m. נָחִי; sf. 1 s.

נָחִי; 3 p. m. נָחִי; Imp.

נָחִי(י); Pt. act. p. m. נָחִי(י); nehmen, heiraten, *take*,

marry (take a wife). | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. נָחִי, נָחִי,

נָחִי; Inf. נָחִי, נָחִי; Pt. s. f. נָחִי, p. m. נָחִי,

p. f. נָחִי; 1 s. נָחִי (נָחִי), 2 s. f. נָחִי: sich verheiraten,

verheiratet werden, *be mar-*

ried (take a husband). ||

Af., Pt. act. נָחִי: verheiraten, *marry off (give a wife to)*.

נָח vb. **Af.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 p. m. נָחִי: entfernen, *remove*.

נָח n. f. Traktat, *treatise*.

נָח n. m. Metallbarren, *bar of metal*.

נָח n. m., p. נָח: Wunder, *miracle*.

נָח n. m. Mißmut, *bad humor*.

נָח vb. **Pa.**, Pt. act. p. m.

נָח: sägen, *saw*.

נָח n. m., p. נָח: Schuh, *shoe*.

נָח n. f., p. נָח: Sieb, *sieve*.

נָח vb. **Pe.**, Pt. act. נָח: an-fachen, *blow*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. נָח pass. || נָח n. m. Schmied, *smith*.

נָח vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. נָח; 3 p. m. נָח; Pt. act.

נָח, נָח; 1 s. נָח: fallen,

fall. | **Af.**, Pt. s. f. נָח: abortieren, *give premature*

birth to.

נִפֵּץ vb. **Pe.**, Imp. פִּץ: schüt-
teln, ausklopfen, *shake out*,
beat.

נִפֵּץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִפְּץ;
3 p. m. נִפּוֹץ; Impf. 1 s. אִפֵּץ;
1 p. נִפֵּץ; 3 s. m. נִפֵּץ, f.
נִפֵּץ; 3 p. לִפְּצוֹ (ו); Imp. פֵּץ,
p. פָּץ; Inf. לִמְפֵּץ; Pt. act.
s. m. נִפֵּץ, f. נִפְּצָה p. m.
נִפְּצִי, 1 s. נִפְּצָנָא: heraus-
gehen, hervorgehen, *come*
out, *go forth*. | מִי נִפְּצָה לָנוּ
מִנֵּה: was ergibt sich uns
daraus? *what follows for us*
therefrom? | לְמִי נִפְּצָה מִנֵּה:
was für Bedeutung hat es?
what is the significance
thereof? | **Af.**, Pf. 1 s. אִפְּצָה,
sf. 2 p. m. אִפְּצִיתָנִי; 2 s.
m. אִפְּצָה, sf. 3 s. m. אִפְּצָה;
3 s. m. אִפֵּץ, sf. 3 s. m.
אִפְּצָה; 3 s. f. אִפְּצָה, sf. 3
s. m. אִפְּצָה; 3 p. m. אִפְּצוּ,
sf. 3 s. m. אִפְּקוּה; Impf. 2
s. m. הִפֵּץ; 3 p. m. יִפְּצוּ;
Imp. s. m. אִפֵּץ, p. m. אִפְּצוּ;
Inf. לִאֲפִּץ; Pt. act. s. m.
מִפֵּץ, f. מִפְּצָה, p. m. מִפְּצִי (ו),
1 s. מִפְּצָנָא, 1 p. מִפְּצִינִי: her-
vorgehen machen, heraus-
ziehen, *cause to come out*,

cause to go forth, *bring out*,
lead out. || מִפְּקָתָא n. f., sf.
3 s. m. מִפְּקָתָה, מִפְּקָנָא n.
m. Ausgang, *exit*.

נִפְּשָׁא n. m., sf. 1 s. נִפְּשִׁי,
נִפְּשִׁי, נִפְּשִׁי; 1 p. נִפְּשִׁין; 2
s. m. נִפְּשָׁה; 2 p. m. נִפְּשִׁיכּוּ;
3 s. m. נִפְּשָׁה; 3 s. f. נִפְּשָׁה:
Seele, *soul*; c. suff. = pron.
reflex. (§48e). | מִנְּפִישָׁה: aus
sich selbst, *of himself*. |
מִדִּנְפִישָׁה: aus seinen eignen
Mitteln, *out of his own*
means. || נִפֵּשׁ vb. **Pe.**, Pt.
pass. s. m. נִפְּשִׁשׁ, f. נִפְּשִׁשָׁה,
p. m. נִפְּשִׁשִׁין: viel, groß,
numerous, *large*. | **Af.**, Impf.
3 s. f. הִפֵּשׁ: vermehren,
multiply.

נִצָּא vb. **Itpe.**, Pt. s. m. מִנְּצִי,
f. מִנְּצִיָּה, p. m. מִנְּצִי, 2 s.
מִנְּצִיָּה: streiten, *quarrel*. ||
מִצּוֹנָא n. m. streitsüchtig,
quarrelsome.

נִצֵּל vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. c.
sf. 1 s. לִצְלֵן; Pt. act. 1 s.
מִצְלָנָא: (er)retten, *save*,
deliver, *rescue*. | **Ittaf.**, Pf.
3 s. m. מִתְּצֵל; Pt. 2 s. מִתְּצֵלָה
pass.

נִקֵּב vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אָנָקב; Pt. s. m. מְנַקֵּב: durchlöchert werden, *be perforated*.

נָקַט vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. נִקְטָה; 3 s. m. ע. sf. 1 s. נִקְטָה; 3 s. m. נִקְטָה; Impf. 1 s. אָנָקט; 2 s. m. תִּנְקֹט; 2 p. m. תִּנְקֹטוּ; 3 s. m. לִנְקֹט; 3 p. m. נִקְטוּ; Imp. נִקְט; Inf. e. sf. 3 p. m. לְמִנְקֹטֶנָּה; Pt. act. נִקְט, 1 s. נִקְטָה, 1 p. נִקְטָה; 2 s. נִקְטָה; pass. p. m. נִקְטִי; 1 p. נִקְטִי: ergreifen, halten, *seize, take hold, keep*; Pt. pass. = act. | נָקַט בְּדַעְתָּהּ (מִלְחָה) אֶ- (sc. מִלְחָה) jmdm es übel nehmen, auf jmdn böse sein, *be angry with*. | **Pa.**, Pt. act. מִנְקֹט: sammeln, *gather*. | **Af.**, Pt. act. מִנְקֹט: auflesen, *pick*. נָקַח vb. **Af.**, Pt. act. 1 s. מִקְפָּנָה: umringen, *encompass*.

נָקַח vb. **Pa.**, Pf., 1 p. נִקְחָה: Fett und gewisse Adern beseitigen, *remove fat and certain veins*.

נָקַח vb. **Pe.**, Pt. act. נִקְחָה: klopfen, *knock*. || **Af.**, Pt.

act. מִקְשׁ: vergleichen, gleichstellen, *compare, place on an equal footing*.

נִרְגָּא n. m. Beil, *axe*.

נִשְׂאָה n. m. Fürst, *prince*.

נָשָׂא vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. אָנָשִׁי; 3 p. c. sf. 3 s. m. אָנָשִׁי; Pt. s. f. מְנַשֵּׂא: vergessen, *forget*.

נָשָׂא vb. **Pe.** = נָשָׂב.

נָשָׂב vb. **Pe.** wehen, *blow*.

נִשְׁבָּא n. m., p. נִשְׁבִּי: Netz, *net*.

נָשַׁט vb. **Pe.**, Imp. נִשְׁט: enthäuten, *skin*.

נָשַׁף vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִשְׁפָּה: fortrücken, *depart*.

נָשַׁק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נִשְׁקָה; 3 p. m. נִשְׁקָה; Pt. act. s. f. נִשְׁקָה, p. m. נִשְׁקִי: küssen, sich berühren, *kiss, touch*.

נָתַן vb. **Pe.**, Impf. 1 s. אָתַן; 3 p. m. לָתַתּוּ; Imp. תֵּן: geben, *give*. || מִתְּנָה n. f. Geschenk, *gift*.

נָתַר vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. נִתְּרוּ; f. נִתְּרוּ: abfallen, *fall off*.

ס

[סִתְּחָא] n. f., p. סִתְּחָי: Seah,
ein Maß, *a measure*.

סִנְא n. m., sf. 3 s. f.
מִסְאֲנָא; p. מִסְ(א)נִי sf. 3 s.
m. מִסְאֲנִיָּה: Schuh, *shoe*. ||
סִינָא n. m., sf. 3 s. m.
סִינָה, id.

סִבֵּל vb. Pe., Pt. act. s. m. c.
סִבֵּל: ertragen, *bear*.

סִבֵּר vb. Pe., Pf. 1 s. סִבֵּרִי;
1 p. †סִבֵּרְנָא, †סִבֵּרְנִי; 2 s.
m. סִבֵּרְתָּ; 3 s. f. סִבֵּרְתָּ;
3 p. m. סִבֵּר; Impf. 3 s. m.
לִסֵּבֵר; Pt. act. s. m. סִבֵּר,
1 p. סִבֵּרִינִי; 2 s. סִבֵּרְתָּ;
pass. s. f. סִבֵּרְתָּ: meinen,
nachdenken, verstehen,
think, reason, understand;
לִי סִבֵּרְתָּ: es ist meine
Meinung, *it is my opinion*. |
Itpa., Pt. s. f. מִסְתַּבֵּרָא:
für richtig befunden wer-
den, *be found correct*. |
Af., Pf. 3 s. m. אִסְבֵּר,
sq. אִסְבֵּי et לִ: freundlich
sein, anerkennen, *be friend-
ly to, recognize*. || סִבֵּרָא
n. m. etwas mit dem
Verstande Erschlossenes,

*something arrived at by
reasoning*.

¹סִגֵּינָא vb. Pe., Pf. 1 p. †סִגֵּינִי;
3 s. f. סִגֵּי, סִגֵּיָא; Pt. p. m.
†סִגֵּינִי, †סִגֵּינִי, 1 p. סִגֵּינִי:
gehen, wandeln, *walk*. |
Itpa., Pf. 3 s. f. אִסְתַּגֵּיָא;
Pt. s. m. מִסְתַּגֵּי: vorwärts
kommen, *proceed*; אִסְתַּגֵּי
id. | Af., Pt. act. s. m.
מִסְגֵּי, f. מִסְגֵּיָא, p. מִסְגֵּי,
= Pe. || סִגֵּי adj., p. m.
†סִגֵּינִי; p. f. סִגֵּינִי: viel,
numerous. סִגֵּי לִי: es ge-
nügt ihm, *it is enough for
him*. לֹא סִגֵּי דְלֹא אִילָנָא: ich
muß gehen, *I must go*.
נִהוּרָא v. סִגֵּי נִהוּרָא.

²סִגֵּר vb. Pe. = סִגֵּר: zu-
schließen, *lock*.

סִגֵּד vb. Pe., Imp. סִגֵּד, sq. לִ:
sich niederwerfen vor, *pro-
strate oneself before*.

[סִגְנָא] n. m., p. סִגְנִי: Fürst,
prince.

סִדָּא n. m., sf. 3 s. m.
סִדָּה: Fußblock, *stocks*. ||
סִדָּא n. m., סִדָּנָא n. m.

Verfertiger von Fußblöcken,
maker of stocks.
 סדן n. m., sf. 3 s. m.
 סדינה: leinenes Tuch, *linen wrapper.*
 סדר vb. **Pa.**, Pt. act. מְסַדֵּר:
 ordnen, *arrange.* || סִדְרָא
 n. m., p. סְדִיר: Ordnung
 (= Teil der Mišna), *order*
 (= *part of the Mishna*).
 סהד (שְׁהִידָא): Zeuge,
witness. || סהד vb. denom.
Af., Pf. 3 s. m. אֶסְהִיד; 3 p.
 m. אֶסְהִידוּ; pt. act. מְסַהֵד:
 Zeugnis ablegen, *bear testi-*
mony.
 סהר n. m., p. סְהָרִי:
 Mond, *moon.*
 סוס n. m., p. c. sf. 3 p.
 m. סוּסוֹתָיו: Pferd, *horse.*
 סופא (§14g) n. m. Ende,
 letzter Fall, *end, latter case.* |
 לסוף לבסוף adv. zuletzt,
 endlich, *at last.*
 סחא vb. **Pe.**, baden, *bathe.* |
Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. אֶסְחֵה: baden, *bathe.* ||
 מְסוּחָא (§16c) n. f. Bad, *bath.*
 סחף vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
 סֶחֶף: niederwerfen, *throw*
down; pass. ruhen, *rest.*

סחור adv. rings herum,
round about. | סְחָרְנִי n. p.
 m., sf. 3 s. m. סְחָרְנִי:
 Umgebung, *surroundings.*
 סטנא (שְׁטַנָּא) (hebr.) n. m.
 Satan.
 סטרא n. m. Seite, *side.*
 סיב vb. **Pe.**, alt werden, *grow*
old. || סָבֵא n. m. Greis, *old*
man; p. die Ältesten, *the*
elders. || סְבִיתָא n. f. Greisin,
old woman. || סְבִיתָא
 n. f., sf. 3 s. m. סְבִיתָא:
 Greisenalter, *old age.*
 סים vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.
 נָסִים; Pt. act. סִים:
 anlegen, *put on.* || **Pa.**, Pf.
 3 s. m. סִים; Inf. לְמַסִּימָא,
 sf. 3 s. m. לְמַסִּימָה; Pt. act.
 p. m. מְסִימִי, id.; anlegen
 lassen, *cause to put on.* ||
 סִימָא n. m. Schatz, *treasure.*
 סִימְנָא (gr.?) n. m., sf. 2 s. m.
 סִימְנִי: Zeichen, *sign.* ||
 סים vb. denom. **Pa.**, Pf. 2 s. m.
 c. sf. 3 p. m. סִימְתָּהוּ: schlie-
 ßen, *conclude.* | **Itpa.**, Impf.
 3 s. f. תִּסְמֶנִּי: bestimmt wer-
 den, *be correctly ascertain-*
ed, fixed.
 סאן v. סִינָא¹

² סִינָא n. m., sf. 3 s. m. סִינָה:
Hut, *hat*.

סיע vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. סִיעָה; Imp. s. m.
c. sf. 3 p. סִיעֶנָה; Inf. סִיעֵי;
Pt. act. s. m. מְסִיעַ, f. מְסִיעָא:
unterstützen, *support*. | Itpa.,
Pt. s. f. מְסִיעָא (מְסִיעֵת):
gelingen, *succeed*.

סיף n., p. סִיפִי:
Schwert, *sword*. || סִיפָא n.
m.: Schwertträger, *swords-*
man.

סופא v. סִיפָא.

סכא vb. Pa., Pt. act. s. f.
מְסַכֵּיָא: ausschauen, erwar-
ten, *look for, expect*.

סבינא n. f.: Messer, *knife*.

סבי [סבִּיתָא] n. f., p. סְבִי:
Pflock, *peg*.

סכל vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶסְחַלֵּי;
Impf. 2 s. m. תִּסְחַלֵּב; 3 s.
m. נִסְחַלֵּב, p. f. לְתִסְחַלֵּב; Imp.
אֶסְחַלֵּב; Inf. אֶסְחַלֵּב sq. 2:
schauen, betrachten, *look*
at, consider.

סכן vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.
2 s. m. סִכְנָתָךְ; 2 p. סִכְנָתוֹן;
sf. 1 s. סִכְנָתוֹן l. סִכְנָתוֹן:
gefährden, *endanger*. | Itpa.,

Impf. 3 s. m. לְתִסְחַלֵּב; Pt.
מִסְחַלֵּב: pass.

סכסא n. m.: dummer Mensch,
stupid person.

סכר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
3 s. m. סִכְרָה; Pt. act. 1 s.

סִכְרָא: verstopfen, *stop up*.

שלִיחָא, סִלְחָא v. שְׁלִיחָא.

סלוא n. m.: Dorn, *thorn*.

סלחא, סִלְחָא n. f., sf. 1 s.

סִלְחָתִי; 2 s. m. סִלְחָתֶךָ; 3 s.

m. סִלְחָתָה: Korb, *basket*.

סלקי vb. Pe., Pf. 1 s. סִלְקִי;

2 s. m. סִלְקָתָה; 3 p. m.

סִלְקוּ (סִלְקוּ?), סִלְקוּ; Impf.

1 s. אֶסְלֵק; 1 p. נֶסְלֵק (נִסְלֵק);

2 s. m. תִּסְלֵק; 3 s. m.

אֶסְלֵק; Imp. סֵק; Inf. לְמִסֵּק;

Pt. act. s. m. סִלְקָא, f. סִלְקָא,

p. m. סִלְקִי, 1 s. סִלְקָנָא, 1 p.

סִלְקִינוּ, 2 s. סִלְקָתָה: aufstei-

gen, *ascend*. סִלְק אֲדַעְתָּא

in den Sinn kommen, *come*

into the mind. סִלְקָא דְעִתָּךְ:

du denkst, *you think*. | Pa.,

Inf סִלְקִי; Pt. act. 1 p.

מִסְלָקִינוּ: entfernen, *remove*. |

Itpa., Pt. 1 s. מִסְלָקָנָא,

2 p. מִסְלָקִיתוּ: sich ent-

ziehen, *withdraw*. | Af.,

Pf. 3 s. m. אֶסֶק, sf. 3 s. m.

אַפּקָה; 3 p. m. אַפּקוּ, sf.
3 s. m. אַפּקוּה; Imp. s. f.
c. sf. 1 s. אַפּקוּ; Inf. לֶאֱפּוֹקִי;
Pt. act. s. m. מִסָּק, 1 s.
מִסָּקְנָא: aufsteigen lassen,
cause to ascend; wachsen
lassen (Fleisch), *cause to
grow (flesh)*; benennen,
name; vollenden, *complete*;
(ווי) מִסָּקְנָא בָּךְ: du bist mir
(Geld) schuldig, *you owe
me (money)*. || מִסָּקְנָא n. m.:
Ausgang, *result*.

סמא vb. Pa., Pf. 3 p. m. c.
sf. 3 s. m. סְמִיּוּה, 3' p.
סְמִיּוּה: blind machen, *blind*. ||
[סְמִי] adj., s. f. d. סְמִיּוּתָא:
blind. || סְמִיּוּתָא n. f. Blind-
heit, *blindness*.

סְמִידָא (gr.) n. m. Feinmehl,
fine flour.

סְמִיךְ vb. Pe., Pf. 1 s. סְמִיכִי;
Imp. p. m. סְמִיכוּ, סְמִיכוּ; Inf.
c. sf. 3 s. m. לְסְמִיכָה; Pt.
act. s. m. סְמִיךְ, 1 p. סְמִיכִינָן,
2 s. סְמִיכָתָא; pass. s. סְמִיךְ:
anlehnen, sich anlehnen,
die Hand auflegen (bei der
Ordination), *ordinieren, join,
lean, lay the hand upon
(a person to be ordained)*,

ordain; pass. *lean*. | Af.,
Pf. 3 p. m. c. sf. 3 p. m.
אַסְמִיכִינָהוּ: anlehnen (einen
Lehrsatz an einen Bibel-
vers), *cause (a scholastic
proposition) to rest (on
Scripture)*. || אַסְמִיכָתָא n. f.
Anlehnen, *causing to rest*.

סמם. סְמָא n. m., p. סְמַנִּי,
סְמַנִּי: Medizin, *medicine*. ||
סְמַתָּרִי: Drachenblut (Name
eines Gewächses), *dragon's
blood (name of a plant)*.

סְמָק adj., d. סְמָקָא; p. m.
סְמָקִי: rot, *red*.

סמר vb. Itpe., Inf. לְאַסְמַתוּרִי:
sich in acht nehmen, *take
care, beware*.

סְמַתָּרִי v. סמם.

סנא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s. m.
מְסַנְיָה, מְסַנְיָה; Pt. act. s. m.
סְנִי, f. סְנִיָּא, p. s. m. c. sf.
3 s. m. שְׁנַאֲוִהִי, 3 p. m.
שְׁנַאֲוִהוּן; p. f. c. sf. 1 s.
סְנִיָּתִי; pass. s. m. סְנִי, f.
סְנִיָּא, p. m. סְנוּ: hassen,
hate. | Itpe., Pf. 3 p. m.
אַשְׁתַּנִּי: pass.

סְסִא v. נסם.

סעד vb. Pe., Inf. מְסַעֵד: spei-
sen, *dine*. || סְעִדָּתָא n. f.,

- sf. 2 s. m. מַעֲדָתֶיךָ: Mahlzeit, *meal*.
- סער vb. Pe., Pt. act. סִיר (§5f): untersuchen, *examine*.
- ¹ ספא vb. Itp., Impf. 2 s. הִסְתַּפִּי; Pt. 2 p. מִסְתַּפִּיתוּ: sich fürchten, *be afraid*.
- ² ספא vb. Pe., Pf. 2 s. m. סָפִית: zu speisen geben, speisen, *give to eat, feed*. | Af., Imp. אֲסִי, id.
- ספד vb. Pe., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סִפְדוּהָ; Impf. 3 s. m. יִסְפְּדוּ; 3 p. m. יִסְפְּדוּן: trauern, klagen (um einen Toten), *vail, lament (for a dead person)*. || הִסְפָּדָא (hebr.) n. m. Trauerrede, *funeral speech*.
- ספֿטא (pers.) n. m., p. c. sf. 3 p. m. סִפְטִיהוּ: Kasten, *chest*.
- ספֿינָה n. f., c. סָפִינָה: Schiff, *ship*. || ספֿוּנָא n. m., p. סָפּוּנִי, ספֿוּנָא: Schiffer, *sailor*.
- ספֿסָלָא (lat.) n. m., p. סִפְסָלִי: Bank, *bench*.
- ספֿוסקָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.
- ספֿסָרָא (syr., pers.) n. m. Schwert, *sword*.
- ספֿסָרוּתָא (pers.) n. f. Vermittlung, Maklerwesen, *brokerage*.
- ספֿף. ספֿא n. m. Schwelle, Pfoste, *threshold, post*.
- ספֿקָא (hebr.) n. m. Zweifel, *doubt*.
- ספֿרָא n. m., c. סִפֵּר: Buch, *buch*. || ספֿרָא n. m., p. סִפְרִי: Schreiber, *scribe*. || מִסְפֿרָא n. m., p. d. מִסְפֿרִיא, מִסְפֿרָתָא n. f. Schere, *scissors*.
- סרג vb. Pe., Pf. 3 p. m. סָרְגוּ; Pt. act. p. m. סָרְגִי: satteln, *saddle*. | Pa., Pt. pass. p. f. מִסְרְגִין: id.
- סרא vb. Pe., Pf. 3 s. m. סָרִי; Pt. pass. s. f. סָרִיא: stinken, *stink*.
- סרבֿנִיּוּתָא n. f., sf. 3 s. m. סָרְבָנִיּוּתָא: Vornehmheit, *assumption*.
- ¹ סרָה adv. mehr, *more*.
- ² סרה vb. Pe., Pt. pass. סָרִיחַ: verderben, verwesen, *spoil, decay*. | Af., Pt. act. s. m. מִסְרָח, p. m. מִסְרָחִי: id.
- סרָה vb. Pe., Pt. act. סָרַח: anhängen, *cling to*.
- סרק n. m., sf. 1 s. מִסְרָקָא n. m., sf. 1 s. קִי: Kamm, *comb*.

סריק adj., p. סריקי: leer, *empty*.
 סתוא n. m. Winter, *winter*.
 סתמא n. m. Unbestimmtes,
something undefined. | adv.
 schlechtweg, ohne weitere
 Bestimmung, *simply, with-*
out further qualification.

סתר vb. Pe., Pf. 3 sf. סתרה;
 3 p. m. סתרו; Impf. 1 s.
 c. sf. 3 s. m. אסתרה; Pt.
 act. סתר, 1 s. סתרנא: nie-
 derreißen, *tear down*; auf-
 lösen, *loosen*.

ע

ענא n. coll., sf. 3 s. m. עאנה:
 Kleinvieh, *small cattle, sheep*
 and goats.

עבר vb. Pe., Pf. 1 s. עברי;
 2 s. עבדת; 2 p. עבדיתו;
 3 s. f. עבדת; 3 p. m.
 עבדו; Impf. 1 s. אעבר;
 1 p. נעבר; 2 s. m. תעבר,
 f. תעבדי, p. m. תעברו; 3 s.
 m. נעבר, p. m. לעברו; Imp.
 s. m. עבר, p. m. עברו; Inf.
 מעבר; Pt. act. s. m. עבר,
 f. עבדא, p. m. (עבדי), f.
 (עבדינא) עבדנא; 1 s. עבדן;
 1 p. עבדינן, 2 p. עבדיתו;
 pass. s. m. עבד, p. m. עבדי:
 tun, arbeiten, *do, work*;
 pass. beschaffen sein, pfle-
 gen, *be liable, likely, ac-*
customed. | עבר יקרא ל:
 Ehre erweisen, *honor*.
 ע' טיבותא ב: eine Gefällig-

keit erweisen, *do a favor*. |
 Itpe., Impf. 3 s. m. להעבר,
 f. התעבר: getan werden,
 gemacht werden, *be done,*
be made. | Šaf., Inf. שעבדי;
 Pt. act. משעבר; pass. p. m.
 d. משעבדי: unterwerfen,
 verpflichten, *subject, obli-*
gate. | Ištaf., Pt. s. f.
 משתעבדי, p. m. משתעבדא,
 1 s. משתעבדנא: pass. ||
 עבדא n. m., p. עבדי: Knecht,
slave. || עבדא n. m., sf. 2 p.
 m. עבדיכו; p. c. sf. 3 s. m.
 עבדיה: Tat, Werk, Ge-
 schäft, Ereignis, *deed, work,*
business, occurrence. ||
 עבדיתא n. f., sf. 2 p. m.
 עבדיתכו: Arbeit, Geschäft,
work, business. | מי עבדיתכו:
 ביהדי: was habet ihr zu
 tun mit . . .? *what have*

- you to do with . . . ?* || עָקַתָּ n. f., p. a. עָקָן: Not, *distress*.
- שְׁעִבּוּדָּא n. m. Verpflichtung, *obligation*.
- עָבַר vb. **Pe.**, Pf. 1 s. עָבַרְי; 1 p. עָבַרְיִנָּה; 2 s. m. עָבַרְתָּ; Pt. act. עָבַר: überschreiten, *cross*; sq. עָלָּה übertreten, *transgress*. | **Itpa.**, Pt. s. f. מְעַבְרָה: schwanger werden, *become pregnant*. || עָבְרָא n. m., c. עָבַר: Seite, Gegend, *side, region*. || מְבָרָא n. m. Fähre, *ferry*. || מְבוֹרָא n. m. Fährmann, *ferryman*.
- עָגַל¹ adv. לְעָגַל alsbald, *soon*.
- עָגַל² n. m. Kalb, *calf*.
- אַדְּ, עַדְדִּי praep. bis, *until*. || (§4ek) conj. während, als, *while, when* (§§56c; 58b).
- עָדָא (§9b) pron. dem. s. f. diese, *this*.
- עָדָא n. m., c. עָדָן; sf. 3 s. m. עָדָנָה: Zeit, *time*. | אַדְּ, עַדְדִּי adv. jetzt, *now, at this time*.
- עָדִי (§9b) pron. dem. s. m. dieser, *this*; p. diese, *these*.
- עָדָא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. עָדִיפָא, f. עָדִיפִינָה, 1 p. עָדִיפִינָה; 2 s. m. עָדִיפָתָּ, sq. עָדִיפָתָּךְ better, *better*.
- עָקַתָּ n. f., p. a. עָקָן: Not, *distress*.
- עָקַר vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. עָקַרְתָּ: erwachen, *awake*.
- עָקַר vb. **Itpa.**, Pt. s. f. עָקַרְתָּ: blind werden, *become blind*. || עָקַר adj., f. עָקַרְתָּ: blind. || עָקַר n. m. Blindheit, *blindness*.
- עָקַר vb. **Pa.**, Inf. לְעָקַרְתִּי: verderben, *spoil*.
- עָקַר v. עָקַרְתָּ.
- עָקַר adj., f. עָקַרְתָּ: stark, *strong*.
- עָקַר **Itpa.**, Pt. מְעַקְרָה: sich einhüllen, *wrap oneself*.
- עָקַר n. m., עָקַרְתָּ n. f. Wolke, *cloud*.
- עָקַר n. f., p. (du.) c. sf. 1 p. עָקַרְתִּי; 3 s. m. עָקַרְתָּ, f. עָקַרְתָּ: Auge, *eye*. || עָקַר vb. **Pa.**, Pf. 1 p. עָקַרְתִּי; 3 s. m. עָקַרְתָּ, 3 p. m. עָקַרְתָּ; Impf. 1 p. עָקַרְתִּי; Imp. עָקַרְתִּי; Pt. act. s. m. מְעַקְרָה, f. מְעַקְרָה, 1 s. מְעַקְרָה: betrachten, untersuchen, *consider, examine*. || מְעַקְרָה n. m. Quelle, *spring*.
- עָקַר vb. **Pa.**, Pt. act. מְעַקְרָה: aufhalten, verhindern, *delay*,

עֲלָמָא die zukünftige Welt, *the world to come*. | לְעֵלָם adv. auf immer, *for ever*. | בְּעֲלָמָא adv. bloß, *merely*. | מִלֵּי דְעֲלָמָא weltliche Dinge, *secular matters*; Gegensatz (*opposite*): דְּשַׁמְיָא מִלֵּי דִּשְׁמִיָּא Dinge, die sich auf Gott (Religion, Sittlichkeit) beziehen, *matters appertaining to God (religion, morality)*. | כְּלֵי עֲלָמָא tout le monde. | אִנּוּשׁ מִעֲלָמָא irgend ein Mann, *any man*.

עָלָם n. m. Jüngling, *young man*.

עֲמוּדָא n. m., p. עֲמוּדִי: Säule, *column*.

עַמָּא n. m., sf. 3 s. m. עַמָּה; p. עַמְמִין; d. עַמְמִיָּא: Volk, *people*; p. = גוֹיִם Nichtjuden, *Gentiles*.

עֲמִיקָא adj., s. f. d. עֲמִיקָתָא; p. עֲמִיקִי: tief, *deep*.

עֲמֵר n. m., d. עֲמָרָא: Wolle, *wool*. | עֲמֵר גִּפְנָא v. גִּפְנָא.

עַמִּיָּהָא n. m., sf. 2 s. m. עַמִּיָּתָהּ; בֵּר עַמִּיָּהָא: Volksgenosse, *fellow-tribesman*.

עֲנָא vb. Pe., Pf. s. m. c. sf.

2 s. m. עֲנִיָּה; Pt. act. עֲנִי: antworten, *answer*.

עֲנָא n. m., c. עֲנִין: Angelegenheit, *affair*.

עֲנָא adj., d. עֲנִיָּה; p. עֲנִי: arm, *poor*. || עֲנִיָּתָא n. f., sf. 1 s. עֲנִיָּתָא: Armut, *poverty*. || עֲנָא vb. denom. Itpe., Pt. מַעֲנִי: arm werden, *become poor*. || תַּעֲנִיָּתָא n. f., p. תַּעֲנִיָּתָא: Fasten, *fasting*.

עֲנָבִי n. m., p. עֲנָבִי: Weintraube, *grape*. || עֲנָבִיתָא n. f. id.; Augenbeere (ein Fehler im Auge), *pustule*.

עֲנָבִי vb. Pa., Pt. pass. 2 s. מַעֲנִיָּתָא: vergnügt machen, *delight*.

עֲנָבִי n. f., p. עֲנִי: Ziege, *goat*.

עֲנָנָא n. m., p. עֲנָנִי: Wolke, *cloud*.

עֲנָפָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. עֲנָפִיָּה: Zweig, *branch*.

עֲנָשׁ vb. Pe., Pt. act. עֲנָשׁ: bestrafen, *punish*.

עֲסָא vb. Pe., Pt. act. 1 p. עֲסָקִיתוּ, 2 p. עֲסָקִיתוּ; pass. s. m. עֲסָקִין, 1 p. עֲסָקִין, 2 p. עֲסָקִיתוּ: beschäftigt

sein, *be occupied*. | **Itpa.**,
Pf. 2 s. m. **אַעסקת, אַתַּעסקת**;
Impf. 3 p. m. **יִתַּעסקון**;
Inf. **לֵאעסקי**; Pt. p. m.
מַעסקי: sich beschäftigen,
busy oneself. || **עסק** n. m.,
d. **עסקא**; sf. 2 s. m. **עסקת**:
Geschäft, *business*.
עפה vb. **Pe.**, Pt. act. **עִיף**;
pass. **עִיף, עִיף**: doppelt
legen, verdoppeln, *fold*
twice, double. | **Pa.**, Pt. pass.
מַעפֵּה: verdoppeln, *double*.
עפרא n. m., sf. 2 s. f. **עפרה**;
3 s. m. **עפרה**: Staub, *dust*.
עב vb. **Pe.**, Pt. pass. s. f.
עֲצִיבא, p. m. d. **עֲצִיבי**, 2 s. f.
עֲצִיבת: betrübt, *sad*. | **Itpa.**,
Pf. 3 p. m. **אַעצבו**: sich
betrüben, *become sad*. ||
עצבא n. m. Betrübniß, *sad-*
ness.
עצרתא n. f. Wochenfest, *Pente-*
cost.
עקבא n. m. Ferse, *heel*. |
בַּעקבא ד: hinter, nach,
behind, after.
עקרא n. m. Wurzel, *root*. |
מַעקרא adv. anfänglich, *at*
first. || **עקר** vb. denom. **Pe.**,
Pt. act. s. m. **עָקַר**, f. **עָקרא**,

1 s. **עָקַרנא**: entwurzeln, zu
Grunde richten, losreißen,
uproot, destroy, remove. |
Itpa., Pf. 3 s. m. **אַתַּעקר**,
p. m. **אַתַּעקרו**; Pt. **מַתַּעקר**:
losgerissen werden, ent-
wurzelt werden, *be pulled,*
move, be uprooted. | **Pa.**,
Impf. 2 s. m. **הַתַּעקר**: ziehen,
pull out. || **עקרא** m. n. un-
fruchtbar, *barren*. || **עִקִּירא**,
עָקַר n. m. Kastrierter,
castrate.
עָקַרְבָּא n. (m.), p. **עָקַרְבִּי**:
Skorpion, *scorpion*.
ערב **עָרַבא** n. m., p. **עָרַבִּין**:
Bürge, *sponsor*.
ערב vb. denom. **Pe.**, Pt. act.
s. f. **עָרַבא**: untergehen, *set*. |
Itpa., Pf. 3 s. m. **אַעֲרַב**: id.
ערטל **עָרְטְלִי** adj. nackt, *naked*.
עָרְסא n. m., sf. 3 s. m. **עָרְסָה**:
Bahre, *bier*.
עָרְפְּלָא n. m. Gewölk, *clouds*.
ערק vb. **Pe.**, Pf. 3 sf. **עָרְקַת**,
עָרְקָא; Impf. 3 s. f. **תַּעֲרַק**,
תַּעֲרַק: fliehen, *flee*.
ערק **עָרְקַתא** n. f. Riemen,
thong.
ערר **מַעֲרַתא** n. f., sf. 3 s. m.
מַעֲרַתָּה; p. **מַעֲרַתָּה**: Höhle, *cave*.

עשא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.
 3 p. m. עֲשִׂיתָנָהוּ; Inf. c. sf.
 3 p. עֲשׂוּיָנָהוּ: zwingen, *force*.
 עֲשָׂבָא n. m., p. עֲשָׂבִי: Kraut,
herb, herbage.
 עֲשָׂר n. m., עֲשָׂרָה n. f. 10. ||
 עֲשִׂירָא n. m. zehnter, *tenth*. ||
 עֲשָׂרִין n. p. 20.
 עֲשִׁיק adj. teuer, *dear*.
 עֲתִיד adj. zukünftig, *future*;
 sq. Inf. sive Pt. in der Zu-
 kunft, *in the future*.

עֲתִיק adj., f. d. עֲתִיקָא: alt,
old. || עֲתָקָא n. m. Alter,
old age.
 עֲתָר vb. Itpa., Pf. 1 s. עֲתָרִי,
 3 s. m. אֶתְעָתַר; Impf. 2 p.
 m. תִּתְעָתֶר: reich werden,
grow rich. || עֲתִיר adj., s.
 f. d. עֲתִירָא; p. m. עֲתִירִי:
 reich, *rich*. || עֲתִירוּתָא n. f.,
 sf. 1 s. תִּי: Reichtum,
riches.

פ

פָּנַע vb. Pe., sq. פָּנֵי treffen,
meet.
 פָּגַר vb. Itpa., Impf. 1 s. אֶפְגֵּר:
 müßig gehen, *be idle*. || פָּגָרָא
 n. m. Schadenersatz, *com-
 pensation for damages*.
 פָּדַע vb. Pe., Pf. 3 s.
 m. c. sf. 3 s. m. פָּדְעָה, פָּדִיָה;
 3 p. m. c. sf. 3 s. m. פָּדְעוּהָ,
 פָּדִיָה; Pt. act. פָּדַע פָּדִיָה;
 פָּדִי: verwunden, *bruise,
 wound*. || פָּדְעָתָא n. f. Wunde,
bruise, wound.
 פֹּשׁ vb. Pe., Pf. 3 s. m. פָּשׁ;
 3 p. m. פֹּשׁ, f. פָּשָׂא; Pt.
 act. פָּיֵשׁ: übrig bleiben,
remain.

פָּוִי adj., d. פָּוִיָא: übereilt,
hasty. || פָּוִיוּתָא n. f., sf. 2
 p. m. פָּוִיוּתִיכוּ: Übereilung,
haste.
 פָּחָדָא n. m., sf. 2 s. m. פִּחְדָּה:
 Furcht, *fear*.
 פָּחָרָא n. m. Töpfer, *potter*.
 פָּחַח vb. Pe., Inf. לְמַפְחַח: sq.
 מִן verringern, *diminish*. |
 Itpe., Pf. 3 s. m. אֶפְחַח:
 schadhaft werden, *become
 rickety*.
 פִּטַּם vb. Pa., Inf. פִּטְוִי (mä-
 sten), besänftigen, *mollify*.
 פִּטַּר vb. Itpe., Pf. 2 p. m.
 אֶפְטֹר; 3 p. m. אֶפְטֹרִי;
 Inf. לְפִטְוִי: sich verab-

schied, *take leave*. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. פִּטְרָתוֹן; 2 p. m. פִּטְרָתוֹן; 3 s. m. פִּטַּר: entlassen, entbinden, *dismiss, free from obligation*.

פִּילָא n. m. Elephant, *elephant*. פָּחַח vb. Pa., Inf. לְפָחוּחַ: schwinden machen, *cause to vanish*.

פֶּלֶן adj., d. פִּלְנִיָּא; s. f. d. פִּלְנִיָּתָא: ein gewisser, *a certain one*.

פִּלְגַּי vb. Pe., Pf. 3 p. m. פִּלְגִּי; Impf. 3 p. m. נִפְלְגִי; Imp. s. m. פִּלְג, p. m. פִּלְגוּ; Inf. מִפְלְג; Pt. pass. s. f. פִּלְיָנָא; p. m. פִּלְיָנִי: teilen, austheilen, unterscheiden, *distribute, divide, deal out, distinguish*; Pt. pass. abweichend, verschiedener Meinung, *contrary, of a different (contrary) opinion*. | Itpe., Pf. 3 p. m. אִפְלְגוּ; Pt. p. m. מִפְלְגִי: geteilt werden, verschiedener Meinung sein, *be divided, be of a different (contrary) opinion, be divided in opinion*. || פִּלְגָּא n. m. Hälfte, *half*. || פִּלְגָּא n. m.

ein streitsüchtiger Mensch, *a quarrelsome man*.

פִּלַּךְ vb. Pe., Pt. act. s. f. פִּלְכָּא: spinnen, *spin*. פִּלְסָא (lat.?) n. m., p. פִּלְסִי: Schlag, *stroke*.

פִּלְפִּלְתָּא (sanser.) n. f. Pfefferkörnchen, *grain of pepper*. || פִּלְפִּילָא n. m., sf. 1 s. פִּלְפִּיל: Scharfsinn, *keen mind*.

פִּמָּא n. m., c. פִּם; sf. 2 s. m. פִּמִּי; 3 s. m. פִּמִּיָּה; 3 p. m. פִּמִּיָּה: Mund, *mouth*. || לְפָמַי praep. gemäß, *according to*.

פִּנָּא vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אִפְנִי; Impf. 2 p. פִּנְנוּ; 3 p. m. יִפְנֹו; Pt. s. m. מִפְנִי: sich wenden, frei sein, die Notdurft verrichten, *turn about, be free, ease oneself*. || פִּנְיָא n. m. Abend, *evening*.

פִּנְק vb. Pa., Pt. pass. p. f. מִפְנִיקָא: verweichlichen, *pamper*. || מִפְנִיקוּתָא n. f. Verweichlichung, *pampered condition*.

פִּסֵּד vb. Pe., Pt. pass. פִּסִּיד: schädigen, *injure*. || Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. אִפְסִידָתְהוּ; Pt. act. p. f. מִפְסִידָן, id.

פסל vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסַלָהּ; pass. 1 s. אָפַסְלָהּ: untauglich machen, *render unfit*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אָפַסַּל, id.

פָּסַק vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסְקָה; 3 p. m. פָּסְקוּ; sf. 3 s. m. פָּסְקוּהָ; Inf. מִפְסֵק; Pt. act. s. m. פָּסַק, p. m. פָּסְקָה; pass. s. m. אָפַסְקָה: abschneiden, zerschneiden, *cut off, cut through*. | **Pa.**, Inf. לְפַסְקָה: zerschneiden, *cut through*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אָפַסַּק; Pt. act. s. f. מִפְסְקָה: 1. = **Pa.**; 2. sich unterbrechen, *interrupt oneself*. || פְּסוּקָה n. m., sf. 2 s. m. פְּסוּקָה: Bibelvers, *Scriptural verse*. | פָּסַק vb. denom., Imp. פָּסְקָה: (einen Bibelvers) hersagen, *recite (a Scriptural verse)*.

פָּקַע v. פָּקַע.

פָּקַד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. f. פָּקְדָה; Imp. p. m. פָּקְדוּ; Pt. pass. 2 s. מִפְקְדָה: befehlen, *command*; ein Testament hinterlassen, *leave a will*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. אָפַקְדָה; Pt. act. s. m. מִפְקְדָה, p. m. מִפְקְדוּ:

in Verwahrung geben, *deposit*.

פָּקַע vb. **Af.**, Infin. לְאַפְקוּעִי; Pt. act. מִפְקַע: entziehen, *withdraw*. || פָּקַע, פָּקְעָה n. m. Spalte, *fissure*. || פָּקְעָה n. f. Ebene, Tal, *plain, valley*.

פָּקַד n. m. Geschäfte, *dealings*.

פָּקַד vb. **Af.**, Imp. אָפַקְדָה: freigeben, *give free*. || הַפְקָדָה (hebr.) n. m. Zügellosigkeit, *licentiousness*.

פָּקְעָה v. פָּקַע.

פָּרְדֵּס n. m. Baumgarten, *park*.

פָּרִדְכָשָׁא (pers.?) n. m. Fürst, *prince*.

פְּרָה־גִבְנָא (orig.?) n. m. Beamter, *official*.

בְּפִרְהֵסִיָּא (gr.) adv. öffentlich, *publicly*.

פָּרִוּנְקָא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.

פְּרוּלָא n. m. Eisen, *iron*.

פָּרַח vb. **Pe.**, Pf. 3 p. פָּרְחוּ; Pt. act. s. m. פָּרַח, p. f. פָּרְחוּ: fliegen, davonfliegen, *fly, fly off*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

- אֶפְרָחָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִפְרָחָה: fliegen lassen, *cause to fly off*.
- פרט vb. Pa., Pt. act. מַפְרֵט: einzeln aufzählen, *specify*. || פְּרִיטָא n. f., p. [פְּרִיטָא] Kleingeld, *small change*.
- פְּרִי (gr.) n. m., sf. 1 s. פְּרִי; 2 s. m. פְּרִיָּה: Lager, *couch*. | פְּרִיחָא n. f. id.
- פרך vb. Pa., Inf. לְפָרוּכִי, Af., Inf. לְאִפְרוּכִי: zerreiben, *bruise*.
- פְּרָסָא (pers.) n. m., p. פְּרָסִי: Parasange, *parasang*.
- פְּרָסָא (gr.) n. m. Vorrichtung, *contrivance*.
- פְּרָסָא n. m. Perser, *Persian*.
- פְּרָסְתָא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.
- פרע vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. פְּרַעְתִּיהּ, 3 s. m. פְּרַעְתָּהּ; Impf. s. m. c. sf. 1 s. (י) פְּרַע; Pt. act. פְּרַע, sf. 3 s. m. פְּרַעָה, 2 s. c. sf. 1 s. פְּרַעְתִּין: bezahlen, *pay*. | Itpe., Imp. אֶפְרַע: sich bezahlen lassen, *be paid*.
- פְּרִי vb. Pe., Pt. pass. s. f. פְּרִיצָא: ausgelassen, *licentious*.
- פְּרָצוּפָא (gr.) n. m., sf. 3 s. m. פְּרָצוּפָה: Gesicht, *countenance*.
- פרק vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 1 p. לְפָרְקֵנָן: 1. einstürzen, *fall in*; 2. erlösen, *deliver*. | Pa., Inf. לְפָרוּקִי, sf., 3 s. m. לְפָרוּקָה, 3 p. m. לְפָרוּקְנָהּ; Pt. act. מַפְרֵק, 1 s. מַפְרָקְנָא: 1. trennen, *separate*; 2. erlösen, *deliver*; 3. auf eine Widerlegung antworten, *meet a question of objection*. || פְּרָקָא n. m. Vortrag, *discourse*. || פְּרוּקָא n. m., p. פְּרוּקִי: Antwort auf eine Widerlegung, *answer to a question of objection*.
- פרקד אֶפְרָקְדָא adv. rücklings, *on the back*.
- פרר [פְּרָרָא] n. f., p. פְּרִי: Kleie, *bran*.
- פרש vb. Pe., Inf. לְמַפְרֵשׁ; Pt. act. p. m. מַפְרָשִׁי: 1. sich absondern, *separate oneself*; 2. reisen, *travel*. | Pa., Pt. act. מַפְרָשׁ; pass. s. m. מַפְרָשׁ, p. m. מַפְרָשִׁי: 1. absondern, *separate*; 2. genau angeben, *specify*. ||

פְּרוֹשָׁא n. m., sf. 3 s. m. פְּרוֹשָׁה: Erklärung, *explanation*. | בְּפִרוּשׁ adv. ausdrücklich, *explicitly*.

פֶּרֶשׁ n. m. Reiter, *horseman*.

פִּרְתָּא n. m. Excrement, Mist, *excrements, dung*. | פִּרְתָּא adv. ein wenig, *a little*.

פִּשְׁט vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. פִּשְׁטוּ; sf. 3 s. m. פִּשְׁטוּה; Imp. פִּשְׁט; Pt. act. 1 s. פִּשְׁטָנָא; pass. s. f. פִּשְׁטָא: 1. ausstrecken, *stretch out*; 2. einen Zweifel lösen, *straighten out a difficulty*; Pt. pass. klar, selbstverständlich, *clear, self-evident*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. f. אִפְשְׁטָא: gelöst werden, *be solved*. || פִּשְׁטָא n. m. natürlicher Lauf, *natural course*.

פִּשְׁקָצָא n. m. Rabe, *raven*.

פִּשְׁר vb. **Pa.**, Pt. act. מִפְּשַׁר; pass. מִפְּשַׁר: deuten, *interpret*. || אִפְשַׁר n. m. Möglichkeit, *possibility*; möglich, *possible*.

פִּתְחָא n. m., p. פִּתְחָמִי: Wort, *word*.

פִּתַּח vb. **Pe.**, Pf. 1 p. פִּתְחָנָא; 3 s. f. פִּתְחָא, p. m. פִּתְחוּ; Imp. s. m. פִּתַּח, p. m. פִּתְחוּ; Inf. לְפַתֵּחַ; Pt. act. פִּתַּח: öffnen, *open*. || פִּתְחָא n. m. Tür, *door*.

פִּתְיָא n. m. Topf, *pot*.

פִּתְיָא n. m. Breite, *breadth*.

פִּתְיָלָתָא n. f., p. פִּתְיָלִי: Docht, *wick*.

פִּתְקָא (gr.) n. m. Tafel, *tablet*.

פִּתְוֹרָא n. m., sf. 2 s. m. פִּתְוֹרָה: Tisch, *table*.

פִּתָּא n. m. Brot, *bread*.

צ

צָבָא vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s. צָבִית: wollen, *want*. || צָבוּ n. f. Wille, Ding, Bedarf, *will, thing, need*.

צָבַע [אַצְבַּעְתָּא, אֶצְבַּעְתָּא] n. f., p. c. sf. 1 s. אֶצְבַּעְתִּי;

3 s. m. אֶצְבַּעְתָּה: Finger, *finger*.

צָבוּרָא n. m. coll. Gemeinde, *congregation*.

צָבַח, צוּחַ vb. **Itpe.**, Pt. s. f. מְצַטְבַּח (מְצַטְבַּח): sich ge-

sellen, *be attached*. | צִבְתָּא n. m. (f.), sf. 1 p. (צוֹתָא) : Gesellschaft, *company*.
 2 צבת n. f. Zange, *tongs*.
 צדיקא n. m., p. צדיקי : Ge-
 rechter, *righteous man*. ||
 צדקה n. f. Almosen, *alms-
 giving*.
 צוֹ(א) n. m. Hals, *neck*.
 צוד vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. צוד;
 Pt. act. 1 s. צידנא : jagen,
 fangen, *hunt, catch*. | **Itpe.**,
 Impf. 3 p. f. להצדה ; Inf.
 אהצודי ; Pt. p. m. מהצדי :
 pass. || ציורא n. m., p. ציורין :
 Fischer, *fisherman*.
 צוח vb. **Pe.**, Inf. מצוח ; Pt.
 act. 1 p. צוחינן : schreiben,
cry.
 צוניתא n. f. = ציצתא q. v.
 צר vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. צר :
 sq. על- : belagern, *besiege*.
 צות vb. **Pe.**, Pt. act. s. m.
 ציאת, f. ציחת, 2 s. ציחת :
 gehorchen, *obey*. | **Af.**, Impf.
 2 p. m. הצייתו ; Imp. אצית :
 hören, *hearken*.
 צבת v. צבת.
 צחי vb. **Pe.**, Pt. act. 2 s.
 צחית : dürsten, *be thirsty*.

ציבי n. p. m. Brennholz,
kindling wood.
 צין vb. denom. **Pa.**, Pf. 3 s.
 m. צין ; Pt. act. מצין : kennt-
 lich machen, bezeichnen,
mark.
 ציצתא n. f. Haarlocke, Flamme,
forelock, flame.
 צל vb. **Pa.**, Pf. 1 s. צלית, †
 צל ; Impf. 1 s. אצל ; 3 s.
 m. נצל ; Pt. act. s. m. מצל,
 p. m. מצלו, 1 s. מצלנא :
 beten, *pray*. | **Af.**, Inf. אצלו ;
 Pt. act. אצלי, p. מצלו : nei-
 gen, beugen, *incline, bend*.
 צלב vb. **Pe.**, Pt. act. p. m.
 † צלבין : kreuzigen, *crucify*.
 1 צלה vb. **Pa.**, Pt. act. p. m.
 מצלח : spalten, *cleave*.
 2 צלה vb. **Af.**, Pt. Act. מצלח :
 Erfolg haben, *succeed*.
 1 צלל vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m.
 צל ; Pt. pass. s. m. ציל,
 ציל, f. צילא, p. m. צילי :
 klar sein, *be clear*. ||
 צילוחא n. f. Klarheit, *clear
 mind*.
 2 צלל n. m. Fell, Leder,
hide, leather. || צלל n. m.
 Gerber, *tanner*.

[צִלְמָא] n. m., p. †צִלְמָנִיא: Bild, Götzenbild, *image*, *idol*.

צמח vb. Pe., Inf. מְצַמֵּחַ: zusammenziehen, *contract*.

צנא n. m. Korb, *basket*.

צנן vb. Pa., Inf. לְצַנּוּנִי: abkühlen, *cool off*.

צנע vb. Pe., Pt. pass. s. f.

צִנְיָעָא, p. f. a. צִנְיָעָתָן, 2 s. f.

צִנְיָעָתָא: züchtig, heimlich, *modest*, *secretive*. || צִנְיָעָא

n. m. Verborgenheit, *secrecy*. || בְּצִנְיָעָא: heimlich,

secretly. || צִנְיָעוּתָא n. f. Züchtigkeit, Verborgenheit, *modesty*, *secrecy*.

צנה vb. Pe., Pt. act. צָנָה: wiehern, *neigh*.

צנורא n. m. Loch (in der unteren Türschwelle), *door-socket*.

צער vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. צָעֲרִיתָּהּ; 2 s. m. c.

sf. 1 s. צָעֲרִיתָּן; 3 p. m. c.

sf. 1 s. צָעֲרִינָן; Imp. s. m. c.

sf. 1 s. צָעֲרֵן; Inf. צָעֲרִי;

sf. 1 s. לְצָעֲרֵן; Pt. act. s.

m. c. sf. 1 s. מְצָעֲרֵן, p. m.

(ו) מְצָעֲרֵת, 2 s. f. מְצָעֲרֵת: quälen, beschimpfen, *vex*,

insult. | Itpa., Pf. 3 s. m.

מְצָעֲרֵר; Imp. 1 s. מְצָעֲרֵר;

1 p. מְצָעֲרֵר; 3 s. m. מְצָעֲרֵר;

Pt. act. s. m. מְצָעֲרֵר: sich quälen, sich grämen, *be vexed*, *be grieved*.

צפונא n. m. Norden, *north*.

צפה n. f. Matte, *mat*.

¹ צפרא n. m. Morgen,

morning. || בְּצִ', לְצִ': morgens, *in the morning*.

² צפרא n. m., p. צִפְרִי:

Vogel, *bird*. || צִפְרִיתָא n. f. id.

³ צפרא n. m. Ziegenbock,

he-goat. || צִפְרִיתָא n. f. Ziege, *she-goat*.

צרא n. m. Spalt, *crack*.

צִ' מְרַבֵּנָן (etym.?) n. m.: Gelehrter, *scholar*.

צרך vb. Pe., Pt. pass. צָרִיךְ,

2 p. צָרִיכִיתוּ: nötig, *necessary*; bedürftig, *in need*. |

Itpe., Pf. 1 s. מְצָרִיכִי;

3 s. m. מְצָרִיכִי; Pt. s. m. מְצָרִיכִי:

bedürftig sein, nötig haben, *be in need*, *need*.

צרה vb. Itpa., Imp. 3 s. m.

לְצָרִיכִי, 3 p. m. לְצָרִיכִי; Pt.

p. m. מְצָרִיכִי: vereinigt werden, *be joined*.

צרר vb. **Pe.**, **Pf.** 3 s. m. צָרַר; |
 Inf. מְצַרֵּר, מִצָּרָר; **Pt. act. s.**
 m. מִצָּרֵר, צָרָר: einwickeln,

zusammenbinden, *wrap up*,
tie up. | **Pa.**, **Impf.** 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְצַיְרָה: id.

ק

קבא n. m., p. קָבִי: **Kab** (ein
 Maß, *a measure*).

[לְקַבֵּל] praep., sf. 1 s. † לְקַבֵּלִי;
 1 p. † לְקַבֵּלְנָא: entgegen,
 gegen, *opposite, against.* |
 קבל vb. denom. **Pa.**, **Pf.**
 1 s. † קָבַלְתָּ; 1 p. † קָבַלְנָא,
 sf. 2 s. m. קָבַלְתָּנָה; 2 s. m.
 קָבַלְתָּ, sf. 1 s. קָבַלְתָּן, 3 s.
 m. קָבַלְתָּה; 2 p. m. † קָבַלְתָּו;
 3 s. m. קָבַל, sf. 3 s. m.
 קָבַלָה; 3 p. m. c. sf. 3 s.
 m. קָבַלְתָּה; **Impf.** 1 s. c. sf.
 3 s. f. אֶקְבֹּלָה; 1 p. c. sf.
 3 s. f. נֶקְבֹּלָה; 3 p. m. לְקַבֵּלוּ;
Pt. act. מִקְבֵּל, 2 p. מִקְבֵּלְתָּ:
 erhalten, empfangen, *re-*
ceive, accept. | **Itpa.**, **Impf.**
 3 s. f. תִּקְבַּל, תִּקְבַּל; **Pt.**
 s. m. מִקְבָּל: angenommen
 werden, aufgenommen wer-
 den, *be received, be accept-*
ed. | **Af.**, **Inf.** אֶקְבֹּלִי, sq.
 אֶפִּיָּה דְּפִלְגְּנִיָּא: begrüßen,
greet, salute.

קבנא n. m. Zinne, *turret.*

מִקְבַּע vb. **Af.**, **Pt. act.** מִקְבַּע:
 festsetzen, *fix, appoint.*

קפץ vb. **Pe.**, **Imp.** קָפֵץ = קָפַץ
 q. v.

קבר vb. **Pe.**, **Impf.** 3 p. † יִקְבְּרוּן;
 sf. 3 s. m. † יִקְבְּרֶנָּה; **Pt. pass.**
 קָבֵר: begraben, *bury.* | **Pa.**,
Impf. 3 s. m. † יִקְבֹּר: id. ||
 קברא n. m., sf. 3 s. m.
 קְבִירָה; p. קְבִירָי: Grab, *tomb.*
 קבנא n. m. Knäuel, Blüten-
 knäuel, *coil, cluster.*

קדח vb. **Pe.**, **Pt. act.** s. f.
 קִדְחָה: aufsprossen, *sprout*
up, grow up.

[קדם] praep., sf. 1 p. † קְדָמְנָא,
 † לְקְדָמְנָא; 2 p. m. † קְדָמִיכוּן;
 3 s. m. מִן־קְדָמוּהִי; קָמִי
 praep., sf. 1 p. קָמֵן; 2 s.
 m. קָמָה; 3 s. m. קָמָה; 3 p.
 m. קָמִיהוּ: vor, *before.* |
 † מִן־קְדָמָה דְּנָא adv. vor-
 mals, *heretofore.* || מִקָּמִי דְּ
 conj. sq. **Impf.** bevor, *before.* |
 † קְדָמִיתָא, קָמָא adj., f. קְדָמִיתָה;
 קָמִיתָא, p. m. קָמִיתָי, p. f.

קדמיִתָּא, קמיִתָּא: erster, *first*. || קדם vb. denom. **Pe.**, Pt. act. sf. קדמָה, sq. לִּי vorangehen, überholen, *precede, overtake*. | **Pa.**, Pf. 3 s. m. קדם; 3 p. m. קדום (sive קדום **Pe.**), sf. 2 s. m. קדמוֹה; Impf. 1 p. קדמֶה; (לִּי קדם); Imp. s. m. קדם, p. m. קדמו; Inf. קדומי; Pt. act. p. מִקְדָּמִי, sq. לִּי (nota accus.) sive verbo in eadem forma (§69a): früh tun, zuvorkommen, *do early, anticipate*. | **Af.**, Impf. 3 p. m. לִּי קדמו; Imp. s. מִקְדָּמִי; p. מִקְדָּמו, sf. 3 s. f. מִקְדָּמוֹה; Inf. מִקְדָּמִי: früh tun, schnell sein, *do early, be quick*.

קדרא n. f., sf. 2 s. m. קדֶרָה: Topf, *pot*.

קדש vb. **Pe.**, heilig werden, *become holy*. יוֹמָא קדש: der (Sabbat) Tag hat begonnen, *the day (of the sabbath) has commenced*. | **Pa.**, Inf. לִּי קדוּשִׁי: für heilig erklären, *pronounce holy* = 1. (obj. אֶתְהָא) trauen, *betroth*; 2. den Segenspruch am Eingange des

Sabbats sprechen, *say the benediction at the commencement of the sabbath*. |

Af., Pf. 1 s. אֶקְדֶּשׁ: weihen, *dedicate*. || קדוש adj., d. קדוּשָׁא: heilig, *holy*. || קדוּשָׁא n. m. Heiligkeit, *holiness*.

קול קלָא n. m., c. קל: Stimme, *voice*.

קום vb. **Pe.**, Pf. 1 p. קָמְנֵן; 2 s. m. קָמְתָּ; 3 s. m. קָם; 3 s. f. קָמְתָּה, קָמְתָּ; 3 p. m. קָמוּ; Impf. 1 s. אָקום; 1 p. נִקְוִי, נִקְוִי; 2 p. m. תִּקְוִי; 3 s. m. יִקְוִי;

לִּי תִקְוִי; 3 s. f. תִּקְוִי; 3 s. f. תִּקְוִי; 3 p. m. תִּקְוִי; Imp. s. קום; Pt. act. s. m. קָמָא, קָמָא, קָמָא (§38d), f. קָמָא, p. m. קָמָא, p. f. קָמָא; 1 s. קָמָא (קָמָא), 2 s. קָמָא; pass. s. m. קָמָא, f. קָמָא: aufstehen, stehen, bestehen bleiben, *rise, stand, remain*; Pt. pass. feststehend, *certain*. תִּקְוִי: die Frage bleibe unbeantwortet, *the question remain unanswered*. | **Pa.**, Pf. 1 s. קָמְתָּ; Impf. 1 s.

אַקִים, 1 p. נָקִים; Imp. p. מְקַיֵּם; Pt. act. 1 s. מְקַיֵּם; pass. s. m. מְקַיֵּם, s. f. מְקַיֵּם; erfüllen, feststellen, *fulfil, establish*; מְקַיֵּם: am Leben erhalten, *living*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אַקִים; Impf. 3 s. f. תְּקִים; Pt. act. מְקַיֵּם: erhalten bleiben, *remain*. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. אֶקְמֶנָה; 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמָתָא; 2 p. m. † אֶקְמָתוֹן; 3 s. m. אֶקְמָנִי, sf. 2 p. m. אֶקְמָנִי; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אֶקְמֶנָה; Impf. 1 s. אֶקְמָנִי, sf. 3 s. m. אֶקְמָנָה, 3 s. f. אֶקְמָנָה; 3 s. m. לֶקְמָנָה, sf. 3 p. לֶקְמָנָה; Imp. אֶקְמִי, sf. 1 s. אֶקְמִי; Inf. אֶקְמִי; Pt. act. s. m. מֶקְמָנִי, מֶקְמִי; 1 s. מֶקְמָנִי, 1 p. מֶקְמִי, 2 s. מֶקְמִי; 2 p. מֶקְמִי: aufrichten, bestehen lassen, stellen, sich beziehen lassen, *raise, cause to remain, place, cause to refer*. | **Ittaf.**, Pt. מֶתְקִים: sich beziehen, *refer*. || קִים adj. am Leben, beständig, *living, abiding*.
קופא n. m. Nadelöhr, *eye of a needle*.

[קֹרֶתָא] (hebr.) n. f., p. קֹרֶי: Balken, *beam*.
קטל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ; 2 s. קְטַלְתָּ, sf. 3 p. m. קְטַלְתָּהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ, 3 p. m. קְטַלְתָּהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קְטַלְתָּהּ; 3 p. m. קְטַלְתָּהּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 p. m. † אֶקְטַלְנָהּ, אֶקְטַלְנָהּ; 1 p. נְקַטְל, sf. 3 p. m. † נְקַטְלְנָהּ; 2 s. m. תְּקַטְל; 2 p. m. c. sf. 3 p. m. תְּקַטְלְנָהּ; 3 p. c. sf. 2 s. f. לְקַטְלוֹהָ; Imp. s. m. קְטַל, sf. 3 s. f. קְטַלְתָּהּ, p. f. † קְטַלְתָּהּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַקְטִילָהּ; Pt. act. s. m. קְטַל, p. m. † קְטַלְתָּהּ; 1 s. קְטַלְתָּהּ, 1 p. קְטַלְתָּהּ; 2 s. קְטַלְתָּהּ, 2 p. קְטַלְתָּהּ; pass. s. m. קְטִיל, d. קְטִילָה: töten, *kill, murder*. | **Itpa.**, Impf. 2 p. m. † תְּתַקְטְלוּן; Pt. act. מְקַטֵּל: pass. || קְטִילָה n. m. Tod, *death*.
קטני adj., d. קְטִינָה; p. קְטִינָה: klein, *small*. || קְטִינָה n. m. Winzigkeit, *smallness*.
קטע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. קְטַעְתָּהּ; Pt. pass. s. f. d. קְטִיעָתָא: abschnei-

den, verstümmeln, *cut off, curtail.*

קטף vb. **Itpe.**, Pt. **מְקַטֵּף**: abgeschnitten werden, *be cut off.*

קטר vb. **Pe.**, Imp. **קִטֵּר**: binden, *tie.* || **קִטְרָא** n. m., p. **קִטְרִי**: Knoten, *knot.*

קִטְרָא n. m. Rauch, *smoke.* || **אַקְטְרָתָא** n. f. etwas, das Rauch verursacht, *something that causes smoke.*

קִיטָא, **קִיטָא** n. m. Sommer, *summer.*

קִיסָא n. m., p. **קִיסִי**: Holzstück, *piece of wood.*

קִיסָר: Caesar.

קִירָא n. m. Wachs, *wax.*

קלא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. **קְלִית**; 3 p. c. sf. 3 p. **קְלִינָהוּ**; Impf.

3 s. m. **לְקִילִי**, sf. 3 s. m. **לְקִילָה**; Pt. act. **קִילִי**; pass.

s. f. **קִילִיא**: sengen, verbrennen, *parch, roast.* |

Itpe., Pf. 3 s. m. **אַקִילִי**; Pt. p. f. **מְקִילִין**, 1 p. **מְקִילִין**: pass.

¹**קלל** **קִלָא** (?) n. m. Stein, *stone.*

²**קלל** vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. **קִילִי**, f. d. **קִילִיָתָא**, p. m. **קִילִי**:

leicht, *light.* | **Itpalp.**, Pt. s. f. **מְקִלָא**: verdorben werden, *become spoiled.* |

Af., Pf. 2 s. m. **אַקִלָתָא**; Impf. 3 s. m. **לְקִל**; Imp. **אַקִל**; Pt.

act. **מִקֵּל**; pass. **מִקֵּל**: erleichtern, *lighten.* | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. **אַתְקִיל**: pass. ||

קליל adj. leicht, *light*; adv. ein wenig, *a little.*

קלע vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. [†]**אַקִלְעָח**, **אַקִלְעִי**; 1 p. [†]**אַקִלְעֵנָא**

(**אַקִלְעִינָא**); Pt. s. m. **אַקִלְעֵן**, **מְקִלְעֵן**, p. m. [†]**מְקִלְעִין**: ein-

treffen, *arrive*; begegnen, *strike.*

קִלְקִלְתָא, **קִלְקִלְתָא**, **קִלְקִלְתָא** n. f., p. **קִלְקִלִי**, **קִלְקִלִי**: Misthaufen, *dung heap.*

קמא v. קדם.

קמחָא n. m. Mehl, *flour.*

קמי v. קדם.

קִמְטָא (gr.) n. m. Kessel, *kettle.*

קנא vb. **Pa.**, Impf. 2 s. m. **תְּקַנָא**: eifersüchtig sein, *be jealous.* || **קנָא** n. m., sf.

3 s. m. **קִנְיָה**: Eifersucht, *jealousy.*

קנָא vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. **קִנְיִיתָא**; Impf. 3 s. m. **לְקִנְיִי**; Imp.

קניא; Pt. act. s. m. קני, p. m. קנו: erwerben, kaufen, *acquire, purchase*.
 קניא n. m., p. קני: Rohr, *reed*.
 קנפא (gr.) n. m. Strafe, *fine*.
 קפץ vb. **Pe.**, Imp. קפץ; Pt. קפץ: springen, *leap*.
 [קצבא] n. m., p. d. קצבא: Fleischhauer, *butcher*.
 קצו vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קצו; Impf. 1 s. אקץ; 2 s. m. ל.
 קצו; 3 p. m. נקצו; Imp. s. m. קץ, p. m. קצו; Inf. c. sf. 3 s. m. לטקציה; Pt. act. קצא, p. m. קיצ; pass. קיץ: abhauen, bestimmen, *cut off, determine*. | **Itpā.**, Pf. 3 p. m. אטקצו: abgehauen werden, *be cut off*.
 קציר adj., d. קצירא; p. d. קציר: krank, *sick*.
 קקא n. m., p. קקי: Pelikan, *pelican*.
 קקול (pers.) p. m. Amomum Cardamomum.
 קרא n. m., p. קרי: Kürbis, *gourd*.
¹ קרא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. קרא; sf. 2 s. m. קרי(י); 2 s. m. קרי, sf. 3 s. m. קריה; Margolis, Chr. Bab. Talm.

3 s. m. c. sf. קרי; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קריה; Imp. קרי; Inf. מקרא; Pt. act. קרי, p. קרו, 1 p. קרינ: rufen, nennen, lesen, *call, read*. | **Itpē.**, Impf. 3 s. m. יתקרי; Pt. s. m. מקרי, s. f. מקרי, p. f. מתקרינ: pass. | **Af.**, Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. אקרינ; 2 s. m. c. sf. 1 s. אקרינ; 3 s. m. c. sf. 1 p. אקרינ, 2 s. m. אקרי, 3 s. m. אקריה; 3 p. m. c. sf. 1 s. אקרינ; Imp. p. m. אקרו; Pt. act. s. m. מקרי, p. c. מקרי, 1 s. מקרינ: lesen lassen, *cause to read*. ||
 קרא n. m., sf. 2 s. m. קרא, קרי; 3 s. f. קראה; p. קרא: Bibelvers, *Scriptural verse*. ||
 קרינא n. m. Leser, *reader*.
² קרינא n. f., p. קרינא: Stadt, Dorf, *town, village*.
 קרב vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. קרבו; Impf. 2 s. m. תקרב; 3 s. m. לקרב; Imp. קרב; Inf. לקרבא: nahen, *come near*. | **Pa.**, Pf. 1 s. קרבת, sf. 2 s. m. קרבת; 3 p. m. קרבו; Imp. p. קרבו; Inf. c. sf. 3 s. m. לקרובה; Pt. act. p. m.

מִקְרִבִּין; pass. s. m. מִקְרָב;
f. מִקְרָבָא, 1 s. מִקְרִבָּנָא:
nahebringen, darbringen,
opfern, *bring near, offer*;
Pt. pass. verwandt, *related*. |
Af., Pf. 3 s. f. הִקְרַבְתָּ; Pt.
act. מִקְרַב: bringen, opfern,
bring, offer. || קָרִיב adj., d.
קָרִיבָא; sf. 1 s. קָרִיבִי[†],
קָרִיבִי; 2 s. m. קָרִיבָךְ; 3 s.
m. קָרִיבָה; 3 s. f. קָרִיבָה;
1 s. קָרִיבָנָא: verwandt, *re-*
lated. || קָרְבָא n. m. Krieg,
war. || קָרְבָנָא n. m. Opfer,
sacrifice.

קָרָה adj., d. קָרָהָא: kahl, *bald*.
קָרְטָלִיתָא (gr.) n. f. Kästchen,
chest.

קָרִיא n. m. Wurm, *worm*.

¹קָרְמָא n. m., p. קָרְמִי: eine
gewisse Pflanze, *a certain*
plant.

²קָרְמָא n. m. Haut, Kruste,
skin, crust.

קָרְנָא n. f., p. (du.) קָרְנִין,
קָרְנִי: Horn, *horn*; p. קָרְנָתָא
Ecke, *corner*.

קָרְנָסָא n. m. Hammer, *hammer*.

[קָרְסָלָא] n. m., p. c. sf. 3 s. f.
קָרְסָלָא: Knöchel, *ankle*.

קָרַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. קָרַעָה; 3 p. m. קָרַעו[†];
Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

קָרַעָה; Pt. act. קָרַע: zer-
reißen, *tear*. || **Itpe.**, Pf. 3
p. f. אֶקְרַעֲנָא: pass.

קָרַץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.
1 s. קָרַצְתָּן: kneifen, *nip*,
pinch. || קָרַצָא n. m. Stück,
piece, v. אָכַל.

קָרַד vb. **Pe.**, Inf. מְקָרֵד; Pt. act.
s. m. קָרָא, f. קָרִיא: kalt
sein, *be cold*. || **Af.**, Impf.
1 p. נִקָּר; Inf. אֶקְוִי; Pt.
act. s. f. מְקָרָא: abkühlen,
cool off. || קָרִיד adj. kalt,
cold.

קָרַח v. ²קָרָא.

קָשִׁי adj., f. קָשִׁיא, p. m. קָשׁוּ,
f. קָשִׁין: hart, schwer, *hard*,
difficult. || קָשִׁיתָא n. f., p.
קָשִׁיתָא: Kern, *kernel*. || קָשִׁיא,
p. קָשִׁיתָא (קָשִׁי): Schwierig-
keit, Frage, *difficulty*,
question. || קָשָא vb. denom.
Af., Pt. act. מְקָשִׁי: einen
Einwand erheben, *raise a*
point of objection.

קָשַׁת vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. f.
אֶקָשֶׁטָא; Imp. s. f. אֶקָשֶׁטִי;
Pt. s. f. מְקָשֶׁטָא: sich

putzen, *dress.* | קשטא n. m.
Wahrheit, *truth.*
קשקש vb., Inf. לקשקש; Pt.
p. m. † מקשקשין: behacken,
hoe.
קשש vb. **Pe.**, Pf. 1 p. † קשינא,
‡ קשינא, † קשינא; 3

s. m. קש, f. קשא: alt wer-
den, *grow old.* || קשיש adj.,
d. קשישא: alt, *old.*
קשתא n. Bogen, *bow.*
קתא n. f., p. sf. 3 p. f. קתיה:
Stiel, *handle.*

ר

ראם n. m. Wildochse,
wild ox.
ריש n. m., c. ראש; ראש;
sf. 1 s. רישי; 2 s. m. רישי(י);
3 s. m. ראשה, f. ראשה;
רישא; p. c. רישי: Haupt,
Anfang, *head, beginning.* |
ברישא adv. anfangs, *at*
first. | מריש adv. id.
רבא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf. 3
s. m. רביה; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. רביה; Impf. 3 s. f.
רבי; Imp. רבי: großziehen,
bring up. | רביה n. f. Mäd-
chen, *girl.* || רבחה n. f. Aus-
zeichnung, *distinction.*
רבה, רבא adj., d. רב;
sf. 1 s. † רבי, רבי; s. f. d.
רבי; p. m. c. sf. 1 p. רבן:
groß, *great*; Lehrer, *teacher.*
|| רבחה n. f., p. רבון,
d. רבחה: 10 000. || רבחה

n. m., c. רבון; sf. 3 s. m.
רבחה; Herr, *Lord.* | רבחה
n. f., sf. 3 s. m., רבחה:
herrisches Wesen, *lordship.* ||
[רבב] n. m., p. m. c. sf. 3
s. m. רבבחה, רבבחה;
p. f. רבבב: groß, *large*;
Großer, *grandee.*
רבא n. m., ארבע n. m.,
f. 4. || ארבי(י)סר, f. ארבע
‡ ארבי(י)סרי, עשרה 14. ||
‡ ארבעי, ארבעי n. p. m. 40. ||
רבא n. m. $\frac{1}{4}$. || רבוע n.
m. Quadrat, *square.*
רבא vb. **Af.**, Pf. 2 s. m.
ארבעה: lagern lassen, *cause*
to lie down. || מרבא n. m.
מרבא n. f. Lagerstätte,
resting-place.
רגז vb. **Pe.**, Pt. act. רגז:
zürnen, *be angry.* || רגז adj.
jähzornig, *given to anger.*

רַגְלָא (ר) n. f., p. c. sf. 3 s. m. רַגְלֵיהוֹן; 3 p. m. רַגְלֵיהוֹן; Fuß, *foot*. || רַגַּל vb. denom. **Pe.**, Pt. pass. רַגִּיל, 2 p. רַגִּילָתוֹ: gewöhnt, *accustomed*.

רַגַּשׁ vb. **Pe.** rauschen, *be in commotion*. | **Af.**, Pf. 1 s. רַגַּשְׁתָּ; Impf. 3 p. m. לַרַגְשׁוֹן; Pt. act. מַרְגֵּשׁ: 1. in Bewegung bringen, *stir*; 2. empfinden, merken, *perceive*. || רַגְשָׁא n. m. Geräusch, *noise, commotion*.

רַדַּד vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. רַדַּדְתָּ; Inf. רַדִּידִי: plattschlagen, *beat out*.

רַדַּף vb. **Pe.**, Pt. act. p. m. רַדִּיפִי; pass. p. f. רַדִּיפִי: rasch fließen, *flow vehemently*.

רַהַט vb. **Pe.**, Pf. 3 p. רַהַטְתָּ; Imp. s. m. רַהַט, p. m. רַהַטוֹ; Pt. act. s. m. רַהַט, p. m. רַהַטִּין, f. רַהַטִּין: laufen, *run*. | **Af.**, Imp. s. m. c. sf. 1 s. אַרְהַטְנִי: laufen lassen, *cause to run*. || רַהַטָּא n. m. Laufen, *running*. || רַהַטָּא n. m., p. רַהַטִּי: Läufer, *runner*.

רוֹא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. רַחֲוִי; Pt. pass. s. m. d. רַחֲוִי: sich berauschen, *be drunk*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אַרְחִיתָה: berauschen, *make drunk*.

רוּח vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. רוּחָא, f. רוּחָא; pass. s. m. רוּחִי: sich erweitern, *become wide*. | **Pa.**, Pt. pass. מַרוּחָא weit, *wide, ample*. || רוּחָא n. m. Raum, *space*.

רוּמָא n. m. Höhe, *height*.

רוּמָא n. m. Römer, *Roman*.

רוּא n. m., p. d. רַחֲוִי; sf. 3 s. m. רַחֲוִי: Geheimnis, *secret*.

רוּבָא n. m. Rinne, *water-spout*.

רוּחָא n. m. Mühle, *mill*.

רוּחָא n. p. m. Mitleid, *compassion*. | רוּחָא vb. denom.

Pe., Pt. act. s. m. רוּחָא; sf.

3 s. m. רוּחָא; p. m. רוּחָא;

1 s. רוּחָא: lieben, *love*;

Pt. act. Freund, *friend*. |

Pa., Pt. act. מַרוּחָא: sich

erbarmen, *have compassion*. ||

רוּחָא n. f., sf. 1 p. רוּחָא:

Liebe, *love*. || רוּחָא n. m.

der Barmherzige, *the Com-*

passionate One.

רחץ vb. **Pe.**, Pt. pass. 1 s.

רחיצנא *vertrauen, trust.* ||

רחצני n. m., sf. 1 s. †רחצני:

Vertrauen, trust.

רחב vb. **Pa.**, Pt. pass. p. f.

מרחקא, 1 s. מרחקין, 2 p.

מרחקיתו: *entfernen, re-*

move. || רחיק adj., d. רחיקא;

s. f. רחיקא: *fern, far,*

distant. || רחוקא n. m., c.

רחוק: *Entfernung, distance.*

רחש **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אתרחש;

Pt. s. m. מתרחש, p. m.

מתרחשי: *sich ereignen,*

occur. || רחשא n. m. coll.

Gewürm, *worms.* [*moist.*

רטיב adj., d. רטיבא: *feucht,*

רטן vb. **Pe.**, Pt. act. רטן:

murmeln, murmur.

ריח vb. **Af.**, Pt. act. מורח:

riecken, *smell.* || ריחא n. m.,

sf. 3 s. m. ריחה: *Geruch,*

smell. || ריחתן adj., d.

ריחתנא: *wohlriechend, of*

a sweet odor.

רימא v. ראם.

ריפתא v. רעף.

ריק vb. **Af.**, Pt. act. מורק:

ausleeren, *empty out.* || ריקן

adv. leer, *empty.*

רישא v. ראש.

רכב vb. **Pe.**, Imp. רכב; Inf.

למרכב, Pt. act. רכב: *reiten,*

ride. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. ארכבה: *reiten las-*

sen, cause to mount.

רכך adj., f. רכיכא: *zart,*

weich, tender, soft.

רוכלא (hebr.) n. m. Hausierer,

peddler.

רכס vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m. ארכס:

verloren gehen, be lost.

רמא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 s. f. רמתא; Impf. 2 s. m.

c. sf. 3 s. m. תרמיה; Imp.

רמי, s. f. 3 p. f. רמינה;

Inf. למרמי, למרמא; Pt. act.

רמינן, רמינא, 1 s. m.;

pass. s. f. רמיא: *werfen,*

erheben, gegenüberstellen,

throw, lift, contrast. | **Itpe.**,

Pf. 3 s. m. אתרמי, f. אתרמא;

אתרמי; Pt. s. m. מתרמי:

sich ereignen, occur. | **Af.**,

Pt. act. 1 s. מרמינא, 1 p.

מרמינן: *zusammenwerfen,*

cast together.

רמו vb. **Pa.**, Pt. act. p. f. מרמון:

winken, wink.

רמא n. m. (f.) *Speer, spear.*

רמא n. m. Granatapfel, *pome-*

granate.

רִנָּה vb. **Pa.**, Pt. p. m. מְרַנֵּנִי: murren, *murmur*.

¹ רָעָא vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. נִרְעִי; Inf. לְמַרְעִי; Pt. s. m. d. רָעִיָא; p. רָעוּ, רָעִי: weiden, *tend*; Pt. act. d. Hirt, *shepherd*.

² רָעָא n. m., רָעוּתָא n. f., c. רָעוּת: Wille, *will*.

¹ רָעָא vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אָרַע; Inf. לְאַרְעִי: Böses zufügen, *do evil*. | **Ittaf.**, Pf. 3 s. m. אֶתְרַע; Impf. 3 s. m. לְתַרַע: sich verschlimmern, *grow worse*.

² רָעָא vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m. d. רָעִיעָא; f. רָעִיעָא: schadhaft, *broken*. | **Af.**, Pt. 2 s. מְרַעֵת: schadhaft machen, *impair*.

רִיפְתָא n. f., sf. 2 s. f. רִיפְתָּה: Brot, *bread*.

רַפָּא vb. **Pe.**, Pt. act. רַפֵּק: pflügen, *plough*. || רַפְּקָא n. m. Pflügen, *ploughing*. || רַפּוּקָא n. m. Pflüger, *ploughman*.

רַצָּא (hebr.) vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶרְצִי; Pt. s. m. מְרַצִי: besänftigt sein, *be reconciled*.

רְקִיעָא (hebr.) n. m. Firmament, *firmament*.

רַקָּא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. רָקַתָּה, רָקָה, רָקָה; Impf. 3 s. f. רָקָה: speien, *spit*. || רָקָא n. m. Speichel, *spittle*.

רְשׁוּתָא n. f., sf. 2 s. m. רְשׁוּתָּה(י): Erlaubnis, Darlehen, *permission, loan*. | מְרִי רְשׁוּתָא: Schuldner, *debtor*.

רְשִׁיעַ adj., d. רְשִׁיעָא; p. d. רְשִׁיעָא, רְשִׁיעִי: gottlos, *wicked*.

רַחָא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. רָחַתָּה; Pt. act. s. f. רָחַתָּה; pass. p. m. רָחַתְהִי: sieden, in Zorn aufbrausen, *boil, be hot with anger*. | **Pa.**, Pt. pass. p. m. מְרַחֵחוּ: erzürnt, *angry*. || רַחָא n. m. Zorn, *anger*.

רַחֲמָא n. m. Ginsterstrauch, *broom-plant*.

ש

שבע vb. **Pe.**, **Pt. act.** שָׁבַע,

1 p. שָׁבַעְנִי, 2 s. שָׁבַעְתָּ:

satt sein, *be sated.* | **Af.**,

Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁבַּע;

Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m.

לְשַׁבֵּעַ: sättigen, *satisfy.*

סדה v. שוה.

שְׂמאל n. m. Linke, *left hand.*

סנא v. שנא.

שַׁעַר n. m., sf. 3 s. m. שַׁעֲרָה:

Haar, *hair.*

שַׁעֲרָה (סַעֲרָה) n. f., p. שַׁעֲרֵי:

Gerste, *barley.*

שִׁפְתָּה n. f., p. c. sf. 3 s. m.

שִׁפְתָּה: Lippe, Rand, *lip,*

edge.

ש

שאב vb. **Pe.**, **Inf.** מִשָּׁב; **Pt.**

act. s. m. שָׁיַב; p. m. שִׁיבִי,

f. שִׁיבָה: resorbieren, *absorb.*

שאר vb. **Pa.**, **Pf.** 1 s. שִׁירַת;

2 s. m. שִׁירַת: übrig lassen,

leave over. | **Itpa.**, **Pf.** 3 s.

m. אֶשְׁתֵּיר: pass. || שָׁאֵר n.

m. Rest, *remainder.*

שבא vb. **Pe.**, **Pf.** 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שָׁבִיָּה; **Pt. act.**

p. m. שָׁבוּ: gefangen neh-

men, *capture.* | **Itpa.**, **Pf.**

3 s. m. אֶשְׁתָּבִי; f. אֶשְׁתָּבִי;

p. f. אֶשְׁתָּבִי: pass. || שְׁבִיָּה

n. m. Gefangenschaft, *cap-*

tivity.

שאל vb. **Pe.**, **Pf.** 1 s. שָׁאַלְתָּ;

שָׁאַלְתָּ, sf. 3 s. m. שָׁאַלְתָּה;

3 p. m. שָׁאַלְתֶּהוּ, שָׁאַלְתֶּהוּ;

1 p. שָׁאַלְנָא; **Imp.** s. m. שָׁאַל,

p. m. שָׁאַלוּ; **Inf.** לְמִשְׁאַל;

Pt. act. שָׁאַל, p. m. שִׁאֲלִי;

pass. s. f. שִׁאֲלָה: fragen,

entleihen, *ask, borrow.* |

Itpa., **Pf.** 1 s. אֶתְשָׁאֵל; 3 s.

m. אֶתְשָׁאֵל; **Impf.** 3 s. m.

נִתְשָׁאֵל; **Inf.** אֶתְשָׁאֵל; **Pt.**

מִתְשָׁאֵל: die Auflösung eines

Gelübdes nachsuchen, *apply*

for the dissolution of a vow. |

Pa., **Pf.** 3 s. m. c. sf. 3 s.

m. שִׁאֲלָה; **Impf.** 3 s. m. c.

sf. 3 s. f. לְשִׁאֲלָה; 3 p. m.

לְשִׁאֲלוּ; **Imp.** s. m. c. sf. 3

s. m. שִׁאֲלָה; **Inf.** לְשִׁאֲלִי;

Pt. act. s. m. מִשְׁאֵל, p. m.

מִשְׁאֲלִי, 1 s. מִשְׁאֲלָנָא: fra-

gen, *ask*; sq. בִּי sich er-

kunden, *inquire*. || **Af.**, **Pf.**
3 s. f. אוֹשֵׁלָה; **Inf.** אוֹשֵׁל;
Imp. s. m. c. sf. 1 s. אוֹשֵׁלָן;
Pt. act. s. m. מוֹשֵׁל; **p. m.**
מוֹשֵׁל: leihen, *loan*.

¹ שָׁבַח **n. f.**, **sf.** 3 s. f.
שָׁבַחָה; **p. c. sf.** 3 s. f.
שָׁבַחָה: Nachbarin, *woman-neighbor*. || שָׁבַחָה **n.**
f., **sf.** 1 s. † שָׁבַחָה; 1 **p.**
שָׁבַחָה: Nachbarschaft,
neighborhood.

² שָׁבַח **n. m.**, **p.** שָׁבִי:
Span, splinter.

שָׁבַח **vb. Pa.**, **Pf.** 3 **p. m.**
† שָׁבַח: preisen, *praise*. |
Af., **Inf.** אוֹשֵׁלָה; **Pt. act.**
מִשְׁבַּח: verbessern, *improve*.

שָׁבִיל **n. m.**, **p.** שָׁבִיל: Pfad,
path.

שָׁבַח **n. m.**, שָׁבַחָה **n. f.**, שָׁבַח
n. m. et f. 7. || שָׁבַח, שָׁבַחָה,
שָׁבַחָה, שָׁבַחָה † **f.**
שָׁבַחָה 17. || שָׁבַחָה **n. p.**
m. 70. || [שָׁבַחָה] (**hebr.**) **n.**
m., **p.** שָׁבַחָה: Woche, *week*. ||
שָׁבַח **vb. denom. Itpa.**, **Pf.**
1 s. אוֹשֵׁלָה; **Impf.** 3 s. **m.**
לְשָׁבַח: schwören, *swear*. |
Af., **Pf.** 1 s. **c. sf.** 2 **p. m.**

אוֹשֵׁלָה: beschwören, *ad-jure*.

שָׁבַח **vb. Pe.**, **Pf.** 2 s. **m. et f.**
שָׁבַחָה; 2 **p. m.** † שָׁבַחָה;
3 s. **m. c. sf.** 3 s. **m.** שָׁבַחָה,
3 **p. m.** שָׁבַחָה; 3 s. **f. c. sf.**
3 s. **m.** שָׁבַחָה; 3 **p. m.**
† שָׁבַחָה, **sf.** 1 s. שָׁבַחָה, 3 **p.**
m. שָׁבַחָה; **Impf.** 1 s. **c.**
sf. 3 s. **m.** אוֹשֵׁלָה, 3 **p. m.**
אוֹשֵׁלָה; 3 s. **m. c. sf.** 3 s.
f. לְשָׁבַחָה; **Imp. s. m.** שָׁבַח,
1 s. שָׁבַח, 3 s. **m.** שָׁבַחָה,
3 **p. m.** שָׁבַחָה; **s. f.** שָׁבַחָה,
sf. 3 s. **m.** שָׁבַחָה; **p. m. c.**
sf. 3 s. **m.** שָׁבַחָה; **Pt. act.**
s. m. שָׁבַח, 1 **p.** שָׁבַחָה,
2 s. שָׁבַחָה; **pass. p. f.** שָׁבַחָה:
übriglassen, hinterlassen,
fahren lassen, zulassen,
leave over, leave behind,
let go, permit.

שָׁבַחָה **n. p. m.** Blindheit,
blindness.

שָׁבַח **vb. Pa.**, **Pt.** **s. f. d.**
מִשְׁבַּחָה: fehlerhaft, *error-*
neous. | **Itpa.**, **Pf.** 3 **p.**
אוֹשֵׁלָה: sich irren, *err*. ||
שָׁבַחָה **n. f.** Irrtum, *error*.
שָׁבַחָה **n. f.**, **a.** שָׁבַח; **p.** שָׁבִי,
שָׁבַחָה: Sabbat, Woche,

sabbath, week. | חד בַּשָּׁבָא,
'ארבעה, תַּלְתָּא בִּשְׁ, תַּרְי בִּשְׁ
'מַעְלִי שַׁבְּתָא, חֲמִשָּׁא בִּשְׁ, בִּשְׁ
Sonntag, Montag, Dienstag,
Mittwoch, Donnerstag, Frei-
tag, *Sunday, Monday, Tues-
day, Wednesday, Thursday,
Friday.*

שיבהא n. Name eines Dämons,
name of a demon.

שגח vb. **Af.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁגַּח;
3 s. f. אֶשְׁגַּחַת; Pt. act. מִשְׁגַּח:
sich kümmern, *care, mind.*

שגר vb. **Pe.**, Pt. pass. s. m.
d. שְׁגִירָא: heizen, *heat.*

שָׂדָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שְׂדִי,
sf. 3 s. m. שְׂדִיתָה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׂדִיָּה; 3 p.
שְׂדִנְהוּ; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. שְׂדִיתָה; 3 p.
m. c. sf. 3 s. m. שְׂדִיָּה;
Impf. 3 s. m. נִשְׂדִי, sf. 3 p.
לְשְׂדִנְהוּ; Imp. s. m. שְׂדִי, sf.
3 s. f. שְׂדִיָּה; Inf. לְמִשְׂדָּא;
Pt. act. s. m. שְׂדִי, f. שְׂדִיָּא,
p. m. שְׂדוּ, 1 s. שְׂדִינָא, 2 s.
שְׂדִית; pass. s. m. שְׂדִי, f.
שְׂדִיָּא, p. f. שְׂדִין: werfen,
cast.

שדר vb. **Pa.**, Pf. 1 s. c. sf.
2 s. m. שְׂדִרְתָּיָה, 3 s. m.

שְׂדִרְתָּה; 3 s. m. שְׂדִר; f.
שְׂדִרְתָּה, sf. 3 s. m. שְׂדִרָה;
3 p. m. שְׂדִרוּ, sf.
שְׂדִרְוָה; 3 s. m. שְׂדִרִין;
Impf. 1 s. אֶשְׂדִר; 1 p. נִשְׂדִר,
sf. 3 s. m. נִשְׂדִרָה; 3 s. m.
לְשְׂדִר; 3 s. f. תִּשְׂדִר; Imp.
מִשְׂדִר; Pt. act. s. m. מִשְׂדִר;
p. m. מִשְׂדִרִי, 1 s. מִשְׂדִרְנָא:
senden, *send.*

שדת n. m., שָׂדָא n. f. 6. ||
שְׂתַעֲשִׂדָה, f. שְׂתָּה (-)סר,
שְׂתִי, שְׂתִין[†] || 16. || שְׂתִיָּה
n. p. m. 60. || שְׂתִיָּה n. f. 6.

שדא vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m.
לְ: zurück-
c. sf. 3 p. נִשְׂדִנְהוּ: zurück-
halten, *detain.* | **Itpa.**, Impf.
3 s. m. לְשְׂתִיָּה: verweilen,
tarry.

¹ שוא vb. **Pe.**, Pt. pass. שְׂוִי,
p. שְׂוִי: wert, preiswert,
billig, *worth, cheap.* | **Af.**,
Imp. p. אֶשְׂוִי: sq. vb. billig,
cheap.

² שוא vb. **Pa.**, Pf. 1 s. שְׂוִי,
sf. 2 p. שְׂוִינְכוּ, 3 s. m.
שְׂוִיָּה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׂוִיָּה; 3 p. m.
c. sf. 2 s. m. שְׂוִינְךָ; Imp.
לְשְׂוִיָּה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

- Inf. לְשׂוּי, sf. 3 s. m. לְשׂוּיָה: setzen, machen, *set, render*.
 שׂוּב vb. **Pa.**, Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשׂוּיָה: abschätzen, *estimate*.
 שׂוּע vb. **Pe.**, Pt. pass. p. f. שׂוּעָה: verpichen, glätten, *plaster, make smooth*. | **Itpe.**, Pf. 3 p. [†]אֶתְשׂוּעָה: glatt werden, *become smooth*. || שׂוּעָה n. m., שׂוּעָתָה n. f. Mörtel, Spund, *cement, sealing clay*.
 שׂוּף vb. **Pe.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. שׂוּפָה; Imp. שׂוּף; Pt. act. p. m. שׂוּפָה; pass. p. m. שׂוּפָה: reiben, abreiben, *rub, wear out*. | **Pa.**, 3 p. c. sf. 3 s. f. שׂוּפָה: id.
¹שׂוּק n. m. שׂוּקָה. Marktplatz, *market place*.
²שׂוּק n. [f.] שׂוּקָה. Schenkel, Fuß, *leg*.
 שׂוּר vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. שׂוּרָה; Pt. act. שׂוּר: springen, *leap*. | **Pa.**, Pt. act. שׂוּר: id.
 שׂוּרָה n. m. Mauer, *wall*.
 שׂוּשְׁבִינָה n. m. Hochzeitskammerad, *best man*.
 שׂוּחָה v. שׂוּחָה. **שׂוּחָה** n. m. Bestechung, *bribe*.
 שׂוּחָה vb. **Pe.**, 3 p. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה; Impf. 3 s. m. שׂוּחָה; Imp. p. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה: schlachten, *slaughter*.
 שׂוּחָה n. m. Last (eig. Erhitzung), *load (prop. heat)*.
 שׂוּחָה vb. **Pa.**, Pt. act. p. m. שׂוּחָה: fronen lassen, *impose forced labor*.
 שׂוּחָה vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. d. שׂוּחָה Narr, *fool*. | שׂוּחָה n. f. Torheit, *folly*.
 שׂוּחָה vb. **Itpe.**, Pf. 1 s. שׂוּחָה: sich ausstrecken, *stretch oneself*.
 שׂוּחָה vb. **Pe.**, Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. שׂוּחָה: wegschwemmen, *wash away*.
 שׂוּחָה vb. **Pe.**, Impf. 1 s. שׂוּחָה; Inf. שׂוּחָה: bestreichen, *smear (apply a salve)*. || שׂוּחָה n. m., c. שׂוּחָה; sf. 1 s. שׂוּחָה; 2 s. שׂוּחָה; p. c. sf. 2 p. m. שׂוּחָה: Urkunde, *document*.
 שׂוּב vb., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שׂוּבָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. שׂוּבָה; Inf. c. sf. 1 s. שׂוּבָה: id.

3 s. m. לְשִׁיו[ו]בָּה: erretten, *deliver*.
 שִׁצָּא n. m., p. שִׁצִּי: Flosse, *fin*.
 שִׁירָא (gr.) n. m. p. Seide, *silk*.
 שִׁשָּׂא n. m. Alabaster, *alabaster*.
 שָׁבָּ vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁבְבָנָּ; 3 s. f. שָׁבְבָּ; 3 p. m. שָׁבְבוּ; Pt. act. s. m. שָׁבֵב, f. שָׁבְבָּ, p. m. d. שָׁבְבִי, f. שָׁבְבִי: sich legen, liegen, schlafen, sterben, *lie down, lie, sleep, die*.
 שָׁכָּ vb. Pe. (Af.), Pf. 1 s. sf. 3 s. m. אֲשַׁכְּחִיתָהּ, f. אֲשַׁכְּחִתָּהּ, p. m. אֲשַׁכְּחִתָּהּ; 1 p. אֲשַׁכְּחִינִי; 3 s. m. אֲשַׁכְּחֵן; 3 s. m. אֲשַׁכְּחָהּ, 3 p. m. אֲשַׁכְּחֵנָּה; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אֲשַׁכְּחִיתָהּ; 3 p. m. אֲשַׁכְּחוּ; אֲשַׁכְּחָהּ, sf. 3 s. m. אֲשַׁכְּחָהּ; Impf. 2 s. m. תִּשְׁכַּח; Pt. act. מִשְׁכַּח, 1 s. מִשְׁכַּחָּ, 2 s. מִשְׁכַּחָּ; pass. s. m. שְׁכַּח, f. שְׁכַּחָּ, 2 s. שְׁכַּחָּ: finden, *find*; Pt. pass. sich befindend, antreffbar, *found, frequent*. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אֲשַׁכְּחָהּ; Inf. אֲשַׁכְּחִי; Pt. p. m. מִשְׁכַּחֲחִין: gefunden werden, *be found, be met with*.
 שָׁכָּ (hebr.) vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁכְחָנָּ, sf. 3 p. שָׁכְחֵנָּה; Pt. act. 1 p. שָׁכְחִינִי: vergessen, *forget*. | Itpe., Pt. s. f. מִשְׁכַּחָּ, pass.
 מִשְׁכַּחָּ n. m., p. מִשְׁכַּחָּ: Becken, *basin*. | מִשְׁכַּחָּ, מִשְׁכַּחָּ n. f. kleines Becken, *small basin*.
 שְׁכִינָּה n. f., p. שְׁכִינָּה: die Gegenwart Gottes, *the Divine Presence*. || מִשְׁכַּחָּ vb. pfänden, *pawn*. | מִשְׁכַּחָּ (כ) n. f. Pfand, *pledge*.
 שְׁכָּרָא n. m. Rauschtrank, *intoxicating drink*.
 שָׁלָּ vb. Itpe., Pf. 1 p. אֲשַׁלֵּין: vergessen, *forget*.
 שָׁלָּ vb. Pe., Pf. 3 s. f. שָׁלָּהּ; 3 p. f. שָׁלָּהּ; Impf. 3 s. m. לְשַׁלָּהּ; 3 p. לְשַׁלָּהּ; Imp. שָׁלָּ; Pt. pass. שְׁלָּהּ, d. שְׁלָּהּ, sf. 3 s. f. שְׁלָּהּ: 1. senden, *send*; Pt. pass. Bote, *messenger*; 2. ausziehen, *take off*. |

Pa., Pt. act. p. מְשַׁלֵּחַ: ausziehen, *strip off*.
 שָׁלוֹם vb. **Pe.**, Impf. 3 s. m. לְשַׁלֵּם; Pt. act. שָׁלַם: herrschen, *rule*. || שְׁלִיטָא n. m., p. שליט: Herrscher, Machthaber, *ruler, potentate*. || שְׁלִטָּן n. m., d. שְׁלִטָּנָא: Herrschaft, *dominion*.

שְׁלִיחָא, מְלִיחָא, מְלִיחָא n. f. Nachgeburt, *after-birth*.

שָׁלוֹל vb. Itpalp., Impf. 3 s. m. לְשַׁלֵּל: lose werden, *be loosened*. || שֵׁן שְׁלִיחָא n. f. Kette, *chain*.

שָׁלַם vb. **Pe.**, Pf. 3 p. שָׁלַמוּ; Inf. מְשַׁלֵּם: vollendet sein, *be completed*. | **Pa.**, Impf. 1 s. אֶשְׁלֵם; 3 s. m. לְשַׁלֵּם; Inf. לְשַׁלֵּם; Pt. act. 2 p. מְשַׁלְּמָן: bezahlen, *pay*. | **Itpa.**, Pt. מְשַׁלֵּם; 1 s. מְשַׁלְּמָא, 2 s. מְשַׁלְּמָתָא: vergolten werden, bezahlt werden, *be requited, receive an indemnity*. || **Af.**, Pf. 1 s. אֶשְׁלֵם; 2 s. m. אֶשְׁלֵמָתָא; Inf. c. sf. 3 p. m. לְאַשְׁלֵם[וּ] מְנָהוּ: ausliefern, *deliver*. || שָׁלוֹם n. m., d. שְׁלָמָא: Friede, *peace*. לְ עַבְדִּי שָׁלוֹם

stiften unter, *make peace among*. עַבְדִּי שָׁלוֹם Frie-den schließen mit, *make peace with*. לְ יְהוָה שָׁלוֹם begrüßen, *salute*. שְׁלָמָא עֲלֶיךָ Friede sei mit dir, *peace be with you*. | בְּשָׁלָמָא adv. recht, *correct*. || שְׁלָמָא n. m. Vollkommener, *perfect man*.

שָׁלַף vb., Pt. pass. s. m. שְׁלִיף, f. שְׁלִיפָא: abziehen, *draw off*. || שְׁלֹפָא n. m., p. c. שְׁלֹפִי: der (das Schwert) herauszieht, zückt, *he who draws (the sword)*.

שְׁמָא n. m., sf. 1 s. שְׁמִי; 2 s. m. שְׁמִיךָ; 3 s. f. שְׁמָהּ; 3 p. שְׁמִיהוּ: Name, *name*. | מְשָׁם praep. wegen, *on account of*. | מְשָׁם conj. weil, *because*.

שְׁמַיָּא n. p. m., c. שְׁמִי: Him-mel, *heaven, Heaven*.

שְׁמָדָא n. m. Verfolgung, *persecution*.

שָׁמַט vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁמִיטָא; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נִשְׁמִיטָא; Inf. c. sf. 3 s. m. לְנִשְׁמִיטָא; Pt. pass. p. m. שְׁמִיטָא: los-

machen, ablösen, *loosen*, *detach*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אֶשְׁמַט; 3 s. f. c. sf. 1 s. אֶשְׁתַּמֵּט; Pt. s. f. מִשְׁתַּמֵּט, p. m. מִשְׁתַּמֵּי, f. מִשְׁתַּמֵּ: sich ablösen, lose werden, entschlüpfen, *become detached, loosened, escape*. || **Pa.**, Impf. 3 s. f. תִּשְׁמַט; Pt. act. s. f. מִשְׁמַט: erlassen, *remit*.

שִׁמְכָא n. m., p. שְׁמִי: Zwiebel, *onion*.

שָׁמִי adj. fett, *fat*. || שְׁמֵנָא, שְׁמֵנָא n. m., sf. 3 p. שְׁמֵנִיהוּ, שְׁמֵנִיהוּ: Fett, *fat*.

שמע vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שָׁמַעְתִּי; 1 p. שָׁמַעְתִּי; 3 s. m. c. sf. שָׁמַעְתָּ, f. שָׁמַעְתְּ, p. שָׁמַעְתְּהוּ; 3 s. f. שָׁמַעְתָּ, sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ; Impf. 1 p. c. sf. 2 s. m. נִשְׁמַעְנָה; 3 p. c. sf. 2 s. m. נִשְׁמַעְנָה; Imp. שָׁמַע; Pt. act. s. m. שָׁמַע, d. שָׁמַעְתָּ, sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ, p. שָׁמַעְתִּי, 2 s. שָׁמַעְתְּ; pass. s. m. שָׁמַעְתִּי, f. שָׁמַעְתְּ: hören, bedienen, folgern, *hear, listen, attend, deduce*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁמַע; Impf. 3 p. f. לִשְׁמַעְנָה; Pt. p. f. מִשְׁתַּמֵּעַ: gehört

werden, *be heard*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁמַעְנָה; Impf. 1 s. אֶשְׁמַע, sf. 3 s. f. אֶשְׁמַעְתָּ; 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁמַעְתָּ; Imp. p. f. אֶשְׁמַעְנָה; Inf. c. sf. 1 p. לִשְׁמַעְנָה; Pt. act. מִשְׁמַע: ertönen lassen, verkünden, bedeuten, *cause to be sounded, declare, tell, signify*. || שְׁמַעְתָּא, שְׁמַעְתָּא n. f., p. שְׁמַעְתָּא: halachische Überlieferung der nachtannaitischen Zeit, *post-tannaitic halakic tradition*. || שְׁמַעְתָּא n. m., p. c. sf. 3 s. m. שְׁמַעְתָּא: Ruf, *reputation*.

¹שמע vb. **Pa.**, Pt. act. מִשְׁמַע: bedienen, *attend*. | **Itpa.**, Impf. 3 s. m. לִשְׁמַעְנָה; Inf. לִשְׁמַעְנָה; Pt. 1 s. מִשְׁמַעְנָה: sich bedienen, *make use*.

²שמש n. f. Sonne, *sun*. שְׁמֵשׁ n. m. Sesam, *sesame*. שְׁמֵשׁ n. m. Ameise, *ant*.

שמע vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁמַעְתָּ;

Pt. pass. 1 s. מִשְׁמַחֲנָא: in den Bann tun, *excommunicate*. || שְׁמַחָא n. f. Bann, *ban*.
 שָׁנָא vb. **Pe.**, Pt. act. שָׁנִי: verschieden sein, *be different*. | שָׁנָא מִי worin ist es verschieden? *wherein is it different?* | לֹא שָׁנָא es ist nicht verschieden, *it is not different*. || **Pa.**, Pf. 1 s. שָׁנִי; 1 p. †שָׁנִינָא; †שָׁנִינִן; שָׁנִינָה, sf. 3 p. שָׁנִינָה; 3 s. m. שָׁנִי; Impf. 1 s. אֶשְׁנִי; 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁנִיָּה; Imp. שָׁנִי; Pt. act. s. מִשְׁנִי, p. m. מִשְׁנִי, f. מִשְׁנִי: 1. ändern, wechseln, *change*; 2. einen Einwand widerlegen, *remove a contradiction, answer an objection*. | **Af.**, Imp. אֶשְׁנִי: wechseln, *change*. || שָׁחָא n. f., p. †שָׁחִי, שָׁחִי; c. שָׁחִי; d. †שָׁחִיָּה; sf. 3 s. m. שָׁחִיָּה: Jahr, *year*. | לְשָׁנָא nach einem Jahre, *after a year*.
 שָׁנָא n. f., p. שָׁחִי; sf. 1 s. שָׁחִי; 3 s. m. שָׁחִיָּה: Zahn, *tooth*. | מִשְׁנָחָא n. f. Fels, *rock*.
 שָׁנָא n. m. Katze, *cat*.

יִשָּׁן v. שָׁנָא.

שָׁעָא n. f., p. †שָׁעִין, שָׁעִי: Stunde, *hour*. || הִשָּׁחָא adv. jetzt, *now*.

שָׁעָא vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁחָא; 3 s. f. אֶשְׁחָא; 3 p. m. אֶשְׁחָעוּ; Imp. אֶשְׁחָעִי; Pt. act. מִשְׁחָעִי: erzählen, *relate*. || שָׁחָא n. f. Gespräch, *talk*.

שָׁעֲבֹדָא v. עָבַד.

שָׁעָר vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. שָׁעַר; Inf. לְשָׁעֲוִרִי: abschätzen, *estimate*. || שָׁעֲוֹרָא n. m., c. שָׁעֹר: Maß, *measure*.

שָׁפְמָנָא n. m. Tor, *fool*.

שָׁפָא vb. **Pe.**, Imp. שָׁפֵךְ; Pt. שָׁפֵךְ: ausgießen, *pour out*. | **Itpa.**, Pf. 3 s. m. אֶשְׁפִּיךָ, pass.

שָׁפָא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. †שָׁפֵלְתִי, שָׁפֵלִי; Imp. שָׁפֵל: nach unten sehen, *look below*. | **Af.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. אֶשְׁפִּלוּהָ: niedrig machen, *lower*. || שָׁפִיל adj. niedrig, *low*. || בְּשָׁפֵלָא bergab, *down hill*. || שָׁפֹלָא n. m., p. sf. 3 s. m. לָהּ: Saum, *skirt*.
 שָׁפָא **Pe.**, Pf. 3 p. †שָׁפֵעוּ: strömen, *overflow*.

שִׁפְץ vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 p. f. שִׁפְצָנִי; Impf.
2 s. m. שִׁפְץ: ausbessern,
repair.

שָׁפַר vb. **Pe.**, gefallen, *please*. ||
שָׁפִיר adj., d. שְׁפִירָא, f.
שְׁפִירָא, p. f. שְׁפִירָן: schön,
beautiful. | שְׁפִירָא adv. recht,
correctly. || שְׁפָרָא n. m., sf.
2 s. m. שְׁפָרָה: Schönheit,
beauty.

¹שָׂקָא vb. **Pe.**, Pt. act. c. sf.
3 s. m. שְׂקִיָּה: ausschenken,
give to drink; Pt. act. Mund-
schenk, *butler*. | **Af.**, Pf.
1 p. sf. 3 s. m. אֲשָׁקִינָה;
3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲשָׁקִיָּה;
3 p. m. אֲשָׁקִינֵהוּ; 3 p. c. sf.
3 s. m. אֲשָׁקִיָּה; Impf. 1 s.
c. sf. 2 s. m. אֲשָׁקֶנָּה; Impf.
c. sf. 1 s. אֲשָׁקֶנָּה, p. c. sf.
3 s. m. אֲשָׁקִיָּה; Pt. act. p.
m. מְשָׁקוּ: zu trinken geben,
give to drink.

²שָׂקָא vb. **Pe.** = שָׁקַל.
שָׁקַל vb. **Pe.**, Pf. 1 s. שִׁקְלֵת;
שָׁקֵל, sf. 3 s. m. שִׁקְלִיתָה;
3 s. f. שִׁקְלִיתָא, 3 p. m.
שִׁקְלֵנָה; 1 p. c. sf. 3 p.
שִׁקְלֵנָה; 2 s. m. שִׁקְלֵת, sf.
3 p. שִׁקְלֵנָה; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שִׁקְלָה, f. שִׁקְלָה;
3 s. f. שִׁקְלָתָה, sf. 3
s. f. שִׁקְלִיתָה; 3 p. c. sf. 3
s. f. שִׁקְלֵנָה; 3 p. שִׁקְלֵנָה;

Impf. אֲשָׁקֵל; 3 s. m. נִשְׁקַל,
sf. 3 p. לְשִׁקְלֵנָה; 3 p. c.
3 s. f. לְשִׁקְלֵנָה; Imp. שָׁקֵל,
sf. 3 s. m. שִׁקְלָה, 3 p.
שִׁקְלֵנָה; s. f. שָׁקֵל; p. m.
שָׁקֵל; Pt. act. שָׁקֵל, p. שָׁקֵל;
1 p. שִׁקְלִינָן, 2 s. שִׁקְלֵת;
pass. s. m. שָׁקִיל, f. שָׁקִילָא;
p. f. שִׁקִּילָן: nehmen, *take*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֲשִׁתֵּקֵל;
Pt. p. f. מִשְׁתַּקֵּלָן, pass.

שָׁקַר vb. **Pa.**, Pf. 3 s. m. שָׁקַר;
Inf. שְׁקוּרִי, sq. בָּ: betrügen,
deceive. || שְׁקָרָא: Lüge, *lie*. ||
שְׁקָרוּרִי n. m. Lügner, *liar*.

שָׂרָא vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c.
sf. 3 s. m. שְׂרִיָּה, f. שְׂרִיָּה;
שְׂרִיָּא, p. שְׂרִינָה; 3 s. f.
שְׂרֵתָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. f.
שְׂרִינָה, p. m. שְׂרִינָה; 3 p.
f. שְׂרִינָה; Impf. 3 s. m.
לְשָׂרִי; Imp. שָׂרִי; Inf. מְשָׂרָא;
Pf. act. שָׂרִי, p. שָׂרוּ; pass.
s. m. שָׂרִי, f. שְׂרִיָּא: lösen,
erlauben, *loosen, permit*. |
Itpe., Pf. 3 s. m. אֲשִׁתֵּרִי;

Impf. 2 p. m. תִּשְׁתָּרוּ: Er-
laubnis erhalten, *receive*
permission. | Af., Pf. 3 s.
m. אֶשְׂרִי: wohnen lassen,
cause to dwell. || מִשְׁרִיתָא
n. f., p. c. sf. 1 s. מִשְׁרִיתִי:
Lager, *camp*; p. Truppen,
troops. || שְׁרוּתָא n. f., sf.
2 s. m. שְׁרוּתִי(י): Mahlzeit,
meal.

שררב vb. It., Pf. 3 s. m.
אֶשְׁתַּרְבֵּב; Inf. אֶשְׁתַּרְבֵּבִי:
herabgleiten, *slip down*.

שָׂרְנָא n. m., p. שְׂרָנִי: Lampe,
lamp.

שְׂרִיקָא n. m., p. שְׂרִיקִי: Flecken,
Faden, *spot, thread*.

שָׂרַף vb. Pe., Impf. 3 s. m.
נִשְׂרַף: schlürfen, *sip*.

שְׂרִיר adj. p. f. שְׂרִירָן: fest,
firm.

שַׁת v. שַׁת.

שַׁתָּא v. שַׁנָּא.

שְׁתִּי vb. Pe., Pf. 2 s. m. שְׁתִּיתָ;
sf. 3 s. m. אֶשְׁתִּיתָה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׁתִּיתָה; Impf.
1 p. גִּשְׁתִּי; 2 s. m. תִּשְׁתִּי,

p. † תִּשְׁתִּין; Imp. אֶשְׁתִּי;
p. m. אֶשְׁתִּי; Inf. מִשְׁתָּא,
מִשְׁתִּיָּא; Pt. act.
לְמִשְׁתִּי, 2 s. שְׁתִּיתָ: trinken,
drink. || מִשְׁתִּיָּא n. m. Ge-
tränk, *drink*.

שְׁתִּל vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁתִּלִּי;
2 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁתִּלְתָּה;
3 p. † שְׁתִּלוּ; Impf. 1 s. אֶשְׁתִּל;
Pf. act. שְׁתִּלִּי, p. שְׁתִּלִּי, 1 s.
שְׁתִּלְנָא: pflanzen, *plant*.

שְׁתַּפָּא n. m., p. שְׁתַּפִּי: Genosse,
partner. || שְׁתַּפּוּתָא n. f. Ge-
nossenschaft, *partnership*. ||

שְׂתַף vb. denom. Pa., Impf.
3 s. m. לְשַׂתַּף: zugesellen,
associate. | Itpa., Impf. 1 s.
אֶשְׂתַּתַּף; 3 s. m. לְשַׂתַּתַּף;
Infin. אֶשְׂתַּתַּפִּי, sq. בְּהִידִי:
sich beteiligen, *take part*,
participate.

שְׁתַּק vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁתַּקִּי;
אֶשְׁתַּק; 3 s. m. שְׁתַּק; 3 p.
אֶשְׁתַּקוּ; Pt. act. שְׁתַּק:
schweigen, *be silent*. || שְׁתִּיקוּתָא n. f.
Schweigen, *silence*.

ת

תַּאנָּא n. m., s. f. תַּאנָּה: Krone,
crown.

תַּאנְתָּא n. f., p. תַּאנִּי: Feige,
fig.

תְּבוּחָא n. f. Arche, *ark*.

תְּבָנָא n. m. Stroh, *straw*.

תְּבַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.

3 p. m. תְּבַעֲתָנָהּ: auffordern, *ask, accost*.

תִּבַּר vb. **Pe.**, Pt. act. s. m. c.

sf. 3 p. m. תִּבְרָנָהּ: zerbrechen, *break*. | **Itpe.**, Pf.

3 s. m. אֶתְבַּר; Impf. 3 s. m.

לִתְבַּר: pass. || תִּבְרָא n. m.

Unglück, *misfortune*.

תַּגְרָא v. גָּרָא.

תַּגְרָא (ass.) n. m. Kaufmann, *merchant*.

תִּבְנָא vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תִּבְנָא; 3 s. m. תִּבַּ; Imp. s. f. תִּבְּי:

zurückkehren, *return*. | **Af.**, 1 p. תִּבְנָא, sf. 2 s. m.

אֶתְבְּנָא, 3 s. m. אֶתְבְּנָה, 3

p. m. אֶתְבְּנָהּ; 2 s. m. c. sf.

1 s. אֶתְבְּנָן; 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶתְבְּנָה; Pt. act. s. m.

מְתִיב, מִתְּבַ, p. m. מְתִיב,

2 s. מִתְּבָה: Einwendung

erheben, *raise an objection*. |

Ittaf., Pf. 3 s. m. אֶתְוִרַּב:

widerlegt werden, *be refuted*.

|| תִּיּוּבְתָא n. f., p. תִּיּוּבְתָא:

Widerlegung, *refutation*. ||

תִּב, תִּבָּ adv. wiederum,

again.

תִּיּוּמָא n. m. Knoblauch, *garlic*.

תִּיּוּא n. m. Ochs, *ox*.

תִּיּוּתָא (etym.?) n. m., p. 1 s.

תִּיּוּ: Kleid, *garment*.

תִּיּוּתִי, תִּיּוּתִי praep.,

sf. 2 s. m. תִּיּוּתִי; 3 s. m.

תִּיּוּתִי, p. m. תִּיּוּתִי: unter,

under. || מִלְתַּחַת adv. unten,

beneath. || תִּיּוּ, תִּיּוּ adj.,

d. תִּיּוּתִי; p. תִּיּוּתִי: unterer,

lower. || לְתִיּוּ adv.

unten, *beneath*. || תִּיּוּ vb.

denom. **Pa.**, Impf. 3 s. m.

לְתִיּוּ; 1 p. נִתְיּוּ: nach unten

bringen, *bring down*.

תַּחַל v. חָלַל.

תִּיּוּא n. m. Tisch, *table*.

תִּיּוּלָא n. m. Kinderlosigkeit,

childlessness.

תִּיּוּלָא n. m., p. תִּיּוּלִי: Schmerz,

pain.

תִּיּוּלָתָא n. f. Purpur(farbe und

-stoff), *violet (color and*

stuff).

תִּיּוּתָא, תִּיּוּתָא (pers.?) n. m.,

p. תִּיּוּ: Thronsessel, *chair*.

תִּיּוּ vb. **Pe.**, Pf. 1 p. תִּיּוּ;

3 s. m. c. sf. 3 s. m. תִּיּוּ,

p. f. תִּיּוּתִי; 3 p. תִּיּוּ; Impf.

2 p. m. תִּיּוּלִי; Pt. act. s. m.

תִּיּוּ; pass. s. f. תִּיּוּלָא: (auf-)

Mišna lehren, *instruct in the Mishna.* || תנא n. m., p. תנאי: Tanna (doctor Mišnicus).

² תנא vb. Af., Pf. 3 p. m. תנאו: verabreden, *make an agreement.*

תנח v. נוח.

תנינא n. m. (f.) Seeungeheuer, *sea monster.*

תנורא n. m., p. תנורי: Ofen, *oven.*

תעלא n. m., p. תעלי: Fuchs, *fox.*

תעניתא v. ענא³.

תפס vb. Pe., Pf. 2 p. c. sf. 3 s. f. תפסותה, תפסיתיה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. תפסיה (תפשה); 3 p. m. c. sf. 3 s. m. תפסיה; Imp. s. m. c. sf. 3 s. m. תפשה; p. m. c. sf. 3 s. m. תפסיה, f. תפסיה; Pt. act. s. m. תפס, p. m. תפסי; 1 p. תפסין: ergreifen, in Besitz nehmen, *seize, take possession.* | Itpe., Pt. 2 s. תפסית: ergriffen werden, *be seized.*

תפ vb. Pe., Pf. 2 p. תפיתו: speien, *spit.*

¹ תקל vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. תקלה; Impf. 3 s. m. לתקל, Pt. act. תקל: 1. wägen, *weigh*; 2. wiegen, aufwiegen, *weigh, be equal.* || מתקל (ק), sf. 3 s. m. מתקלה, מתקלה: Gewicht, *weight.*

² תקל vb. Itpe., Pf. 3 s. m. לתקל, f. תתקל: straucheln, *stumble.*

תק vb. Pe., Pt. act. p. f. תקני: gerade, recht, *straight, right.* || Pa., Pf. 3 s. m. תקן, p. m. תקנו; Inf. לתקוני; Pt. pass. s. m. מתקן, f. d. מתקנתא: anordnen, richtig stellen, *order, set in order.* || תתקנא n. f., sf. 3 s. m. תתקנא: Verordnung, Besserungsmittel, *ordinance, means of improvement, remedy.*

תק vb. Pe., Pt. act. p. m. תקפי: stark sein, *be strong.* | Itpa., Pt. p. m. מתקפו: sich anstrengen, *strain oneself.* | Af., Pt. act. מתקף: eine starke Frage stellen, *ask a strong question.* || תקפא n. m., c. תקף: Stärke, Heftigkeit, *strength, vehemence.*

¹ תרא vb. Pe., Impf. 3 p. לתרו: aufweichen, *dissolve.*

² vb. Af. , Pf. 1 p. אַתְּרִינֵן : verwarnen, <i>forewarn</i> .	תְּרִינָה n. f. Cypresse, <i>cy-</i> <i>press</i> .
תִּרְבָּא n. m. Fett, <i>fat</i> .	תְּרִנְגָּלָא (תְּרִנְגָּלָא) n. m. Hahn, <i>cock</i> . תְּרִנְגָּלָתָא n. f. Henne, <i>hen</i> .
תְּרַגְמוּ vb., Pf. 3 p. m. תְּרַגְמִינָן : Pt. act. 1 p. מְתַרְגְּמִינָן : über- setzen, erklären, <i>translate</i> , <i>interpret</i> .	תְּרַעָא n. m. Tür, <i>door</i> .
תִּרְךָ vb. Pa. , Pf. 3 s. m. תִּרְךָ : verstoßen, <i>repudiate</i> .	תִּרְצֵנָהוּ vb. Pa. , Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. תִּרְצֵנָהוּ ; Pt. act. מְתַרְצֵנָהוּ ; pass. s. f. d. מְתַרְצֵנָהוּ : zu- rechtstellen, richtig stellen, <i>set aright, correct</i> .
תִּרְסָה vb. denom. Af. , Pf. 2 s. m. אַתְּרִסָּה ; 2 p. m. אַתְּרִסָּהוּ : sich widersetzen, <i>oppose</i> .	תִּשְׁעָה n. m., תִּשְׁעָה n. f. 9.
תִּרְסָהוּ n. m. Widersetzlich- keit, <i>rebelliousness</i> .	תִּשְׁעָה , f. תִּשְׁעָה עֲשִׂירָה תִּשְׁעָה , תִּשְׁעָה (תִּשְׁעָה) 19.

B.

Hebräisches Wörterverzeichnis.

Hebrew Glossary.

תִּבְרָקָה n. f. Fackel, <i>torch</i> .	תִּבְרָקָה vb., Inf. תִּבְרָקָה : das will sagen, <i>that is</i> .
תִּכְרֵה n. f., p. תִּכְרֵהוּ : Über- dachung, <i>covering</i> .	תִּכְרֵהוּ conj. obwohl, <i>although</i> .
תִּמְאָר vb. Pi . Pt. pass. תִּמְאָר : verspätet, <i>belated, post-</i> <i>dated</i> .	תִּמְאָר n. m., p. תִּמְאָר : Lügner, <i>liar</i> .
תִּי adv. nicht, <i>not</i> .	תִּי n. f. Segen- spruch am Sabbatausgang, <i>benediction at the outgoing</i> <i>of the sabbath</i> .
תִּיךְ adv. weiter, <i>further on</i> .	
תִּיכְרֵה conj. wenn nicht, <i>if</i> <i>not</i> .	

בוא. *בִּיאָה* n. f. Untergang, *setting*.

בול (gr.) n. m., p. *בּוֹלְאוֹת*: Ratsherr, *councillor*.

בחר vb. *Ho.*, Pt. *מִבְּחָר*: auslesen, *choice*.

בטח vb. *Ho.*, Pt. 1 s. *מִבְּטַחֲנִי*: gewiß sein, *be certain*.

בטל vb. *Pi.*, Pf. 3 s. f. *בִּטְלָה*: unterbrechen, *interrupt*. ||

בטול n. m. Unterbrechung, *interruption*.

בקש vb. Nitp. = Hitp.

ברא: *בְּרִיָּה* n. f. Schöpfung, *creation*. || *בְּרִיָּה* n. f. Geschöpf, *creature*.

ברר: *בְּרִירָה* n. f. Sonderung, *separation, selection*.

בת n. f. || *בַּת קוֹל* Stimme, *voice*. || *בְּבַת אֶחָת* auf Einmal, *at one and the same time*.

גָּבַהּ vb. einziehen, *collect*.

גוי n. m. Nichtjude, *Gentile*.

גוף n. m. Körper, Wesen, *body, essence*.

גִּיּוּרָה n. f.: *גִּיּוּרָה שָׂוָה* Analogie-Beweis, *proof by analogy*.

גָּמַר n. m. Vollendung, *completion*.

גִּלְגָּלֶת n. f. Feige, *fig*.

גִּלְגָּלֶן n. m. Schlemmer, *glutton*.

הִגָּמָה (gr.) n. f. Gleichnis, *likeness*.

דק n. m., p. *דְּקִין*: Flor im Auge, *cataract*.

דָּקָל n. m. Palme, *palm-tree*.

הֵיאָדָּה adv. wie? *how?*

הפרכוס (gr.) = *ὑπαρχος*.

וְדִי n. m., p. *וְדִאוֹת*: Gewißheit, *certainty*. || *וְדִי* adv. gewiß, *certainly*.

וָבִי adj., p. *וְכָבִיד*: würdig, *worthy*.

זון vb. *Ni.*, Pt. *זָנוּן*: gespeist werden, *be fed*.

חול vb. Pf. 3 s. m. *חָל*: fallen, *fall*.

חָם וְשָׁלוֹם Gott behüte, *God forbid*.

חֲזוּקָה n. f., c. *חֲזוּקָת*: Präsumtion, *presumption*.

חלק vb. *Ni.*, verschiedener Meinung sein, *be of a different opinion*.

חֲמָה n. f. Sonne, *sun*.

חמר vb. Pt. pass. חָמַר: schwer, *heavy, weighty*.

מִחְמָה praep. wegen, *on account of*.

טול vb. **Hi.** werfen, *cast*.

מָלִית n. f. Mantel, *mantle*.

טפל vb. **Ni.** sich anschließen, *attach oneself*.

יאל conj. da, *since*. ||

הִילָכָה adv. also, *hence*.

יְסוּרִין n. p. m. Leiden, *suffering*.

ישיבה n. f. Akademie, *college*.

ישר **Pi.** stark machen, *make strong*.

כִּי praep., sf. 1 s. כִּמֹּחִי.

שׁ conj. sobald als, nachdem, *as soon as, since*.

כֵּן adv. so, *thus*.

כֵּן adv. hier, *here*. | מֵכֵּן von jetzt ab, *from now on*.

כנס vb. **Ni.** eintreten, *enter*.

בֵּית הַכֶּסֶּף Abtritt, *privy*.

כִּפְּרָה n. f. Sühne, *atonement*.

כרך vb. umschlingen, *wind about*.

לוה vb. **Pa.** begleiten, *accompany*.

לוה² הֶלְוָאָה n. f. Darlehen, *loan*.

לָשׁוֹן n. f. Bedeutung, *meaning*.

מַה-שֶּׁ מַה-שֶּׁ dasjenige, welches, *that which*. || אַחַת בְּמָה עַל-אֶחָת בְּמָה um wieviel mehr, *how much the more*.

מִיתָה n. f. Tod, *death*.

מֶרֶץ praep., sf. 3 s. m. הַמֶּרֶץ.

מִנָּה n. m. Zahl, *number*.

מִסְרִי vb. Pt. act. 1 s. מִסְרִי.

מִרְגָּלִיּוֹת (gr.) n. f., p. מִרְגָּלִיּוֹת: *Perle, pearl*.

נדה n. m. Bann, *excommunication*.

נָטַל vb. erheben, nehmen, *lift, take*.

נִיב שִׁפְתִּים Oberlippe, *upper lip*.

נִם n. m., p. נִפְסִין: Wunder, *miracle*.

סבב vb. **Hi.** zu Tische liegen, *recline at table*.

סבר vb. Pt. pass. סָבַר meinent, *of the opinion*.

סִיָּה n. m. Eselsfüllen, *foal of an ass*.

סָנִיף n. m. Ansatz, *attachment*.

סָפֵק n. m., p. סִפְּקוֹת: Zweifel, *doubt*.

סרב vb. **Pi.** sich weigern, *refuse.*

סתר vb. widersprechen, *contradict.*

עגל vb. **Pi.** einen Kreis bilden, *form a circle.*

עוד : עוד מבעוד יום während des Tages, *while it is yet day.*

עין : עין מיעין praep. nach Art von, *after the manner of.*

עכשו adv. jetzt, *now.*

עלב vb. bedrücken, *oppress;*
Pt. pass. unglücklich, elend, *miserable.* | **Ni.** pass.

עלה vb. angerechnet werden, *be counted.* | **Hi.** nennen, *name.*

ענות n. f. Bescheidenheit, Sanftmut, Demut, *humility.*

עצמי : עצמי ich selbst, *myself.*

ערבית n. f. Abend, *evening.*

ערוד n. m. Wildesel, *wild ass.*

פגיון (lat.) n. m. pugio.

פגם n. m. Verschlimmerung, *deterioration.*

פחה verringern, *lessen.*

פני : מפני conj. weil, *because.*

פנה vb. **Ni.** die Notdurft verrichten, *ease oneself.*

פרש vb. sich absondern, *separate oneself.*

פרידה n. f. Taube, *dove.*

פריה n. f. Fruchtbarkeit, *fruitfulness.*

פרוסבול (gr.) = בולבטי *πρός βουλευτάς.*

פתייה n. f. Anfang, *commencement.*

מצוה n. f. Gebot, *commandment.* || Wohltat, *good deed.*

צהח vb. **Pilp.** polieren, *polish.*

קדם vb. vorangehen, *go before.* | **Ho.** Pt. מקדם verfrüht, *antedated.*

קום : במקום praep. anstatt, *in the place of.*

קריה : קריה n. f. Lesen, *reading.* ||

מקרא n. m. Schrift, Schriftvers, *Scripture, Scriptural verse.* [ground.

קרקע n. m. Grund und Boden,

ראיה : ראיה n. f. Beweis, *proof.*

רבב : רבנו unser Lehrer, *our teacher.*

רבה : רבה n. f. Mehrung, *multiplication.*

רדה : מרדה n. m. Schaufel, *shovel.*

רפה : Augenblick, *twinkling of an eye*.

רשה n. f. Erlaubnis, *permission*.

שׁ : nota relationis. | שְׁלִי : mein, *my*. | שֶׁל : nota genitivi.

בְּשִׁבִּיל praep. wegen, *on account of*.

שָׁחַר n. m., p. שְׁחָרִין, שְׁחָרִית n. f.: Morgenzeit, *dawn*.

שָׁטַר n. m., p. שְׁטָרוֹת; c. שְׁטָרִי (שְׁטָרִי): Schriftstück, *document*.

שָׁכְבָה n. f. Liegen, *lying down*.

שָׁחַ vb. **Hitpa.**, vergessen werden, *be forgotten*.

שָׁמַשׁ : בין הַשְּׁמָשׁוֹת : Abenddämmerung, *twilight*.

שָׁמַשׁ vb. **Pi.**, dienen, *serve*.

שָׁנָה vb. **Pu.**, Pt. ungewöhnlich, *extraordinary*.

שָׁנָה n. f. Mišna.

שָׁמָּה : von der Zeit, da, *from the time when*.

[תְּחִלָּה] חָל vb. denom. **Hi.**, anfangen, *begin*.

תְּנִי n. m. Bedingung, *condition*.

חָקַן vb. **Hi.**, verordnen, *establish, order*.